

Home Office

Deddf Terfysgaeth (Diogelu Mangreuedd) 2025

Canllawiau Statudol

Ebrill 2026

Home Office

Deddf Terfysgaeth (Diogelu Mangreoedd) 2025

Canllawiau Statudol

**Wedi'i gyflwyno i'r Senedd yn unol ag adran 27(4) o'r Ddeddf
Terfysgaeth (Diogelu Mangreoedd) 2025**

Ebrill 2026

© Hawlfraint y Goron 2026

Mae'r cyhoeddiad hwn wedi'i drwyddedu o dan delerau'r Drwydded Llywodraeth Agored v3.0 oni nodir yn wahanol. I weld y drwydded hon, ewch i nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/version/3

Lle rydym wedi nodi unrhyw wybodaeth hawlfraint trydydd parti, bydd angen i chi gael caniatâd gan ddeiliaid yr hawlfraint dan sylw.

Mae'r cyhoeddiad hwn ar gael yn <https://www.gov.uk/official-documents>

Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynghylch y cyhoeddiad hwn atom yn MartynsLaw@homeoffice.gov.uk.

ISBN 978-1-5286-6344-1

E03571223 04/26

Wedi'i argraffu ar bapur sy'n cynnwys o leiaf 40% o gynnwys ffibr wedi'i ailgylchu

Wedi'i argraffu yn y DU gan HH Associates Ltd. ar ran Rheolwr Swyddfa Lyfrfa Ei Fawrhydi

SLIP CYWIRO

Teitl: **Deddf Terfysgaeth (Diogelu Mangreoedd) 2025 – Canllawiau Statudol**

Sesiwn: 2024-26

ISBN: 978-1-5286-6344-1

Cyflwynwyd i'r Senedd ar 15 Ebrill 2026

Cywiriadau:

1. Tudalen 56, Enghraifft 3.

Ar hyn o bryd mae'r testun yn darllen:

Enghraifft 3: Mae tafarn yn eiddo i fragdy mawr ond mae'n cael ei brydlesu gan denant. Y bragdy yw deiliad y drwydded ar gyfer y safle. Felly, y person cyfrifol yw'r bragdy.

Dylai'r testun ddarllen:

Enghraifft 3: Mae tafarn yn eiddo i fragdy neu gwmni tafarnau ond yn cael ei rhentu gan denant. Y bragdy neu'r cwmni tafarnau yw deiliad y drwydded, ond y tenant sy'n rheoli'r safle ar gyfer y defnydd perthnasol o dan Atodlen 1. Felly, y tenant yw'r person cyfrifol gan mai ef sy'n rheoli'r safle.

2. Tudalen 69, paragraff 7.18.

Ar hyn o bryd mae'r testun yn darllen:

Gallwch ddod o hyd i ragor o gyngor ar wefan yr NPSA o dan yr ymgyrch **Cydnabod, Asesu, Cyrraedd (RAR)**.

Dylai'r testun ddarllen:

Gallwch ddod o hyd i ragor o gyngor ar wefan yr NPSA o dan yr ymgyrch **Cydnabod, Asesu, Ymateb (RAR)**.

Dydddiad cywiro: 6 Awst 2026

Cynnwys

Pennod 1. Statws a defnyddio'r canllawiau hyn	6
Pennod 2. Cyd-destun ac ysgogwyr ar gyfer deddfwriaeth	11
Pennod 3. Geirfa termau	15
Pennod 4. Cwmpas – mangre gymwys	22
Pennod 5. Cwmpas – digwyddiadau cymhwyso	38
Pennod 6. Cyfrifoldeb am ofynion cyfreithiol	55
Pennod 7. Gofynion cyfreithiol o dan y Ddeddf	64
Pennod 8. Gofynion ychwanegol ar gyfer adeiladau haen uwch a digwyddiadau cymwys	84
Pennod 9. Cydymffurfio â gofynion cyfreithiol	109

Pennod 1:

Statws a defnyddio'r
canllawiau hyn

Pennod 1: Statws a defnyddio'r canllawiau hyn

- 1.1** Mae'r canllawiau statudol hyn yn cael eu cyhoeddi gan y Swyddfa Gartref o dan adran 27 o **Ddeddf Terfysgaeth (Diogelu Mangreoedd) 2025**, y cyfeirir atynt yn ddiweddarach trwy gydol y canllawiau hyn fel 'y Ddeddf'.¹ Mae adran 27 o'r Ddeddf wedi'i chychwyn i hwyluso cyhoeddi a gosod y canllawiau hyn gerbron y Senedd. Bydd rhagor o fanylion yn cael eu darparu ar pryd y bydd gofynion sylweddol y Ddeddf ei hun yn cael eu cychwyn.
- 1.2** Mae'r Ddeddf yn cael ei hadnabod yn gyffredin fel 'Cyfraith Martyn' i gydnabod Martyn Hett, un o ddioddefwyr ymosodiad Arena Manceinion yn 2017. Arweiniodd mam Martyn, Figen Murray OBE, Dîm Ymgyrchu Cyfraith Martyn ac ymgyrchodd dros gyflwyno'r Ddeddf.
- 1.3** Mae'r Ddeddf yn berthnasol i Gymru, Lloegr, yr Alban a Gogledd Iwerddon. Er bod gwrthderfysgaeth (CT) yn gyfrifoldeb llywodraeth y DU, mae llawer o'r adeiladau a'r digwyddiadau sy'n rhan o gwmpas y Ddeddf mewn meysydd datganoledig fel iechyd ac addysg.
- 1.4** Mae'r Ddeddf yn bwriadu gwella parodrwydd sefydliadol a diogelwch amddiffynnol ledled y DU. Mae'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i'r rhai sy'n gyfrifol am rai adeiladau a digwyddiadau gymryd camau i baratoi ar gyfer ymosodiadau terfysgol posibl a helpu i gadw pobl yn ddiogel os bydd ymosodiad. Yn ogystal, mae'n ofynnol i rai adeiladau a digwyddiadau mwy ystyried eu bregusrwydd i weithredoedd terfysgaeth, a, lle bo hynny'n briodol, cymryd camau rhesymol ymarferol i leihau'r gwendidau hynny.
- 1.5** Mae'r canllawiau hyn wedi'u hysgrifennu i gefnogi'r rhai sy'n gyfrifol am fangreoedd a digwyddiadau o fewn cwmpas y Ddeddf i fodloni'r gofynion cyfreithiol. Mae partneriaid diogelwch arbenigol yn y Swyddfa Diogelwch Gwrthderfysgaeth Cenedlaethol (NaCTSO) a'r Awdurdod Diogelwch Amddiffynnol Cenedlaethol (NPSA) wedi datblygu deunydd a chanllawiau ychwanegol i gefnogi'r rhai sy'n gyfrifol am leoliadau a mannau cyhoeddus i ystyried diogelwch amddiffynnol priodol. Er nad oes gofyniad statudol i roi'r argymhellion o'r deunydd ychwanegol hwn ar waith, efallai y bydd y rhai sy'n gyfrifol am adeiladau a digwyddiadau yn dymuno ystyried yr adnoddau ychwanegol hyn fel rhan o'u dull gweithredu. Gweler Atodiad C.²
- 1.6** Bydd Awdurdod y Diwydiant Diogelwch (SIA) yn gyfrifol am gyflawni'r swyddogaethau rheoleiddio a nodir yn y Ddeddf. Yn ogystal â'r canllawiau hyn, bydd yr SIA yn cyhoeddi eu canllawiau eu hunain, gan gynnwys canllawiau statudol o dan adran 12 o'r Ddeddf.

1 Deddf Terfysgaeth (Diogelu Mangreoedd) 2025, Tabl cynnwys, ar gael yn: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2025/10/contents>

2 Dogfennau atodol anstatudol ar gael yn: www.gov.uk/government/collections/terrorism-protection-of-premises-bill-2024

- 1.7** Cyfeirir at ddeddfwriaeth berthnasol arall yn y canllawiau hyn. Nid yw'r Ddeddf yn disodli deddfwriaeth arall, ac mae'n **rhaidd** cydymffurfio â phob deddfwriaeth. Gall y rhai sydd â gofynion a osodir arnynt gan y Ddeddf hon hefyd fod â rhwymedigaethau o dan ddeddfwriaeth arall. Mae hyn yn cynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, ddeddfwriaeth sy'n ymwneud ag iechyd a diogelwch, diogelwch tân a thrwyddedu, yn ogystal â rhwymedigaethau o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010. Bydd y person cyfrifol eisiau ystyried gofynion deddfwriaethol perthnasol eraill wrth fodloni gofynion y Ddeddf.
- 1.8** Cyn y Cydsyniad Brenhinol, cwblhaodd y llywodraeth ymgysylltu helaeth â rhanddeiliaid, gan gynnwys dau ymgynghoriad cyhoeddus a chraffu cyn-ddeddfwriaethol a Seneddol wrth ddatblygu a phasio'r ddeddfwriaeth. Fodd bynnag, yn unol ag adran 27(3), cyn cyhoeddi canllawiau, mae'n rhaid i'r Ysgrifennydd Gwladol "ymgynghori â'r personau hynny ag y maent yn eu hystyried yn briodol".
- 1.9** Cwblhaodd y Swyddfa Gartref ymgynghoriad wedi'i dargedu gydag arweinwyr sector a chymdeithasau i sicrhau cwrddas defnyddiau cymwys Atodlen 1 ac adrannau eraill y llywodraeth a phartneriaid gweithredol. Cynhaliwyd yr ymgynghoriad hwn dros gyfnod o dri mis.
- 1.10** Fel rhan o'r ymgynghoriad, gweithiodd y Swyddfa Gartref gyda dadansoddwyr i ddatblygu set o gwestiynau ansoddol agored mewn perthynas â'r canllawiau a safonwyd ar draws pob sesiwn ymgynghori. Hwyluswyd sesiynau ymneilltuo o baneli mwy gan swyddogion y Swyddfa Gartref i fynd trwy ymholiadau'r ymgynghoreion yn systematig. Dadansoddodd swyddogion y Swyddfa Gartref yr adborth a dderbyniwyd a diwygio'r ddogfen hon yn unol â hynny, neu, lle nad oeddent yn gwneud hynny, roedd ganddynt resymeg glir.
- 1.11** Mewn ymateb i adborth ymgynghori, mae'r canllawiau statudol hyn wedi'u diwygio'n sylweddol i wella eglurder, cysondeb a defnyddioldeb. Mae rhai o'r camau a gymerwyd yn cynnwys:
- Er mwyn cefnogi darllenadwyedd, mae blychau crynhoi a rhestrau gwirio wedi'u cyflwyno ar ddechrau a diwedd pob pennod.
 - Mae'r bennod sengl gyntaf ar ofynion wedi'i rhannu'n ddwy i wahaniaethu'n gliriach rhwng y rhai sy'n berthnasol i adeiladau haen safonol a haen uwch (diffiniadau isod).
 - Diweddarwyd ffeithluniau ym **mhenodau 4 a 5** hefyd i wella eglurder.
 - Mae swyddogion wedi gweithio i sicrhau bod y ddogfen yn darllen gyda llais cyson drwy'r amser.
 - O ystyried nifer y cysyniadau newydd a gyflwynwyd gan y ddeddfwriaeth, gofynnodd ymgynghoreion am enghreifftiau darluniadol pellach, gyda llawer ohonynt wedi'u hychwanegu.
 - Mynegodd ymgynghoreion ddiddordeb mewn deunyddiau anstatudol ychwanegol i gefnogi dealltwriaeth o'r ddeddfwriaeth, y mae'r llywodraeth yn ei archwilio ar wahân.
- 1.12** Mae gofyniad statudol i gadw'r canllawiau dan adolygiad. Yn ogystal, mae'r llywodraeth wedi datblygu rhaglen fonitro a gwerthuso ar gyfer y ddeddfwriaeth. Bydd hyn yn galluogi gwell dealltwriaeth o sut mae'r canllawiau yn cael eu gweithredu yn ymarferol ac yn casglu adborth a dysgu gan ddefnyddwyr terfynol i'w gweithredu yn y dyfodol.

Defnyddio'r canllawiau hyn

- 1.13** Mae'r canllawiau hyn yn cynnwys gwybodaeth am y gofynion cyfreithiol o dan y Ddeddf a'r camau y **mae'n rhaid** eu cymryd i fodloni'r rhain. Defnyddir y diffiniad cyfreithiol o eiriau penodol trwy gydol y ddogfen. Gall hyn fod yn wahanol i'r ffordd y mae'r geiriau hyn yn cael eu defnyddio o ddydd i ddydd.
- 1.14** Defnyddir y termau 'dyletswydd safonol' a 'dyletswydd uwch' yn y Ddeddf. Yn y canllawiau hyn, defnyddir 'haen safonol' a 'haen uwch' yn lle hynny gan fod y rhain yn ymadroddion a ddefnyddir yn gyffredin ymhlith sectorau mewn cwmpas. Yn ogystal, defnyddir y geiriau '**rhaid i**', '**dylai**', a '**Gallai**' trwy gydol y canllawiau hyn. Mae Ffigur 1 isod yn nodi ystyr y rhain.

Ffigur 1: Termau a ddefnyddir yn y canllawiau statudol

Y term a ddefnyddir	Ystyr mewn canllawiau
Rhaid	Gofyniad cyfreithiol o fewn y Ddeddf.
Dylai	Nid yw'n ofyniad penodol o fewn y Ddeddf ond argymhellir ac anogir fel arfer da yn gryf.
Gallai	Nid gofyniad cyfreithiol, ond awgrym neu enghraifft ddewisol.
Haen safonol	Mae mangreoedd sy'n dod o fewn cwmpas y ddyletswydd safonol o fewn y Ddeddf yn fangre 'haen safonol'.
Haen uwch	Mae mangreoedd sy'n dod o fewn cwmpas y ddyletswydd uwch o fewn y Ddeddf yn fangre 'haen uwch'. Mae digwyddiadau cymwys yn ddarostyngedig i'r un gofynion ag adeiladau haen uwch.

- 1.15** Argymhellir darllen y canllawiau hyn yn llawn. Mae'r canllawiau yn:
- Darparu gwybodaeth gefndir a'r cyd-destun y tu ôl i ddatblygu'r ddeddfwriaeth (**pennod 2**)
 - Cyflwyno ac egluro termau allweddol sy'n gysylltiedig â'r ddeddfwriaeth a'r dirwedd diogelwch amddiffynnol ehangach, gan ddefnyddio geirfa o dermau (**pennod 3**)
 - Darparu gwybodaeth i benderfynu a yw mangre yn dod o fewn cwmpas gofynion y Ddeddf fel mangre gymwys (**pennod 4**)
 - Darparu gwybodaeth i benderfynu a yw digwyddiadau yn dod o fewn cwmpas gofynion y Ddeddf fel digwyddiadau cymwys (**pennod 5**)
 - Cefnogi sefydliadau ac unigolion i ddeall pwy sy'n gyfrifol am adeiladau a digwyddiadau o fewn cwmpas y Ddeddf, a'u rolau a'u cyfrifoldebau (**pennod 6**)
 - Nodi gofynion y Ddeddf o dan y ddyletswydd safonol, a elwir hefyd yn haen safonol (**pennod 7**)
 - Nodi gofynion y Ddeddf o dan y ddyletswydd uwch, a elwir hefyd yn haen uwch, ar gyfer mangreoedd mewn cwmpas neu ddigwyddiadau cymwys (**pennod 8**)
 - Darparu manylion am rôl yr SIA fel y rheoleiddiwr a sut y bydd yn cyflawni ei swyddogaethau (**pennod 9**)

- 1.16** Mae'n bwysig nodi bod y gweithdrefnau a'r mesurau a nodir yn y Ddeddf wedi'u bwriadu i helpu i leihau'r risg o niwed corfforol i bobl. Mae hyn yn cynnwys staff yn y safle neu'r digwyddiad. O fewn gofynion y Ddeddf mae'r cysyniad o 'rhesymol ymarferol': nid oes unrhyw ofyniad i'r rhai sy'n gyfrifol am fangre neu ddigwyddiadau ymgymryd â (neu ddisgwyl i'w staff ymgymryd â) camau nad ydynt yn rhesymol ymarferol oherwydd y byddai'r camau hynny'n peryglu eu diogelwch eu hunain.

Mae'r enghreifftiau a gynhwysir yn y ddogfen hon wedi'u hysgrifennu i ddangos cysyniadau penodol o fewn y Ddeddf ac i gynorthwyo dealltwriaeth. Nid yw'r enghreifftiau yn gynhwysfawr ac ni fyddant yn berthnasol yn uniongyrchol i bob safle neu ddigwyddiad. Nid yw'r enghreifftiau yn gyfarwyddiadau ar yr hyn y dylid ei wneud mewn amgylchiadau penodol gan y bydd pob mangre gymwys a digwyddiad cymwys yn unigryw ac mae'n hanfodol bod y rhai sy'n gyfrifol yn ystyried amgylchiadau penodol y fangre neu'r digwyddiad. Nid yw'r Swyddfa Gartref yn atebol os cymhwysir yr enghreifftiau heb ystyried amgylchiadau unigol y fangre neu'r digwyddiad yn briodol.

Pennod 2:

Cyd-destun ac ysgogwyr ar
gyfer deddfwriaeth

Pennod 2: Cyd-destun ac ysgogwyr ar gyfer deddfwriaeth

- 2.1** Nod strategaeth gwrthderfysgaeth llywodraeth y DU, CONTEST 2023, yw lleihau'r risg o derfysgaeth i'r DU, ei dinasyddion a'i buddiannau dramor. Diogelu a Pharatoi yw dau o elfennau allweddol.³ Cyfrifoldeb y llywodraeth a'i hasiantaethau yw canfod ac amharu ar weithgarwch terfysgol.
- 2.2** Mae'r Ddeddf yn ategu gwaith presennol y Swyddfa Gartref, Plismona Gwrthderfysgaeth (gan gynnwys NaCTSO) a'r NPSA i gefnogi'r gwaith o ddarparu gwell galluedd diogelwch amddiffynnol a gwrthderfysgaeth mewn lleoliadau a mannau cyhoeddus, trwy ddulliau andeddfwriaethol a gwirfoddol ledled y DU.
- 2.3** Mae'r Ddeddf yn seiliedig ar y rhagdybiaeth y gallai ymosodiad terfysgol ddigwydd yn unrhyw le. Felly, nid yw'r gofynion yn y Ddeddf yn gysylltiedig ag ystyried y tebygolrwydd o ymosodiad mewn mangre neu ddigwyddiadau penodol. Yn hytrach, mae'r Ddeddf yn mynnu ei fod yn ofynnol i'r person sy'n gyfrifol am fangreoedd haen safonol, adeiladau haen uwch a digwyddiadau cymwys ystyried pa weithdrefnau diogelu'r cyhoedd sy'n briodol ac yn rhesymol ymarferol i gyflawni'r amcan o leihau'r risg o niwed corfforol a achosir i unigolion pe bai gweithred terfysgaeth yn digwydd. Ar gyfer adeiladau haen uwch a digwyddiadau cymwys yn unig, mae'n ofynnol i'r person cyfrifol ystyried pa fesurau diogelu'r cyhoedd sy'n briodol ac yn rhesymol ymarferol i gyflawni'r amcan o leihau'r risg o niwed corfforol a achosir i unigolion pe bai gweithred terfysgaeth yn digwydd, yn ogystal â chyflawni'r amcan o leihau bregusrwydd eu mangre neu ddigwyddiad i weithredoedd terfysgaeth.

Terfysgaeth yn y DU

- 2.4** Mae'r lefel bygythiad terfysgol presennol wedi'i nodi ar **wefan MI5**.⁴ Mae'r strategaeth CONTEST yn crynhoi'r bygythiad presennol sy'n wynebu'r DU fel "parhaol ac esblygol", gyda bygythiad domestig sy'n "llai rhagweladwy ac yn anoddach i'w ganfod a'i ymchwilio". Mae ymosodiadau diweddar yn y DU wedi dangos bod bwriad terfysgol o hyd i dargedu aelodau o'r cyhoedd mewn ystod eang o leoliadau a mannau cyhoeddus.
- 2.5** Nid yw bob amser yn bosibl rhagweld ble yn y DU y gallai ymosodiad ddigwydd, neu y math o adeiladau neu ddigwyddiadau a allai gael eu heffeithio – naill ai'n uniongyrchol fel targed ymosodiad neu'n anuniongyrchol trwy gael eu lleoli ger targed ymosodiad. Er mwyn sicrhau gwell parodrwydd ac i wella diogelwch y cyhoedd, mae angen i ystod eang o adeiladau a digwyddiadau fod yn barod i weithredu i leihau niwed.
- 2.6** Barnwyd bod y risg o derfysgaeth yn cynyddu.⁵ Dangosodd ymchwil annibynnol a gynhaliwyd yn 2019, heb orfodaeth gyfreithiol, ymdrechion diogelwch gwrthderfysgaeth yn aml yn cael eu dadflaenoriaethu y tu ôl i weithgareddau eraill sy'n ofynnol yn gyfreithiol (er enghraifft, iechyd a diogelwch, a diogelwch tân).⁶ Mae hyn yn arwain at ymdrechion diogelwch anghyson ledled y DU.

3 GOV.UK, 'Gwrthderfysgaeth strategaeth (CONTEST) 2023', 18 Gorffennaf 2023, ar gael yn: <https://www.gov.uk/government/publications/counter-terrorism-strategy-contest-2023>

4 MI5, 'Lefelau bygythiad terfysgaeth', ar gael yn: <https://www.mi5.gov.uk/threats-and-advice/terrorism-threat-levels>

5 GOV.UK, 'Gwrthderfysgaeth strategaeth (CONTEST) 2023', 18 Gorffennaf 2023, ar gael yn: <https://www.gov.uk/government/publications/counter-terrorism-strategy-contest-2023>, t4 oed.

6 Ymchwil Diogelu'r Dyfodol, Mehefin 2019. 550 o sefydliadau a arolygwyd.

- 2.7** Er bod ymosodiadau terfysgol yn brin, gall effaith ymosodiadau terfysgol fod yn ddinistriol ac yn hirhoedlog. Mae ymchwil yn dangos bod ofn terfysgaeth yn unig yn cael effaith sylweddol ar unigolion. Gall achosi i bobl newid eu gweithgareddau i osgoi risg, er enghraifft, adleoli y tu allan i ddinasoedd neu fod yn anfodlon defnyddio cyfleusterau a thrafnidiaeth cyhoeddus. Mae'r newidiadau ymddygiadol hyn yn mynd ymlaen i effeithio ar yr economi a lles y cyhoedd yn fwy cyffredinol.⁷

Esblygiad y Ddeddf

- 2.8** Yn 2019, galwodd yr Adroddiad Atal Marwolaethau yn y Dyfodol mewn perthynas ag ymosodiad Pont Llundain a Marchnad Bwrdeistref Llundain yn 2017 am weithredu i liniaru'r risg o derfysgaeth.⁸ Yn 2021, fe wnaeth cyhoeddi Adroddiad Cyfrol Un Ymchwiliad Arena Manceinion gynhyrchu argymhellion gan gynnwys cyflwyno gofynion deddfwriaethol i wella diogelwch lleoliadau cyhoeddus.⁹
- 2.9** Yn 2021 a 2024, cynhaliodd y llywodraeth ymgynghoriadau cyhoeddus i lywio'r ddeddfwriaeth.¹⁰ Fe wnaeth ymgysylltiad helaeth â phartneriaid gweithredol a diogelwch, busnesau, awdurdodau lleol, Tîm Ymgyrch Cyfraith Martyn a rhanddeiliaid eraill hefyd lunio'r ddeddfwriaeth. Cyhoeddwyd Bil drafft gan y llywodraeth ym mis Mai 2023 i'w graffu cyn-ddeddfwriaethol gan y Pwyllgor Dethol Materion Cartref (HASC) ym mis Mehefin 2023. Ar 12 Medi 2024, cyflwynwyd Bil diwygiedig i'r Senedd. Ar 3 Ebrill 2025, cyflawnodd y Bil Gydsyniad Brenhinol a daeth yn Ddeddf Terfysgaeth (Diogelu Mangreoedd) 2025.
- 2.10** Mae'r cynnod gweithredu o leiaf 24 mis o'r Gydsyniad Brenhinol er mwyn caniatáu i'r rhai sydd o fewn cwmpas y Ddeddf baratoi ar gyfer y Ddeddf yn dod i rym (gelwir hyn yn gychwyn) ac i sefydlu'r SIA yn llawn fel y rheoleiddiwr. Er nad oes gofyniad cyfreithiol i gydymffurfio nes i'r ddeddfwriaeth ddod i rym, bydd y rhai sydd o fewn cwmpas y Ddeddf yn dymuno dechrau ystyried y gofynion. Mae'r canllawiau hyn wedi'u cyhoeddi cyn dechrau er mwyn galluogi'r rhai sy'n gyfrifol i baratoi.
- 2.11** Datblygwyd y gofynion deddfwriaethol a nodir yn y Ddeddf mewn cydweithrediad â phartneriaid diogelwch arbenigol. Maent wedi'u cynllunio i fod yn gymesur, ac i gyflawni newid sylweddol ledled y DU i osod diogelwch amddiffynnol ar yr un sail â chylfundrefnau rheoleiddio eraill fel iechyd a diogelwch, diogelwch tân a diogelwch ar-lein trwy osod gofynion lleiaf cyfreithiol ar gyfer parodrwydd ar draws ystod eang o adeiladau a digwyddiadau.

7 Adolygiad Rhyngwladol o Seiciatreg 'Mediating the social and psychological impacts of terrorist attacks: The role of risk perception and risk communication', Cyfrol 19, Rhifyn 3, 2007, ar gael yn: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09540260701349373>

8 Prif Grwner, 'Inquests arising from the deaths in the London Bridge and Borough Market terror attack', ar gael yn: <https://www.judiciary.uk/wp-content/uploads/2019/11/London-Bridge-Borough-Market-Terror-Attack-2019-0332.pdf>

9 GOV.UK, 'Manchester Arena Inquiry Volume 1: Security for the Arena', 17 Mehefin 2021, ar gael yn: <https://www.gov.uk/government/publications/manchester-arena-inquiry-volume-1-security-for-the-arena>

10 GOV.UK, 'Dogfen ymateb y Llywodraeth', 2 Mai 2023, ar gael yn: <https://www.gov.uk/government/consultations/protect-duty/outcome/government-response-document>
GOV.UK, 'Martyn's Law: standard tier consultation', 1 Tachwedd 2024, ar gael yn: <https://www.gov.uk/government/consultations/martyns-law-standard-tier-consultation>

- 2.12** Mae diogelwch amddiffynnol yn seiliedig ar ddiwylliant diogelwch da. Mae diwylliant diogelwch yn set o werthoedd, a rennir gan bawb mewn sefydliad, sy'n pennu sut mae disgwyl i bobl feddwl am ddiogelwch ac ymdrin â diogelwch. Mae diwylliant diogelwch da yn cymryd ymdrech i'w adeiladu ac yn rhaeadru o'r top i lawr.¹¹ Mae amrywiaeth eang o weithdrefnau a mesurau diogelwch amddiffynnol y gellid eu gweithredu cyn gofynion y Ddeddf i sicrhau diogelwch amddiffynnol effeithiol. Mae gwefannau **ProtectUK** ac **NPSA** yn nodi rhagor o fanylion.¹²
- 2.13** Mae dogfen atodol C yn amlinellu adnoddau pellach a all helpu i adeiladu diogelwch amddiffynnol effeithiol yn ychwanegol at y ddeddfwriaeth.¹³ Mae hon yn ddogfen anstatudol sy'n cynnwys cynhyrchion ymwybyddiaeth gwrthderfysgaeth ac yn cyfeirio at gynhyrchion a allai gynghori ar bryderon mwy penodol i'r sector. Lle mae mesurau diogelwch amddiffynnol da a gweithdrefnau parodrwydd eisoes yn bodoli mewn adeiladau a digwyddiadau, mae'r ddeddfwriaeth wedi'i chynllunio i adeiladu ar y sylfaen honno.

11 ProtectUK, 'Atal cerbyd fel arf: Canllawiau arfer gorau ar gyfer gweithredwyr a gyrywyr cerbydau nwyddau, Adran 2 – Pobl, diwylliant diogelwch ac ymddygiadau', 10 Rhagfyr 2021, ar gael yn: <https://www.protectuk.police.uk/section-2-people-security-culture-and-behaviours>

12 ProtectUK, www.protectuk.police.uk/
NPSA, www.npsa.gov.uk/

13 Dogfennau atodol anstatudol ar gael yn: www.gov.uk/government/collections/terrorism-protection-of-premises-bill-2024

Pennod 3:

Geirfa termau

Pennod 3: Geirfa termau

Mae'r eirfa ganlynol yn esbonio'r cysyniadau a'r termau allweddol sydd wedi'u cynnwys yn y Ddeddf ac a ddefnyddir yn y canllawiau hyn. Efallai y byddai'n ddefnyddiol cyfeirio at yr eirfa wrth ddarllen y penodau canlynol. Pan fydd rhagor o wybodaeth am gysyniad neu derm wedi'i chynnwys mewn pennod benodol, caiff ei arwyddo.

Priodol (adran 5, adran 6 o'r Ddeddf)

Mae priodol yn golygu addas. **Rhaid** i'r rhai sy'n gyfrifol am fangre a digwyddiadau cymwys sicrhau bod gweithdrefnau a/neu fesurau'n briodol, gan ystyried cyd-destun penodol y fangre neu'r digwyddiad.

Gweler [paragraffau 7.21 ac 8.24](#).

Ar yr un pryd

Mae hwn yn derm cyffredin ac fe'i deallir i olygu gyda'i gilydd neu ar yr un pryd. O fewn y Ddeddf, mae'r term yn cyfeirio at unigolion sy'n bresennol ar y safle gyda'i gilydd ar unrhyw un adeg.

Gweler [paragraffau 4.31 ac 4.34](#).

Cyfathrebu (adran 5 o'r Ddeddf)

Mae cyfathrebu yn un o'r pedwar math o weithdrefn diogelu'r cyhoedd a nodir yn y Ddeddf. Mae cyfathrebu yn cynnwys darparu gwybodaeth i bobl yn y safle neu yn y digwyddiad, rhybuddio pobl am berygl a darparu cyfarwyddiadau, lle mae'n ddiogel gwneud hynny.

Gweler [paragraffau 7.46 i 7.49](#).

Hysbysiad cydymffurfio (adran 13 o'r Ddeddf)

Hysbysiad statudol a gyhoeddir gan yr SIA sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r derbynnydd gydymffurfio â gofyniad y Ddeddf o fewn cyfnod penodedig.

Gweler [paragraff 9.10](#).

Cydweithredu (adran 8 o'r Ddeddf)

Mewn rhai achosion, gall unigolyn neu sefydliad gael rhywfaint o reolaeth ar fangre yn yr haen uwch neu ddigwyddiad cymwys heb fod yn berson cyfrifol. O dan yr amgylchiadau hyn, **rhaid** iddynt gydweithredu â'r person cyfrifol, i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol, i helpu i fodloni gofynion y Ddeddf.

Yn ogystal, pan fo mangre yn rhan o fangre gymwys fwy, efallai y bydd angen iddynt gydweithredu â'r person cyfrifol ar gyfer y fangre fwy at ddibenion y person cyfrifol hwnnw yn cydymffurfio â gofynion y Ddeddf.

Gweler [paragraffau 6.21 i 6.23](#).

Cydlynu (adran 8 o'r Ddeddf)

Mewn rhai achosion, efallai y bydd nifer o bersonau cyfrifol am fangre neu ddigwyddiadau cymwys. **Rhaid** iddynt gydlynu â'i gilydd, i'r graddau y mae'n rhesymol ymarferol, i fodloni gofynion y Ddeddf.

Yn ogystal, pan fo mangre cymwys yn rhan o fangre gymwys arall, **rhaid** i'r personau cyfrifol gydlynu â'i gilydd, i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol, i fodloni gofynion y Ddeddf.

Gweler [paragraffau 6.16 i 6.20](#).

Dyletswydd uwch/Haen uwch (adran 2(2), adran 2(3) o'r Ddeddf)

Mae'r Ddeddf yn sefydlu dull haenog ar gyfer mangreoedd – y ddyletswydd safonol a'r ddyletswydd uwch (a elwir hefyd yn haenau safonol a haenau uwch). Mae adeiladau haen uwch yn fangre gymwys a all ddisgwyl yn rhesymol i 800 neu fwy o unigolion fod yn bresennol ar unrhyw un adeg, o bryd i'w gilydd, at ddibenion defnydd atodlen 1.

Gweler [pennod 4](#) am y meini prawf i fod o fewn cwmpas y Ddeddf fel mangre gymwys (a [pharagraffau 4.35 i 4.39](#) ar gyfer mangre eithriedig a'r rhai sy'n ddarostyngedig i drothwyon gwahanol). Gweler [pennod 5](#) am y meini prawf i fod o fewn cwmpas y Ddeddf fel digwyddiad cymwys a [phennod 8](#) ar ofynion haen uwch.

Gwacáu (adran 5 o'r Ddeddf)

Mae gwacáu yn un o'r pedwar math o weithdrefn amddiffyn y cyhoedd a nodir yn y Ddeddf. Mae gwacáu yn golygu cael pobl i ffwrdd o berygl trwy eu symud allan o'r fangre neu'r digwyddiad (neu ran o'r fangre neu'r digwyddiad).

Gweler [paragraffau 7.33 i 7.38](#).

O bryd i'w gilydd (adran 2 o'r Ddeddf)

Mae hyn yn golyguyn achlysurol. O fewn y Ddeddf, defnyddir yr ymadrodd 'o bryd i'w gilydd' o fewn y diffiniad o fangre gymwys ac mae'n cyfeirio at ba mor aml y gellir disgwyl yn rhesymol i 200 neu fwy o unigolion (gan gynnwys staff) fod yn bresennol yn y fangre ar yr un pryd.

Gweler [paragraffau 4.31 i 4.34](#).

Cyffiniau agos (adran 5, adran 6 o'r Ddeddf)

Mae hon yn ardal yn agos at y safle. Nid oes pellter sefydlog yn gysylltiedig â'r term.

Gweler [paragraffau 7.12 i 7.14](#).

Mewngilio (adran 5 o'r Ddeddf)

Dyma un o'r pedwar math o weithdrefn amddiffyn y cyhoedd a nodir yn y Ddeddf. Mae mewngilio yn golygu symud pobl i ffwrdd o berygl i le o fewn y fangre neu'r digwyddiad lle mae llai o risg o niwed corfforol yn cael ei achosi iddynt. Gall hyn gynnwys dod â phobl i'r fangre neu'r digwyddiad o'r tu allan neu symud pobl o un rhan o'r safle neu'r digwyddiad i'r llall, lle mae'n ddiogel gwneud hynny.

Gweler [paragraffau 7.39 i 7.40](#).

Cyfngiad Symud (adran 5 o'r Ddeddf)

Dyma un o'r pedwar math o weithdrefn amddiffyn y cyhoedd a nodir yn y Ddeddf. Cyfngiad Symud yw'r broses o ddiogelu'r fangre neu'r digwyddiadneu atal unigolion rhag mynd i mewn neu adael.

Gweler [paragraffau 7.41 i 7.45](#).

Y Swyddfa Diogelwch Gwrthderfysgaeth Genedlaethol (NaCTSO)

Uned sy'n cael ei chynnal gan yr heddlu sy'n cefnogi llinynnau Diogelu a Pharatoi strategaeth gwrthderfysgaeth llywodraeth y DU. Mae NaCTSO yn rheoli gwefan ProtectUK, ffynhonnell canllawiau perthnasol.

ProtectUK¹⁴

Yr Awdurdod Diogelwch Diogelu Cenedlaethol (NPSA)

Awdurdod technegol cenedlaethol llywodraeth y DU ar gyfer diogelwch diogelu corfforol a phersonél. Mae gwefan NPSA yn ffynhonnell canllawiau diogelwch amddiffynnol.

NPSA¹⁵

Hysbysiad cosb (adran 17, adran 19, adran 21 o'r Ddeddf)

Hysbysiad statudol sy'n ei gwneud yn ofynnol i swm penodedig gael ei dalu i'r SIA. Gall hyn gynnwys cosbau dyddiol am beidio â chydymffurfio parhaus.

Gweler [paragraffau 9.12 i 9.16](#).

Prif ddefnydd (adran 4 o'r Ddeddf)

Pan fo mangre yn cael sawl defnydd atodlen 1 (a nodir yn atodlen 1 i'r Ddeddf), y defnydd perthnasol o atodlen 1 yw pa bynnag un o'r defnyddiau hynny yw'r prif ddefnydd o'r fangre. Yrunigolyn neu'r sefydliad sy'n rheoli'r fangre at ddibenion ei brif ddefnydd atodlen 1 yw'r person cyfrifol.

Gweler [paragraffau 4.17 i 4.19](#) a [pharagraffau 6.3 i 6.5](#)

Mesurau diogelu'r cyhoedd (adran 6 o'r Ddeddf)

Mae mesurau diogelu'r cyhoedd yn fesurau sy'n ymwneud â monitro, symud, diogelwch corfforol a diogelwch, a diogelwch gwybodaeth. Mae'r mesurau hyn yn ceisio lleihau'r risg o niwed corfforol i bobl a lleihau bregusrwydd y safle neu'r digwyddiad i ymosodiadau terfysgol. Mae mesurau diogelu'r cyhoedd yn berthnasol i adeiladau haen uwch a digwyddiadau cymwys.

Gweler [paragraffau 8.7 i 8.55](#).

¹⁴ ProtectUK, www.protectuk.police.uk/

¹⁵ NPSA, www.npsa.gov.uk/

Gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd (adran 5 o'r Ddeddf)

Mae gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd yn setiau o gamau y gall staff eu cymryd os ydynt yn amau bod gweithred o derfysgaeth yn digwydd, neu ar fin digwydd, yn y safle, yn y digwyddiad neu yn y cyffiniau. Y gweithdrefnau yw gwacáu, gwagio, cloi a chyfathrebu. Mae gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd yn ceisio lleihau'r risg o niwed corfforol i bobl. Mae gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd yn berthnasol i adeiladau haen safonol, adeiladau haen uwch a digwyddiadau cymwys.

Gweler [paragraffau 7.4 i 7.62](#).

Digwyddiad cymhwys (adran 3 o'r Ddeddf)

Digwyddiadau sy'n bodloni'r meini prawf a nodir yn adran 3 o'r Ddeddf ac yn ddarostyngedig i ofynion dyletswydd uwch.

Gweler [pennod 5](#).

Mangre gymwys (adran 2 o'r Ddeddf)

Mangre sy'n bodloni'r meini prawf a nodir yn adran 2 o'r Ddeddf. Yn dibynnu ar nifer yr unigolion y gellir disgwyl yn rhesymol iddynt fod ar y fangre, gall mangre gymwys fod yn ddarostyngedig i ofynion dyletswydd safonol neu uwch.

Gweler [pennod 4](#).

Rhesymol ymarferol

Mae rhesymol ymarferol yn golygu cymesur. Wrth ystyried beth sy'n rhesymol ymarferol, **dylai'r** person cyfrifol bwyso a mesur beth y gellir ei wneud i gyflawni amcanion y gweithdrefnau a/neu'r mesurau, wedi'i gydbwyso yn erbyn cost, amser ac anhawster eu gweithredu.¹⁶ **Rhaid** i'r person cyfrifol ystyried yr hyn sy'n rhesymol ymarferol wrth sicrhau bod gweithdrefnau a/neu fesurau diogelu'r cyhoedd priodol ar waith.

Gweler [paragraffau 7.20 i 7.28, 8.18 i 8.20, 8.25](#).

Person cyfrifol neu bersonau cyfrifol (adran 4 o'r Ddeddf)

Ar gyfer mangre gymwys, dyma'r unigolyn, y sefydliad neu'r cwmni sydd â rheolaeth o'r fangre gymwys at ddibenion ei ddefnydd yn atodlen 1. Ar gyfer digwyddiadau cymwys, dyma'r unigolyn, y sefydliad neu'r cwmni sydd â rheolaeth o'r fangre lle mae'r digwyddiad cymwys yn digwydd, at ddibenion y digwyddiad. **Rhaid** i'r person cyfrifol sicrhau bod gofynion y Ddeddf yn cael eu bodloni.

Gweler [pennod 6](#).

¹⁶ Amcan gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd yw lleihau'r risg o niwed corfforol i unigolion pe bai gweithred derfysgaeth yn digwydd ar y safle, yn y digwyddiad neu yng nghyffiniau uniongyrchol y safle neu'r digwyddiad (adran 5(2)). Amcanion mesurau diogelu'r cyhoedd yw lleihau pa mor agored yw'r safle neu'r digwyddiad i weithredoedd o derfysgaeth a lleihau'r risg o niwed corfforol i unigolion pe bai gweithred derfysgaeth yn digwydd ar y safle, ar noson y digwyddiad (adran 6(2)).

Hysbysiad cyfyngu (adran 14 o'r Ddeddf)

Hysbysiad statudol sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r derbynnydd gydymffurfio â chyfyngiadau penodol sy'n ymwneud â defnyddio'r fangre neu barhad y digwyddiad. Cyhoeddir hwn gan yr SIA.

Gweler [paragraff 9.11](#).

Defnydd Atodlen 1 (atodlen 1 i'r Ddeddf)

Mae defnydd atodlen 1 yn un o'r mathau penodol o weithgareddau a restrir yn atodlen 1 i'r Ddeddf. Caiff mangre a ddefnyddir yn gyfan gwbl neu'n bennaf ar gyfer unrhyw un o'r gweithgareddau hyn ddod o fewn cwmpas y ddeddfwriaeth, os ydynt yn bodloni'r meini prawf eraill o dan adran 2 o'r Ddeddf, ac felly yn dod yn fangre gymwys.

Gweler [paragraff 4.17](#) a [ffigur 3](#).

Cwmpas

Mae hyn yn golygu ffiniau neu gwmpas y Ddeddf (yn y bôn, yr hyn sy'n cael ei gwmpasu o dan y Ddeddf a'r hyn nad yw'n cael ei gwmpasu).

Awdurdod y Diwydiant Diogelwch (SIA)

Y rheoleiddiwr ar gyfer Deddf Terfysgaeth (Diogelu Mangreoedd) 2025.

Awdurdod y Diwydiant Diogelwch¹⁷

Uwch unigolyn (adran 10 o'r Ddeddf)

Pan fo'r person cyfrifol am fangre haen uwch neu ddigwyddiad cymwys yn sefydliad neu gwmni, **rhaidd** dynodi unigolyn uwch i sicrhau cydymffurfiaeth â'r Ddeddf. Mae'r unigolyn uwch yn rhywun sy'n ymwneud â rheoli neu reoli'r person cyfrifol.

Gweler [paragraffau 6.8 i 6.12](#) a [pharagraffau 8.69 i 8.74](#).

Staff

Trwy gydol y canllawiau hyn, mae staff yn golygu pawb sy'n gweithio mewn adeiladau neu ddigwyddiadau cymwys, gan gynnwys gweithwyr, contractwyr, gwirfoddolwyr ac eraill. Gall staff fod yn weithwyr llawn amser, rhan amser, gweithwyr shifft neu ddilyn patrymau gweithio eraill.

Dyletswydd safonol neu haen safonol (adran 2(2), adran 2(3) o'r Ddeddf)

Mae'r Ddeddf yn sefydlu dull haenog ar gyfer mangreoedd – y ddyletswydd safonol a'r ddyletswydd uwch (a elwir hefyd yn haenau safonol a haenau uwch). Mae mangre haen safonol yn fangre gymwys a all ddisgwyl yn rhesymol i 200 i 799 o unigolion fod yn bresennol ar yr un pryd, o bryd i'w gilydd, at ddibenion defnydd atodlen 1.

Gweler [pennod 4](#) am y meini prawf i fod o fewn cwmpas y Ddeddf fel mangre gymwys (a [pharagraffau 4.35 i 4.39](#) ar gyfer mangre eithriedig a'r rhai sy'n ddarostyngedig i drothwyon gwahanol) a [phennod 7](#) ar ofynion haen safonol.

17 GOV.UK, SIA, www.gov.uk/government/organisations/security-industry-authority

Bregusrwydd (adran 1(1)(b) o'r Ddeddf)

Gwendidau y gall ymosodwr eu hecsbloetio i gyflawni effaith, fel niwed i bobl neu sefydliad. Mae angen presenoldeb bygythiad i fanteisio ar fregusrwydd.

Yn gyfan gwbl neu'n bennaf (adran 2 o'r Ddeddf)

Yn gyfan gwbl neu'n bennaf yn golygu yn gyfan gwbl neu'n bennaf. Dyma un o'r meini prawf ar gyfer mangre gymwys – bod y fangre yn cael ei defnyddio'n gyfan gwbl neu'n bennaf at ddefnydd a nodir yn atodlen 1 i'r Ddeddf.

Gweler [paragraffau 4.17 i 4.21](#).

Pennod 4:

Cwmpas – mangre gymwys

Pennod 4: Cwmpas – mangre gymwys

- 4.1** Mae'r bennod hon yn amlinellu'r meini prawf ar gyfer mangreoedd i fod o fewn cwmpas y Ddeddf. Am ddigwyddiadau, gweler [pennod 5](#).
- 4.2** Mae'r meini prawf ar gyfer 'mangre gymwys' wedi'u nodi yn adran 2 o'r Ddeddf. Bydd mangreoedd sy'n bodloni'r pedwar maen prawf isod yn fangre gymwys.

Meini prawf ar gyfer mangre gymwys

- Mae'r safle **yn bodloni'r diffiniad o fangre** yn y Ddeddf ([paragraffau 4.6 i 4.16](#)).
- Defnyddir y fangre yn **gyfan gwbl neu'n bennaf ar gyfer un neu fwy o'r defnyddiau a bennir yn atodlen 1 i'r Ddeddf** ([paragraffau 4.17 i 4.21](#)).¹⁸
- Mae'n **rhesymol disgwyl y gall 200 neu fwy o unigolion fod yn bresennol** ar y fangre **ar yr un pryd o bryd i'w gilydd** ([paragraffau 4.22 i 4.34](#)).
- Nid yw'r fangre **wedi'i heithrio** rhag bod o fewn cwmpas y Ddeddf, fel y nodir yn rhan 1 o atodlen 2 i'r Ddeddf ([paragraff 4.35](#)).¹⁹

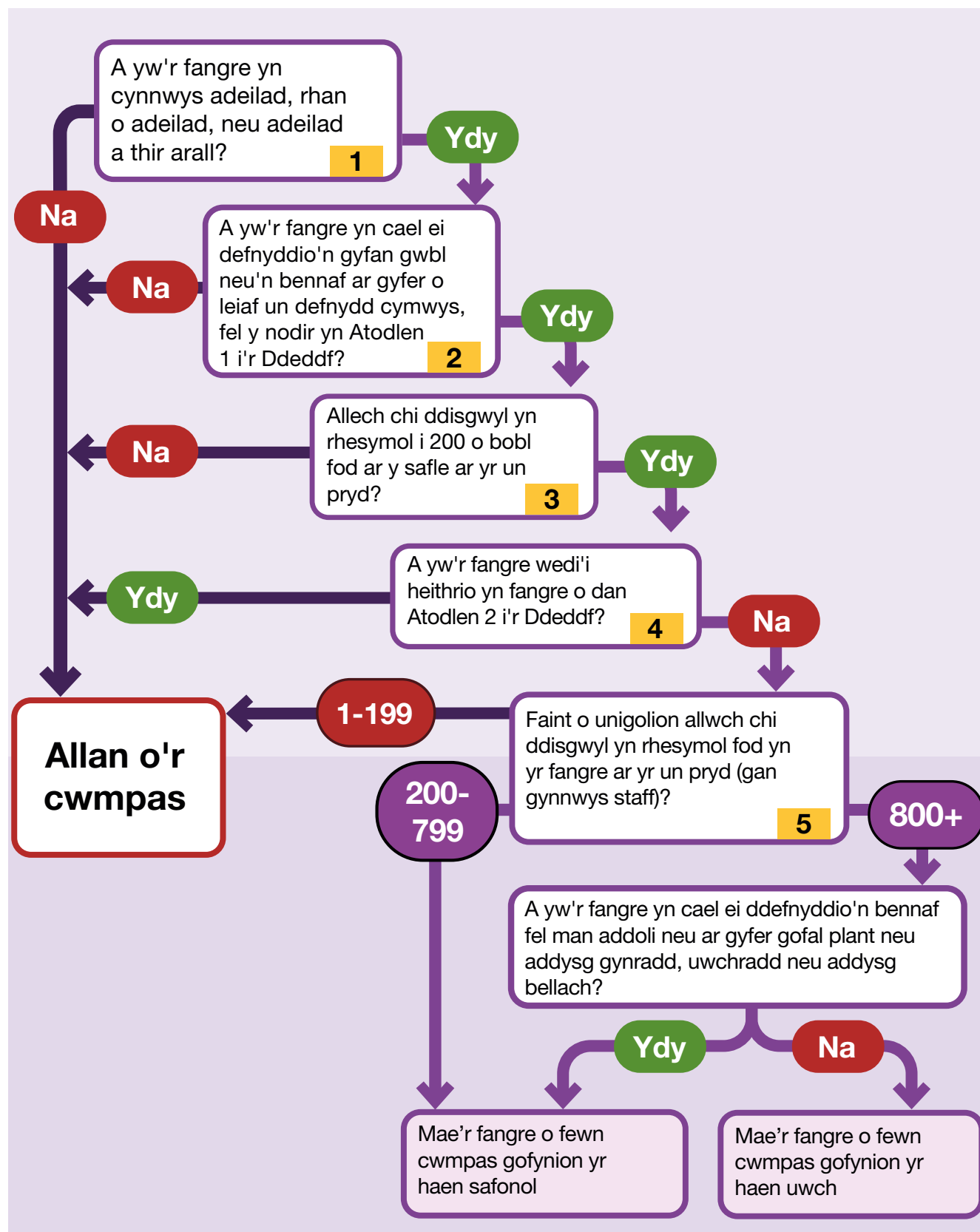
- 4.3** Mae'r bennod hon o'r canllawiau yn esbonio'r meini prawf uchod fel y gall unigolion a sefydliadau ddeall yn well a yw adeiladau yn dod o fewn cwmpas y Ddeddf ac, os felly, o dan ba haen – yr haen safonol neu'r haen uwch. Gall lleoliad nad yw'n bodloni'r meini prawf yn y bennod hon gynnal digwyddiadau sydd o fewn cwmpas y Ddeddf. Gweler pennod 5 am ragor o wybodaeth am ddigwyddiadau a allai fod mewn cwmpas.
- 4.4** **Mae dogfen atodol B yn darparu enghreifftiau darluniadol i ehangu ar y cysyniadau a amlinellir isod.**²⁰ Mae'r ddogfen hon yn anstatudol a bwriad yr enghreifftiau darluniadol yw cefnogi'r rhai sy'n gyfrifol am fangre a digwyddiadau i ddehongli'r meini prawf a amlinellir yn y penodau cwmpas. Nid yw'r enghreifftiau yn gyfarwyddiadau ar yr hyn y dylid ei wneud mewn amgylchiadau penodol gan y bydd pob mangre gymwys a digwyddiadau cymwys yn unigryw ac mae'n hanfodol bod y person cyfrifol yn ystyried amgylchiadau penodol y fangre neu'r digwyddiad.
- 4.5** Mae [Ffigur 2](#) isod yn rhoi trosolwg o'r meini prawf sy'n penderfynu a yw mangre o fewn cwmpas y Ddeddf

18 Deddf Terfysgaeth (Diogelu Mangreoedd) 2025, atodlen 1, ar gael yn: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2025/10/schedule/1>

19 Deddf Terfysgaeth (Diogelu Mangreoedd) 2025, atodlen 2, ar gael yn: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2025/10/schedule/2>

20 Dogfennau atodol anstatudol ar gael yn: www.gov.uk/government/collections/terrorism-protection-of-premises-bill-2024

Ffigur 2: Coeden benderfynu i benderfynu a yw mangre yng nghwmpas yr haen safonol, yng nghwmpas yr haen uwch, neu allan o gwmpas y Ddeddf²¹

21 Mae'r goeden benderfyniadau hon hefyd ar gael yn: www.protectuk.police.uk/martyns-law/resources

Allwedd

- 1** Gellir dod o hyd i'r diffiniad o safle yn adran 2(2) o'r Ddeddf.
- 2** Y categorïau defnydd a nodir yn Atodlen 1 i'r Ddeddf yw:
1. siopau ac ati; 2. bwyd a diod; 3. gweithgareddau adloniant a hamdden; 4. meysydd chwaraeon; 5. llyfrgelloedd, amgueddfeydd ac orielau; 6. neuaddau ac ati; 7. atyniadau ymwelwyr; 8. gwestai ac ati; 9. mannau addoli; 10. gofal iechyd; 11. gorsafoedd bysiau, rheilffyrdd ac ati; 12. meysydd awyr; 13. gofal plant; 14. addysg gynradd ac uwchradd; 15. addysg bellach; 16. addysg uwch; 17. awdurdodau cyhoeddus.
- 3** Mae'r Ddeddf yn nodi y bydd safleoedd o fewn yr haen safonol yn rhesymol ddisgwyl o bryd i'w gilydd i gael uchafswm o rhwng 200 a 799 o unigolion (gan gynnwys staff) ar yr un pryd mewn cysylltiad ag un neu fwy o ddefnyddiau Atodlen 1. Ar gyfer safleoedd haen uwch neu ddigwyddiadau cymwys, mae'n 800 neu fwy o unigolion (gan gynnwys staff).
- 4** Mae safleoedd sydd wedi'u heithrio yn Atodlen 2 i'r Ddeddf yn cynnwys:
 - Deddfwrfeydd a gweinyddiaethau datganoledig.
 - Parciau, gerddi a safleoedd awyr agored eraill a ddefnyddir ar gyfer hamdden neu adloniant (dim ond yn berthnasol i safleoedd mynediad agored nad oes ganddynt fesurau i sicrhau neu wirio bod mynediad wedi'i gyfyngu).
 - Safleoedd trafnidiaeth sydd eisoes yn ddarostyngedig i ofynion deddfwriaethol perthnasol presennol i ystyried a lliniaru bygythiadau.
- 5** Darganfyddwch sut y gallwch asesu disgwyliad rhesymol ar gyfer eich safle trwy ddilyn y ddolen hon: **Deddf Terfysgaeth (Diogelu Safleoedd) 2025: Cwmpas (Safleoedd) – GOV.UK**

Maen prawf un: A yw'r safle yn bodloni'r diffiniad o fangre?

- 4.6** Y maen prawf cyntaf yw a yw'r safle yn bodloni'r diffiniad o fangre o dan y Ddeddf. Er mwyn bodloni'r diffiniad o fangre, **rhaid** i'r safle fod yn adeilad, neu adeilad a thir arall. Gall adeilad gynnwys rhan o adeilad neu grŵp o adeiladau.
- 4.7** Er mwyn i safle fodloni'r diffiniad o fangre o dan y Ddeddf, **rhaid** bod adeilad ar y safle bob amser sy'n hygyrch i'r cyhoedd i unrhyw raddau.²² Mae'n bwysig nodi nad yw cyfyngu mynediad i aelodau penodol o'r cyhoedd yn unig – y rhai sydd wedi talu i fynd i mewn, sydd â thocyn neu tocyn, neu sy'n aelodau neu'n westeion clwb, cymdeithas neu gorff tebyg – yn atal y fangre rhag cael ei thrin fel un sy'n hygyrch i'r cyhoedd.²³ Nid oes unrhyw ofyniad penodol bod yr adeilad wedi'i wneud o ddeunydd penodol neu fod o unrhyw faint penodol.

22 Gallai safle heb adeilad sy'n hygyrch i'r cyhoedd gynnal digwyddiadau cymhwys. Gweler paragraffau 5.6 i 5.10 am ragor o wybodaeth.

23 Mae Para. 18 o atodlen 1 i'r Ddeddf yn nodi, wrth benderfynu at ddibenion yr atodlen hon a yw mangre yn cael ei defnyddio gan aelodau o'r cyhoedd sy'n ymweld, ei bod yn amherthnasol y gellir cyfyngu mynediad i'r fangre (bob amser neu ar adegau penodol) i aelodau o'r cyhoedd sydd (a) wedi talu i gael mynediad i'r fangre; (b) bod â thocynnau neu docynnau sy'n caniatáu mynediad; neu (c) yn aelodau neu'n westeion o glwb, cymdeithas neu gorff tebyg.

Rhan o adeilad

- 4.8** Efallai y bydd gan rai adeiladau a ddefnyddir yn bennaf at ddefnyddiau nad ydynt wedi'u rhestru yn atodlen 1 i'r Ddeddf ond sydd â rhan ar wahân o'r adeilad a ddefnyddir at ddiben atodlen 1.²⁴ Gall y rhan ar wahân o'r adeilad fod o fewn cwmpas y Ddeddf os bodlonir y meini prawf eraill hefyd.

Enghraifft: Mae adeilad yn cynnwys ffatri fawr a siop sy'n gwerthu rhywfaint o gynnyrch y ffatri. Prif ddefnydd yr adeilad yw fel ffatri – nid yw hyn wedi'i restru fel defnydd atodlen 1 ac felly ni fyddai o fewn cwmpas y Ddeddf. Fodd bynnag, defnyddir rhan o'r adeilad fel siop, sy'n ddefnydd atodlen 1. Felly, gallai'r rhan o'r adeilad a ddefnyddir fel siop fod o fewn cwmpas y Ddeddf os bodlonir y meini prawf eraill.

Grŵp o adeiladau

- 4.9** Mae yna lawer o adeiladau a **allai** gynnwys grŵp o adeiladau a ddefnyddir ar gyfer defnydd neu ddefnydd atodlen 1. **Gallai** enghreifftiau cyffredin gynnwys adeiladau (a thir cysylltiedig) ar gampws prifysgol, adeilad ysbyty neu gyfadeilad gwesty, sba a chanolfan ddigwyddiadau. **Gallai** ffactorau dangosol sy'n diffinio grŵp o adeiladau gynnwys eu bod yn agos at ddaearyddol, eu bod yn rhannu prif ddefnydd atodlen 1, neu fod y person cyfrifol yr un fath ar gyfer pob un neu'r rhan fwyaf o'r adeiladau yn y grŵp (gan gydnabod y gallai fod rhai adeiladau o fewn y grŵp o dan reolaeth unigolion neu sefydliadau eraill).

Enghraifft 1: Mae pedwar ar ddeg o adeiladau ar wahân yn agos yn rhan o gyfadeilad ysbyty. Mae'r ymddiriedolaeth ysbyty yn gweithredu pob un o'r pedwar adeilad ar ddeg fel y person cyfrifol. Felly, mae'r pedwar adeilad ar ddeg yn grŵp o adeiladau.

Enghraifft 2: Mae gan gadwyn archfarchnadoedd sawl siop o wahanol feintiau wedi'u lleoli yn yr un ddinas. Mae'r person cyfrifol ar gyfer y gadwyn archfarchnadoedd yn cyfrifo'r disgwyliad rhesymol o nifer yr unigolion (gan gynnwys staff) a allai fod yn bresennol ar yr un pryd, o bryd i'w gilydd, ym mhob siop unigol.²⁵ Yn seiliedig ar y cyfrifiad hwn, mae rhai adeiladau y tu allan i gwmpas y Ddeddf, rhai yn adeiladau haen safonol, ac mae dwy archfarchnad yn adeiladau haen uwch.

Maent yn ystyried a allai'r adeiladau cymwys hyn ffurfio grŵp o adeiladau o dan y Ddeddf. Fodd bynnag, mae'r ddwy siop agosaf yn cwmpas y Ddeddf 800 metr ar wahân gyda nifer o adeiladau eraill rhyngddynt. Mae'r adeiladau eraill hynny o dan reolaeth amrywiol bersonau eraill gydag amrywiaeth o wahanol ddefnyddiau.

Felly, mae'r holl siopau a weithredir gan y gadwyn archfarchnadoedd yn eiddo ynddynt eu hunain gyda'u hamgylchiadau unigryw eu hunain sy'n gofyn am weithdrefnau diogelu'r cyhoedd wedi'u teilwra, neu weithdrefnau a mesurau diogelu'r cyhoedd, yn dibynnu ar yr haen berthnasol. Mae'r person cyfrifol yn penderfynu nad oes unrhyw un o'u siopau yn grŵp o adeiladau.

24 Deddf Terfysgaeth (Diogelu Mangreoedd) 2025, atodlen 1, ar gael yn: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2025/10/schedule/1>

25 Gweler dogfen atodol A am enghreifftiau o ddulliau i gyfrifo'r disgwyliad rhesymol o unigolion sy'n bresennol. Mae dogfennau atodol ar gael yn: www.gov.uk/government/collections/terrorism-protection-of-premises-bill-2024

Adeilad a thir arall

- 4.10** Yn aml, bydd gan adeilad dir sy'n gysylltiedig ag ef sy'n cael ei ddefnyddio ynghyd â'r adeilad ar gyfer defnydd penodol neu ddefnyddiau o fewn atodlen 1 i'r Ddeddf. Mae'r term 'tir arall' yn cyfeirio at dir sy'n ffurfio rhan o'r fangre ac sy'n cael ei ddefnyddio ar gyfer ei ddefnyddiau penodedig, neu sy'n gysylltiedig â'i ddefnyddiau penodedig. Bydd y tir o dan reolaeth y person cyfrifol fel rhan o'r fangre.
- 4.11** Bydd tir sy'n gysylltiedig ag adeilad yn aml yn cael ffin – er enghraifft, ffensys diogelwch o amgylch parc thema. Fodd bynnag, bydd enghreifftiau o adeilad a thir arall nad oes ganddynt ffin glir. **Gallai** enghreifftiau o adeilad a thir arall gynnwys tafarn gyda gardd gwrw, bwyty gyda seddi allanol, gwesty gyda thiroedd sy'n cael eu defnyddio gan westeion a'r cyhoedd, a chartref a gardd urddasol.
- 4.12** Mae yna hefyd adeiladau sy'n bennaf yn yr awyr agored ond sy'n cynnwys un neu fwy o adeiladau ar y safle – er enghraifft, rhai caeau ras, meysydd sioe, swâu neu barciau thema. Gan fod y diffiniad o fangre yn cyfeirio at yr adeilad a'r tir arall, nid yw'n berthnasol a ddisgwylir i unigolion fod yn bresennol yn yr adeiladau, dim ond ar y tir y tu allan, neu gymysgedd o'r ddau.

Mangre o fewn mangre arall

- 4.13** Mae yna enghreifftiau o adeiladau a fydd o fewn cwmpas y Ddeddf ac sydd â sawl uned ynddynt – er enghraifft, canolfan siopa neu gyfadeilad adloniant sy'n cynnwys sinemâu, bwytai ac arcedau. Byddai gan bob un o'r rhain fel arfer bersonau cyfrifol ar wahân.
- 4.14** Os yw mangreoedd llai o fewn mangreoedd mwy yn bodloni'r meini prawf i fod yn rhan o gwmpas y Ddeddf, bydd y fangre lai eu hunain yn fangre gymwys yn ogystal â'r fangre fwy. Dim ond os yw'n rhesymol disgwyl y gall 200 neu fwy o unigolion fod yn bresennol ar y fangre ar yr un pryd o bryd i'w gilydd mewn cysylltiad ag un neu fwy o ddefnyddiau a bennir yn atodlen 1 i'r Ddeddf y bydd y fangre lai yn fangre gymwys. Dim ond os yw'n rhesymol disgwyl o bryd i'w gilydd y bydd mangre lai o fewn rhai mwy yn gymwys ar gyfer yr haen uwch (o dan adran 2(3)) neu gall mwy o unigolion fod yn bresennol ar y fangre ar yr un pryd mewn cysylltiad ag un neu fwy o ddefnyddiau a bennir yn atodlen 1 i'r Ddeddf.
- 4.15** Pan fo mangre llai (cymwys neu nad yw'n gymwys) o fewn mangre cymwys mwy, gall gofynion cydlynu a chydweithredu fod yn berthnasol. (Gweler [paragraffau 6.16 i 6.20](#) am ragor o wybodaeth am gydlynu a [pharagraffau 6.21 i 6.22](#) i gael rhagor o wybodaeth am gydweithredu.)
- 4.16** Lle nad yw safleoedd llai o fewn safleoedd mwy o fewn y cwmpas, nid yw gofynion y Ddeddf i roi gweithdrefnau a mesurau ar waith yn berthnasol i'r safleoedd llai. Fodd bynnag, gweler [paragraffau 6.23 i 6.24](#) am ragor o wybodaeth am gyfrifoldebau dros safleoedd nad ydynt yn gymwys.

Maen prawf dau: A ddefnyddir mangreoedd yn gyfan gwbl neu'n bennaf ar gyfer un neu fwy o ddefnyddiau penodedig?

- 4.17** Yr ail faen prawf yw a ddefnyddir mangre yn gyfan gwbl neu'n bennaf ar gyfer un neu fwy o ddefnyddiau penodedig fel y nodir yn atodlen 1 i'r Ddeddf. Caniateir defnyddio mangre ar gyfer mwy nag un defnydd atodlen 1 ac felly efallai y bydd angen i'r rhai sy'n gyfrifol am fangre asesu sut mae mangre yn cael ei defnyddio y rhan fwyaf o'r amser neu a oes prif ddefnydd. Mae **Ffigur 3** yn darparu enghreifftiau o'r mathau o fangre y gellir eu cwmpasu fel defnyddiau penodedig atodlen 1.

Ffigur 3: Enghreifftiau o fangre y caniateir eu defnyddio at ddefnyddiau penodedig yn atodlen 1 i'r Ddeddf

Defnydd penodedig yn atodlen 1 i'r Ddeddf	Y fangre y gellir ei defnyddio at y defnydd penodedig hwn Nid yw enghreifftiau yn gynhwysfawr
Siopau ac ati	Mae hyn yn cwmpasu safleoedd sy'n ymwneud â gwerthu nwyddau a gwasanaethau. Mae hyn yn cynnwys siopau, unedau manwerthu, ystafelloedd arddangos, swyddfeydd post, banciau, gorsafoedd tanwydd a chanolfannau siopa.
Bwyd a diod	Mae hyn yn cynnwys bariau, tafarndai, bwytai, caffis a neuaddau bwyd.
Gweithgareddau adloniant a hamdden	Mae hyn yn cynnwys clybiau nos, theatrau, sinemâu, neuaddau cyngerdd, arenau, parciau thema, sŵau, acwariwm, arcedau difyrion, casinos, campfeydd, canolfannau hamdden, pyllau nofio ac ailiau bowlio.
Meysydd chwaraeon ²⁶	Mae hyn yn cynnwys arenâu chwaraeon neu stadia lle mae chwaraeon neu weithgareddau cystadleuol eraill yn digwydd yn yr awyr agored (neu byddai'n digwydd yn yr awyr agored, oni bai am gau unrhyw do y gellir ei dynnu'n ôl) a lle mae llety wedi'i ddarparu i wylwyr.
Llyfrgelloedd, amgueddfeydd ac orielau ac ati.	Yn ogystal â llyfrgelloedd, amgueddfeydd ac orielau, mae hyn yn cynnwys archifau neu safleoedd lle mae casgliad o wrthrychau neu weithiau (yr ystyrir eu bod o ddiddordeb gwyddonol, hanesyddol, artistig neu ddiwylliannol) yn cael eu harddangos yn yr awyr agored neu'n rhannol yn yr awyr agored. ²⁷
Neuaddau ac ati.	Mae hyn yn cynnwys neuaddau pentref, canolfannau cymunedol, lleoliadau i'w llogi ar gyfer digwyddiadau neu weithgareddau, neuaddau arddangos a chanolfannau cynadledda.
Atyniadau i ymwelwyr	Mae hyn yn cynnwys unrhyw atyniad o werth diwylliannol, hanesyddol, twristaidd neu addysgol. Gallai hyn gynnwys llinellau rheilffordd treftadaeth.
Gwestai ac ati.	Yn ogystal â gwestai, mae hyn yn cynnwys hosteli a pharciau gwyliau.
Mannau addoli	Mae hyn yn cynnwys eglwysi, mosgiau, synagogau, temlau, gurdwaras, eglwysi cadeiriol a manau addoli eraill. Mae paragraff 4.37 yn nodi meini prawf penodol ar gyfer manau addoli.
Gofal iechyd	Mae hyn yn cynnwys ysbytai, clinigau gofal sylfaenol a meddygfeydd a meddygfeydd deintyddion.

26 O dan gyfraith Cymru, Lloegr a'r Alban, diffinnir meysydd chwaraeon yn adran 17(1) o Ddeddf Diogelwch Meysydd Chwaraeon 1975 fel "any place where sports or other competitive activities take place in the open air and where accommodation has been provided for spectators, consisting of artificial structures or of natural features or of a combination of both". Yng Ngogledd Iwerddon, diffinnir meysydd chwaraeon gan Erthygl 2(2) o Orchymyn Diogelwch Meysydd Chwaraeon (Gogledd Iwerddon) 2006 fel "unrhyw le lle — (a) mae chwaraeon neu weithgareddau cystadleuol eraill yn digwydd yn yr awyr agored (neu a fyddai'n digwydd yn yr awyr agored oni bai am gau unrhyw do y gellir ei dynnu'n ôl); a (b) bod llety wedi'i ddarparu ar gyfer gwylwyr, sy'n cynnwys strwythurau artiffisial neu strwythurau naturiol wedi'u haddasu'n artiffisial at y diben."

27 Gweler paragraff 4.14 ar fangre sy'n bennaf yn yr awyr agored ond sy'n cynnwys un neu fwy o adeiladau ar y safle.

Defnydd penodedig yn atodlen 1 i'r Ddeddf	Y fangre y gellir ei defnyddio at y defnydd penodedig hwn Nid yw enghreifftiau yn gynhwysfawr
Gorsafoedd bysiau, gorsafoedd rheilffordd ac ati.	Mae hyn yn cynnwys gorsafoedd rheilffyrdd, bysiau a choetsys, gorsafoedd tramffordd neu unrhyw orsafoedd eraill sy'n rhan o system drafnidiaeth sy'n defnyddio dull o drafnidiaeth dan arweiniad ac nad yw'n system cerbydau troli. Mae paragraff 4.35 yn nodi'r mangreoedd trafnidiaeth sydd wedi'u heithrio o'r Ddeddf.
Awyrfeydd	Mae hyn yn cynnwys cyfleusterau a ddefnyddir ar gyfer glanio a gadael awyrennau. Mae llawer o awyrfeydd wedi'u heithrio, gan gynnwys os cânt eu defnyddio at ddibenion milwrol yn unig neu os oes cynllun diogelwch mewn grym o dan adran 24AE o Ddeddf Diogelwch Hedfan 1982, yn unol ag atodlen 2, paragraff 4(a) i'r Ddeddf. ²⁸
Gofal Plant	Mae hyn yn cwmpasu adeiladau a ddefnyddir ar gyfer darpariaethau blynyddoedd cynnar. Mae hyn yn cynnwys gofal dydd, cyn-ysgolion a meithrinfeydd. Mae paragraff 4.38 yn nodi meini prawf penodol ar gyfer gofal plant.
Addysg gynradd ac uwchradd	Mae hyn yn cwmpasu sefydliadau addysgol ac ysgolion i blant o dan 16 oed. Mae hyn yn cynnwys academiâu darpariaeth amgen ac unedau cyfeirio disgyblion neu sefydliadau eraill, yn unol ag atodlen 1, paragraff 14(2) i'r Ddeddf. Mae paragraffau 4.38 i 4.39 yn nodi meini prawf penodol ar gyfer addysg gynradd ac uwchradd.
Addysg bellach ²⁹	Mae hyn yn cwmpasu mangre a ddefnyddir ar gyfer addysg amser llawn sy'n addas i ofynion pobl dros oedran ysgol gorfodol nad ydynt wedi cyrraedd 19 oed. Mae hyn yn cynnwys colegau a cholegau chweched dosbarth, a darparwyr hyfforddiant annibynnol sy'n cael eu hariannu'n gyhoeddus (yn gyfan gwbl neu'n rhannol). Mae paragraffau 4.38 i 4.39 yn nodi meini prawf penodol ar gyfer addysg bellach.
Addysg uwch	Mae hyn yn cynnwys prifysgolion a'u sefydliadau cysylltiedig; sefydliadau a gynhelir gan gorfforaeth addysg uwch, sy'n ddarparwyr addysg uwch cofrestredig, neu sy'n darparu cyrsiau addysg uwch, lle mai hwn yw'r prif ddefnydd; a llety preswyl i fyfyrwyr a reolir gan neu ar ran sefydliad addysg uwch. Mae paragraff 4.39 yn nodi meini prawf penodol ar gyfer addysg bellach.
Awdurdodau cyhoeddus	Mae hyn yn cwmpasu unrhyw fangre a ddefnyddir gan awdurdod cyhoeddus ar gyfer darparu cyfleusterau neu wasanaethau i aelodau o'r cyhoedd. Mae hyn yn cynnwys canolfannau ailgylchu gwastraff cartref.

4.18 Wrth ystyried a yw mangre yn cael ei defnyddio'n gyfan gwbl neu'n bennaf at ddefnydd atodlen 1, **dylid** ystyried yr holl amgylchiadau sy'n ymwneud â defnyddio'r fangre. Yn benodol, **dylid** ystyried faint o amser y mae'r fangre yn cael ei defnyddio ar gyfer defnydd

28 Deddf Terfysgaeth (Diogelu Mangreoedd) 2025, atodlen 2, ar gael yn: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2025/10/schedule/2>

29 Fel y'i diffinnir gan adran 91(3) o Ddeddf Addysg Bellach ac Uwch 1992. Er mwyn osgoi dryswch, mae addysg bellach yn cyfeirio at unrhyw astudiaeth ar ôl addysg uwchradd nad yw'n rhan o addysg uwch.

atodlen 1 o'i gymharu â faint o amser y mae'r fangre yn cael ei defnyddio at unrhyw ddefnydd arall. Mae'n bosibl y gall mangre gael mwy nag un defnydd atodlen 1. O dan yr amgylchiadau hynny, y person cyfrifol fydd y person sy'n rheoli'r fangre at y "prif ddefnydd".

Enghraifft: Mae safle yn cynnwys sawl adeilad, sydd â gwahanol ddefnyddiau Atodlen 1. ae'r safle'n cynnwys un adeilad sy'n cynnwys ysgol uwchradd, gyda champfa mewn rhan o'r un adeilad, theatr mewn adeilad arall, a chaffi mewn trydydd adeilad.

Nid yw'r tri adeilad wedi'u cysylltu â'i gilydd ond mae ganddynt ardaloedd cyffredin a rennir, gan gynnwys maes parcio a mannau gwyrdd.

Defnyddir yr ysgol uwchradd yn gyfan gwbl neu'n bennaf ar gyfer defnydd Atodlen 1 addysg uwchradd, er ei bod hefyd yn cael ei defnyddio ar gyfer defnydd Atodlen 1 adloniant a hamdden trwy gynnal gweithgareddau cymunedol gyda'r nos ac ar y penwythnos.

Defnyddir y gampfa, o fewn yr un adeilad, hefyd yn gyfan gwbl neu'n bennaf ar gyfer defnydd Atodlen 1 addysg uwchradd, gan ei bod yn cael ei defnyddio'n bennaf gan ddisgyblion a staff yr ysgol, ond mae ar agor i'r cyhoedd am oriau cyfyngedig gyda'r nos ac ar y penwythnos.

Defnyddir y caffi a'r theatr gan yr ysgol ar gyfer defnydd Atodlen 1 addysg uwchradd. Mae'r ysgol yn defnyddio'r caffi ar gyfer ciniawau ysgol a dosbarthiadau technoleg bwyd, a'r theatr ar gyfer dosbarthiadau drama a dramâu ysgol.

Fodd bynnag, mae'r caffi a'r theatr ar agor i'r cyhoedd drwy gydol eu horiau agor ac fe'u defnyddir yn gyfan gwbl neu'n bennaf ar gyfer defnyddiau Atodlen 1 bwyd a diod ac adloniant a hamdden yn y drefn honno.

- 4.19 Dylid** ystyried a fydd y fangre yn cael ei defnyddio'n barhaus ar gyfer defnydd penodol neu ddefnyddiau dros gyfnod o amser (yn hytrach nag ystyried y defnydd neu'r defnydd y mae'r fangre yn cael ei ddefnyddio ar eu cyfer ar yr adeg y gwneir yr asesiad).

Enghraifft 1: Mae safle prifysgol yn cynnwys sawl neuadd breswyl sy'n darparu ar gyfer ei myfyrwyr yn ystod y flwyddyn academaidd. Mae'r brifysgol yn rheoli'r neuaddau preswyl hyn.

Ar ddiwedd y flwyddyn academaidd, mae'r brifysgol yn rhentu neuaddau preswyl i'r cyhoedd fel hostel. Rhwng misoedd Awst a Medi, defnyddir yr adeilad yn gyfan gwbl fel hostel. Ym mis Awst, mae'r person cyfrifol am y brifysgol (y corff llywodraethu) yn asesu bod yr adeilad yn cael ei ddefnyddio'n bennaf i ddarparu ar gyfer ei myfyrwyr ac felly mai addysg uwch yw prif ddefnydd yr adeilad, yn hytrach na'i ddefnyddio fel hostel.

Enghraifft 2: Mae stadiwm chwaraeon mawr wedi'i adeiladu'n bwrpasol ar gyfer digwyddiadau chwaraeon. Mae'n cynnal digwyddiadau chwaraeon bob penwythnos ac ar rai dyddiau'r wythnos yn ystod y tymor. Yn ogystal, gellir llogi'r stadiwm ar gyfer cynadleddau trwy gydol y flwyddyn ar ddiwrnodau pan nad yw digwyddiadau chwaraeon yn digwydd.

Prif ddefnydd busnes y stadiwm yw fel stadiwm chwaraeon. Mae'r defnydd cynhadledd yn ddefnydd eilaidd sy'n defnyddio'r adeilad yn ystod amser segur. Felly, gellir ystyried mai defnydd fel maes chwaraeon yw prif ddefnydd yr adeilad.

- 4.20** Pan fo niferoedd yr unigolion y disgwylir yn rhesymol y byddant yn bresennol yn wahanol yn sylweddol o un adeg i'r llall, fel pan fo'r fangre ar gau i'r cyhoedd neu nad ydynt yn cael eu defnyddio at eu defnydd atodlen 1, efallai y bydd yn briodol i weithdrefnau neu fesurau diogelu'r cyhoedd amrywio.

4.21 Pan nad yw'r fangre yn fangre gymwys oherwydd nad yw'n cael ei defnyddio'n gyfan gwbl neu'n bennaf ar gyfer defnyddiau atodlen 1, gall y fangre barhau i fod o fewn cwrmpas y Ddeddf os bydd digwyddiad cymwys yn digwydd yno. Byddai'r fangre yn dod o fewn cwrmpas y Ddeddf am gyfnod y digwyddiad cymhwys sy'n digwydd. Er enghraifft, os yw cartref urddasol sydd fel arall allan o gwmpas fel preswylfa breifat yn cael ei logi gan drefnydd digwyddiad i gynnal gŵyl untro sy'n bodloni'r meini prawf digwyddiad cymwys, yna byddai'r rhannau o'r eiddo a ddefnyddir ar gyfer y digwyddiad yn cael eu cwrmpasu at ddibenion cynnal y digwyddiad cymwys hwnnw. Gweler pennod 5 am ragor o fanylion am ddigwyddiadau cymhwys.

Maen prawf tri: A yw'r safle'n bodloni'r trothwy ar gyfer nifer yr unigolion yn y safle?

Mae dogfen atodol A yn nodi rhai dulliau enghreifftiol (heb fod yn rhestr gynhwysfawr) y gellir eu defnyddio i asesu nifer yr unigolion y disgwylir iddynt fod yn bresennol. Mae'r ddogfen atodol yn anstatudol a gall fod yn ddefnyddiol i'w darllen ochr yn ochr â'r rhan hon o'r canllawiau.³⁰

4.22 Y trydydd maen prawf yw ei bod yn rhesymol disgwyl, o bryd i'w gilydd, y gall 200 neu fwy o unigolion fod yn bresennol ar y fangre ar yr un pryd mewn cysylltiad ag un neu fwy o ddefnyddiau a bennir yn atodlen 1 i'r Ddeddf. Gweler [paragraffau 4.31 i 4.34](#) am ragor o fanylion ar ddealltwriaeth ar yr un pryd ac o bryd i'w gilydd.

4.23 **Dylid** defnyddio dull rhesymol i gyfrifo'r nifer mwyaf disgwyliedig o unigolion yn y fangre ar yr un pryd. **Rhaid** i'r ffigur hwn gynnwys staff sy'n gweithio yn y fangre mewn cysylltiad â defnydd atodlen 1. Trwy gydol y canllawiau hyn, mae staff yn cyfeirio at bawb sy'n gweithio mewn adeiladau neu ddigwyddiadau, boed hynny fel gweithwyr, contractwyr, gwirfoddolwyr neu fel arall. Dim ond y rhai sy'n mynychu neu'n gweithio yn y rhan o'r fangre a ddefnyddir ar gyfer defnydd atodlen 1 ddylai gael eu cynnwys yn yr asesiad. **Gallai'r** person cyfrifol ddefnyddio dull a awgrymir a amlinellir yn y ddogfen atodol A.

4.24 **Dylai'r** person cyfrifol ystyried, er enghraifft, yr amseroedd masnachu neu ymweld prysuraf i sefydlu'r nifer uchaf o unigolion sy'n bresennol. Pan nad yw'r dull a ddewiswyd i asesu disgwyliaid rhesymol unigolion sy'n bresennol (naill ai wedi'i restru yn y ddogfen atodol A neu ddull arall) yn cynnwys nifer y staff y disgwylir iddynt fod yn bresennol – er enghraifft, data tocynnau hanesyddol neu bresenoldeb neu safleoedd seddi / sefyll sefydlog – **rhaid** ychwanegu hyn at y ffigur asesu terfynol.

4.25 Pa bynnag ddull y mae'r person cyfrifol yn ei ddewis, **rhaid** iddo gael ei dystiolaeth a **rhaid** bodloni'r SIA, os oes angen, ei fod yn ffordd resymol o asesu presenoldeb yn amgylchiadau penodol y fangre. Gall yr SIA ei gwneud yn ofynnol i'r person cyfrifol ddarparu gwybodaeth am sut y cynhaliwyd yr asesiad gan ddefnyddio pwerau casglu gwybodaeth yn atodlen 3 i'r Ddeddf.³¹

4.26 Pan fo y gellir disgwyl yn rhesymol y bydd rhwng 200 a 799 o unigolion yn bresennol ar y fangre ar yr un pryd, o bryd i'w gilydd, bydd y fangre yn yr haen safonol (os bodlonir y meini prawf eraill yn y bennod hon hefyd). Os yw'r ffigur yn 800 neu fwy o unigolion, bydd y fangre yn yr haen uwch (os bodlonir y meini prawf eraill yn y bennod hon hefyd).

30 Dogfennau atodol anstatudol ar gael yn: www.gov.uk/government/collections/terrorism-protection-of-premises-bill-2024

31 Deddf Terfysgaeth (Diogelu Mangreoedd) 2025, atodlen 3, ar gael yn: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2025/10/schedule/3>

- 4.27** Ni fydd y fangre yn cael ei dynnu i gwmpas y Ddeddf os yw'r nifer fwyaf o unigolion y disgwylir iddynt fod yn bresennol ar y fangre ar yr un pryd, o bryd i'w gilydd, yn 199 neu lai. Gall disgwyliad rhesymol unigolion sy'n bresennol newid dros amser. Felly, mae'n bosibl i'r fangre symud o un haen i'r llall neu allan o gwmpas y Ddeddf yn gyfan gwbl yn seiliedig ar faint o unigolion y mae'n rhesymol disgwyl y bydd yn bresennol ar yr un pryd, o bryd i'w gilydd.
- 4.28** Mae ystyriaethau arbennig ar gyfer rhai adeiladau, fel mannau addoli a rhai cyfleusterau addysgol. Bydd y mathau hyn o fangre bob amser yn fangre haen safonol os gallant ddisgwyl i 200 neu fwy o unigolion fod yn bresennol ar yr un pryd, o bryd i'w gilydd, hyd yn oed os cyrhaeddir y trothwy haen uwch o 800 neu fwy o unigolion. Mae [paragraffau 4.36 i 4.39](#) yn esbonio pa fangre gymwys sy'n ddarostyngedig i wahanol feini prawf.
- 4.29** Pan fo grŵp o adeiladau (sy'n un fangre gymwys), **dylid** ychwanegu nifer yr unigolion a ddisgwylir yn rhesymol ym mhob adeilad ar yr un pryd i asesu nifer yr unigolion yn y fangre.
- 4.30** Pan fo mangre o fewn mangre (er enghraifft, unedau mewn canolfan siopa), **dylid** ychwanegu nifer yr unigolion y disgwylir iddynt fod ym mhob un o'r fangre o fewn y ganolfan siopa (er enghraifft, pob siop unigol) at ddibenion cyfrifo nifer yr unigolion yn y ganolfan siopa. Fodd bynnag, wrth gyfrifo nifer yr unigolion o fewn mangre unigol yn y ganolfan siopa (er enghraifft, siop ddillad fach), **ni ddylid** ychwanegu nifer yr unigolion yn y ganolfan siopa yn ei chyfanrwydd, neu mewn mangreoedd eraill yn y ganolfan siopa.

Enghraifft: Mae gan ganolfan siopa 38 o unedau, sy'n cynnwys 32 o siopau manwerthu, 3 bwyty a 3 siop goffi yn yr un adeilad. Mae gweithredwr y ganolfan siopa yn gyfrifol am y safle yn gyffredinol oherwydd eu bod yn rheoli'r ardaloedd cyffredin, mynedfeydd ac allanfeydd. Mae'r gweithredwr yn asesu bod disgwyl i 800 neu fwy o unigolion (gan gynnwys staff) fod yn bresennol yn y ganolfan siopa - gan gynnwys ei unedau unigol - ar unrhyw un adeg ac mae'n dod i'r casgliad bod y fangre yn dod o fewn cwmpas yr haen uwch.

Mae gweithredwr y ganolfan siopa yn rhentu'r unedau llai o fewn y safle i fanwerthwyr a chwmnïau eraill sy'n cymryd rheolaeth o'r unedau unigol. Mae rhai o'r unedau yn fangre cymwys gan eu bod yn bodloni'r nifer o unigolion y mae'n rhesymol disgwyl ar gyfer yr haenau safonol neu uwch, ac felly **rhaid** i'r rhai sy'n gyfrifol am y fangreoedd hynny sicrhau bod y gofynion priodol ar waith ar gyfer yr haen berthnasol.

Gweithredwr y ganolfan siopa yw'r person cyfrifol am y ganolfan ei hun a **rhaid** iddo sicrhau bod gweithdrefnau a mesurau diogelu'r cyhoedd priodol ar waith ar gyfer y ganolfan. Mae gweithredwr y ganolfan siopa yn cysylltu â'r personau cyfrifol ar gyfer y fangre gymwys llai o fewn y ganolfan siopa ynglŷn â rhai o'r gweithdrefnau – er enghraifft, gweithdrefnau cloi a gwacáu (gweler [pennod 7](#) am ragor o wybodaeth am weithdrefnau a [phennod 8](#) am ragor o wybodaeth am fesurau) er mwyn sicrhau bod y rhain yn cael eu cydlynu'n effeithiol (gweler [paragraffau 6.16 i 6.20](#)).

O bryd i'w gilydd ac ar yr un pryd

- 4.31** Mae 'o bryd i'w gilydd' yn derm cyffredin ac fe'i deallir ei fod yn golygu achlysurol. O fewn y Ddeddf, mae'r term hwn yn cyfeirio at ba mor aml y gellir disgwyl yn rhesymol i 200 neu fwy o unigolion (gan gynnwys staff) fod yn bresennol ar y fangre. Defnyddir y term i gydnabod y gall y nifer hwn amrywio oherwydd llawer o ffactorau dros amser fel amrywiadau oherwydd amser y dydd, diwrnod yr wythnos, neu'r tymor (er enghraifft, cynnydd mewn niferoedd yn ystod cyfnod y Nadolig). Mae yna rywfaent o ragweladwyedd sy'n gynhenid i 'o bryd i'w gilydd'. Os gellir disgwyl yn rhesymol i 200 neu fwy o unigolion (gan gynnwys staff) fod yn bresennol yn y fangre ar adegau, mae'r maen prawf hwn yn debygol o gael ei fodloni.

Enghraifft: Mae gan siop ddillad uchafswm defnydd o 300 yn seiliedig ar ei asesiad o feddiannaeth ddiogel ar gyfer diogelwch tân. Fodd bynnag, mae cofnodion hanesyddol yn dangos bod gan y siop fel arfer ymhell llai na 200 o unigolion (gan gynnwys staff) ar y safle ar yr un pryd. Felly, mae'r rhai sy'n gyfrifol am y siop yn ystyried i ddechrau bod y siop y tu allan i gwmpas y Ddeddf.

Fodd bynnag, mae nifer yr unigolion ar y safle ar yr un pryd wedi rhagori ar 200 o unigolion (gan gynnwys staff) yn y tair blynedd diwethaf ar sawl achlysur yn ystod gwerthiannau Dydd Gwener Du a mis Ionawr. Ar yr achlysuron hynny, mae capasiti 300 o unigolion (gan gynnwys staff) wedi'i gyrraedd sawl gwaith.

Er bod nifer cyfartalog yr unigolion ar y fangre ar yr un pryd yn is na 200, mae'n rhesymol disgwyl y bydd 200 neu fwy o unigolion yn bresennol ar y safle ar yr un pryd, o bryd i'w gilydd. Felly, mae'r rhai sy'n gyfrifol am y siop yn ailystyried eu hasesiad ac yn sylweddoli bod y fangre yng nghwmpas'r haen safonol.

- 4.32** Mae 'ar yr un pryd' hefyd yn derm cyffredin ac fe'i deallir ei fod yn golygu gyda'i gilydd neu ar yr un pryd. O fewn y Ddeddf, mae'r term yn cyfeirio at unigolion sy'n bresennol ar y fangre gyda'i gilydd ar unrhyw un adeg.
- 4.33** Os yw mangre o fewn yr haen safonol (200 i 799 o unigolion) yn annisgwyl yn fwy na'r trothwy haen uwch (800 neu fwy o unigolion), ac na ellid disgwyl hyn yn rhesymol ac ni ddisgwylir iddo ddigwydd eto, bydd y fangre yn aros o fewn yr haen safonol. **Gallai** hyn fod oherwydd bod y cynnydd yn nifer y mynychwyr oherwydd amgylchiadau nad ydynt yn rhesymol ddisgwylidig, o ystyried patrymau presenoldeb yn y gorffennol a'r diben y mae'r adeilad yn cael ei ddefnyddio ar ei gyfer.

Enghraifft: Mae gan siop adwerthu ffigur defnydd diogel o 950 o unigolion gan gynnwys staff. Gan ddefnyddio data hanesyddol dros flynyddoedd blaenorol, mae'r siop yn dangos mai 450 yw'r defnydd gwirioneddol ar adegau brig sy'n bodloni'r trothwy haen safonol.³² Fodd bynnag, mae un o'i gynhyrchion yn ennill sylw annisgwyl ar y cyfryngau cymdeithasol dros nos. Y diwrnod canlynol, oherwydd poblogrwydd y cynnyrch, mae nifer yr ymwelwyr yn cynyddu'n annisgwyl yn y siop, ac mae nifer yr unigolion sy'n bresennol ar yr un pryd yn cynyddu i'r trothwy haen uwch.

Yn y sefyllfa hon, bydd y siop fanwerthu yn aros o fewn yr haen safonol, gan dybio na allai'r siop fod wedi disgwyl yn rhesymol y cynnydd yn nifer yr unigolion sy'n bresennol ac nid yw'n disgwyl i'r cynnydd hwn ddigwydd eto yn y dyfodol.

- 4.34** Os nad yw mangre o fewn cwmpas y Ddeddf ond yn cael digwyddiad annisgwyl, untro pan fydd nifer yr unigolion sy'n bresennol yn fwy na'r trothwy haen safonol, bydd y fangre yn parhau i fod y tu allan i gwmpas y Ddeddf. Mae hyn yn wir cyn belled ag na ellid disgwyl y digwyddiad yn rhesymol ac ni ddisgwylir iddo ddigwydd eto. Fodd bynnag, bydd digwyddiadau wedi'u cynllunio a disgwylidig sy'n mynd â'r fangre dros drothwy'r naill haen neu'r llall o bryd i'w gilydd yn tynnu'r fangre i gwmpas o dan yr haen berthnasol - er enghraifft, gallai hyn ddigwydd yn ystod gwerthiannau tymhorol ac ymchwydd presenoldeb gwyl y banc.

32 Gweler y ddogfen atodol A am ddulliau ar gyfer cyfrifo nifer yr unigolion sy'n bresennol. Dogfennau atodol anstatudol ar gael yn: www.gov.uk/government/collections/terrorism-protection-of-premises-bill-2024

Enghraifft: Mae neuadd bentref yn cynnal gweithgareddau cymunedol rheolaidd gan gynnwys clybiau chwaraeon, Tywyswyr, Sgowtiaid a gwerthiannau cymysg. Mae gan y neuadd ffigur meddiannaeth ddiogel o 250 o unigolion.³³ Pe bai'n disgwyl y byddai 200 neu fwy o unigolion (gan gynnwys staff) yn bresennol ar unrhyw un adeg, o bryd i'w gilydd, byddai'r neuadd yn yr haen safonol. Fodd bynnag, mae cofnodion hanesyddol o bresenoldeb yn y gweithgareddau hyn yn dangos nad oes mwy na 150 o unigolion wedi bod ar y safle ar unrhyw un adeg yn y pum mlynedd diwethaf. Felly, mae'r rhai sy'n gyfrifol am neuadd y pentref o'r farn ei bod y tu allan i gwmpas y ddeddfwriaeth.

Mae band o'r pentref wedi cael llwyddiant yn y siartiau yn ddiweddar ac wedi llogi'r neuadd i chwarae cyngerdd i'r gymuned. Maen nhw'n disgwyl gwerthu 220 o docynnau a chael staff cymorth ychwanegol, a fydd yn arwain at 250 o unigolion yn bresennol ar y safle ar unrhyw adeg ar gyfer y digwyddiad hwn. Ni fydd y safle yn cael ei dynnu i'r haen safonol a bydd yn parhau i fod allan o gwmpas y ddeddfwriaeth, gan fod y digwyddiad hwn yn annisgwyl ac ni ddisgwylir iddo gael ei ailadrodd. Ni fydd y digwyddiad yn ddigwyddiad cymwys o dan y ddeddfwriaeth, gan y byddai hynny'n gofyn am fod 800 neu fwy o unigolion yn y digwyddiad ar unrhyw adeg ac ni fydd hyn yn wir yma.

Fodd bynnag, os bydd llwyddiant y band yn parhau ac maent wedyn yn llogi'r neuadd i chwarae cyngherddau pellach ar y safle, ac mae'n rhesymol disgwyl y gall 200 neu fwy o unigolion fod yn bresennol ar y safle ar yr un pryd, byddai'r adeilad yn cael ei dynnu i gwmpas yr haen safonol.

Maen prawf pedwar: A yw'r fangre wedi'i eithrio neu wedi'i esemptio rhag bod yn rhan o gwmpas y Ddeddf?

4.35 Mae Atodlen 2 i'r Ddeddf yn eithrio mangre penodol rhag bod o fewn cwmpas:³⁴

- **Dau Dŷ Senedd y DU, Deddfwrfeydd datganoledig a llywodraethau datganoledig:** Nid yw adeiladau a feddiannir at ddibenion naill ai Dau Dŷ Senedd y DU ; Senedd yr Alban neu ran o Weinyddiaeth yr Alban; Senedd Cymru neu Lywodraeth Cymru; neu Gynulliad Gogledd Iwerddon neu Adran Gogledd Iwerddon o fewn cwmpas y Ddeddf.

33 Gweler y ddogfen atodol A am ddulliau ar gyfer cyfrifo nifer yr unigolion sy'n bresennol.

34 Deddf Terfysgaeth (Diogelu Mangreoedd) 2025, atodlen 2, ar gael yn: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2025/10/schedule/2>

- **Parciau, gerddi, meysydd hamdden, meysydd chwaraeon (nad ydynt yn feysydd chwaraeon dynodedig) ac adeiladau awyr agored eraill a ddefnyddir ar gyfer hamdden, ymarfer corff neu hamdden:**³⁵ Mae'r rhain wedi'u heithrio o'r cwmpas, oni bai bod mesurau ar waith i sicrhau neu wirio bod aelodau o'r cyhoedd sy'n dymuno cael mynediad i'r fangre wedi talu i wneud hynny, bod ganddynt docynnau neu docynnau sy'n caniatáu mynediad, neu yn aelodau neu'n westeion clwb, cymdeithas neu gorff tebyg. Os oes rheolaethau ar waith ar gyfer cyfleusterau penodol mewn mangre, ond nad yw'r rheolaethau hynny'n cyfyngu mynediad cyhoeddus i'r fangre yn gyffredinol (hynny yw, y fangre heblaw am y cyfleusterau penodol hynny), yna mae'r fangre wedi'i heithrio o'r cwmpas.³⁶ Er enghraifft, gall maes chwaraeon godi ffi i ddefnyddwyr i logi caeau, ond nid yw'r taliadau hynny'n amod i gael mynediad i'r safle yn gyffredinol (ac eithrio'r caeau llogi), felly nid yw'r maes chwaraeon yn fwy cyffredinol o fewn cwmpas.

Enghraifft 1: Mae abaty adfeiliedig yn atyniad i dwristiaid. Mae'r rhai sy'n gyfrifol am yr abaty adfeiliedig (sefydliad treftadaeth) o'r farn ei fod o fewn cwmpas atodlen 1(7) i'r Ddeddf oherwydd bod yr abaty yn cael ei ddefnyddio fel atyniad i ymwelwyr o werth diwylliannol, hanesyddol, twristaidd neu addysgol. Maent yn disgwyl i nifer yr unigolion (gan gynnwys staff) fod yn bresennol ar y safle ar unrhyw adeg, o bryd i'w gilydd, fod yn 800 o unigolion neu fwy. Felly, maent yn asesu i ddechrau y gall y safle fod yn adeiladau haen uwch. Fodd bynnag, mae'r safle yn atyniad twristaidd awyr agored. Gan nad oes ganddo adeilad, ac nid yw'n adeilad a thir arall, nid yw o fewn cwmpas y Ddeddf fel mangre o dan y meini prawf ar gyfer mangre gymwys.

Ar wahân, mae'r safle yn cael ei logi'n rheolaidd ar gyfer perfformiadau theatrig lle mae 800 neu fwy o unigolion yn mynychu a lle mae rheolaethau mynediad ar waith yn seiliedig ar docynnau. Mae'r digwyddiadau hyn yn ddigwyddiadau cymwys o fewn cwmpas y Ddeddf o dan adran 3. Mae hyn oherwydd bod y safle yn gymwys fel safle o dan y meini prawf ar gyfer digwyddiadau cymwys. I'w diffinio fel mangre at ddibenion digwyddiad cymwys, mae'r Ddeddf yn nodi, "mae'r fangre lle mae'r digwyddiad i'w gynnal yn cynnwys adeilad, tir arall neu adeilad a thir arall (ac at y dibenion hyn mae 'adeilad' yn cynnwys rhan o adeilad neu grŵp o adeiladau)". Mae safle'r abaty adfeiliedig yn cynnwys tir arall.

Felly, mae'r abaty adfeiliedig yn ystod y digwyddiadau hyn, a'r person cyfrifol yw'r sefydliad digwyddiadau perthnasol.

Wrth i amser fynd yn ei flaen, mae'r sefydliad treftadaeth sy'n gyfrifol am yr abaty adfeiliedig yn penderfynu adeiladu cyfleusterau toiled a chaffi ar y safle. Mae'r cyfleusterau hyn i gyd o dan reolaeth y sefydliad treftadaeth. Mae gan y safle bellach adeilad a thir arall ac mae o fewn cwmpas adran 2(2)(a) o'r Ddeddf. Byddai'r adeilad bellach yn yr haen uwch, gan ei bod yn rhagweladwy y byddai 800 neu fwy o bobl yn mynychu'r digwyddiadau rheolaidd ar unrhyw adeg, o bryd i'w gilydd.

35 Gall maes chwaraeon fod o fewn cwmpas pan fo iddo: mewn perthynas â Chymru a Lloegr a'r Alban, yr ystyr a roddir gan **adran 17(1) o Ddeddf Diogelwch Meysydd Chwaraeon 1975**; ac mewn perthynas â Gogledd Iwerddon, mae i'r ystyr a roddir gan **Erthygl 2(2) o Orchymyn Diogelwch Meysydd Chwaraeon (Gogledd Iwerddon) 2006 (O.S. 2006/313 (G.I. 2))**.

Mae yna amgylchiadau lle gallai'r safleoedd hyn fod mewn cwmpas fel cynnal digwyddiadau cymwys. Gweler **pennod 5** am feini prawf digwyddiadau cymwys.

36 Atodlen 2, paragraff 3(3).

Enghraifft 2: Mae clwb pêl-droed iau sy'n cael ei redeg gan wirfoddolwyr yn chwarae'r rhan fwyaf o'i gemau cartref ar y maes chwaraeon lleol. Mae hyn yn gwbl hygyrch i'r cyhoedd heb unrhyw reolaethau mynediad ac nid oes llety i wylwyr, fel stondinau a therasau. Presenoldeb cyfartalog ym mhob gêm, gan gynnwys y chwaraewyr, gwirfoddolwyr a rhieni, yw 60. Fodd bynnag, weithiau mae'r clwb yn cynnal twrnameintiau ar y maes chwaraeon gyda phresenoldeb o 200 neu fwy o unigolion ar unrhyw un adeg, o bryd i'w gilydd.

Gan fod y maes chwaraeon yn hygyrch i'r cyhoedd heb unrhyw reolaethau mynediad a dim llety i wylwyr, nid yw'n safle cymwys nac yn ddigwyddiad cymhwys. Felly, nid oes unrhyw berson cyfrifol, ac nid yw'r cyfatebiadau hyn yn rhan o gwmpas y Ddeddf.

- **Diogelwch trafndiaeth:** Mae safleoedd trafndiaeth (er enghraifft, mewn meysydd awyr perthnasol, safleoedd rheilffyrdd cenedlaethol a tanddaearol, safleoedd rheilffyrdd rhyngwladol, a chyfleusterau porthladdoedd) wedi'u heithrio lle maent eisoes yn ddarostyngedig i ofynion deddfwriaethol presennol i ystyried a lliniaru bygythiadau.

Adeiladau sydd wedi'u hesemptio

- **Mangre'r Goron (atodlen 3 i'r Ddeddf, paragraff 14):**³⁷ Fel rheol gyffredinol o ddehongliad statudol, nid yw Deddf yn rhwymo'r Goron ac eithrio geiriau penodol neu oblygiadau angenrheidiol. At ddibenion y Ddeddf hon, mae mangre'r Goron yn cynnwys mangreoedd sy'n perthyn i adran y llywodraeth neu a ddeler mewn ymddiriedolaeth ar gyfer Ei Fawrhydi at ddibenion adran y llywodraeth. Fodd bynnag, gall y gofynion fod yn berthnasol i fangre'r Goron nad yw'n cael eu meddiannu gan y Goron, os yw'r fangre yn bodloni'r meini prawf eraill i fod yn rhan o gwmpas y Ddeddf. Er enghraifft, os oes adeiladau'r llywodraeth, neu rannau o fangre, sydd o dan reolaeth partion eraill, yna gallant fod mewn cwmpas lle maent yn bodloni'r meini prawf cymhwys o perthnasol.

Adeiladau sy'n destun trothwyon gwahanol

- 4.36** Mae mathau o fangre o fewn cwmpas y Ddeddf sy'n cael eu trin bob amser fel mangre haen safonol os ydynt yn bodloni'r meini prawf mangre cymwys, hyd yn oed os disgwylir yn rhesymol i 800 neu fwy o unigolion (gan gynnwys staff) fod yn bresennol ar yr un pryd, o bryd i'w gilydd.
- 4.37** Bydd mannau addoli sy'n gallu disgwyl yn rhesymol i 200 neu fwy o unigolion (gan gynnwys staff) fod yn bresennol ar y safle ar yr un pryd, o bryd i'w gilydd, o fewn cwmpas yr haen safonol, hyd yn oed os yw'r nifer hwnnw o unigolion disgwyledig yn 800 neu fwy.³⁸
- 4.38** Bydd yr holl adeiladau a ddefnyddir ar gyfer gofal plant neu addysg gynradd, uwchradd neu bellach a all ddisgwyl yn rhesymol i 200 neu fwy o unigolion (gan gynnwys staff) fod yn bresennol ar y fangre ar yr un pryd, o bryd i'w gilydd, o fewn cwmpas yr haen safonol, hyd yn oed os yw'r nifer hwnnw'r unigolion disgwyledig yn 800 neu fwy.³⁹ Mae gofynion diogelwch a diogelu presennol yn golygu bod gweithdrefnau eisoes ar waith yn y sefydliadau hyn. Mae'r rhain yn cynnwys, er enghraifft, rheoli mynediad, gweithdrefnau cloi a gwacáu.

37 Deddf Terfysgaeth (Diogelu Mangreoedd) 2025, atodlen 3, ar gael yn: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2025/10/schedule/3>

38 Dyma effaith paragraff 9(2) o atodlen 1.

39 Dyma effaith paragraffau 13(3), 14(3)(b) a pharagraff 15(2)(b) o atodlen 1 mewn perthynas â phob categori o fangre.

- 4.39** Mae'r amgylcheddau gweithredu ar gyfer gofal plant a sefydliadau addysg gynradd, uwchradd ac addysg bellach yn sylweddol wahanol i adeiladau addysg uwch, fel prifysgolion. Mae rhannau o adeiladau addysg uwch fel arfer yn hygyrch yn rhydd i aelodau o'r cyhoedd a/neu gellir eu cyrchu'n aml gan y cyhoedd ar gyfer gwahanol ddigwyddiadau. Fel y cyfryw, mae adeiladau addysg uwch yn cael eu trin yn yr un modd â mangreoedd eraill o fewn cwmpas a gallant ddod o fewn yr haen uwch, os bodlonir y meini prawf. Diffinnir sefydliad addysg uwch ym mharagraff 16(3) o atodlen 1 i'r Ddeddf.⁴⁰

Pennod 4 – crynodeb

- **Rhaid** i fangre fodloni'r holl feini prawf yn adran 2 o'r Ddeddf i fod yn fangre gymwys. Fel arall, bydd y safle y tu allan i'r cwmpas.

Haen safonol (gweler **pennod 7** am ofynion sy'n berthnasol i'r haen safonol)

- Er mwyn i fangre fod o fewn cwmpas yr haen safonol, disgwylir yn rhesymol y gall rhwng 200 a 799 o unigolion fod yn bresennol ar yr un pryd, o bryd i'w gilydd.
- Os mai gofal plant, addysg (addysg gynradd, uwchradd neu addysg bellach) neu fel man addoli, bydd y fangre yn yr haen safonol hyd yn oed os gellir disgwyl yn rhesymol y bydd 800 neu fwy o unigolion yn bresennol ar yr un pryd, o bryd i'w gilydd.

Haen uwch (gweler **pennod 7** a **phennod 8** am ofynion sy'n berthnasol i'r haen uwch)

- Er mwyn i fangre fod yn rhan o'r haen uwch, disgwylir yn rhesymol y gall 800 neu fwy o unigolion fod yn bresennol ar yr un pryd, o bryd i'w gilydd.

40 Deddf Terfysgaeth (Diogelu Mangreoedd) 2025, atodlen 1, ar gael yn: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2025/10/schedule/1>

Pennod 5:

Cwmpas – digwyddiadau
cymhwyso

Pennod 5: Cwmpas – digwyddiadau cymhwyso

- 5.1** Mae'r bennod hon yn canolbwyntio ar ddigwyddiadau sy'n cael eu tynnu i gwmpas y Ddeddf. Os yw digwyddiad yn cael ei gynnal mewn mangre, gweler [pennod 4](#) i benderfynu a yw'r fangre yn bodloni'r meini prawf i fod yn fangre gymwys.
- 5.2** Mae'r meini prawf ar gyfer digwyddiadau cymwys wedi'u nodi yn adran 3 o'r Ddeddf. Bydd digwyddiadau sy'n bodloni'r chwe maen prawf canlynol yn ddigwyddiadau cymhwyso.

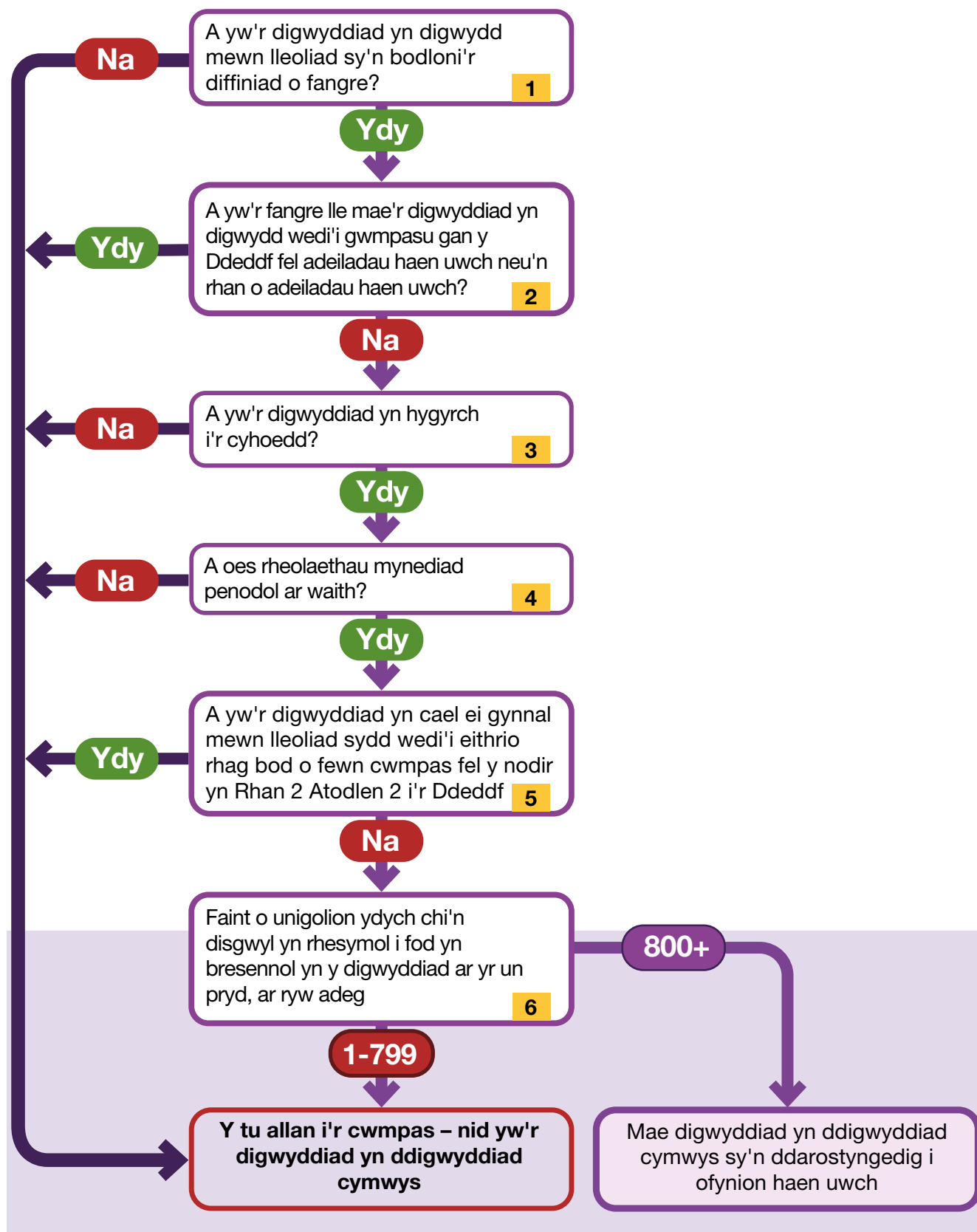
Meini prawf ar gyfer digwyddiadau cymwys

- Mae'r digwyddiad **yn digwydd mewn mangre fel y'i diffinnir yn adran 3(1)** – hynny yw, adeilad, tir arall, neu adeilad a thir arall ([paragraffau 5.5 i 5.9](#)). Mae hwn yn ddiffiniad ehangach na'r hyn a gymhwysir i fangre gymwys gan ei fod hefyd yn cynnwys tir heb adeiladau.
- Mae'r digwyddiad yn digwydd mewn mangreoedd **nad ydynt eisoes wedi'u cwmpasu gan y Ddeddf fel mangre haen uwch** ([paragraffau 5.10 i 5.11](#)).
- Mae'r digwyddiad **yn hygyrch i'r cyhoedd** ([paragraffau 5.12 i 5.15](#)).
- Mae'n rhesymol disgwyl, ar ryw adeg yn ystod y digwyddiad, y gall **800 neu fwy o unigolion** fod yn bresennol ar y safle ar yr un pryd ([paragraffau 5.16 i 5.21](#)).
- Mae gan y digwyddiad fesurau ar waith i wirio bod **mynychwyr yn bodloni amod mynediad** ([paragraffau 5.22 i 5.26](#)).
- Nid yw'r digwyddiad yn digwydd mewn **safleoedd eithriedig** ([paragraff 5.27](#)).

- 5.3** **Mae dogfen atodol B yn darparu enghreifftiau darluniadol i ehangu ar y cysyniadau a amlinellir isod**⁴¹. Bwriad yr enghreifftiau darluniadol yw cefnogi'r rhai sy'n gyfrifol am adeiladau neu ddigwyddiadau i ddehongli'r meini prawf a amlinellir yn y penodau cwmpas. Nid yw'r enghreifftiau yn gyfarwyddiadau ar yr hyn y dylid ei wneud mewn amgylchiadau penodol gan y bydd yr holl fangreoedd cymwys a digwyddiadau cymwys yn unigryw, ac mae'n hanfodol bod y person cyfrifol yn ystyried amgylchiadau penodol y fangre neu'r digwyddiad.
- 5.4** Mae [Ffigur 4](#) isod yn rhoi trosolwg o'r meini prawf sy'n penderfynu a yw digwyddiad yn rhan o gwmpas y Ddeddf.

41 Dogfennau atodol anstatudol ar gael yn: www.gov.uk/government/collections/terrorism-protection-of-premises-bill-2024

Ffigur 4: Coeden benderfynu i benderfynu a yw digwyddiadau o fewn cwmpas y Ddeddf⁴²

42 Mae'r goeden benderfyniadau hon hefyd ar gael yn: www.protectuk.police.uk/martyns-law/resources

Allwedd

- 1** Gellir dod o hyd i'r diffiniad o ddigwyddiadau yn adran 3(1)(a) o'r Ddeddf.
- 2** Rhaid i'r digwyddiad fod yn digwydd mewn lleoliad nad yw eisoes o fewn cwmpas y Ddeddf fel safle haen uwch. Os yw'r safle yn bodloni'r meini prawf i fod yn safle haen uwch, gweler yr ffeithlun ar safleoedd cymwys.
- 3** Rhaid i aelodau'r cyhoedd allu cael mynediad i'r safle cyfan neu ran ohono at ddibenion mynychu'r digwyddiad. Ni fydd digwyddiadau'n ddigwyddiadau cymwys o dan y Ddeddf lle mae'r amod mynediad yn bersonol i'r mynychwyr ac, o ganlyniad, nid yw mynediad ar agor i'r cyhoedd.
- 4** Rhaid i'r digwyddiad gael mesurau ar waith i wirio bod mynychwyr yn bodloni amod mynediad. Dyma'r gofyniad, er mwyn mynd i mewn i'r digwyddiad, bod aelodau'r cyhoedd wedi talu, bod ganddynt docyn neu bas, neu'n aelodau neu'n westeion clwb, cymdeithas neu gorff tebyg.
- 5** Mae rhai digwyddiadau wedi'u heithrio rhag bod yn ddigwyddiadau cymwys o dan Ran 2 o Atodlen 2 i'r Ddeddf. Dyma nhw:
 - digwyddiad a gynhelir mewn safle a bennir neu a ddisgrifir yn y paragraffau canlynol yn Atodlen 2 i'r Ddeddf
 - paragraffau 1 a 2 (deddfwrfeydd a gweinyddiaethau datganoledig),
 - paragraff 4 (diogelwch trafnidiaeth).
 - digwyddiad a gynhelir mewn safle a ddefnyddir yn gyfan gwbl neu'n bennaf at ddefnydd a bennir yn y paragraff canlynol o Atodlen 1: paragraff 9 (mannau addoli), paragraff 13 (gofal plant), paragraff 14 (addysg gynradd ac uwchradd), neu baragraff 15 (addysg bellach)
- 6** Er mwyn bod o fewn cwmpas, dylai fod yn rhesymol disgwyl y bydd 800 neu fwy o unigolion yn bresennol yn y digwyddiad ar yr un pryd, ar ryw adeg yn ystod y digwyddiad. Rhaid i'r ffigur hwn gynnwys staff sy'n gweithio yn y digwyddiad. Dim ond y rhai sy'n mynychu neu'n gweithio yn y rhan o'r safle sy'n gysylltiedig â'r digwyddiad y dylid eu cynnwys.

Darganfyddwch sut y gallwch asesu disgwyliad rhesymol ar gyfer eich digwyddiad drwy ddilyn y ddolen hon:

Deddf Terfysgaeth (Diogelu Mangreoedd) 2025: Cwmpas (Digwyddiadau) – GOV.UK

Maen prawf un: A yw'r digwyddiad yn digwydd mewn mangre fel y'i diffinnir yn y Ddeddf?

- 5.5** Y maen prawf cyntaf yw a yw'r digwyddiad yn digwydd mewn lleoliad sy'n bodloni'r diffiniad o fangre o dan adran 3(1) o'r Ddeddf, hynny yw adeilad, tir arall, neu adeilad a thir arall. At y dibenion hyn mae 'adeilad' yn cynnwys rhan o adeilad neu grŵp o adeiladau. Nid oes unrhyw ofyniad penodol bod yr adeilad wedi'i wneud o ddeunydd penodol neu fod o unrhyw faint penodol.

Rhan o adeilad

- 5.6** Mae'r diffiniad o adeilad yn cynnwys rhan o adeilad. Mae yna lawer o achosion lle dim ond rhan o adeilad fydd yn cael ei ddefnyddio i gynnal digwyddiad.

Grŵp o adeiladau

- 5.7** Mae yna achosion lle mae un digwyddiad yn digwydd ar draws sawl adeilad.

Enghraifft: Mae cyfadeilad warws preifat, sy'n cynnwys sawl adeilad, yn cael ei ddefnyddio i gynnal ffair gelf dros benwythnos. Y tu allan i'r digwyddiad, nid yw'r cyfadeilad warws yn dod o fewn cwmipas y Ddeddf. Fodd bynnag, gan fod y ffair gelf yn bodloni'r meini prawf digwyddiad cymwys, gellir ystyried bod yr adeiladau yn cael eu defnyddio i gynnal digwyddiad cymwys am gyfnod y ffair gelf.

Tir arall

- 5.8** Gall digwyddiad ddigwydd ar dir heb adeiladau, fel mewn parc neu gae. Er enghraifft, byddai gŵyl gerddoriaeth mewn maes yn cael ei ddiffinio fel cael ei chynnal mewn safle o dan 'dir arall'.

Adeilad a thir arall

- 5.9** Gall digwyddiad ddigwydd o fewn adeilad ac ar dir sy'n gysylltiedig â'r adeilad hwnnw. Bydd y tir yn rhan o'r safle, a bydd yr adeilad a'r tir yn cael eu defnyddio ar gyfer cynnal y digwyddiad.

Maen prawf dau: A yw'r fangre lle mae'r digwyddiad yn digwydd heb ei gwmpasu gan y Ddeddf ar hyn o bryd fel mangre haen uwch?

- 5.10** Pan fydd digwyddiad yn digwydd mewn adeiladau haen uwch, nid yw'r digwyddiad yn cael ei ystyried yn ddigwyddiad cymwys o dan y Ddeddf (gweler [pennod 4](#) am wybodaeth am fangre haen uwch). Mae gan y rhai sy'n gyfrifol am adeiladau haen uwch ddyletswydd eisoes i ystyried a sicrhau bod gweithdrefnau a mesurau diogelu'r cyhoedd priodol ar waith, i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol, mewn perthynas â'r holl weithgareddau sy'n digwydd yno. Mae'r dull hwn yn sicrhau cysondeb ac eglurder cyfrifoldeb. Felly, i fod yn ddigwyddiad cymwys o dan y Ddeddf, **rhaid** i'r digwyddiad fod yn digwydd mewn lleoliad nad yw eisoes yng nghwmpas y Ddeddf fel adeilad haen uwch. Gweler pennod 6 am wybodaeth am bwy sy'n gyfrifol am ofynion cyfreithiol y Ddeddf.

- 5.11** 5.11 Os bydd digwyddiad yn digwydd ar draws ystod o adeiladau a lleoliadau, ac mae rhai o'r adeiladau hyn (ond nid pob un) eisoes yn dod o dan yr haen uwch, bydd y person cyfrifol am bob un o'r adeiladau haen uwch yn gyfrifol am weithgareddau sy'n digwydd yn eu safle mewn perthynas â'r digwyddiad. Os yw'r person cyfrifol am y fangre haen uwch a threfnydd y digwyddiad yn wahanol, bydd yn ofynnol i'r trefnydd gydweithredu pan fo: (i) person cyfrifol am y fangre yn gofyn am gymorth y trefnydd neu gamau cydweithredol eraill i fodloni gofynion y Ddeddf, a (ii) gan y trefnydd reolaeth o'r fangre (gweler [paragraffau 6.21 i 6.22](#)). I gael rhagor o wybodaeth am sut mae'r Ddeddf yn berthnasol i ddigwyddiadau sy'n digwydd ar draws ystod o leoliadau ac adeiladau, gweler [paragraffau 5.38 i 5.42](#) a [ffigur 5](#).

Maen prawf tri: A yw'r digwyddiad yn hygyrch i'r cyhoedd?

- 5.12** **Rhaid** i aelodau o'r cyhoedd allu cael mynediad i'r cyfan neu ran o'r fangre at ddibenion mynychu'r digwyddiad. Bydd digwyddiad yn bodloni'r maen prawf hwn lle mae aelodau o'r cyhoedd yn gymwys i fynychu'r digwyddiad mewn egwyddor, hyd yn oed os na allant fynychu yn y pen draw oherwydd bod tocynnau ar gael yn gwerthu allan, er enghraifft.
- 5.13** Ni fydd digwyddiadau yn ddigwyddiadau cymwys o dan y Ddeddf lle mae'r amod ar gyfer mynediad yn breifat neu'n bersonol i'r mynychwyr ac, o ganlyniad, nid yw mynediad yn agored i'r cyhoedd. Mae rhai enghreifftiau yn cynnwys lle mae mynediad wedi'i gyfyngu i berthnasau a ffrindiau a wahoddwyd i dderbyniad priodas neu weithwyr a wahoddwyd i ddigwyddiad corfforaethol nad yw'n agored i'r cyhoedd. Nid yw digwyddiadau o'r fath yn cael eu hystyried yn hygyrch i'r cyhoedd oherwydd nad oes gan y cyhoedd yr opsiwn i fynychu.
- 5.14** Gallai digwyddiadau nad ydynt yn agored i'r cyhoedd ddigwydd mewn mangreoedd sydd eisoes yn dod o fewn cwmpas y Ddeddf fel adeiladau cymwys – er enghraifft, mewn gwestai a mannau addoli. Mewn achosion o'r fath, bydd y fangre yn parhau i fod yn rhan o gwmpas y Ddeddf oherwydd y gweithgareddau ehangach sy'n digwydd yno. Bydd y person cyfrifol am y fangre yn parhau i fod y person sy'n rheoli'r fangre ac ni fydd rheolaeth yn trosglwyddo i drefnydd y digwyddiad preifat.

Enghraifft 1: Mae cwmni preifat yn gwahodd rhai o'i weithwyr a'i gwsmeriaid i ddigwyddiad rhwydweithio. Mae'r trefnydd yn disgwyl i 900 o bobl fynychu (gan gynnwys staff), ac mae'n bwriadu cynnal y digwyddiad yn ei adeilad swyddfa breifat. Bydd gweithwyr a chwsmeriaid yn derbyn gwahoddiad a rhaid iddynt gadarnhau eu presenoldeb. Bydd mynychwyr yn cael eu hychwanegu at restr westeion, a fydd yn penderfynu a ganiateir mynediad i'r digwyddiad. Gan fod presenoldeb yn gyfyngedig ac nid yw'n agored i'r cyhoedd os na chaiff ei wahodd, nid yw'r digwyddiad yn cael ei ystyried yn hygyrch i'r cyhoedd ac nid yw'n dod o fewn cwmpas y Ddeddf.

Oherwydd llwyddiant y digwyddiad, mae'r trefnydd yn bwriadu cynnal digwyddiad tebyg y flwyddyn ganlynol. Fodd bynnag, maen nhw'n dewis ei gynnal mewn gwesty cyfagos sydd eisoes yn dod o fewn haen uwch y Ddeddf. **Rhaid** i'r person cyfrifol am y gwesty ystyried y digwyddiadau a fydd yn digwydd i sicrhau bod y mesurau a'r gweithdrefnau sydd ar waith ar gyfer y gwesty yn briodol. Ni fydd cyfrifoldeb o dan y Ddeddf yn trosglwyddo i'r cwmni preifat sy'n trefnu'r digwyddiad gweithio.

Enghraifft 2: Mae clwb aelodau preifat yn cynnig amrywiaeth o amwynderau, gan gynnwys pwll nofio, ystafelloedd sgrinio, campfa a bwyty. Mae'r clwb aelodau preifat yn rhan o gwmpas y Ddeddf fel safle haen safonol. Mae hyn oherwydd ei fod yn cael ei ddefnyddio'n gyfan gwbl neu'n bennaf ar gyfer gweithgareddau adloniant a hamdden, sy'n ddefnydd penodedig o dan atodlen 1 i'r Ddeddf. Ar ben hynny, mae'r rhai sy'n gyfrifol am y clwb aelodau preifat yn rhesymol yn disgwyl i 200 neu fwy o unigolion (gan gynnwys staff) fod yn bresennol ar y safle ar yr un pryd, o bryd i'w gilydd.

Wrth benderfynu ar ddefnydd y clwb o dan Atodlen 1, nid yw'n berthnasol y gall mynediad gael ei gyfyngu i aelodau o'r cyhoedd sydd wedi talu i gael mynediad i'r fangre, sydd â thocynnau neu drwyddedau sy'n caniatáu mynediad, neu sy'n aelodau neu'n westeion o glwb, cymdeithas neu gorff tebyg.

Mae'r clwb wedyn yn dewis trefnu digwyddiad â thocynnau mewn lleoliad ar wahân i'r clwb - yn benodol parc. Mae'r digwyddiad yn cynnig adloniant cerddorol, gemau, a bwyd a diod. Dim ond aelodau sy'n cael eu gwahodd, a rhaid iddynt ddangos eu haelodaeth i gael mynediad. Mae'r trefnydd yn disgwyl yn rhesymol i 2,000 o aelodau a staff fod yn bresennol ar yr un pryd. Byddai'r digwyddiad hwn yn ddigwyddiad cymwys, a chlwb yr aelodau fyddai'r person cyfrifol am y digwyddiad. **Rhaid** iddynt sicrhau bod y gofynion dyletswydd uwch yn cael eu bodloni ar gyfer y digwyddiad.

- 5.15** Pan ystyrir bod digwyddiad yn hygyrch i'r cyhoedd ac felly'n bodloni'r maen prawf hwn, bydd angen i fynychwyr hefyd fodloni gwiriad mynediad penodol. Mae rhagor o wybodaeth ar gael ym [mharagraffau 5.22 i 5.26](#).

Maen prawf pedwar: A yw'r digwyddiad yn bodloni'r trothwy ar gyfer nifer yr unigolion y disgwylir iddynt fod yn bresennol mewn digwyddiad?

Dylid darllen y rhan hon o'r canllawiau ochr yn ochr ag Atodiad A. Mae Atodiad A yn nodi rhai dulliau enghreifftiol (heb fod yn rhestr gynhwysfawr) y gellid eu defnyddio i asesu'n rhesymol nifer yr unigolion y disgwylir iddynt fod yn bresennol.⁴³

- 5.16** Mae'r pedwerydd maen prawf yn gofyn am asesiad o'r nifer uchaf o unigolion y gellir disgwyl yn rhesymol fynychu'r digwyddiad "ar ryw adeg" ac "ar yr un pryd". Gellir defnyddio ystod eang o ddulliau i asesu nifer yr unigolion y disgwylir iddynt fynychu ar ryw adeg, ar yr un pryd, mewn digwyddiadau cymhwys.
- 5.17** Er mwyn bod yn y cwmpas, dylai fod yn rhesymol disgwyl y bydd 800 neu fwy o unigolion yn bresennol yn y digwyddiad ar yr un pryd, ar ryw adeg yn ystod y digwyddiad. **Rhaid** i'r ffigur hwn gynnwys staff sy'n gweithio yn y digwyddiad.⁴⁴ Dim ond y rhai sy'n mynychu neu'n gweithio yn y rhan o'r fangre sy'n gysylltiedig â'r digwyddiad ddylai gael eu cynnwys yn y ffigur. Mae hyn yn cynnwys ardaloedd cefn y tî a ddefnyddir gan staff i gefnogi'r digwyddiad fel ceginau.

⁴³ Dogfennau atodol anstatudol ar gael yn: www.gov.uk/government/collections/terrorism-protection-of-premises-bill-2024

⁴⁴ Mae staff yn cyfeirio at bawb sy'n gweithio yn y safle neu'r digwyddiad, boed hynny fel gweithwyr, contractwyr, gwirfoddolwyr neu fel arall. Gallai staff fod yn weithwyr llawn amser, rhan amser, gweithwyr shift neu ddilyn patrymau gweithio eraill.

- 5.18** Pan nad yw'r dull a ddewiswyd i asesu nifer yr unigolion y disgwylir yn rhesymol eu bod yn bresennol (naill ai wedi'u rhestru yn y ddogfen atodol A neu ddull arall) yn ystyried nifer y staff – er enghraifft, data tocynnau hanesyddol neu seddi / safleoedd sefyll sefydlog – **rhaid** ychwanegu niferoedd staff at y ffigur asesu terfynol.
- 5.19** Nid yw'r trothwy ar gyfer y nifer uchaf o unigolion yn gyfartaledd trwy gydol y digwyddiad. Mae'n asesiad o'r nifer uchaf o fynychwyr ar unrhyw adeg.

Enghraifft: Mae gŵyl yn gwerthu dau fath o docynnau – un ar gyfer mynediad drwy'r dydd ac un ar gyfer mynediad gyda'r nos yn unig o 6pm. Gan ddefnyddio data gwerthu tocynnau, mae'r person cyfrifol yn disgwyl 250 aelod o'r cyhoedd a 30 o staff ar y safle tan 6pm gyda disgwyl 600 aelod arall o'r cyhoedd a 40 o staff ar ôl 6pm. Mae hyn yn arwain at 850 o fynychwyr a chyfanswm o 70 o staff. Felly, bydd yr ŵyl yn dod o fewn y ddyletswydd uwch am gyfnod y digwyddiad, ac yn ddarostyngedig i ofynion dyletswydd uwch, yn seiliedig ar y nifer fwyaf o unigolion y disgwylir iddynt fod yn bresennol ar yr un pryd, ar ryw adeg.

- 5.20** Dim ond os disgwylir i o leiaf 800 o unigolion fod yn bresennol ar yr un pryd y bydd y trothwy yn cael ei gyrraedd. Mae rhai digwyddiadau yn dewis rheoli mynediad ac allanfa torf trwy gyrraedd syfrdanol gan ddefnyddio mynediadwedi'l drefnu am yn ail. Pan fo digwyddiad o'r fath yn rhesymol yn disgwyl uchafswm o dan 800 o unigolion (gan gynnwys staff) ar unrhyw adeg, ni fydd yn ddigwyddiad cymwys.

Enghraifft: Mae trefnwyr sioe oleuadau mewn parc yn dewis rheoli mynediad ac allanfa torf trwy ddyrannu amser mynediad penodol i bob deiliad tocyn. Mae'r mesurau hyn yn sicrhau nad oes disgwyl i fwy na 300 o unigolion (gan gynnwys staff) fod yn bresennol yn y digwyddiad ar unrhyw adeg. O ganlyniad, nid yw'r digwyddiad hwn yn ddigwyddiad cymhwys.

- 5.21** Bydd rhai digwyddiadau yn digwydd ar draws ystod o adeiladau a lleoliadau, ac efallai y bydd rhai o'r adeiladau hyn (ond nid pob un) eisoes yn dod o dan yr haen uwch. Pan all unigolion symud yn rhydd rhwng y safle haen uwch a'r digwyddiad cymwys ehangach, **dylai'r** person cyfrifol am y digwyddiad gynnwys yr unigolion hynny o fewn y safle haen uwch yn eu hasesiad o'r nifer disgwyliedig o unigolion sy'n bresennol.

Maen prawf pump: A oes rheolaethau mynediad penodol ar waith?

- 5.22** Er mwyn bod yn rhan o gwmpas y Ddeddf, **rhaid** i ddigwyddiad fod â mesurau ar waith i wirio bod aelodau o'r cyhoedd sy'n dymuno cael mynediad i'r digwyddiad yn bodloni amod mynediad. Bydd y maen prawf hwn yn cael ei fodloni dim ond os oes mesurau ar waith i wirio bod aelodau o'r cyhoedd wedi talu, bod ganddynt docyn neudrwydded, neu fod yn aelodau (neu westeion) o glwb, cymdeithas neu gorff tebyg i gael mynediad. Er mwyn i reolaethau mynediad fod ar waith, bydd angen perimedr wedi'i ddiffinio'n dda a diogel ar y digwyddiad fel y bydd y gwiriad mynediad yn ystyrllon.
- 5.23** Mae enghreifftiau o glybiau neu gymdeithasau yn cynnwys clybiau chwaraeon, cymdeithasau masnach, clybiau cymdeithasol a chyrrff proffesiynol. Fodd bynnag, mae'r gair 'tebyg' yn cyfyngu'r hyn sy'n gymwys. Ni fyddai cyrrff nad ydynt yn cael eu hystyried yn debyg i glybiau neu gymdeithasau, fel cwmnïau neu bartneriaethau, yn bodloni'r maen prawf hwn.

Enghraifft: Mae clwb aelodau yn trefnu gŵyl gerddoriaeth flynyddol mewn parc a dim ond aelodau sy'n gymwys i brynu tocynnau. Rhaid dangos prawf o aelodaeth a thocynnau wrth fynediad, ac mae trefnydd y digwyddiad yn rhesymol yn disgwyl i 800 neu fwy o unigolion fynychu'r digwyddiad, gan gynnwys staff. Mae hwn yn ddigwyddiad cymwys o dan y Ddeddf. Mae'r clwb yn ymrwymo i gontract i logi ardal wedi'i ffensiō o'r parc, gan roi rheolaeth i'r clwb o'r lleoliad hwnnw am gyfnod y digwyddiad. Mae hyn yn golygu mai'r clwb yw'r person cyfrifol am y digwyddiad.

- 5.24** Mae'r maen prawf hwn yn berthnasol i ddigwyddiadau taledig ac i ddigwyddiadau am ddim lle mae gwiriad penodol ar fynediad fel y disgrifir uchod. Gall gwiriadau mynediad gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, tocynnau, bandiau arddwrn, cardiau aelodaeth, e-byst, codau QR neu godau bar sy'n cael eu gwirio am fynediad i'r safle lle mae'r digwyddiad yn digwydd. Bydd staff yn y digwyddiad fel arfer yn cynnal y gwiriadau hyn. Fodd bynnag, bydd y maen prawf hwn hefyd yn cael ei fodloni os yw'r gwiriadau yn cael eu cynnal gan system awtomataidd neu electronig, er enghraifft, trwy giatiau tro.
- 5.25** Mae hyn yn golygu nad yw pob math o amod mynediad wedi'i gwmpasu. Nid yw mathau eraill o amodau mynediad – er enghraifft, cael meini prawf chwilio penodol neu god gwisg – yn bodloni'r maen prawf hwn. Yn ogystal, nid yw tâl mynediad neu rhodd awgrymedig yn bodloni'r maen prawf hwn, gan na fyddai'n fesur i wirio bod rhywun wedi talu i gymryd rhan yn y digwyddiad, ac nid yw'n bodloni'r meini prawf mynediad eraill a restrir uchod. Felly, nid yw tâl mynediad neu rhodd awgrymedig yn amod mynediad at y dibenion hyn.
- 5.26** Bydd y maen prawf hwn hefyd yn cael ei fodloni dim ond os yw'r gwiriad yn ymwneud â mynediad i'r fangre neu'r rhan o'r fangre lle mae'r digwyddiad yn digwydd. Mae hyn yn golygu nad yw taliad i gymryd rhan mewn digwyddiad yn cael ei ddosbarthu fel math o reolaeth mynediad, os nad yw'r taliad hwnnw'n gysylltiedig â mynd i mewn i'r fangre.

Enghraifft: Mae gan rediad sy'n digwydd mewn parc lleol ffi mynediad i unigolion gymryd rhan yn y ras, ac anfonir cod QR i gyfranogwyr. Mae'r cod QR yn cael ei wirio gan staff cyn i redwr gael rhif i gymryd rhan yn y ras. Fodd bynnag, nid oes unrhyw amod mynediad i'r rhedwyr na'r gwylwyr fynd i mewn i'r rhan o'r parc lle mae'r rhediad yn digwydd. Yn lle hynny, gall gwylwyr ymgynnull yn rhydd i wyllo. Ni fyddai'r digwyddiad hwn o fewn cwmpas gan nad oes amod mynediad i'r rhan o'r parc lle mae'r rhediad yn digwydd. Yn lle hynny, mae taliad yn gysylltiedig â chyfranogiad yn y ras.

Maen prawf chwech: A yw'r digwyddiad yn digwydd mewn mangre eithriedig?

- 5.27** Mae Atodlen 2 i'r Ddeddf yn eithrio mathau penodol o fangre o gwmpas y Ddeddf ac felly ni fydd unrhyw ddigwyddiadau a gynhelir mewn mangre o'r fath yn cael eu cynnwys chwaith.⁴⁵ Y rhain yw:
- **Dau Dŷ Senedd y DU, deddfwrfeydd datganoledig a llywodraethau datganoledig:** Nid yw adeiladau a feddiannir at ddibenion naill ai Dau Dŷ Senedd y DU; Senedd yr Alban neu ran o Weinyddiaeth yr Alban; Senedd Cymru neu Lywodraeth Cymru; neu Gynulliad Gogledd Iwerddon neu Adran Gogledd Iwerddon, o fewn cwmpas y Ddeddf.

⁴⁵ Deddf Terfysgaeth (Diogelu Mangreoedd) 2025, atodlen 2, ar gael yn: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2025/10/schedule/2>

- **Diogelwch trafndiaeth:** Mae safleoedd trafndiaeth (er enghraifft, mewn meysydd awyr perthnasol, safleoedd rheilffyrdd cenedlaethol a thanddaearol, safleoedd rheilffyrdd rhyngwladol, a chyfleusterau porthladdoedd) wedi'u heithrio lle maent eisoes yn ddarostyngedig i ofynion deddfwriaethol presennol i ystyried a lliniaru bygythiadau.

Mangreoedd sy'n destun trothwyon gwahanol

- 5.28** Mae mathau o fangre o fewn cwmpas y Ddeddf sy'n cael eu trin bob amser fel mangre haen safonol os ydynt yn bodloni'r meini prawf mangre cymwys, hyd yn oed os disgwylir yn rhesymol i 800 neu fwy o unigolion fod yn bresennol ar yr un pryd, o bryd i'w gilydd. Ni fydd digwyddiad yn ddigwyddiad cymhwys os yw'n digwydd yn un o'r mathau o fangre sy'n dod i'r categori hwnnw.
- 5.29** Bydd yr holl adeiladau a ddefnyddir yn bennaf fel mannau addoli sy'n gallu disgwyl yn rhesymol i 200 neu fwy o unigolion fod yn bresennol ar yr un pryd yn dod o fewn yr haen safonol, hyd yn oed os yw'r nifer hwnnw'n 800 o unigolion neu fwy. Ni fydd digwyddiad yn un o'r mathau hyn o fangre yn ddigwyddiad cymhwys ac felly ni fydd yn dod o fewn cwmpas gofynion dyletswydd uwch. Er enghraifft, ni fyddai cyngerdd cerddoriaeth sy'n disgwyl 800 neu fwy o fynychwyr a gynhelir mewn eglwys yn ddigwyddiad cymwys. Byddai'r adeilad yn aros yn yr haen safonol.

Enghraifft: Mae synagog fawr yn yr haen safonol oherwydd yr ystyriaeth arbennig ar gyfer mannau addoli. Y person cyfrifol yw'r prif gorff llywodraethu sy'n rheoli'r synagog. Mae cwmni digwyddiadau yn llogi'r adeilad ar gyfer cyngerdd codi arian ac yn disgwyl y bydd uchafswm o 1,000 o unigolion (gan gynnwys staff) yn bresennol ar ryw adeg, ar yr un pryd.

Oherwydd yr ystyriaeth arbennig ar gyfer mannau addoli, mae'r synagog yn parhau i fod yn yr haen safonol, ac nid yw'r digwyddiad yn ddigwyddiad cymwys. Felly, mae'r person sy'n gyfrifol am y digwyddiad hwn yn parhau i fod yn gorff llywodraethu'r synagog. Er na ellir dirprwyo cyfrifoldeb o dan y Ddeddf, gall y cytundeb llogi gynnwys cymalau sy'n rhwymo'r sefydliad digwyddiadau i ymgymryd â dyletswyddau diogelu'r cyhoedd.

- 5.30** Mae'r trothwy gwahanol ar gyfer mannau addoli yn berthnasol dim ond pan fo'r prif ddefnydd o'r fangre fel man addoli. Ni fyddai digwyddiad crefyddol a gynhelir mewn mangreoedd nad ydynt yn gymwys ar gyfer y trothwy gwahanol hwn – er enghraifft, adeiladau a ddefnyddir yn gyfan gwbl neu'n bennaf fel neuadd y dref neu ddigwyddiad crefyddol sy'n bodloni'r meini prawf digwyddiad cymwys – yn ddarostyngedig i'r trothwy gwahanol. Yn hytrach, byddai'r digwyddiadau hyn yn cael eu trin yn yr un modd ag unrhyw ddigwyddiad arall sy'n ffurfio digwyddiad cymwys neu sy'n cael ei gynnal mewn mangre cymwys.

Enghraifft: Mae gan ganolfan gymunedol neuadd fawr sydd ar gael i'w llogi. Caiff ei llogi ar gyfer digwyddiadau a gweithgareddau gan gynnwys perfformiadau drama amatur a marchnadoedd crefftiau, ac fel gofod ychwanegol i'r mosg lleol ar gyfer gweddïau dydd Gwener ac yn ystod Ramadan. Mae'r rhai sy'n gyfrifol am y ganolfan gymunedol yn disgwyl yn rhesymol o bryd i'w gilydd y gallai 200 neu fwy o unigolion (gan gynnwys staff) fod yn bresennol ar y safle ar yr un pryd i fynychu gweithgareddau o'r fath. Felly, mae'r ganolfan gymunedol o fewn cwmpas y Ddeddf fel safle haen safonol.

- 5.31** Bydd yr holl fangreoedd a ddefnyddir ar gyfer gofal plant neu addysg gynradd, uwchradd neu bellach sy'n gallu disgwyl yn rhesymol i 200 neu fwy o unigolion fod yn bresennol ar yr un pryd yn dod o fewn yr haen safonol, hyd yn oed os yw'r nifer hwnnw'n 800 o unigolion neu fwy. Ni fydd digwyddiad yn un o'r adeiladau hyn yn ddigwyddiad cymhwyso ac felly ni fydd yn dod o fewn cwrmpas gofynion dyletswydd uwch. Byddai'r fangre yn aros yn yr haen safonol.

Enghraifft: Mae gan ysgol uwchradd 950 o ddisgyblion a 35 o staff. O ystyried yr ystyriaeth arbennig ar gyfer addysg (gofal plant, addysg gynradd, uwchradd ac addysg bellach), mae'r ysgol o fewn yr haen safonol. Y person cyfrifol yw'r corff llywodraethu. Yn ystod gwyliau'r ysgol, mae sefydliad digwyddiadau yn llogi caeau chwarae'r ysgol ar gyfer gŵyl gerddoriaeth. Mae'r trefnydd yn disgwyl gwerthu 900 o docynnau a chael uchafswm presenoldeb o 950 o unigolion (gan gynnwys staff) ar unrhyw adeg.

Mae person cyfrifol yr ysgol yn ystyried a all hyn fod o fewn cwrmpas y Ddeddf fel digwyddiad cymwys. Fodd bynnag, o ystyried yr ystyriaeth arbennig, ni all digwyddiadau sy'n digwydd mewn ysgol fod yn ddigwyddiadau cymwys ac mae'r ysgol yn parhau i fod yn yr haen safonol. Fel y cyfryw, mae'r person cyfrifol yn parhau i fod yn gorff llywodraethu'r ysgol gan na ellir dirprwyo cyfrifoldeb i'r sefydliad digwyddiadau. Fodd bynnag, mae'r person cyfrifol yn dewis nodi'r dyletswyddau diogelu'r cyhoedd yn y contract llogi gyda'r trefniant digwyddiadau.

Digwyddiadau cymwys a gynhelir mewn mangreoedd cymhwyso

- 5.32** Gall mangre a fyddai fel arall yn fangre haen safonol gynnal digwyddiadau sy'n ddigwyddiadau cymwys, at ddibenion adran 3 o'r Ddeddf. O dan yr amgylchiadau hynny, gall cynnal y digwyddiadau naill ai dynnu'r fangre i'r haen uwch o dan adran 2(3) o'r Ddeddf neu gall y digwyddiad fod yn ddigwyddiad cymwys o dan adran 3(1) o'r Ddeddf. I gael rhagor o wybodaeth am asesu nifer yr unigolion sy'n bresennol mewn mangre cymwys, gweler [paragraffau 4.22 i 4.34](#) a dogfen atodol A. I gael rhagor o wybodaeth am asesu nifer yr unigolion sy'n bresennol mewn digwyddiad cymwys, gweler [paragraffau 5.16 i 5.21](#) a'r ddogfen atodol A.
- 5.33** Yn y naill achos neu'r llall, bydd angen i'r person cyfrifol sicrhau bod dogfen gydymffurfio yn cael ei pharatoi a bod gweithdrefnau a mesurau diogelu'r cyhoedd priodol, i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol, ar waith naill ai am gyfnod y digwyddiad (os yw'r digwyddiad yn ddigwyddiad cymwys) neu yn barhaus (os yw'r fangre yn yr haen uwch).

Mangreoedd sy'n cynnal digwyddiadau ar sail untro

- 5.34** Os yw'r fangre yn cynnal digwyddiad untro a fydd yn denu 800 neu fwy o unigolion ar un achlysur, ni fyddai'r digwyddiad yn arwain at y fangre yn dod yn fangre haen uwch o dan adran 2(3) o'r Ddeddf. Mae hyn oherwydd na fyddai, yn yr amgylchiadau hynny, yn gywir i ddweud y gellir disgwyl yn rhesymol y bydd 800 neu fwy o unigolion yn bresennol o bryd i'w gilydd yn y fangre. Mewn achosion o'r fath, bydd y digwyddiad yn ddigwyddiad cymwys os yw'n bodloni'r meini prawf yn adran 3 o'r Ddeddf.

Enghraifft: Mae stadiwm pêl-droed fel arfer yn disgwyl 600 o wylwyr a staff fesul gêm yn ystod y tymor, yn seiliedig ar werthiannau tocynnau hanesyddol, ac eithrio gêm dystiolaethol lle disgwylir i bresenoldeb gyrraedd 1,000 o wylwyr a staff. Mae'r gêm dystiolaethol, gyda phresenoldeb disgwyliedig sy'n bodloni'r trothwy haen uwch, yn untro ac ni ddisgwylir iddo ddigwydd eto. Mae hyn yn cefnogi'r casgliad bod y gêm dystiolaethol yn ddigwyddiad cymwys.

- 5.35** Os nad yw'r fangre yn yr haen uwch, bydd y gofynion dyletswydd uwch a gynhwysir yn adran 6 o'r Ddeddf yn dal i fod yn berthnasol i unrhyw ddigwyddiad cymwys a gynhelir ar y fangre ac sy'n bodloni'r meini prawf ar gyfer digwyddiadau cymwys yn adran 3 o'r Ddeddf. Y tu allan i gyd-destun y digwyddiad cymwys, bydd y fangre yn aros yn yr haen safonol. Os yw hyn yn digwydd, y person cyfrifol am y digwyddiad cymwys fydd yr unigolyn, y cwmni neu'r sefydliad sydd â rheolaeth o'r fangre am gyfnod y digwyddiad. Bydd yn ofynnol i'r person sy'n gyfrifol am y digwyddiad cymhwysu fodloni'r gofynion digwyddiad cymwys.

Mangreoedd sy'n cynnal digwyddiadau o bryd i'w gilydd

- 5.36** Pan fo mangre yn cynnal digwyddiadau lle gellir disgwyl yn rhesymol y bydd 800 neu fwy o unigolion yn bresennol, o bryd i'w gilydd, bydd y fangre yn gymwys yn yr haen uwch o dan adran 2(3) o'r Ddeddf. Mae'r term 'o bryd i'w gilydd' yn derm cyffredin ac yn gyffredinol deallir ei fod yn golygu achlysurol. Bydd y maen prawf hwn yn cael ei fodloni os oes disgwyliad rhesymol y bydd y trothwy yn cael ei gyrraedd o bryd i'w gilydd, er enghraifft, unwaith y flwyddyn, boed hynny trwy gynnal yr un digwyddiad neu ddigwyddiadau gwahanol.

Enghraifft: Mae gweithredwr clwb nos fel arfer yn disgwyl llai na 800 o unigolion (gan gynnwys staff) yn bresennol, ac eithrio pum neu chwe noson y flwyddyn lle maent yn disgwyl presenoldeb ychwanegol ar gyfer digwyddiadau arbennig. Mae'r clwb nos felly yn bodloni'r meini prawf i fod yn fangre haen uwch. Mae hyn oherwydd bod y digwyddiadau yn digwydd o bryd i'w gilydd ac yn bodloni'r meini prawf ar gyfer mangre gymwys yn adran 2 o'r Ddeddf.

- 5.37** Os yw hyn yn wir, y person cyfrifol am y fangre gymwys fydd yr unigolyn, y sefydliad neu'r cwmni sy'n rheoli'r fangre at ddibenion eu defnydd yn atodlen 1. **Rhaid** i'r person cyfrifol am y fangre ystyried yr holl ddigwyddiadau a fydd yn digwydd i sicrhau bod y mesurau a'r gweithdrefnau'n briodol, yn ystod y digwyddiad ac y tu allan i gyd-destun y digwyddiad. Mae 'priodol ac yn rhesymol ymarferol' yn golygu sicrhau bod y gweithdrefnau a/neu fesurau'n addas ac yn gymesur, gan ystyried cyd-destun penodol y fangre a'r digwyddiad. Gall yr hyn sy'n cael ei ystyried yn addas ac yn gymesur fod yn wahanol rhwng y cyfnod pan fydd y safle yn cynnal y digwyddiad a phryd nad ydynt. Er enghraifft, gall y person cyfrifol ystyried ei bod yn briodol ac yn rhesymol ymarferol sicrhau bod mesurau diogelu'r cyhoedd ar waith dim ond pan fydd y digwyddiad yn digwydd. Bydd p'un a yw hyn yn briodol ac yn rhesymol ymarferol yn dibynnu ar yr amgylchiadau.

Enghraifft: Mae maes chwaraeon yn cynnal digwyddiadau chwaraeon bob penwythnos gydag uchafswm presenoldeb o 400 o wylwyr a staff. Yn ogystal, tua 10 gwaith y flwyddyn, mae'n cynnal digwyddiadau mawr sy'n amrywio o arddangosfeydd tân gwyllt i ddigwyddiadau cerddoriaeth. Yn dibynnu ar y digwyddiad, disgwylir y bydd unrhyw le rhwng 1,000 a 5,000 o unigolion yn mynychu. Mae'r digwyddiadau yn digwydd o bryd i'w gilydd, maent yn dod o dan ddefnyddiau atodlen 1 o fewn y Ddeddf ac fel arall yn bodloni'r meini prawf ar gyfer mangre gymwys yn adran 2 o'r Ddeddf. Mae hyn yn cefnogi'r casgliad y bydd y maes chwaraeon yn yr haen uwch.

Bydd yn ofynnol i'r person sy'n gyfrifol am y fangre haen uwch benderfynu pa weithdrefnau a/neu fesurau sy'n briodol – ar gyfer y digwyddiadau chwaraeon a'r digwyddiadau eraill – wrth ystyried yr hyn sy'n rhesymol ymarferol. Oherwydd natur wahanol iawn y digwyddiadau mawr a'r digwyddiadau chwaraeon, gall y person cyfrifol benderfynu ar wahanol weithdrefnau a mesurau sy'n briodol ar gyfer y digwyddiadau chwaraeon ac ar gyfer pob un o'r digwyddiadau mawr eraill.

Digwyddiadau sy'n digwydd ar draws ystod o adeiladau a/neu lleoliadau

- 5.38** Os yw un digwyddiad gydag un gweithredwr neu drefnydd yn digwydd ar draws sawl adeilad nad ydynt eisoes o fewn cwrmpas y Ddeddf, os yw'r adeiladau yn yr un lleoliad daearyddol, ac mae'r digwyddiad yn bodloni'r meini prawf digwyddiad cymwys, bydd yn cael ei drin fel digwyddiad cymwys.

Enghraifft: Mae ffair gelf flynyddol yn digwydd ar draws sawl adeilad allanol ar ystâd wledig. Nid yw'r ystâd wledig fel arfer ar agor i'r cyhoedd ac, o ganlyniad, nid yw'n bodloni'r meini prawf i fod yn fangre gymwys. Mae'r ffair gelf ar agor i'r cyhoedd, y mae'n rhaid iddynt brynu tocyn i gael mynediad. Mae'r trefnydd yn disgwyl yn rhesymol i 800 neu fwy o unigolion (gan gynnwys staff) fynychu'r digwyddiad ar yr un pryd. Byddai hwn yn ddigwyddiad cymwys o dan y Ddeddf.

Mae trefnydd y digwyddiad yn mynd i drefniant gyda'r tîrfeddiannwr trwy contract i logi'r lleoliad am gyfnod y digwyddiad. Gan fod gan drefnydd y digwyddiad reolaeth dros y lleoliad am gyfnod y digwyddiad, ef yw'r person cyfrifol am y digwyddiad cymwys.

- 5.39** Gall digwyddiadau hefyd ddigwydd ar draws amrywiaeth o adeiladau sydd eisoes o fewn cwrmpas y Ddeddf fel adeiladau haen safonol neu adeiladau haen uwch. Mewn senario o'r fath:

- **Mangreoedd haen uwch:** Ni fydd ardaloedd o'r digwyddiad sy'n digwydd mewn adeilad sydd eisoes yn yr haen uwch yn ddigwyddiad cymwys o dan y Ddeddf. **Rhaid** i'r rhai sy'n gyfrifol am fanfreoedd haen uwch ystyried yr holl ddigwyddiadau a fydd yn digwydd i sicrhau bod y mesurau a'r gweithdrefnau yn briodol. Yn y senario hwn, ni fydd y person cyfrifol am yr adeilad haen uwch yn newid. Fodd bynnag, os yw'r person cyfrifol am y fangre a threfnydd y digwyddiad yn wahanol, bydd yn ofynnol i'r trefnydd gydweithredu pan fo: (i) y person cyfrifol am y fangre yn gofyn am gymorth y trefnydd neu gamau cydweithredol eraill i fodloni gofynion y Ddeddf, a (ii) gan y trefnydd reolaeth o'r fangre (gweler [paragraffau 6.20 i 6.22](#)).
- **Mangreoedd haen safonol:** Bydd ardaloedd o'r digwyddiad sy'n digwydd mewn mangreoedd haen safonol naill ai'n rhan o'r digwyddiad cymhwys ehangach, neu bydd cynnal y digwyddiad yn tynnu'r fangre i'r haen uwch o dan adran 2(3) o'r Ddeddf. Mae [paragraffau 5.32 i 5.37](#) yn cynnwys manylion ynghylch pryd y gellir ystyried digwyddiad mewn mangre haen safonol yn rhan o ddigwyddiad cymwys o dan y Ddeddf. Pan fydd digwyddiad cymwys yn cael ei gynnal mewn mangre sy'n dod o fewn yr haen safonol, gall y person cyfrifol am y fangre fod yn wahanol i'r person sy'n gyfrifol am y digwyddiad cymwys. Mewn achosion o'r fath, bydd yn ofynnol i'r personau cyfrifol gydlynw i fodloni gofynion y Ddeddf (gweler [paragraffau 6.16 i 6.20](#)). Yn ogystal, efallai y bydd yn ofynnol i'r person cyfrifol ar gyfer y fangre haen safonol hefyd gydweithredu â'r person cyfrifol ar gyfer y digwyddiad cymwys (gweler [paragraffau 6.21 i 6.22](#)).

Enghraifft: Mae gan ddigwyddiad cerddoriaeth traws-ddinas un trefnydd digwyddiad ac mae'n cael ei drefnu'n ganolog. Fodd bynnag, mae'r digwyddiad yn cynnwys perfformiadau ar wahân sy'n digwydd mewn sawl safle ledled y ddinas, pob un yn cael ei weithredu gan wahanol fusnesau a sefydliadau. Mae'r adeiladau'n cynnwys lleoliadau cerddoriaeth, theatrau, gofodau gwesty, llwyfan dros dro a thafarndai. Mae'r lleoliadau cerddoriaeth i gyd yn adeiladau haen uwch, ond mae'r theatrau a'r tafarndai yn gymysgedd o adeiladau haen uwch a haen safonol. Mae'r llwyfan dros dro yn bodloni'r meini prawf digwyddiad cymwys, gan fod angen tocyn ar aelodau o'r cyhoedd i fynd i mewn ac mae'r trefnydd yn disgwyl yn rhesymol i 800 neu fwy o unigolion (gan gynnwys staff) fynychu ar yr un pryd. Gall mynychwyr brynu tocyn sy'n caniatáu mynediad i'r holl ddigwyddiadau.

Ni fydd y personau cyfrifol am yr adeiladau haen uwch (y lleoliadau cerddoriaeth) yn newid at ddibenion y digwyddiad. **Rhaid** i'r personau cyfrifol ar gyfer yr adeiladau haen uwch ystyried yr holl ddigwyddiadau a fydd yn digwydd yn eu heiddo i sicrhau bod y mesurau a'r gweithdrefnau yn briodol. Bydd trefnydd y digwyddiad yn gyfrifol am y digwyddiad cymhwyso (y cam dros dro) gan y bydd ganddynt reolaeth o'r ardal honno trwy gydol y digwyddiad.

Bydd y rhannau o'r digwyddiad sy'n cael eu cynnal mewn mangroedd haen safonol (y tafarndai a'r theatrau) yn ddigwyddiad cymwys os ydynt yn bodloni'r meini prawf ym [mharagraff 5.2](#). Os yw hyn yn wir, bydd y cyfrifoldeb yn symud i'r unigolyn, y cwmni neu'r sefydliad sydd â rheolaeth o'r fangre at ddibenion y digwyddiad sy'n digwydd. Dyma, yn y rhan fwyaf o amgylchiadau, fydd trefnydd y digwyddiad. I gael rhagor o wybodaeth am sut mae'r Ddeddf yn gymwys i ddigwyddiadau sy'n digwydd mewn mangre sydd eisoes o fewn cwmpas y Ddeddf, gweler [paragraffau 5.32 i 5.37](#).

- 5.40** Gall rhai digwyddiadau fod yn gymysgedd o ardaloedd mynediad agored, fel strydoedd a llwybrau tynnu, a lleoliadau eraill lle mae mynediad yn cael ei reoli – er enghraifft, mewn rhai marathonau, triathlonau, carnifalau, gwyliau a gorymdeithiau. Pan fo rhannau o'r digwyddiadau hyn yn bodloni'r meini prawf a nodir yn adran 3 o'r Ddeddf, bydd y Ddeddf yn gymwys i bob rhan ar wahân (at y dibenion hyn mae 'adeilad' yn cynnwys rhan o adeilad neu grŵp o adeiladau).
- 5.41** Bydd pob ardal sydd â rheolaethau mynediad ac sy'n disgwyl yn rhesymol i 800 neu fwy o unigolion fod yn bresennol ar yr un pryd o fewn cwmpas gofynion y Ddeddf. Bydd hyn yn wir hyd yn oed os nad yw elfennau eraill y digwyddiad mwy yn dod o fewn cwmpas y Ddeddf. Ni fydd ardaloedd heb unrhyw wiriadau mynediad (er enghraifft, palmentydd, llwybrau tynnu a ffyrdd agored) o fewn cwmpas y Ddeddf, oni bai eu bod o fewn cyffiniau uniongyrchol y digwyddiad cymwys. Mae rhagor o wybodaeth am y cyffiniau agos ar gael ym [mharagraffau 7.12 i 7.14](#).

Enghraifft: Mae marathon ledled y ddinas yn digwydd. Nid yw'r digwyddiad hwn yn digwydd o fewn mangroedd sydd eisoes yn dod o fewn cwmpas y Ddeddf ac yn hytrach mae'n digwydd ar draws cymysgedd o ardaloedd mynediad agored ac ardaloedd gyda rheolaethau mynediad ar waith. Mae gan drefnydd y digwyddiad reolaeth dros yr holl leoliadau ac felly ef yw'r person cyfrifol.

Mae'r ardaloedd mynediad agored yn cynnwys y ffyrdd y mae cyfranogwyr yn rasio arnynt. Mae'r ardaloedd sydd â rheolaethau mynediad yn cynnwys ardaloedd llwyfannu, eisteddleoedd, ardaloedd cychwyn ac ardaloedd gorffen. Mae trefnydd y digwyddiad yn ystyried pob un o'r ardaloedd yn erbyn y meini prawf ar gyfer digwyddiadau cymhwyso. Mae'r trefnydd yn asesu bod yr eisteddleoedd, yr ardaloedd llwyfannu a'r ardaloedd cychwyn a gorffen o fewn cwmpas y Ddeddf gan fod gan bob ardal ar wahân fesurau ar waith i reoli mynediad i rannau o'r fangre a gall ddisgwyl yn rhesymol bod 800 neu fwy o unigolion (gan gynnwys staff) yn bresennol ar yr un pryd.

Nid oes gwiriadau mynediad ar waith mewn ardaloedd eraill, er enghraifft, y palmentydd y tu allan i'r eisteddleoedd â thocynnau a'r ffyrdd y mae cyfranogwyr yn rasio arnynt (nad ydynt yn cael eu hystyried gan y person cyfrifol i fod yn agos at yr achos hwn). Mae'r person cyfrifol felly yn asesu nad yw'r meysydd hynny o fewn cwmpas y Ddeddf. Bydd gofynion y Ddeddf yn berthnasol i bob ardal sy'n bodloni'r meini prawf digwyddiad cymwys (a bennir ym [mharagraff 5.2](#)).

5.42 Ceir rhagor o fanylion am sut y bydd y Ddeddf yn gymwys i ddigwyddiadau sy'n gymysgedd o adeiladau nad ydynt fel arall o fewn cwmpas y Ddeddf, mangreoedd haen safonol a haen uwch, ac ardaloedd mynediad agored, yn [ffigur 5](#) isod.

Ffigur 5: Ardaloedd digwyddiadau sydd o fewn neu allan o gwmpas y Ddeddf fel digwyddiad cymwys

Maes	Disgrifiad	Yn y cwmpas fel digwyddiad cymhwys?
Mangreoedd haen safonol	Bydd y rhannau o ddigwyddiad a gyflwynir mewn mangre haen safonol yn ddigwyddiad cymwys os ydynt yn bodloni'r meini prawf ym mharagraff 5.2. At ddibenion y digwyddiad cymwys, y person cyfrifol fydd yr unigolyn, y sefydliad neu'r cwmni sydd â rheolaeth dros y fangre haen safonol at ddibenion y digwyddiad sy'n digwydd. Fel arall, gall cynnal digwyddiadau achosi i'r fangre ddod yn fangre haen uwch o dan adran 2(3)(a) o'r Ddeddf. Gweler paragraffau 5.32 i 5.37 am ragor o fanylion.	Ydy , oni bai bod y fangre yn dod yn fangre haen uwch.
Mangreoedd nad ydynt eisoes o fewn cwmpas y Ddeddf	Bydd mangreoedd nad ydynt eisoes o fewn cwmpas y Ddeddf yn dod o fewn cwmpas at ddibenion digwyddiad cymwys, os yw'r digwyddiad hwnnw'n bodloni'r meini prawf digwyddiad. Er enghraifft, gellid defnyddio ardal o warws preifat ar gyfer gig cerddoriaeth, sy'n rhan o ddigwyddiad cerddoriaeth ehangach sy'n digwydd ar draws tref neu ddinas, a gallai'r gig hwnnw ddod â'r warws preifat i gwmpas am gyfnod y digwyddiad. Y person cyfrifol fydd yr unigolyn, y sefydliad neu'r cwmni sydd â rheolaeth dros y fangre at ddibenion y digwyddiad sy'n digwydd.	Ydy

Maes	Disgrifiad	Yn y cwmpas fel digwyddiad cymhwyso?
Strwythurau dros dro mewn digwyddiad	Mae'r Ddeddf yn berthnasol ar wahân i bob ardal sy'n bodloni'r trothwy 800 unigol ac sydd â mesurau ar waith i wirio mynediad. Er mwyn i bob strwythur dros dro syrthio i'r cwmpas fel digwyddiad cymwys, rhaid iddynt fodloni meini prawf y digwyddiad ar wahân. Er enghraifft, gallai digwyddiad chwaraeon hybrid gael ardal gychwyn, ardal orffen ac eisteddleoedd mewn lleoliadau ar wahân, gyda gwiriadau ar wahân wrth gael mynediad, sy'n bodloni meini prawf y digwyddiad cymhwyso ar wahân. Y person cyfrifol fydd yr unigolyn, y sefydliad neu'r cwmni sydd â rheolaeth dros y fangre at ddibenion y digwyddiad sy'n digwydd.	Ydy
Ardaloedd mynediad agored mewn digwyddiad	Ni fyddai ardal mynediad agored, heb unrhyw wiriadau ar fynediad, yn bodloni'r meini prawf ar gyfer digwyddiad cymwys. Fodd bynnag, efallai y bydd angen ystyried rhai ardaloedd fel rhan o gyffiniau uniongyrchol y fangre (gweler paragraffau 7.12 i 7.14 am fwy o fanylion). Nid oes unrhyw berson cyfrifol am yr ardaloedd hyn gan nad ydynt o fewn cwmpas y Ddeddf, oni bai eu bod yng nghyffiniau mangre cymwys neu ddigwyddiad cymwys.	Na , ond gall rhai ardaloedd ddod o fewn y cyffiniau agos.
Adeiladau haen uwch	Ni fydd digwyddiad neu ardaloedd o'r digwyddiad sy'n digwydd mewn adeilad sydd eisoes yn yr haen uwch yn ddigwyddiad cymwys o dan y Ddeddf. Rhaid i'r rhai sy'n gyfrifol am adeiladau haen uwch ystyried yr holl ddigwyddiadau a fydd yn digwydd i sicrhau bod y mesurau a'r gweithdrefnau yn briodol. Yn y senario hwn, ni fydd y person cyfrifol am yr adeilad haen uwch yn newid.	Na

Maes	Disgrifiad	Yn y cwmpas fel digwyddiad cymhwyso?
Mangreoedd sy'n destun trothwyon gwahanol	Mae rhai mangreoedd bob amser yn cael eu trin fel mangreoedd haen safonol os ydynt yn bodloni'r meini prawf mangre cymwys, hyd yn oed os disgwylir yn rhesymol i 800 neu fwy o unigolion fod yn bresennol ar yr un pryd, o bryd i'w gilydd. Ni fydd digwyddiad yn ddigwyddiad cymhwyso os yw'n digwydd yn un o'r mathau o fangreoedd sy'n dod i'r categori hwnnw. Mae'r mangreoedd hyn i'w gweld ym mharagraffau 5.28 i 5.31.	Na

Pennod 5 – crynodeb

- **Rhaid** i fangre fodloni'r holl feini prawf yn adran 3 o'r Ddeddf i fod yn ddigwyddiad cymwys.

Digwyddiadau mewn Mangreoedd Cymwys

- Pan nad yw digwyddiad yn bodloni'r meini prawf digwyddiad cymwys, gallai fod yn dal i fod yn digwydd mewn mangre sy'n dod o fewn cwmpas y Ddeddf fel mangre gymwys.
- Gall mangre a fyddai fel arall yn fangre haen safonol gynnal digwyddiadau sy'n ddigwyddiadau cymwys, os yw'r digwyddiad yn bodloni'r meini prawf digwyddiad cymwys.
- Nid yw digwyddiad yn cael ei ystyried yn ddigwyddiad cymwys os yw'n digwydd mewn mangre haen uwch. Bydd gan y person cyfrifol am y fangre ddyletswydd eisoes i ystyried a sicrhau bod gweithdrefnau a mesurau diogelu'r cyhoedd priodol ar waith, i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol, mewn perthynas â'r holl weithgareddau sy'n digwydd yno.

Digwyddiadau ar draws ystod o leoliadau

- Gall rhai digwyddiadau fod yn gymysgedd o ardaloedd mynediad agored a lleoliadau eraill lle mae mynediad yn cael ei reoli. Pan fo rhannau o'r digwyddiadau hyn yn bodloni'r meini prawf a nodir yn adran 3, bydd y Ddeddf yn gymwys i bob rhan ar wahân.

Pennod 6:

Cyfrifoldeb am ofynion cyfreithiol

Pennod 6: Cyfrifoldeb am ofynion cyfreithiol

- 6.1** Bydd gan bob mangre gymwys a digwyddiad cymwys berson cyfrifol sy'n gyfrifol am sicrhau bod gofynion y Ddeddf yn cael eu bodloni. Hunaniaeth y person cyfrifol yw'r unigolyn, y sefydliad neu'r cwmni sydd â rheolaeth dros y fangre gymwys at ddibenion eu defnydd atodlen 1, neu reolaeth dros y fangre at ddibenion y digwyddiad cymwys.⁴⁶ Mae penderfyniad y person cyfrifol wedi'i ddiffinio yn y Ddeddf ac felly nid yw'n fater o ddewis. Ni all y person cyfrifol ddirprwyo ei gyfrifoldeb cyfreithiol i ddarparwr gwasanaeth dan gontract, er enghraifft, ond gall ddirprwyo tasgau.
- 6.2** Efallai bod y person cyfrifol eisoes wedi'i nodi fel un sydd â chyfrifoldeb am gydymffurfio â rheoliadau eraill a'u gofynion, fel iechyd a diogelwch neu ddiogelwch tân. Ni chaiff y person cyfrifol fod yn unigolyn a enwir nac yn berson sengl. Mae'n fwyaf tebygol o fod yn gwmni neu'n sefydliad. Pan fo'r person cyfrifol am fangre haen uwch neu ddigwyddiad cymwys yn gwmni neu sefydliad, **rhaid** dynodi 'unigolyn uwch' (gweler [paragraffau 6.8 i 6.12](#)).
- 6.3** Ar gyfer mangreoedd cymwys, y person cyfrifol fydd yr unigolyn, y cwmni neu'r sefydliad sy'n rheoli'r fangre at ddibenion eu defnydd atodlen 1. Mae'r egwyddor o reolaeth wedi cael ei defnyddio mewn cyfundrefnau rheoleiddio eraill fel diogelwch tân. At ddibenion y Ddeddf, fel arfer, bydd gan berson sy'n rheoli feddiant ffisegol o'r fangre ar yr adeg berthnasol, gyda'r hawl a'r gallu i wneud penderfyniadau ynghylch eu rheoli a'u defnydd, yn enwedig ynghylch pwy all aros ar y safle neu beidio. Nid yw'r egwyddor o reolaeth o reidwydd yn ei gwneud yn ofynnol i'r unigolyn, y cwmni neu'r sefydliad fod yn berchennog y fangre neu fod â hawliau unigryw a gallent, er enghraifft, gael ei ddal gan lesddeiliad neu ddeiliad trwydded.

Enghraifft 1: Mae cwmni yn prydlesu adeilad i'w ddefnyddio fel siop fanwerthu. Y person cyfrifol yw'r cwmni sy'n gweithredu'r siop drwy'r brydles, gan mai hwn yw'r defnydd perthnasol o'r adeilad, yn hytrach na pherchennog yr adeilad ei hun.

Enghraifft 2: Mae parc manwerthu yn eiddo i gwmni cronfa bensiwn fel buddsoddiad. Mae'r cwmni cronfa bensiwn yn cyflogi cwmni rheoli eiddo i osod yr adeiladau allan. Mae'r unedau yn cael eu prydlesu gan y cwmni rheoli eiddo i wahanol fanwerthwyr. Mae'r manwerthwr sy'n meddiannu pob un o'r unedau unigol yn rheoli eu huned mewn cysylltiad â'r defnydd atodlen 1, felly pob preswlydd yw'r person cyfrifol am eu priod uned.

Enghraifft 3: Mae tafarn yn eiddo i fragdy mawr ond mae'n cael ei brydlesu gan denant. Y bragdy yw deiliad y drwydded ar gyfer y safle. Felly, y person cyfrifol yw'r bragdy.

- 6.4** Pan fo gan fangre ddau neu fwy o ddefnyddiau atodlen 1, y person cyfrifol fydd yr unigolyn, y sefydliad neu'r cwmni sy'n rheoli'r fangre mewn cysylltiad â phrif ddefnydd y fangre.

Enghraifft: Mae gan westy mawr ganolfan gynadledda a bwyty ar y safle hefyd. Mae'r holl ddefnyddiau hyn yn ddefnyddiau atodlen 1 o dan y Ddeddf. Fodd bynnag, prif bwrpas yr adeilad yw darparu llety fel gwesty. Mae'r bwyty a'r cyfleusterau cynadledda yn ddefnyddiau eilaidd ac nid nhw'r prif reswm dros y safle i fodoli. Mae hyn yn golygu y byddai'r gwesty yn cael ei ystyried yn brif ddefnydd o'r fangre. Y person cyfrifol felly fyddai'r unigolyn, y sefydliad neu'r cwmni sydd â rheolaeth o'r fangre i'w ddefnyddio fel gwesty.

46 Deddf Terfysgaeth (Diogelu Mangreoedd) 2025, atodlen 1, ar gael yn: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2025/10/schedule/1>

- 6.5** Ar gyfer digwyddiadau cymwys, y person cyfrifol yw'r unigolyn, y sefydliad neu'r cwmni sydd â rheolaeth o'r fangre mewn cysylltiad â'u defnydd ar gyfer y digwyddiad. Gall y person cyfrifol fod yn wahanol i'r unigolyn, y sefydliad neu'r cwmni sydd â rheolaeth o'r fangre y tu allan i'w ddefnydd ar gyfer y digwyddiad. Ni all y person cyfrifol ddirprwyo ei gyfrifoldeb cyfreithiol i ddarparwr gwasanaeth dan gontract ond gall ddirprwyo tasgau. Er enghraifft, dirprwyo trefnu'r digwyddiad i ddarparwr.

Enghraifft 1: Mae cyngerdd, sy'n bodloni'r meini prawf i fod yn ddigwyddiad cymwys o dan y Ddeddf, yn cael ei gynnal mewn parc. Mae'r parc yn eiddo i awdurdod lleol. Mae'r cwmni sy'n cynnal y digwyddiad yn cymryd rheolaeth o ardal o'r parc at ddibenion cynnal y cyngerdd. Mae gan y cwmni gytundeb contractiol gyda'r awdurdod lleol (er enghraifft, contract i rentu neu logi'r safle) sy'n rhoi rheolaeth o'r ardal honno at ddibenion cyflwyno'r cyngerdd. Mae hyn yn golygu mai'r cwmni sy'n cynnal y digwyddiad, nid yr awdurdod lleol, yw'r person cyfrifol am y digwyddiad.

Fodd bynnag, pe bai'r awdurdod lleol yn parhau i reoli ardal y parc lle mae'r cyngerdd yn digwydd, yr awdurdod lleol fyddai'r person cyfrifol. Byddai hyn yn wir hyd yn oed pe bai'r awdurdod lleol wedi contractio sefydliadau i gyflwyno agweddau ar y digwyddiad, er enghraifft, i ddarparu stiwardio a diogelwch neu i werthu a gwirio tocynnau.

Enghraifft 2: Mae neuadd bentref yn dod o fewn yr haen safonol. Mae cwmni preifat yn llogi'r neuadd ar gyfer digwyddiad codi arian untro, gyda thocynnau sy'n bodloni'r holl feini prawf ar gyfer digwyddiad cymwys. Y digwyddiad codi arian hwn yw'r unig achlysur lle mae pwyllgor rheoli'r neuadd yn disgwyl yn rhesymol y bydd presenoldeb yn cyrraedd y trothwy o 800 o bobl (gan gynnwys staff) ar gyfer mangreoedd haen uwch a digwyddiadau cymwys. O ganlyniad, mae'r digwyddiad codi arian yn ddigwyddiad cymwys o dan adran 3 o'r Ddeddf. Gweler [paragraffau 5.32 i 5.37](#) am ragor o wybodaeth am ddigwyddiadau cymwys a gynhelir mewn mangreoedd cymwys.

Wrth i'r cwmni preifat sy'n cynnal y digwyddiad gymryd rheolaeth o'r neuadd am gyfnod y digwyddiad, y cwmni preifat fydd y person cyfrifol am y digwyddiad. Pwyllgor rheoli'r neuadd bentref yw'r person cyfrifol am y fangre y tu allan i'r digwyddiad. Felly, **rhaid** i'r cwmni preifat gydymffurfio â'r gofynion dyletswydd uwch, gan gynnwys hysbysu'r rheoleiddiwr o'r digwyddiad a chyflwyno dogfen gydymffurfio.

Mewn senario o'r fath, bydd yn ofynnol i'r person cyfrifol ar gyfer neuadd y pentref a'r cwmni preifat gydlynw i sicrhau bod y digwyddiad cymwys yn bodloni gofynion y Ddeddf.

- 6.6** Gall y person cyfrifol fod yr un unigolyn, sefydliad neu gwmni ar gyfer sawl safle – er enghraifft, cwmni sy'n gweithredu cadwyn o fwyta neu siopau, neu gorff llywodraethu ar gyfer ymddiriedolaeth addysgol neu feddygol. Os yw hyn yn wir, **dylai**'r person cyfrifol ystyried sut y gellir bodloni gofynion y Ddeddf ym mhob safle unigol, gan osgoi dull un maint i bawb.

- 6.7** **Nid yw'n orfodol** defnyddio cynhyrchion neu wasanaethau trydydd parti i gydymffurfio â gofynion y Ddeddf. Fodd bynnag, gall y person cyfrifol gontractio gwasanaethau perthnasol i gynorthwyo i gyflawni ei rwymedigaethau o dan y Ddeddf **os yw'n** ystyried ei fod yn angenrheidiol, yn ddefnyddiol neu'n briodol (er enghraifft, darparwr diogelwch, contractwr a/neu ymgynghorydd a all gynghori ar wendidau, a gweithdrefnau neu fesurau diogelu'r cyhoedd priodol). Mae'r person cyfrifol yn parhau i fod yn atebol am sicrhau bod mangreoedd neu ddigwyddiadau yn cydymffurfio â'r Ddeddf ac felly **dylai** fod yn fodlon bod unrhyw gymorth a ddarperir gan ddarparwyr, contractwyr neu ymgynghorwyr yn addas i fodloni eu gofynion, yn cael adnoddau priodol ac yn effeithiol.

Dynodi unigolyn uwch (mangreoedd haen uwch a digwyddiadau cymwys yn unig)

- 6.8** Pan fo'r person cyfrifol am fangre haen uwch neu ddigwyddiadau cymwys yn sefydliad neu gwmni, yn hytrach nag unigolyn a enwir neu berson unigol, mae'r Ddeddf yn ei gwneud yn **ofynnol** i'r person cyfrifol ddynodi "uwch unigolyn" i sicrhau bod y person cyfrifol yn cydymffurfio â gofynion y Ddeddf.
- 6.9** Gall yr uwch unigolyn ddirprwyo gweithredoedd neu dasgau i eraill, fel rheolwr diogelwch neu arweinydd diogelwch dan gontract. Fodd bynnag, byddant yn cadw cyfrifoldeb cyffredinol am gydymffurfio ar ran y person cyfrifol (gweler [paragraff 6.12](#) am atebolrwydd). Gall uwch unigolyn fod yr un peth ar gyfer sawl safle neu ddigwyddiad.

Enghraifft: Mae'r uwch unigolyn ar gyfer cadwyn sinema fawr yn aelod o fwrdd yn y pencadlys corfforaethol, sydd heb fawr o wybodaeth am yr adeiladau unigol a weithredir gan y gadwyn. Felly, mae'r uwch unigolyn yn penderfynu ei bod yn rhesymol iddynt ddirprwyo agweddau o ddydd i ddydd ar gydymffurfiaeth i unigolyn ym mhob safle, tra'n cadw'r cyfrifoldeb cyffredinol am sicrhau bod y gadwyn yn cydymffurfio â gofynion y Ddeddf.

- 6.10** **Rhaid** i'r unigolyn uwch fod yn rhywun sydd â chyfrifoldeb am reoli materion y person cyfrifol neu sydd â rheolaeth o'r person cyfrifol yn hytrach na gweithiwr lefel is. Mater i'r cwmni neu'r sefydliad fydd asesu pa aelod o staff sy'n briodol a sicrhau eu bod ar lefel ddigonol i sicrhau bod y fangre neu'r digwyddiad yn cydymffurfio â'r Ddeddf. Gweler [paragraffau 8.69 i 8.73](#) am ragor o wybodaeth am y gofyniad hwn.
- 6.11** Pan fo sefydliad yn cael ei reoli gan wirfoddolwyr, mae'n parhau i fod yn wir y bydd yr uwch unigolyn yn rhywun sydd â chyfrifoldeb am reoli materion y person cyfrifol, fel aelod o bwyllgor rheoli clwb.
- 6.12** Nid yw'r uwch unigolyn yn atebol am fethiant sefydliad i fodloni gofynion. Fodd bynnag, gall uwch bersonél (gan gynnwys yr uwch unigolyn) fod yn agored i erlyn o dan y Ddeddf os yw eu sefydliad yn cyflawni trosedd a phrofir bod y drosedd wedi'i chyflawni gyda'u caniatâd, cydsyniad neu wedi digwydd oherwydd eu hesgeulustod. Gweler [pennod 9](#) am ragor o wybodaeth am sancsiynau sifil a throseddau.

Rheoli a llogi mangre cymwys

- 6.13** Pan fydd mangre gymwys yn cynnal gwahanol sefydliadau a gweithgareddau, fel pan fyddant yn cael eu llogi, mae'r person cyfrifol yn aros yr un fath. Bydd y person cyfrifol yn parhau i oruchwylio'r gofynion ar gyfer y fangre, ac mae'n gyfrifoldeb arno i sicrhau bod gweithdrefnau a/neu fesurau diogelu'r cyhoedd priodol ar waith, i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol, yn unol â gofynion y Ddeddf. Fodd bynnag, mae eithriad i hyn. Bydd y person cyfrifol yn newid os bydd digwyddiad yn bodloni'r meini prawf i fod yn ddigwyddiad cymwys mewn mangre haen safonol, ac mae'r person cyfrifol am y fangre y tu allan i'r digwyddiad yn wahanol i'r person sy'n gyfrifol am y digwyddiad. Gweler [paragraffau 5.32 i 5.37](#) am ragor o wybodaeth am ddigwyddiadau cymhwys a gynhelir mewn mangreoedd cymwys.

Enghraifft: Mae canolfan gynadledda fawr ar gael i'w llogi ar gyfer digwyddiadau tymor byr, fel arfer yn para hyd at wythnos. Gellir rhannu'r ganolfan gynadledda yn ardaloedd llai ac weithiau mae sawl digwyddiad yn digwydd ar yr un pryd. Mae gweithredwr y ganolfan gynadledda yn rheoli'r ganolfan gynadledda fel mangre haen uwch i'w ddefnyddio fel lleoliad cynadledda (ei defnydd Atodlen 1) a dyma'r person cyfrifol.

Mae'r telerau ac amodau a osodwyd gan y person cyfrifol ar gyfer y rhai sy'n llogi'r cyfleusterau yn gofyn am rai agweddau ar weithdrefnau a mesurau diogelu'r cyhoedd i'w cyflwyno gan y llogwyr. Mae gan weithredwr y ganolfan gynadledda, fel y person cyfrifol, feganweithiau ar waith i fonitro cyflawni'r gofynion hyn a sicrhau eu bod yn cael eu cyflawni yn ymarferol.

- 6.14** Yn dibynnu ar natur y fangre a thelerau'r trefniant llogi, gall y person cyfrifol edrych ar y parti llogi i gyflwyno gweithdrefnau neu fesurau diogelu'r cyhoedd penodol. **Dylai'r** person cyfrifol ystyried yr hyn sy'n ofynnol gan y rhai sy'n llogi'r eiddo. **Dylai'r** person cyfrifol esbonio'r gofynion cyfreithiol i unrhyw unigolyn, sefydliad neu gwmni sy'n llogi'r adeilad ac egluro beth sy'n ddisgwyliedig ganddynt. Bydd y person cyfrifol, fodd bynnag, yn cadw cyfrifoldeb am oruchwyllo'r fangre a chydymffurfiaeth gyffredinol â'r Ddeddf.
- 6.15** **Gellid** nodi a chytuno ar ofynion cyfathrebu a disgwyliadau cyflawni yn y contract i logi'r eiddo, fel y trefniadau sydd fel arfer ar waith yn y fangre i sicrhau bod gofynion deddfwriaeth iechyd a diogelwch a diogelwch tân yn cael eu cydymffurfio. Os gofynnir amdano gan yr SIA, **rhaid** i'r person cyfrifol allu dangos eu bod wedi nodi'r gofynion yn glir i'r llogi ac wedi cymryd camau rhesymol i sicrhau bod y llogiwr yn cydymffurfio â'r gofynion hyn.

Enghraifft: Mae cartref mawreddog sy'n agored i'r cyhoedd yn dod o fewn yr haen safonol. Mae cwmni preifat yn llogi rhan o dir y cartref mawreddog ar gyfer gŵyl fwyd awyr agored untro sy'n bodloni'r holl feini prawf ar gyfer digwyddiad cymwys. Yr ŵyl yw'r unig achlysur lle mae gweithredwr y cartref mawreddog yn rhesymol yn disgwyl i bresenoldeb gyrraedd y trothwy o 800 o bobl, gan gynnwys staff. O ganlyniad, mae'r ŵyl fwyd yn ddigwyddiad cymwys o dan gymal 3 o'r Ddeddf. Gweler [paragraffau 5.32 i 5.37](#) am ragor o wybodaeth am ddigwyddiadau cymwys a gynhelir mewn mangre cymwys.

Oherwydd bod trefnydd y digwyddiad yn cymryd rheolaeth o ran o dir y cartref mawreddog am gyfnod y digwyddiad, nhw fydd y person cyfrifol am y rhan honno o'r fangre a ddefnyddir i gynnal y digwyddiad. Yn ystod y digwyddiad, gweithredwr y cartref mawreddog yw'r person cyfrifol am y rhannau o'r fangre nad ydynt yn cael eu defnyddio ar gyfer cynnal y digwyddiad. Y tu allan i'r digwyddiad, gweithredwr y cartref mawreddog yn parhau i fod y person cyfrifol am y fangre.

Cydlynu

- 6.16 Rhaid** i'r rhai sy'n gyfrifol am fangre haen safonol neu uwch neu ddigwyddiadau cymwys gydlynu â'i gilydd, i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol, o dan amgylchiadau penodol:
- Pan fo mwy nag un unigolyn, sefydliad neu gwmni yn gyfrifol am fangre gymwys neu ddigwyddiad; a
 - Pan fo mangre gymwys yn rhan o fangre gymwys arall.
- 6.17** Mae cydlynu yn helpu i sicrhau nad oes unrhyw rwystrau i weithdrefnau a mesurau gael eu cyflawni.
- 6.18** Pan fo mangre yn rhan o fangre arall, mae cydlynu yn helpu i sicrhau bod y cynlluniau ar waith yn cyflawni'r canlyniadau diogelu'r cyhoedd gofynnol heb greu peryglon anfwridol. Er enghraifft, sicrhau bod pobl yn gallu cael eu symud i ffwrdd o berygl yn effeithlon tra'n osgoi nifer fawr o bobl yn cael eu tynnu at ei gilydd neu ormod o bobl yn yr un gofod.

Enghraifft: Mae person cyfrifol siop adrannol yn disgwyl yn rhesymol i 800 neu fwy o unigolion fod ar y safle o bryd i'w gilydd, ar yr un pryd (gan gynnwys staff). Felly, mae'r siop adrannol yn yr haen uwch. Mae'r siop adrannol wedi'i lleoli o fewn canolfan siopa, sydd hefyd yn fangre haen uwch. **Rhaid** i bersonau cyfrifol y ddwy fangre gydlynu â'i gilydd wrth gydymffurfio â'r gofynion yn y Ddeddf, i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol. Mae'r personau cyfrifol yn cydlynu i ddad-wrthdaro eu cynlluniau gwacáu ac ategu cynlluniau cloi a chyfathrebu ei gilydd.

- 6.19** Mae'r gofyniad cydlynu yn berthnasol i fangre sy'n dod o fewn cwmphas y Ddeddf yn unig. Mae hyn yn golygu nad oes unrhyw ofyniad statudol ar unrhyw fangre sydd y tu allan i gwmpas y Ddeddf, ond sydd wedi'i lleoli mewn mangre gymwys arall,.
- 6.20** Yn ogystal, **gallai'r** rhai sy'n gyfrifol am fangre oedd cyfagos weithio gyda'i gilydd, lle bo'n berthnasol ac yn ymarferol. **Gallai** hyn gynnwys cynllunio i gyfathrebu â'i gilydd mewn argyfwng neu gynnal gweithdrefnau gyda'i gilydd.

Cydweithredu

- 6.21** Gall fod achosion lle, er mwyn cydymffurfio â gofynion y Ddeddf, mae'r person sy'n gyfrifol am fangre haen uwch neu ddigwyddiad cymwys yn gofyn am ganiatâd, cymorth neu gamau cydweithredol eraill gan unigolyn, sefydliad neu gwmni arall sydd â rheolaeth o'r fangre neu'r digwyddiad i unrhyw raddau arall ond nad yw'n berson cyfrifol. Er enghraifft, perchennog adeilad sydd wedi prydlesu'r fangre i weithredwr ar wahân, mangre o fewn mangre arall, neu dirfeddiannwr sydd wedi rhoi caniatâd i ddigwyddiad cymwys ddigwydd ar eu tir. **Rhaid** i berchennog yr adeilad neu'r tirfeddiannwr yn yr enghreifftiau hyn, i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol, gydweithredu â'r person sy'n gyfrifol am y fangre neu'r digwyddiad at ddibenion sicrhau bod y person cyfrifol yn cydymffurfio â gofynion y Ddeddf.
- 6.22** Bydd gwaith cydweithredu yn ymarferol yn dibynnu ar yr amgylchiadau penodol a sut mae adeiladau neu ddigwyddiadau yn cael eu rheoli, gan gynnwys unrhyw drefniadau contractiol sydd ar waith. Bydd yr hyn sy'n rhesymol ymarferol yn gofyn am asesiad o amcanion

gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd a/neu fesurau diogelu'r cyhoedd, wedi'u cydbwysu â'r gost, yr amser a'r anhawster sy'n gysylltiedig â'u gweithredu (gweler [paragraffau 7.20 i 7.32 ac 8.18 i 8.29](#)).⁴⁷

Enghraifft: Mae'r person cyfrifol am oriel gelf yn yr haen uwch yn nodi bod yn **rhaid** iddynt ystyried mesurau mewn perthynas â diogelwch corfforol i gyflawni eu rhwymedigaethau o dan y Ddeddf. Maent o'r farn y gallai fod yn briodol gwneud newidiadau strwythurol fel ychwanegu planwyr concrit i gynyddu eu hamddiffyniad rhag cerbyd fel ymosodiad arf. Mae cytundeb prydles y person cyfrifol yn nodi y dylent ofyn am ganiatâd gan y rhydd-ddeiliad ar gyfer unrhyw newidiadau strwythurol a dylai'r deiliad gyfrannu canran benodol o'r costau i sicrhau bod y fangre yn parhau i fod yn addas i'r diben. **Rhaid** i'r rhydd-ddeiliad gydweithredu â'r person cyfrifol ac ystyried cais o'r fath gan y person cyfrifol i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol.

Cyfrifoldebau mewn mangreoedd nad ydynt yn gymwys o fewn y Ddeddf

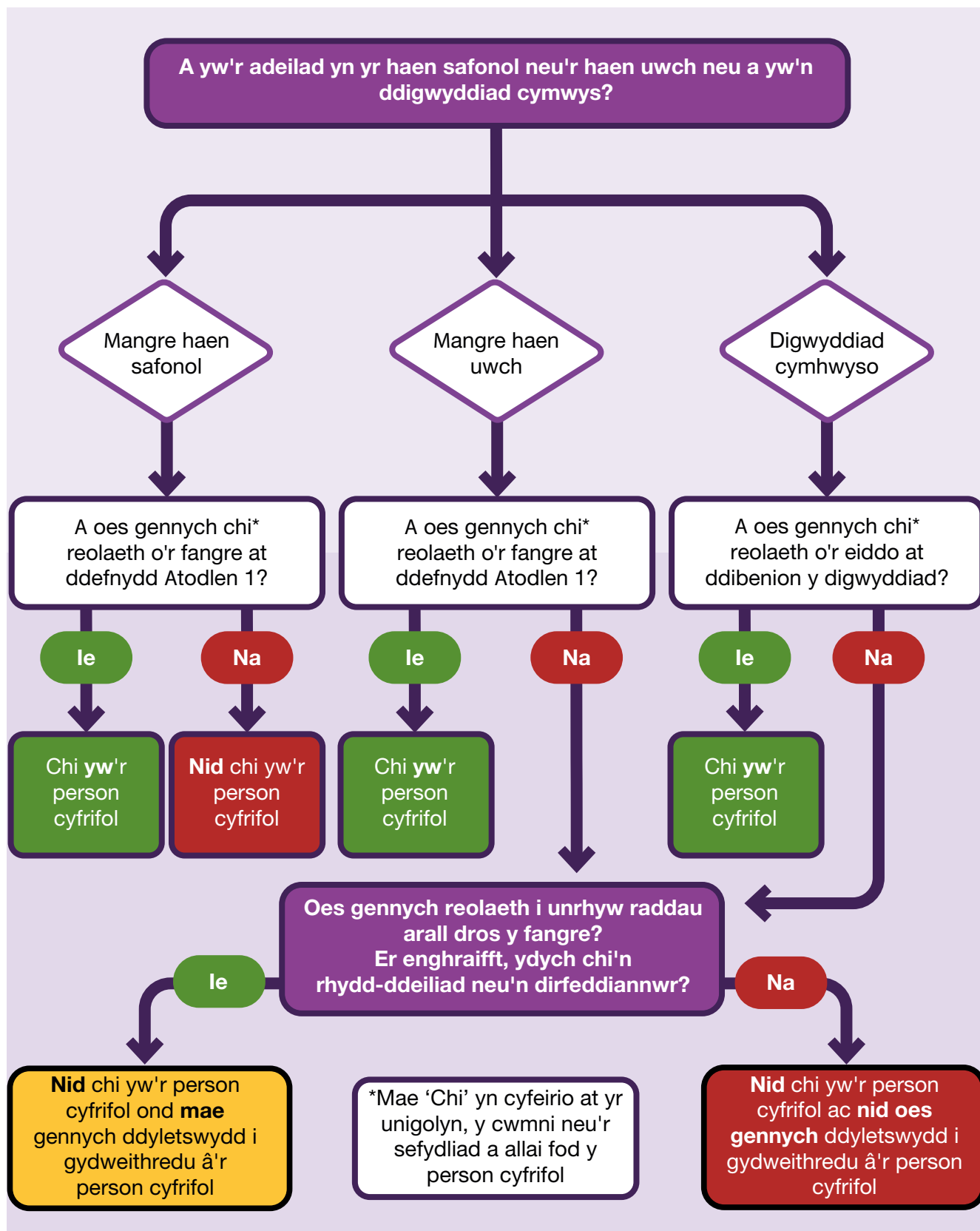
- 6.23** Nid oes gan y rhai sy'n gyfrifol am fangre nad yw'n fangre gymwys o fewn y Ddeddf, ond sy'n rhan o fangre fwy sy'n fangre gymwys, ofyniad i sicrhau bod gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd neu fesurau diogelu'r cyhoedd ar waith. Fodd bynnag, os yw mangre nad yw'n gymwys yn rhan o fangre gymwys fwy yn yr haen uwch, efallai y bydd angen i'r rhai sy'n gyfrifol gydweithredu â'r person cyfrifol ar gyfer y fangre haen uwch at ddibenion y person cyfrifol hwnnw sy'n cydymffurfio â gofynion y Ddeddf. **Gellid** cyflawni cydweithrediad o'r fath drwy drefniadau cytundebol.

Enghraifft: Mae siop goffi fach y tu allan i gwmpas y Ddeddf, ond mae wedi'i lleoli o fewn canolfan siopa fwy sy'n dod o fewn cwmpas. Mae gan y siop rôl i'w chwarae mewn gweithdrefn gwacáu ar gyfer y ganolfan siopa yn gyffredinol. Mae'r person cyfrifol ar gyfer y ganolfan siopa yn nodi gofyniad i gydweithredu o fewn amodau prydles y siop fach, gan sicrhau bod yn **rhaid** i weithredwr y siop fach gydweithredu â gofynion y weithdrefn wacáu

- 6.24** Yn ymarferol, **gallai'r** person cyfrifol am yr adeilad mwy, er enghraifft, ofyn i'r unigolyn, y sefydliad neu'r cwmni sy'n rheoli'r adeilad llai sicrhau bod gweithdrefnau ar waith fel rhan o delerau ac amodau sy'n gysylltiedig â chytundeb prydles neu rentu. Gellir gwneud hyn i'r graddau y mae'n angenrheidiol i'r person cyfrifol am yr adeilad mwy gydymffurfio â'i ddyletswyddau o dan y Ddeddf. Yn aml, bydd angen i'r person cyfrifol am yr adeilad mwy hysbysu a chyfathrebu â rheolwyr yr adeilad llai am eu gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd. Yn aml, bydd angen i'r person cyfrifol am i'r adeilad mwy gydymffurfio â'i rwymedigaethau ei hun i sicrhau bod gweithdrefnau a/neu fesurau ar waith.

⁴⁷ Amcan gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd yw lleihau'r risg o niwed corfforol i unigolion pe bai gweithred terfysgaeth yn digwydd ar y fangre, yn y digwyddiad neu yng nghyffiniau'r fangre neu'r digwyddiad (adran 5(2)). Amcanion mesurau diogelu'r cyhoedd yw lleihau bregusrwydd y fangre neu'r digwyddiad i weithredoedd terfysgol a lleihau'r risg o niwed corfforol yn cael ei achosi i unigolion pe bai gweithred derfysgaeth yn digwydd ar y fangre, yn y digwyddiad neu yng nghyffiniau'r fangre neu'r digwyddiad (adran 6(2)).

Ffigur 6: Pwy mae'r ddeddfwriaeth yn ei ddiffinio fel y person cyfrifol?

Pennod 6 – crynodeb

- Bydd gan bob mangre a digwyddiad cymwys berson cyfrifol. Fel arfer bydd hwn yn gwmni neu sefydliad, ond gallai fod yn unigolyn.
- Ar gyfer mangre gymwys, mae gan y person cyfrifol reolaeth o'r fangre at y defnydd atodlen 1.
- Ar gyfer digwyddiad cymwys, y person cyfrifol yw'r unigolyn, sefydliad neu gwmni sydd â rheolaeth o'r fangre mewn cysylltiad â'u defnydd ar gyfer y digwyddiad.
- Pan fydd y person cyfrifol am adeiladau haen uwch neu ddigwyddiad cymwys yn gwmni neu sefydliad, **rhaid** i'r person cyfrifol ddynodi uwch unigolyn i sicrhau bod gofynion y Ddeddf yn cael eu bodloni.
- **Rhaid** i'r uwch unigolyn fod mewn swydd ddigon uchel ac nid gweithiwr lefel is.
- Gall y person cyfrifol a'r uwch unigolyn ddirprwyo tasgau ond nid cyfrifoldeb cyfreithiol cyffredinol.
- **Rhaid** i'r rhai sy'n gyfrifol am fangre a digwyddiadau cymwys gydlynw â'i gilydd, i'r graddau y mae'n rhesymol ymarferol – er enghraifft, os oes gan fangre neu ddigwyddiadau fwy nag un person cyfrifol, neu os yw mangre gymwys o fewn mangre gymwys arall.
- Os oes gan unigolyn, sefydliad neu gwmni reolaeth ar fangre haen uwch neu ddigwyddiad cymwys i unrhyw raddau arall ond nid yw'n berson cyfrifol, **rhaid** iddynt gydweithredu â pherson cyfrifol y fangre haen uwch neu'r digwyddiad cymwys, i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol, i sicrhau bod gofynion y Ddeddf yn cael eu bodloni.

Pennod 7:

Gofynion cyfreithiol o dan y
Ddeddf

Pennod 7: Gofynion cyfreithiol o dan y Ddeddf

- 7.1** Mae'r bennod hon yn manylu ar y gofynion cyfreithiol o fewn y Ddeddf. Fel gyda phenodau blaenorol, defnyddir y gair '**rhaid**' i ddynodi gofyniad cyfreithiol o fewn y Ddeddf, defnyddir '**dylai**' i nodi rhywbeth nad yw'n ofyniad penodol, ond sy'n cael ei argymhell neu ei annog yn gryf yn arfer da, a defnyddir '**gallai**' ar gyfer rhywbeth nad yw'n ofyniad cyfreithiol, ond yn awgrym neu enghraifft ddewisol.
- 7.2** Mae'r bennod ganlynol yn darparu gwybodaeth am y gofynion sy'n berthnasol i'r rhai sy'n gyfrifol am fangreoedd haen safonol, mangreoedd haen uwch a digwyddiadau cymwys. Trwy gydol y bennod hon a **pharagraffau 8.2 i 8.6**, darperir ystyriaethau ychwanegol i'r rhai sy'n gyfrifol am fangreoedd haen uwch a digwyddiadau cymwys (nid mangreoedd haen safonol) ar weithdrefnau diogelu'r cyhoedd ar gyfer mangreoedd mwy, gan adeiladu ar y wybodaeth yn y rhan hon o'r canllawiau.

Rhaid i'r person sy'n gyfrifol am fangre gymwys neu ddigwyddiad cymwys:

- **Sicrhau bod gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd priodol** (adran 5 o'r Ddeddf) ar waith, i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol i wneud hynny
- **Cydllynu â phersonau cyfrifol eraill** yn ôl yr angen, i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol (adran 8 o'r Ddeddf)
- **Hysbysu'r rheoleiddiwr** eu bod wedi dod yn gyfrifol am fangre gymwys neu ddigwyddiad cymwys, neu eu bod wedi peidio â bod yn gyfrifol, ac unrhyw wybodaeth arall sy'n ofynnol mewn rheoliadau (adran 9 o'r Ddeddf)

- 7.3** Mae'r Ddeddf yn gosod safon isafswm cyfreithiol ar gyfer parodrwydd mewn mangreoedd cymwys a digwyddiadau cymwys. Gall y rhai sy'n gyfrifol am fangre neu ddigwyddiadau sy'n dod allan o gwmpas y Ddeddf, neu'r rhai sydd am sicrhau bod diogelwch amddiffynol yn eu mangre neu ddigwyddiad yn effeithiol, ddod o hyd i arweiniad pellach ar arfer da diogelwch amddiffynol a pharodrwydd yn **ProtectUK** ac **NPSA**.⁴⁸

Gofynion ar gyfer pob mangre haen safonol, mangre haen uwch a digwyddiadau cymwys

Gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd (adran 5 o'r Ddeddf)

- 7.4** **Rhaid** i'r rhai sy'n gyfrifol am fangreoedd haen safonol, adeiladau haen uwch a digwyddiadau cymwys sicrhau bod gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd priodol ar waith, i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol.
- 7.5** Mae'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i bersonau cyfrifol sicrhau bod gweithdrefnau priodol ar waith a fyddai'n lleihau'r risg o niwed corfforol a achosir i unigolion pe bai gweithred terfysgaeth yn digwydd ar y fangre, yn y digwyddiad neu yng nghyffiniau'r fangre neu'r digwyddiad. Mae'r Ddeddf yn seiliedig ar y rhagdybiaeth y gallai ymosodiad terfysgol ddigwydd yn unrhyw le. Felly, mae'n ofynnol i'r person cyfrifol ystyried pa weithdrefnau sy'n briodol ac yn rhesymol ymarferol i gyflawni'r amcan o leihau'r risg o niwed corfforol a

48 ProtectUK, <https://www.protectuk.police.uk/>
NPSA, <https://www.npsa.gov.uk/>

achosir i unigolion pe bai gweithred terfysgaeth yn digwydd. Efallai y bydd angen ystyried yr hyn sy'n rhesymol ymarferol – hynny yw, effeithiolrwydd tebygol unrhyw weithdrefn benodol wedi'i bwysu yn erbyn baich ei gweithredu (o ran cost a dichonoldeb).

- 7.6** Bydd llawer o fangreoedd a digwyddiadau cymwys eisoes yn ymgymryd â gwaith i asesu eu gwendidau a bydd ganddynt gynlluniau eisoes ar gyfer ymateb i argyfyngau. Mae'n bwysig bod mangreoedd a digwyddiadau yn parhau â'r prosesau hyn, fodd bynnag, **dylent** hefyd sicrhau bod gofynion y Ddeddf yn cael eu hystyried. Ar gyfer mangreoedd cymwys a digwyddiadau nad oes ganddynt brosesau asesu bregusrwydd presennol, mae adnoddau am ddim ar gael gan ProtectUK (**hanfodion rheoli risg**) a NPSA (**rheoli risg diogelwch amddiffynnol**). Mae'r adnoddau hyn yn canolbwyntio ar risg ond gellir eu defnyddio i gefnogi asesu gwendidau hefyd.
- 7.7** Er mwyn cyflawni eu pwrpas o leihau'r risg o niwed corfforol yn achos ymosodiad terfysgol, dylai gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd fod yn set o gamau gweithredu, neu gynllun, y gall staff mewn mangreoedd cymwys eu cymryd i leihau'r risg o niwed i bobl (gan gynnwys staff) os ydynt yn amau bod gweithred o derfysgaeth yn digwydd neu ar fin digwydd yn y fangre neu yn y cyffiniau agos. Mewn safleoedd sydd heb staff neu ddi-griw, **dylai'r** person cyfrifol ystyried a allai unigolion ar y safle ddilyn a sut y **gallai'r** gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd gael eu dilyn. Os yw'n briodol, **gallai hyn** gynnwys, er enghraifft, arddangos gweithdrefnau mewn ardaloedd cymunedol trwy bosteri, neu gynnwys gwybodaeth mewn sefydlu.
- 7.8** **Dylai'r** person cyfrifol fod â'r hyder y gellir gweithredu'r gweithdrefnau yn gyflym ac yn effeithiol pan fo angen. Mae hyn yn cynnwys sicrhau bod staff yn ymwybodol o'r gweithdrefnau a sut i'w gweithredu (gweler **paragraffau 7.51-7.62**). Mae hefyd yn arfer da i hyd yn oed y gweithdrefnau symlaf gael eu dogfennu. Nid yw'n ddigon cael gweithdrefn ysgrifenedig na fyddai'n gallu cael ei gweithredu'n gyflym ac yn effeithiol (er enghraifft, oherwydd nad oes gan staff perthnasol ymwybyddiaeth neu ddealltwriaeth o'u rolau, neu nad oes ganddynt y profiad neu'r offer angenrheidiol i'w cyflawni).
- 7.9** Wrth ystyried gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd, **dylai'r** person cyfrifol ystyried a yw'n ymarferol cynnal 'bag cydio' neu becyn ymateb i ddigwyddiadau sy'n cynnwys gwybodaeth allweddol i gefnogi'r ymateb.⁴⁹ **Gallai** hyn gynnwys manylion cyswllt brys cyfredol, rhestrau staff, cynlluniau llawr neu ddogfennau hanfodol eraill a **allai** helpu'r rhai sy'n cydlynu'r ymateb. **Dylai'r** person cyfrifol ystyried ble y gellid storio bag neu cit o'r fath yn ddiogel a phwy fyddai'n cael mynediad ato.
- 7.10** Mae'n bwysig cofio, ochr yn ochr â'r gofynion o fewn y Ddeddf, y gall diwylliant diogelwch da fod yn effeithiol iawn wrth sicrhau bod pobl yn cael eu hamddiffyn rhag niwed. Mae diwylliant diogelwch yn set o werthoedd, a rennir gan bawb mewn sefydliad, sy'n pennu sut mae disgwyl i bobl feddwl am ddiogelwch ac ymdrin â diogelwch.
- 7.11** Mae'r pedair gweithdrefn diogelu'r cyhoedd yn y Ddeddf wedi'u nodi yn **ffigur 7**.

Ffigur 7: Gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd

Gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd	Gweithred
Gwacáu Adran 5(3)(a) o'r Ddeddf	Y broses o gael pobl i ffwrdd o berygl drwy eu symud allan o'r safle neu'r digwyddiad (neu ran o'r safle neu'r digwyddiad)

49 Gallai'r rhestr wirio pecyn ymateb i argyfwng ar ProtectUK fod yn ddefnyddiol fel enghraifft o'r hyn y gallai pecyn o'r fath ei gynnwys: 'Venues and Public Spaces (VaPS) guidance, Crisis response kit checklist', ar gael yn: <https://www.protectuk.police.uk/crisis-response-kit-checklist>

Gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd	Gweithred
Mewngilio Adran 5(3)(b) o'r Ddeddf	Y broses o symud pobl i ffwrdd o berygl i le o fewn y fangre neu'r digwyddiad lle mae llai o risg o niwed corfforol yn cael ei achosi iddynt. Gall hyn gynnwys dod â phobl i'r safle neu'r digwyddiad o'r tu allan neu symud pobl o un rhan o'r fangre i'r llall, lle mae'n ddiogel gwneud hynny.
Cyfyngiad symud Adran 5(3)(c) o'r Ddeddf	Y broses o ddiogelu'r fangre neu'r digwyddiad i atal unigolion rhag mynd i mewn neu adael (er enghraifft, i gyfyngu neu atal symudiad ymosodwr trwy gloi drysau, cau caeadau neu ddefnyddio rhwystrau sydd ar gael).
Cyfathrebu Adran 5(3)(d) o'r Ddeddf	Y broses o sicrhau bod gwybodaeth yn cael ei darparu i unigolion yn y safle neu'r digwyddiad (er enghraifft, rhybuddio pobl am berygl cyn gynted â phosibl a darparu cyfarwyddiadau i aros yn eu lle neu symud i ffwrdd, lle mae'n ddiogel gwneud hynny).

Cyffiniau agos

- 7.12 Rhaid** i'r person cyfrifol sicrhau bod gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd priodol ar waith yn y fangre gymwys neu'r digwyddiad cymwys y mae ganddo reolaeth drosto (gweler pennod 6 am ragor o wybodaeth am reolaeth). Nid yw'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i bersonau cyfrifol weithredu gweithdrefnau mewn meysydd sydd y tu hwnt i'w rheolaeth.
- 7.13** Wrth ddatblygu gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd, **rhaid** ystyried y cyffiniau agos hefyd. Mae'r term 'cyffiniau agos' yn cyfeirio at ardal sy'n agos at y fangre neu'r digwyddiad, ond nid oes pellter penodol yn gysylltiedig â'r term o ystyried bod pob mangre a digwyddiad yn unigryw gydag amgylchiadau gwahanol. Efallai na fydd gan y person cyfrifol reolaeth dros gyffiniau agos ei fangre neu ddigwyddiad, ond gallai'r ardal honno ddarparu mynediad cyhoeddus i'r fangre neu'r digwyddiad y maent yn ei reoli (er enghraifft, palmant cyhoeddus y tu allan i leoliad cerddoriaeth).
- 7.14 Rhaid** i'r person cyfrifol ystyried natur benodol y fangre neu'r digwyddiad a'r ardal gyfagos a sut y gall y gweithdrefnau gael eu heffeithio os bydd ymosodiad yn digwydd yn y cyffiniau. Pan ddisgwylir i bobl fod yn bresennol o fewn y cyffiniau agos mewn perthynas â defnydd atodlen 1 o'r fangre neu'r digwyddiad, **dylai'r** person cyfrifol ystyried sut y gall y gweithdrefnau leihau'r risg o niwed corfforol i bobl yn yr ardaloedd hynny, i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol gwneud hynny.⁵⁰

Enghraifft 1: Mae theatr yn yr haen uwch yn cynnal drama boblogaidd. Ar ddiwedd y perfformiad, mae 1,000 o unigolion yn gadael y brif fynedfa o fewn ychydig funudau i'w gilydd. Mae torf yn ymgynnull yn y sgwâr cyhoeddus y tu allan i'r theatr, nad yw'n rhan o adeiladau'r theatr. Mae person cyfrifol y theatr yn penderfynu y **dylid** ystyried y sgwâr cyhoeddus fel cyffiniau agos i'r theatr, gan fod torfeydd mawr yn y sgwâr cyhoeddus yn gyffredinol ond yn digwydd wrth fynd i mewn neu allan o adeiladau'r theatr.

50 Deddf Terfysgaeth (Diogelu Mangreoedd) 2025, atodlen 1, ar gael yn: <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2025/10/schedule/1>

Felly, mae person cyfrifol y theatr yn ystyried y sgwâr cyhoeddus o fewn ei weithdrefnau a mesurau diogelu'r cyhoedd. Mae'r person cyfrifol yn cynnwys yr unigolion hynny yn y sgwâr cyhoeddus yn eu cynlluniau gwagio a chyfathrebu ac yn sicrhau bod staff sy'n gweithio wrth y fynedfa yn cael eu briffio ar ddechrau'r sifft i roi sylw i ymddygiad anarferol yn y sgwâr ac i adrodd amdano'n briodol. Mae'r person cyfrifol hefyd yn cyfarwyddo aelod o staff i wirio'r sgwâr am weithgarwch amheus a bagiau wedi'u gadael ychydig cyn allanfa'r torfeydd. Unwaith y bydd unigolion wedi gwasgaru o'r sgwâr cyhoeddus, mae person cyfrifol y theatr yn barnu nad oes ganddynt ddyletswydd statudol i'w hamddiffyn mwyach.

Enghraifft 2: Mae ras feicio ledled y ddinas yn digwydd. Nid yw'r digwyddiad hwn yn digwydd mewn mangreoedd sydd eisoes yn dod o fewn cwmpas y Ddeddf. Yn hytrach, mae'n digwydd ar draws cymysgedd o ardaloedd mynediad agored, fel palmentydd a ffyrdd, ac ardaloedd â rheolaethau mynediad, fel grandstands a'r ardaloedd cychwyn a gorffen dynodedig (i gyd mewn lleoliadau ar wahân).

Mae trefnydd y digwyddiad yn ystyried pob ardal yn erbyn y meini prawf ar gyfer digwyddiadau cymwys. Mae'r trefnydd yn penderfynu bod yr eisteddleoedd a'r ardaloedd cychwyn a gorffen yn dod o fewn cwmpas y Ddeddf, gan fod gan yr ardaloedd hyn fesurau ar waith i reoli mynediad a gall pob ardal sydd â rheolaethau mynediad yn annibynnol ddisgwyl yn rhesymol i gael 800 neu fwy o unigolion yn bresennol ar yr un pryd (gan gynnwys staff). Felly, mae gofynion y Ddeddf yn berthnasol i bob ardal sy'n bodloni'r meini prawf digwyddiad cymwys (fel y nodir ym [mharagraff 5.2](#)).

Mae'r person sy'n gyfrifol am y ras feicio yn penderfynu y **dylid** ystyried yr ardal ciwio sy'n arwain i'r grandstands yn agos at y grandstand. Maent hefyd yn penderfynu y **dylid** ystyried yr ardaloedd ciwio sy'n arwain i'r ardaloedd cychwyn a gorffen yn gyfagos uniongyrchol i'r ardaloedd hynny. O ganlyniad, mae'r person cyfrifol yn cynnwys y ciwiau hyn o fewn gweithdrefnau a mesurau diogelu'r cyhoedd y digwyddiad.

Nid yw rhai ardaloedd eraill – fel rhannau o balmant a rhannau o ffordd y mae cyfranogwyr yn rasio arnynt – yn cael eu hystyried gan y person cyfrifol i fod o fewn cwmpas y Ddeddf, gan nad oes ganddynt wiriadau mynediad ar waith. Ar ben hynny, nid yw'r person cyfrifol o'r farn eu bod o fewn cyffiniau agos i ardaloedd o fewn cwmpas y Ddeddf (sef yr eisteddleoedd, yr ardal gychwyn a'r ardal orffen).

Dulliau ymosodiad terfysgol

- 7.15** Nid yw'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i weithdrefnau ar wahân gael eu datblygu ar gyfer pob math unigol o ymosodiad. Nid yw'n gorfodi gwahanol fersiynau o weithdrefnau gwacáu, mewngilio, cyfyngiad cloi a chyfathrebu ar gyfer pob dull ymosodiad terfysgol. Fodd bynnag, gall rhai gweithdrefnau fod yn fwy effeithiol nag eraill yn dibynnu ar natur yr ymosodiad. Er enghraifft, **gallai** cychwyn gwacáu mewn ymateb i dân fel ymosodiad ag arfau fod yn fwy priodol na gweithredu cyfyngiad cloi.
- 7.16** Er mwyn gwella dealltwriaeth ac ymwybyddiaeth ehangach o ddiogelwch amddiffynnol, argymhellir ei fod yn **arfer da** i'r holl staff fod yn ymwybodol o'r gwahanol fathau o ymosodiadau terfysgol. Mae dulliau ymosod sydd wedi ymddangos mewn ymosodiadau terfysgol blaenorol yn y DU neu gynllunio ymosodiadau yn cynnwys Ymosodiad Difaol gan Derfysgwyr (MTA), Cerbyd fel Arf (VAW), Dyfais Ffrwydrol Fyrfyr (IED), Tân fel Arf (FAW) a defnyddio Sylweddau Peryglus. Gall ymosodiadau fod yn aml-haenog a gallant gynnwys sawl dull ar yr un pryd yn hytrach nag un math o ymosodiad ynysig.

- 7.17** Efallai y bydd angen newid cynlluniau mewn amser real yn dibynnu ar sut mae'r sefyllfa yn datblygu a chynghor a dderbynnir gan y gwasanaethau brys. Er ei bod yn arfer da i staff ddeall gwahanol ddulliau ymosod, **dylai** eu prif ffocws wrth weithredu gweithdrefnau fod nodi o ble mae'r bygythiad yn dod a beth mae hynny'n ei olygu i gadw pobl yn ddiogel yn y safle neu'r digwyddiad.
- 7.18** Er enghraifft, os yw'n ymddangos bod y bygythiad y tu mewn i'r safle neu'r digwyddiad, efallai mai gwacáu yw'r opsiwn gorau. Os yw'n ymddangos bod y bygythiad yn dod o'r tu allan, efallai y bydd gwactod a / neu cyfyngu symudiad yn fwy priodol. Mae'n werth nodi y gall y bygythiad ddod o'r uchod (er enghraifft, o dronau) ac nid o reidrwydd ar lefel y ddaear. Gan nad yw union natur ymosodiad yn amlwg ar unwaith, mae gweithredu cyflym yn debygol o fod y ffordd fwyaf effeithiol o leihau'r risg o niwed corfforol i bobl. Mae'n bwysig nodi y gall ystyriaethau fod yn wahanol ar gyfer ymosodiadau sy'n cynnwys sylweddau peryglus, y cyfeirir atynt weithiau fel ymosodiadau cemegol, biolegol a radiolegol (CBR). Gallwch ddod o hyd i ragor o gyngor ar wefan yr NPSA o dan yr ymgyrch **Cydnabod, Asesu, Cyrraedd (RAR)**.⁵¹
- 7.19** Bydd dulliau ymosod yn esblygu ac yn newid dros amser. Mae gwybodaeth a chanllawiau diweddar ar ddulliau ymosod ar gael gan **ProtectUK** ac **NPSA**.⁵²

Mae'n bwysig nodi bod rhai deunyddiau canllaw yn cynnwys fideos sy'n ail-greu senarios ymosodiad at ddibenion addysgol. Gall hyn fod yn ofidus neu'n sbarduno i rai gwylwyr ac felly cynghorir disgresiwn y gwylwr.

Enghraifft 1: Mae'r person sy'n gyfrifol am far yn yr haen safonol yn datblygu gweithdrefnau gwacáu lluosog ar gyfer gwahanol ddulliau ymosod. Yn ystod ymarfer arferol o'r gweithdrefnau, nid yw'r staff yn siŵr pa weithdrefn i'w dewis gan nad yw'r dull ymosodiad yn glir. Mae'r ansicrwydd hwn yn achosi oedi wrth ymateb i'r digwyddiad, gan roi pobl mewn mwy o berygl o niwed corfforol.

Yn dilyn yr arfer hwn, mae'r person cyfrifol yn adolygu'r hyn a ddigwyddodd a'r gweithdrefnau sydd ar waith. Gan ddysgu gwersi o hyn, mae'r person cyfrifol yn disodli'r gweithdrefnau gwacáu lluosog gydag un weithdrefn gwacáu syml, gan gydnabod bod gweithredu gweithdrefnau yn gyflym yn debygol o fod y ffordd fwyaf effeithiol o leihau'r niwed i bobl.

Mae'r weithdrefn sengl yn sicrhau bod staff yn gallu gwneud penderfyniadau ynghylch sut i wacáu'n gyflym ac yn effeithiol, yn dibynnu ar o ble mae'r bygythiad yn dod. Mae'r person cyfrifol yn sicrhau bod staff yn derbyn cyfarwyddyd wedi'i ddiweddarau ar sut i weithredu'r weithdrefn newydd, ac maent yn trefnu ymarfer i ymarfer hyn. Yn y cyfarwyddyd staff hwn, gwneir yn glir, er y bydd y cynllun hwn yn debygol o fod yn briodol yn y rhan fwyaf o achosion, efallai y bydd angen iddynt ei addasu mewn amser real, yn dibynnu ar y senario sy'n digwydd.

51 NPSA, 'Recognise, Assess, React (RAR) for Chemical, Biological and Radiological (CBR) Incidents', 14 Awst 2024, ar gael yn: <https://www.npsa.gov.uk/security-campaigns/recognise-assess-react-rar-chemical-biological-and-radiological-cbr-incidents>

52 ProtectUK, <https://www.protectuk.police.uk/>
NPSA, <https://www.npsa.gov.uk/>

Enghraifft 2: Mae staff mewn siop adwerthu yn yr haen safonol wedi dechrau clywed gweithgarwch y tu allan ac mae aelodau o'r cyhoedd mewn panig yn rhuthro at ddrysau ffrynt y safle. Nid yw staff yn gwybod yn union beth sy'n digwydd, ond mae'n amlwg y gallai fod digwyddiad yn digwydd. Mewn ymateb, mae'r rheolwr dyletswydd yn penderfynu cychwyn gweithdrefn mewngilio ac yna gweithdrefn cyfyngiad cloi.

O ganlyniad, mae pobl sy'n ymgynnull gerllaw y tu allan yn cael eu dwyn i mewn ac mae'r siop yn cael ei diogelu i gadw unrhyw fygythiad y tu allan i'r safle. Mae hyn yn cynnwys cloi drysau blaen a chefn y safle a chyfeirio pawb y tu mewn i gysgodi mewn ystafelloedd mewnol gyda drysau cloi.

Datblygu gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd

- 7.20 Rhaid** i'r person cyfrifol ystyried beth sy'n briodol ac yn rhesymol ymarferol mewn perthynas â phob gweithdrefn amddiffyn y cyhoedd.
- 7.21** Mae 'priodol' yn golygu sicrhau bod gweithdrefnau'n addas, gan ystyried cyd-destun y fangre neu'r digwyddiad ac osgoi dull un maint i bawb. Unwaith y bydd y person cyfrifol wedi ystyried beth sy'n briodol i'w fangre, **rhaid** iddynt ystyried i ba raddau y gellir rhoi pob gweithdrefn briodol ar waith, i'r graddau y mae'n rhesymol ymarferol, i sicrhau ei bod yn gymesur.
- 7.22** Er mwyn sefydlu'r hyn sy'n rhesymol ymarferol, ac felly'n gymesur, mae angen ystyried amcanion y gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd yn erbyn y gost, yr amser a'r anhawster sy'n gysylltiedig â'u gweithredu.⁵³ Mae'r ffactorau hyn yn enghreifftiau o'r pethau a allai fod yn berthnasol i'w hystyried ac nid ydynt yn gynhwysfawr nac yn bendant.
- 7.23** Wrth benderfynu beth sy'n rhesymol ymarferol, **dylai'r** person cyfrifol ystyried amgylchiadau penodol a natur y fangre neu'r digwyddiad cymwys, gan gynnwys yr adnoddau sydd ar gael iddynt – er enghraifft, adnoddau ariannol a lefelau staffio. Yn ymarferol, mae hyn yn golygu ystyried yr hyn sy'n gymesur. **Dylai'r** person cyfrifol bwysu'r amcan cyffredinol o leihau'r risg o niwed corfforol i bobl pe bai ymosodiad yn erbyn y gost, yr amser a'r anhawster. Er enghraifft, mae asesiad o'r gost yn cynnwys ystyried a yw gweithred yn anghymesur ag effeithiolrwydd y weithdrefn wrth leihau'r risg o niwed corfforol ac ystyried beth sy'n ariannol ymarferol ar gyfer y fangre neu'r digwyddiad.
- 7.24** Efallai y bydd gweithdrefnau nad ydynt yn cael eu hasesu fel rhai sy'n briodol neu'n rhesymol ymarferol. Os yw hyn yn wir, **gallai** fod yn ddefnyddiol cofnodi'r rhesymeg dros hyn rhag ofn unrhyw arolygiad gan yr SIA. Er enghraifft, efallai na fydd rhai digwyddiadau cymhwyso awyr agored fel arddangosfa tân gwyllt yn gallu gweithredu gweithdrefn mewngilio gan nad oes ardaloedd mewnol.
- 7.25** Nid oes gofyniad statudol gorfodol yn y Ddeddf i wneud unrhyw newidiadau corfforol neu i brynu offer penodol sy'n ymwneud â rhoi gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd ar waith. Fodd bynnag, gall fod mewn rhai amgylchiadau yn rhesymol ymarferol gwneud hynny, a bydd hyn yn dibynnu ar gyd-destun y fangre gymwys neu'r digwyddiad cymwys. **Dylai'r** rhai sy'n gyfrifol am fangre cymwys a digwyddiadau cymwys felly ystyried a allai newidiadau ffisegol penodol wella effeithiolrwydd gweithdrefnau. Mae enghreifftiau o newidiadau a allai fod yn rhesymol ymarferol yn cynnwys newid sut mae drysau'n cael eu cloi neu newid lleoliad rheolyddion caeadau.

⁵³ Amcan y Ddeddf ar gyfer pob mangre a digwyddiad o fewn cwrmpas yn unol ag adran 1(1)(a) o'r Ddeddf yw cymryd camau i leihau'r risg o niwed corfforol i unigolion sy'n deillio o weithredoedd terfysgaeth. Amcan ychwanegol a osodir ar adeiladau haen uwch a digwyddiadau cymwys yn unig, yn unol ag adran 1(1)(b) o'r Ddeddf, yw cymryd camau i leihau eu bregusrwydd i weithredoedd terfysgaeth.

Enghraifft: Mae'r person cyfrifol ar gyfer bwyty yn yr haen safonol yn datblygu gweithdrefn cyfyngiad cloi. Mae rhan o ddatblygu'r weithdrefn hon yn cynnwys nodi cloeon a chaeadau presennol y gellir eu defnyddio i ddiogelu'r safle ac atal unigolion rhag gadael neu fynd i mewn. Mae'r person cyfrifol o'r farn bod yr offer presennol a'r parthau diogel sydd ar waith yn addas i roi cyfyngiad cloi ar y fangre os oes angen.

- 7.26 Rhaid** i'r person cyfrifol ystyried sut i sicrhau bod gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd yn briodol i amgylchiadau'r fangre neu'r digwyddiad, a pha mor bell y mae'n rhesymol ymarferol i roi gweithdrefnau priodol ar waith. **Dylai** hyn gynnwys asesiad o:
- Natur y fangre, gan gynnwys y lleoliad a'r cynllun
 - Ar gyfer beth y mae'r adeiladau yn cael eu defnyddio
 - Nifer yr unigolion y disgwylir yn rhesymol iddynt fod yn bresennol ar yr un pryd, o bryd i'w gilydd a'r mathau o staff yn y fangre (er enghraifft, staff diogelwch, gwirfoddolwyr, gweithwyr neu eraill sy'n gweithio yn y fangre)
 - Sut y gall gweithredoedd cynlluniedig gael eu heffeithio yn dibynnu ar ble mae'r ymosodiad yn dod (er enghraifft, y tu mewn neu y tu allan i'r eiddo)
 - Gwahanol ddulliau ymosod
 - Offer, strwythurau neu gyfarpar presennol y gellir eu defnyddio wrth weithredu'r gweithdrefnau (er enghraifft, ardaloedd y gellir eu diogelu'n hawdd, drysau, cloeon neu systemau annerch cyhoeddus)
- 7.27 Gallai** hefyd fod yn bwysig ystyried mangreodedd eraill gerllaw ac unrhyw weithdrefnau a allai fod ar waith yno.
- 7.28** Fel rhan o'r asesiad o ba weithdrefnau sy'n rhesymol ymarferol, **dylid** ystyried y canlynol:
- Y rolau a'r cyfrifoldebau allweddol sy'n gysylltiedig â phob gweithdrefn, gan gynnwys pwy fydd yn penderfynu pa gamau i'w cymryd a phwy sydd â'r cyfrifoldeb neu'r awdurdod i gychwyn gweithdrefn.
 - Sut y bydd y gwasanaethau brys yn cael eu rhybuddio pe bai ymosodiad terfysgol a phwy fydd yn gwneud hyn, gan gynnwys y wybodaeth y dylid ei rhoi.
 - Sut mae'r gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd yn gweithio gyda'i gilydd, oherwydd efallai y bydd angen defnyddio gweithdrefnau lluosog ar yr un pryd neu mewn dilyniant. Er enghraifft, gellir defnyddio gweithdrefn gyfathrebu (fel cyhoeddiad a wneir trwy system annerch gyhoeddus) i rybuddio pobl y dylid dilyn gweithdrefn cyfyngiad cloi.
 - Sut y bydd y sefyllfa sy'n datblygu yn cael ei asesu yn ystod ymosodiad i sicrhau bod y gweithdrefnau priodol yn parhau i gael eu gweithredu'n effeithiol. **Gallai** hyn gynnwys cymryd camau gwahanol wrth i'r sefyllfa esblygu.
 - Sut y bydd staff yn cael eu gwneud yn ymwybodol o'r gweithdrefnau, a'u rôl wrth eu gweithredu, fel y gallant fod yn barod i'w rhoi ar waith. Er enghraifft, ni fydd gweithdrefn gwacáu yn effeithiol os nad oes unrhyw un sy'n gweithio yn y fangre yn deall sut i'w gweithredu neu ei ddilyn. Mae hyn yn golygu sicrhau bod staff yn y safle neu'r digwyddiad yn derbyn cyfarwyddyd a/neu hyfforddiant yn ôl yr angen i sicrhau y gellir cynnal gweithdrefnau'n effeithiol. Gweler [paragraffau 7.48-7.59](#) ar gyfer ystyriaethau ar hyfforddiant, dysgu, cyfarwyddyd ac ymwybyddiaeth o wrthderfysgaeth.
 - Sut y bydd gweithdrefnau'n cael eu profi a'u hymarfer, er mwyn sicrhau eu bod yn addas i'r diben a bod staff yn y fanfre yn gallu eu gweithredu'n effeithiol. Gall hyn hefyd helpu i atgyfnerthu unrhyw hyfforddiant, dysgu neu gyfarwyddyd.

- 7.29** Er nad yw'n ofyniad statudol o dan adran 5 o'r Ddeddf, yn ymarferol, **dylai'r** person cyfrifol gadw dan adolygiad y gweithdrefnau sydd ar waith fel eu bod yn cael eu diweddarau. Gall hyn helpu i sicrhau bod gweithdrefnau'n parhau i fod yn briodol ac yn rhesymol ymarferol dros amser, gan ystyried newidiadau i'r safle a'u gweithrediad. **Dylid** cynnal adolygiad o'r gweithdrefnau o bryd i'w gilydd a **gellid** ei gynnal bob blwyddyn, fodd bynnag, bydd hyn yn dibynnu ar amgylchiadau'r fangre neu'r digwyddiad.
- 7.30** Mae rhai adeiladau sydd bob amser yn cael eu trin fel adeiladau haen safonol hyd yn oed os gallant ddisgwyl yn rhesymol i 800 neu fwy o unigolion fod yn bresennol, fel mannau addoli a lleoliadau addysg (ac eithrio addysg uwch) (gweler **paragraffau 4.36 i 4.39**). Er nad oes gofyniad cyfreithiol i'r person cyfrifol o fangre haen safonol ystyried gofynion a fwriedir ar gyfer adeiladau haen uwch neu ddigwyddiadau cymwys yn unig, mae'n bwysig cydnabod y gall nifer fawr o unigolion sy'n bresennol yn y fangre hon ddylanwadu ar briodoldeb gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd.
- 7.31** Mewn achosion o'r fath, efallai y bydd yn briodol i berson cyfrifol mangre o'r fath ystyried **paragraffau 8.2 i 8.6** sy'n amlinellu ystyriaethau ychwanegol ar gyfer gweithdrefnau gwacáu, cloi a chyfathrebu diogelu'r cyhoedd (adran 5 o'r Ddeddf) ar gyfer mangreoedd haen uwch a digwyddiadau cymwys. Gall y paragraffau hyn hefyd lywio penderfyniadau ynghylch pa ystyriaethau ychwanegol a allai fod yn briodol ar gyfer mangreoedd haen safonol mwy a / neu fwy cymhleth - categori a allai gynnwys rhai mannau addoli a lleoliadau addysgol.
- 7.32** O fewn y gofynion haen safonol, nid oes gofyniad cyfreithiol i baratoi dogfen sy'n nodi'r gweithdrefnau sydd ar waith ac asesiad o sut y gellir disgwyl iddynt leihau'r risg o niwed corfforol pe bai gweithred terfysgaeth yn digwydd.⁵⁴ Fodd bynnag, **dylai'r** person cyfrifol baratoi dogfen fel hon i ddarparu sail ar gyfer sicrhau bod y gweithdrefnau yn cael eu deall a'u cyfathrebu'n effeithiol i staff. Gall hefyd fod yn anodd dangos cydymffurfiaeth â'r Ddeddf – er enghraifft, os bydd arolygiad gan yr SIA – os nad yw'r gweithdrefnau wedi'u dogfennu mewn rhyw ffurf. Bydd templedi yn cael eu datblygu sy'n ddewisol ac yn ddangosol, ond byddant yn cael eu cynllunio i gynorthwyo gyda dogfennu gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd.

Gweithdrefn diogelu'r cyhoedd: gwacáu (adran 5(3)(a) o'r Ddeddf)

- 7.33** Pwrpas gweithdrefn gwacáu yw cael pobl i ffwrdd o berygl trwy eu symud allan o'r fangre neu'r digwyddiad, neu ran o'r fangre neu'r digwyddiad. Wrth ddatblygu gweithdrefn gwacáu, **dylai'r** person cyfrifol ystyried sut y bydd cynlluniau yn amrywio yn ôl amgylchiadau penodol eu safle cymwys neu ddigwyddiad cymwys. Nid yw'r ystyriaethau isod yn gynhwysfawr, ond **dylai'r** rhai sy'n gyfrifol hefyd ystyried:
- natur y fangre neu'r digwyddiad penodol
 - a yw'r ymosodiad yn digwydd y tu mewn neu'r tu allan i'r fangre
 - sut y bydd pobl yn cael eu cyfarwyddo i ddilyn y weithdrefn gwacáu mewn ymateb i ymosodiad
 - sut y bydd staff yn y safle neu'r digwyddiad yn cyfarwyddo pobl i symud i ffwrdd o berygl
- 7.34** Bydd gan lawer o adeiladau a digwyddiadau weithdrefnau eisoes ar gyfer gwacáu rhag ofn tân. Fodd bynnag, mae angen bod yn glir pa weithdrefnau sydd ar waith ar gyfer diogelwch tân, a pha rai sydd i ymateb i ymosodiad terfysgol. **Dylai** gweithdrefnau gwacáu ar gyfer ymosodiad terfysgol a amheuir adlewyrchu'r peryglon eraill y gall gweithred o derfysgaeth ei achosi ac felly gall cynlluniau fod yn wahanol i gynlluniau gwacáu tân.

54 Mewn cyferbyniad, mewn perthynas â'r gofynion haen uwch, mae gofyniad statudol o dan adran 7 i baratoi dogfen sy'n nodi'r gweithdrefnau a'r mesurau diogelu'r cyhoedd ac yn asesu sut y gall y gweithdrefnau hynny gyflawni'r amcanion perthnasol.

Enghraifft: Mewn bwyty haen safonol, mae'r cynllun gwacáu tân yn cyfarwyddo pobl i ymgynnull mewn man ymgynnull dynodedig mewn man agored, pellter penodol i ffwrdd o'r safle. Mewn ymosodiad terfysgol a amheuir, gallai'r un pwynt ymgynnull agored fod yn darged ar gyfer ymosodiad eilaidd. Felly, mae'r person cyfrifol yn penderfynu y dylai gweithdrefn gwacáu ar gyfer ymosodiad terfysgol a amheuir gyfarwyddo pobl i wasgaru i sawl cyfeiriad, yn hytrach na chasglu mewn un lle.

7.35 Yn ogystal, gellir defnyddio tân fel arf mewn ymosodiad felly ni **ddylid** tybio mai tân yn unig yw actifadu larwm tân ar unwaith. Efallai nad yw'n glir i ddechrau bod tân yn rhan o ymosodiad terfysgol ond, unwaith y bydd hyn wedi dod i'r amlwg, **dylai** unrhyw weithdrefn gwacáu ystyried hynny.

7.36 Yn ogystal â'r ystyriaethau ym [mharagraffau 7.20 i 7.32](#), wrth ddatblygu gweithdrefn gwacáu, **dylai'r** person cyfrifol ystyried:

- Y sefyllfaoedd posibl lle byddai gwacáu yn y ffordd orau o weithredu mewn ymateb i ymosodiad, gan ystyried lleoliad a chynllun adeiladau unigol. Er mwyn helpu hyn, **dylai'r** person cyfrifol ystyried ble gallai'r ymosodiad fod yn digwydd, boed y tu mewn neu'r tu allan i'r fangre.
- Sut mae cynlluniau gwacáu ar gyfer ymosodiadau terfysgol yn ategu, ac nad ydynt yn gwrthdaro â'r cynlluniau gwacáu ar gyfer argyfyngau tân. Mae hyn yn cynnwys sut y byddai gweithdrefn gwacáu ar gyfer ymosodiad terfysgol yn cael ei chyfathrebu i bobl. Er enghraifft, lle bo'n bosibl, **dylai** cynlluniau gwacáu ar gyfer ymosodiadau terfysgol osgoi defnyddio'r larwm tân arferol ar y sail y gallai pobl ymateb yn amhriodol i'r bygythiad. Er bod y dulliau'n wahanol, gellir profi ac ymarfer cynlluniau gwacáu ar gyfer ymosodiad terfysgol yn yr un modd ag y byddai cynllun gwacáu tân yn cael ei brofi.
- P'un a yw'n fwy diogel i bobl symud i ffwrdd o'r safle, y digwyddiad a'r cyffiniau yn hytrach na chasglu mewn lle penodol gerllaw. Mae gwasgaru o'r safle yn debygol o fod y weithred fwyaf priodol yn hytrach na chasglu mewn un lle. Mae hyn oherwydd y gallai terfysgwr fanteisio ar bwynt casglu penodol yn ystod ymosodiad, yn enwedig pan fo'r pwynt hwnnw'n cael ei hysbysebu'n gyhoeddus neu gellir ei ragweld.
- A oes angen defnyddio gweithdrefnau eraill a restrir yn yr adran hon ar y cyd â'r weithdrefn gwacáu er mwyn sicrhau ei heffeithiolrwydd ac osgoi unrhyw wrthdaro. Er enghraifft, gellir defnyddio cyfyngiad cloi (gweler [paragraffau 7.41 i 7.45](#) ar y cyfyngiad cloi) cyn gweithdrefn gwacáu i sicrhau bod aelodau'r cyhoedd yn cael eu hamddiffyn wrth aros i gael eu gwacáu.

Enghraifft: Mae gweinydd sy'n gweithio mewn bwyty haen safonol yn dod o hyd i fag pan fydd yn mynd i glirio bwrdd. Roedd eisoes wedi sylwi bod y person blaenorol wrth y bwrdd hwnnw wedi bwyta ar ei ben ei hun, yn ymddangos yn ddiamynedd ac wedi gadael yn gyflym ar ôl talu gydag arian parod. Roedd y bag wedi'i leoli y tu ôl i blanhigyn pot mawr wrth ymyl y bwrdd. Mae'r gweinydd yn rhybuddio'r rheolwr dyletswydd sy'n poeni am y bag, ar y cyd ag ymddygiad amheus posibl, ac yn penderfynu gwacáu 'r bwyty. Mae'r rheolwr dyletswydd yn cyfarwyddo staff i wacáu pawb o'r safle ac yna'n galw'r heddlu.

7.37 Wrth ddatblygu gweithdrefn gwacáu, **dylai'r** person cyfrifol ar gyfer adeiladau mwy neu fwy cymhleth neu ddigwyddiadau cymwys hefyd ystyried:

- Sut i sicrhau y gellir gwneud asesiad cyflym os bydd ymosodiad terfysgol ar y fangre neu yn y digwyddiad a sut y gellir cyfathrebu hyn i'r rhai sy'n bresennol (yn unol â gweithdrefn gyfathrebu). Gall adroddiadau gan swyddogion a staff diogelwch, monitro gweithredol o systemau teledu cylch cyfyng ac o bosibl systemau larwm tân lywio'r asesiad hwn.

- Sut mae cynlluniau gwacáu yn cael eu cydlynu os yw'r fangre wedi'i lleoli o fewn fangre fwy neu os yw'n rhan o gyfadeilad mwy (er enghraifft, canolfan siopa). Er enghraifft, gallai allanfeydd a rennir gael eu gorlenwi neu eu blocio os yw pawb yn ceisio eu defnyddio ar unwaith heb gydgyssylltiad. Am ragor o wybodaeth am gydweithredu a chydgyssylltu, gweler [pennod 6](#).
- A **allai** fod yn briodol cael cynlluniau ar gyfer mathau eraill o wacáu i ymateb i wahanol fathau o ymosodiad mewn mangreoedd mwy neu fwy cymhleth. Mae sawl math o wacáu i'w hystyried yn [ffigur 8](#).

Ffigur 8: Mathau o weithdrefn gwacáu⁵⁵

Mathau o wacáu	Crynodeb
Gwacáu llwyr	Dyma wacáu'r fangre neu'r digwyddiad cyfan.
Gwacáu rhannol (neu barthol)	Dyma wacáu ardal gyfyngedig o'r fangre neu'r digwyddiad. Gall hyn fod yn addas ar gyfer mangreoedd mwy, neu lle mae'r fangre neu'r digwyddiad wedi'u rhannu'n barthau y gellir eu diogelu.
Gwacáu fesul cam	Dyma lle mae'r rhai yn y safle neu'r digwyddiad yn cael eu gwacáu fesul cam. Mae hyn yn angenrheidiol pan fydd gan lwybrau ymadael gapasiti cyfyngedig.
Gwacáu cyfeiriadol	Dyma lle mae rhai llwybrau gwacáu yn cael eu defnyddio'n ddetholus neu eu haddasu i osgoi bygythiadau hysbys mewn ardaloedd penodol.

7.38 Bydd ystyriaethau gwahanol mewn perthynas â gweithdrefnau gwacáu os defnyddir sylweddau peryglus mewn ymosodiad. Argymhellir y **dylai'r** rhai sy'n gyfrifol am fangreoedd cymwys neu ddigwyddiadau cymwys ymgyswrttu â'r ystyriaethau hyn yng nghanllawiau NPSA.⁵⁶

Enghraifft 1: Mae gwirfoddolwyr mewn neuadd bentref, sydd yn rhan o'r haen safonol, yn sylwi ar arogl cryf, anarferol yn dod i mewn i'r dderbynfa ac mae sawl person yn adrodd peswch a phendro. Nid yw'r gwirfoddolwyr yn gwybod yr achos, ond maen nhw'n amau y gallai fod sylwedd peryglus ynghlwm. Mewn ymateb, mae uwch reolwr dyletswydd gwirfoddol yn penderfynu i ddechrau galw ar weithdrefnau cloi, gan gau drysau mewnol a symud preswylwyr i ffwrdd o fynedfeydd a ffenestri tra bod y gwasanaethau brys yn cael eu cysylltu.

Yn dilyn cyngor gan y gwasanaethau brys y gallai'r rhyddhad fod y tu mewn i'r adeilad, mae'r uwch wirfoddolwr yn penderfynu gwacáu, gan gyfeirio pobl allan o'r safle trwy allanfa gefn i symud i bwynt ymgynnull diogel fel y nodwyd a'i gyfathrebu gan y gwasanaethau brys. Mae'r gwirfoddolwyr yn parhau i fod yn barod i addasu rhwng gwacáu, mewngilio neu cyfyngiad cloi wrth i arweiniad pellach gael ei dderbyn gan y gwasanaethau brys.

Enghraifft 2: Yn ystod digwyddiad cerddoriaeth fyw mewn lleoliad cyngerdd mawr a chymhleth, mae unigolyn yn rhyddhau hylif anhysbys i'r dorf, gan dargedu aelodau o'r cyhoedd. Mae'r sylwedd yn achosi ymdeimlad llosgi ac anafiadau gweladwy i sawl person ar unwaith.

55 NPSA, 'Evacuation, Invacuation and Lockdown Guidance', 14 Mai 2025, ar gael yn: www.npsa.gov.uk/emergency-incident-management/incident-management/evacuation-invacuation-and-lockdown-guidance

56 NPSA, 'Recognise, Assess, React (RAR) for Chemical, Biological and Radiological (CBR) Incidents', 14 Awst 2024, ar gael yn: <https://www.npsa.gov.uk/security-campaigns/recognise-assess-react-rar-chemical-biological-and-radiological-cbr-incidents>

Mae staff diogelwch yn cydnabod y digwyddiad fel ymosodiad sylwedd cyrydol (neu asid) a amheuir ac yn dechrau gweithdrefnau brys. Mae aelodau o'r cyhoedd nad ydynt wedi'u heffeithio yn cael eu gwacáu i ffwrdd o'r ardal halogedig i leihau amlygiad pellach a chroeshalogi.

Mae anafiadau yn cael eu symud i ffwrdd o ffynhonnell y sylwedd, ac mae dillad allanol halogedig yn cael eu tynnu yn unol ag egwyddorion REMOVE (rhan o ganllawiau **Recognise, Assess, React**⁵⁷). Yn unol â chymorth cyntaf ar gyfer anafiadau cyrydol, mae llawer iawn o ddŵr yn cael eu defnyddio i fflysio'r ardaloedd yr effeithir arnynt yn barhaus nes i'r gwasanaethau brys gyrraedd, tra'n cynnal cyfathrebu â'r ystafell reoli am gyfarwyddiadau pellach.

Gweithdrefn diogelu'r cyhoedd: mewngilio (adran 5(3)(b) o'r Ddeddf)

7.39 Pwrpas gweithdrefn mewngilio yw symud pobl i ffwrdd o berygl i le o fewn fangre neu'r digwyddiad lle mae llai o risg o niwed corfforol yn cael ei achosi iddynt. Gall hyn gynnwys dod â nhw i'r safle neu'r digwyddiad o'r tu allan, mewn amgylchiadau lle mae'n ddiogel gwneud hynny. Gall hefyd gynnwys symud pobl o fewn y fangre neu'r digwyddiad i un neu fwy o fannau diogel a bennwyd ymlaen llaw yn y fangre neu'r digwyddiad. Efallai mai'r math hwn o weithdrefn yw'r ffordd fwyaf priodol o gael pobl i ddiogelwch os bydd ymosodiad yn digwydd y tu allan i'r fangre neu mewn un rhan o'r fangre, neu os yw cyfathrebiadau ymateb brys yn cynghori mai dyma'r ffordd briodol o weithredu.

7.40 Yn ogystal â'r ystyriaethau ym mharagraffau 7.20 i 7.32, wrth ddatblygu gweithdrefnmewngilio, **dylai'r** person cyfrifol ystyried:

- Y sefyllfaoedd posibl lle mai mewngilio fyddai'r ffordd orau o weithredu mewn ymateb i ymosodiad, gan ystyried lleoliad a chynllun yr eiddo. Er mwyn helpu hyn, **dylai'r** person cyfrifol ystyried ble mae'r ymosodiad yn digwydd, boed y tu mewn neu'r tu allan i'r fangre.
- Nodi ardaloedd mwy diogel gyda gallu i bobl gysgodi neu ffyrdd o ddod â phobl i mewn i'r fangre a'u cadw'n ddiogel. **Gallai** hyn gynnwys nodi ardaloedd diogel penodol sydd o bellter o ffenestri, waliau allanol a phwyntiau mynediad, neu ddod â phobl i brif ardal y fangre a chloi'r drysau a'r caeadau ar bwyntiau mynediad ac allanfa.
- Sut mae gweithdrefnau mewngilio yn cael eu cydlynu i osgoi dryswch neu beryglon anfwridol, yn enwedig pan fo'r fangre yn agos at fangre arall, wedi'i lleoli mewn mangre fwy, neu yn rhan o gyfadeilad mwy (er enghraifft, canolfan siopa). Os yw sawl safle yn bwriadu defnyddio'r un parthau diogel heb gydgyssylltiad, gallai'r rhain fod yn orlawn.
- A oes angen defnyddio gweithdrefnau eraill a restrir yn yr adran hon ar y cyd â'r weithdrefn mewngilio i sicrhau ei heffeithiolrwydd ac osgoi unrhyw wrthdaro. Er enghraifft, gellir defnyddio gweithdrefn cyfyngiad cloi (gweler **paragraffau 7.41-7.45** ar y cyfyngiad cloi) ar ôl gweithdrefn mewngilio i ddiogelu'r fangre unwaith y bydd pobl wedi'u symud i ardaloedd diogel.

57 NPSA, 'Recognise, Assess, React (RAR) for Chemical, Biological and Radiological (CBR) Incidents', 14 Awst 2024, ar gael yn: <https://www.npsa.gov.uk/security-campaigns/recognise-assess-react-rar-chemical-biological-and-radiological-cbr-incidents>

Enghraifft 1: Mae gan gaffi stryd fawr haen safonol seddi awyr agored ar y palmant. Ychydig gannoedd o fetrau i fyny'r ffordd, mae car yn gwrthdaro i mewn i ardal eistedd y tu allan i siop fach, gan osgoi sawl cerddwr o drwch blewyn. Mae perchennog y siop yn sylwi bod y gyrrwr a theithiwr yn neidio allan, pob un yn cario poteli gwydr lluosog sy'n cynnwys sylwedd anhysbys. Mae perchennog y siop yn asesu'r sefyllfa yn gyflym ac yn cloi'r drws ffrynt, gan arwain y bobl i mewn i'r siop i ystafell gefn. Mae perchennog y siop yn galw'r heddlu ac hefyd yn postio neges ar grŵp sgwrsio adrodd digwyddiadau ar gyfer busnesau lleol. Mae aelod o staff yn y caffi yn gweld y neges ac yn cyfarwyddo pawb ar y palmant ar unwaith i symud dan do (ac yna i mewn i ystafell gefn), gan sicrhau'r drws ffrynt.

Enghraifft 2: Mae gan amgueddfa canol y ddinas haen uwch arddangosfa arbennig sy'n profi'n annisgwyl o boblogaidd yn dilyn sylw yn y cyfryngau. Mae pobl wedi dechrau ciwio ar y palmant y tu allan yn aros am fynediad. Mae ffrwydrad yn digwydd ac mae adeilad cyfagos yn ymddangos i gael ei ddifrodi. Mae dau wirfoddolwr sy'n ymgysylltu â phobl yn y ciw yn asesu'r sefyllfa yn gyflym ac yn penderfynu cysylltu â'r gwasanaethau brys a symud pawb yn y ciw i'r amgueddfa. Unwaith y bydd pawb y tu mewn, maent yn cael cyfarwyddyd i symud i ardal fwy diogel a bennwyd ymlaen llaw.

Enghraifft 3: Mae arddangosfa tân gwyllt yn digwydd mewn parc. Mae'r arddangosfa tân gwyllt yn bodloni'r meini prawf i fod yn ddigwyddiad cymwys. Yn ystod y digwyddiad, mae ymosodiad a amheuir gan ddefnyddio cyllell yn digwydd. Gan fod yr arddangosfa yn yr awyr agored ac nad oes ardaloedd mewnol diogel i symud pobl iddynt, nid yw mewngilio yn briodol. Roedd y person cyfrifol am y digwyddiad eisoes wedi ystyried y gweithdrefnau priodol a rhesymol ymarferol ar gyfer y digwyddiad ac wedi penderfynu mai gwacáu fyddai'r ymateb mwyaf priodol i fygythiad, o ystyried natur a chynllun y digwyddiad.

Felly, mae staff yn dilyn gweithdrefnau wedi'u cynllunio i arwain gwylwyr i ffwrdd o'r perygl ac tuag at allanfeydd diogel, gan ddefnyddio galwyr uchel i roi cyfarwyddiadau uchel a chlir i sicrhau gwacáu cyflym a threfnus. Maen nhw hefyd yn cysylltu â'r gwasanaethau brys. Ar ôl cyrraedd yr allanfeydd, mae pobl yn cael cyfarwyddyd i wasgaru.

Gweithdrefn diogelu'r cyhoedd: cyfyngiad cloi (adran 5(3)(c) o'r Ddeddf)

- 7.41** Mae cyfyngiad cloi yn weithdrefn a ddefnyddir i ddiogelu'r eiddo, gan atal pobl rhag mynd i mewn neu adael y safle neu'r digwyddiad i gadw pobl i ffwrdd o berygl. Gellir defnyddio cyfyngiad cloi rhannol hefyd i ddiogelu rhannau o'r fangre neu'r digwyddiad, os yw ymosodiad yn digwydd mewn rhan wahanol o'r fangre neu'r digwyddiad.
- 7.42** Mae gweithdrefnau cyfyngiad cloi yn canolbwyntio ar ddiogelu pwyntiau mynediad a gadael, fel trwy gloi drysau, cau caeadau neu ddefnyddio rhwystrau eraill sydd ar gael, i atal mynediad i'r fangre gyfan neu ran ohoni. Mae'r camau hyn i atal ac oedi ymosodwyr ond hefyd i atal pobl rhag symud yn ddamweiniol tuag at ardaloedd perygl. Bwriad hyn yw lleihau nifer yr anafiadau posibl. Gall gweithdrefn gwacáu ddilyn gweithdrefn cyfyngiad cloi pan fydd yn ddiogel gwneud hynny. Yn ogystal, gall gweithdrefn mewngilio ddigwydd cyn gweithdrefn cyfyngiad cloi.
- 7.43** Mae gwahanol fathau o weithdrefn cyfyngiad cloi i'w hystyried. Mae cyfyngiad cloi llawn yn atal pobl rhag mynd i mewn neu allan o'r adeilad neu'r digwyddiad. Mae cyfyngiad cloi rhannol yn cynnwys cloi rhai mannau mynediad ac allanfa tra'n cadw eraill yn weithredol, er enghraifft, caniatáu i bobl ddianc i gyfeiriad diogel. Mae NPSA wedi cynhyrchu animeiddiad byr a chanllawiau cyfyngiad cloi **a allai** helpu i ddeall y gwahanol opsiynau.⁵⁸

58 NPSA, 'Animeiddio Byr - Cyfyngiad cloi ar safleoedd', 11 Awst 2025, ar gael yn: <https://www.npsa.gov.uk/emergency-incident-management/marauding-terrorist-attacks-mta#short-animation-lockdown-at-sites-26401>

7.44 Yn ogystal â'r ystyriaethau ym mharagraffau 7.20 i 7.32, wrth ddatblygu gweithdrefn cyfyngiad cloi, **dylai'r** person cyfrifol ystyried:

- Y sefyllfaoedd posibl lle mai cyfyngiad cloi fyddai'r ffordd orau o weithredu mewn ymateb i ymosodiad, gan ystyried lleoliad a chynllun y safle. Er mwyn helpu hyn, **dylai'r** person cyfrifol ystyried ble mae'r ymosodiad yn digwydd, boed y tu mewn neu'r tu allan i'r fangre.
- Pa fathau o weithdrefn cyfyngiad cloi allai fod fwyaf priodol yn eu mangre neu ddigwyddiad, a'r amgylchiadau y dylid eu defnyddio ynddynt.
- Nodi ardaloedd diogel gyda chapasiti y gellir eu diogelu, a'r broses sydd ei hangen i ddiogelu'r ardaloedd. Er enghraifft, gall rhai adeiladau fod â systemau awtomataidd i ddiogelu pwyntiau mynediad ac allanfa, tra bod eraill yn dilyn prosesau â llaw. Sylwch y gallai rhai pwyntiau mynediad ac allanfa fod â darpariaethau i'w galluogi i gael eu datgloi at ddibenion gwacáu tân (mewn rhai achosion, yn awtomatig) a **dylid** ystyried hynny.
- Nifer yr unigolion y gellir eu disgwyl yn rhesymol yn y fangre neu'r digwyddiad, i benderfynu sut orau i ddefnyddio'r safle mewn achos o ymosodiad.
- P'un a oes offer presennol neu a oes strwythurau presennol ar waith y gellid eu defnyddio mewn cyfyngiad cloi. Er enghraifft, a ellir cloi drysau'n hawdd ac a ellir diogelu ffenestri?
- Sut y gellir cydlynu unrhyw weithdrefnau cyfyngiad cloi i osgoi dryswch neu beryglon anfwriadol a helpu i rybuddio mangreoedd cyfagos bod ymosodiad ar y gweill, yn enwedig lle mae'r fangre wedi'i lleoli o fewn adeilad mwy neu gyfadeilad mwy.
- A oes angen defnyddio gweithdrefnau eraill a restrir yn yr adran hon ar y cyd â'r weithdrefn cyfyngiad cloi i sicrhau ei heffeithiolrwydd ac osgoi unrhyw wrthdaro. Er enghraifft, gall cyfyngiad cloi gael ei ragflaenu gan weithdrefn gyfathrebu i sicrhau bod pobl sy'n bresennol yn y fangre neu'r digwyddiad wedi cael eu symud i ffwrdd o berygl cyn i'r cyfyngiad cloi ddechrau.

Enghraifft 1: Mae theatr haen uwch yn cloi'r drysau blaen, ochr a chefn i atal ymosodwyr dan amheuaeth ar flaen yr adeilad rhag cael mynediad ac i atal pobl rhag gadael i'r ardal lle mae'r ymosodwyr dan amheuaeth. Maen nhw hefyd yn cysylltu â'r gwasanaethau brys. Pan fydd hi'n ddiogel gwneud hynny, mae'r gynulleidfa yn cael ei gwagio drwy'r drysau cefn nad ydynt yn hygyrch o'r stryd lle mae'r perygl wedi'i nodi. Mae'r gynulleidfa yn cael cyfarwyddyd i wasgaru, gan gymryd llwybrau gan osgoi lleoliad yr ymosodiad.

Enghraifft 2: Mae ymosodiad a amheuir yn digwydd o fewn adeilad ysgol. Mae staff yn cysylltu â'r gwasanaethau brys ac yn cyfeirio'r rhai y tu mewn i'r adeilad i ardal fwy diogel wedi'i ddynodi ymlaen llaw. Mae hyn wedi 'i nodi fel y cyfryw oherwydd gellir diogelu'r pwyntiau mynediad ac allanfa o'r tu mewn ac nid oes ffenestri.

7.45 Wrth ddatblygu gweithdrefn cloi, **dylai'r** person sy'n gyfrifol am fangreoedd mwy neu fwy cymhleth neu ddigwyddiadau cymwys **hefyd** ystyried:

- P'un **a allai** offer presennol neu strwythurau presennol gael eu defnyddio mewn cyfyngiad cloi. Er enghraifft, a yw drysau'n hawdd eu cloi a ffenestri yn gallu cael eu diogelu? A ellir gweithredu caeadau diogelwch ar ddrysau allanol o'r tu mewn i'r fangre? A oes caeadau tân mewnol y gellid eu defnyddio i gefnogi cyfyngiad cloi parthol? A ellir analluogi unrhyw lifftiau?
- Fel gyda gwacáu, a allai fod gwahanol fathau o weithdrefn cyfyngiad cloi i'w hystyried wrth ddelio â mangreoedd neu ddigwyddiadau mwy neu fwy cymhleth. Mae Ffigur 9 yn dangos y gwahanol fathau o weithdrefn cyfyngiad cloi.

Ffigur 9: Mathau o weithdrefn cyfyngiad cloi⁵⁹

Mathau o gyfyngiadau cloi	Crynodeb
Cyfyngiad cloi unffordd	Mae'r cyfyngiad cloi hwn yn atal mynediad ond yn caniatáu i bobl adael.
Cyfyngiad cloi dwy ffordd	Mae'r cyfyngiad cloi hwn yn cyfyngu ar fynediad ac allan.
Cyfyngiad cloi rhannol	Dyma lle dim ond rhai drysau sy'n cael eu cloi, fel mynedfeydd sydd wedi'u lleoli ger digwyddiad sy'n digwydd, tra'n cadw rhai llwybrau allanfa eraill ar agor. Gellir gweithredu hyn fel cyfyngiad cloi unffordd neu ddwy ffordd.
Cyfyngiad cloi parthol	Dyma lle mae ardaloedd penodol wedi'u dynodi ymlaen llaw yn cael eu cloi i lawr o fewn y fangre. Gellir gweithredu hyn fel cyfyngiad cloi unffordd neu ddwy ffordd.

Gweithdrefn diogelu'r cyhoedd: Cyfathrebu (adran 5(3)(d) o'r Ddeddf)

- 7.46** Pwrpas gweithdrefn gyfathrebu yw sicrhau bod gwybodaeth yn cael ei darparu i bobl yn y safle neu'r digwyddiad, gan eu rhybuddio am berygl cyn gynted â phosibl os bydd ymosodiad yn digwydd. Mae'n sicrhau bod pobl yn cael cyfarwyddiadau, lle mae'n ddiogel gwneud hynny.
- 7.47** Mae cyfathrebu effeithiol â'r rhai ar y safle neu yn y digwyddiad yn hanfodol er mwyn galluogi'r gweithdrefnau eraill i gael eu cychwyn yn gyflym, gan leihau'r risg o niwed i bobl. Gall cyfathrebu fod ar sawl ffurf, gan gynnwys cyfathrebu llafar, arwyddion, posteri, briffiau a darllediadau sain. **Gallai** cyfathrebu gynnwys ystod o negeseuon fel symud i mewn ac aros i ffwrdd o ffenestri, symud i le diogel dynodedig neu lwybr allanfa ddiogel, symud i gefn yr adeilad i aros am gyfarwyddiadau pellach, neu yn syml i gadw i lawr, aros yn dawel ac aros yn gudd. **Dylid** rhannu'r wybodaeth hon yn gyflym.
- 7.48** **Yn ogystal â'r ystyriaethau ym mharagraffau 7.20 i 7.32**, wrth ddatblygu gweithdrefn gyfathrebu, **dylai'r** person cyfrifol ystyried:
- Pa wybodaeth y dylid ei chyfathrebu, i aelodau o'r cyhoedd ac i staff yn y fangre, gan y gallai'r wybodaeth hon fod yn wahanol. **Dylai** gwybodaeth fod yn syml ac yn glir i sicrhau bod unrhyw gyfarwyddiadau'n hawdd eu deall a **dylai** fod yn benodol i'r camau sy'n ofynnol i ddilyn y weithdrefn berthnasol.
 - Pwy fydd yn rhannu gwybodaeth wrth actifadu gweithdrefn a phwy sydd angen ei hysbysu yn y safle neu'r digwyddiad, ac yn y cyffiniau agos os yw'n briodol. Mae hyn yn cynnwys sut y bydd staff yn cyfathrebu â'i gilydd a sut y bydd gwybodaeth yn llifo rhwng staff a'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau.
 - Sut i rannu gwybodaeth yn gyflym yn y ffordd sy'n gweithio orau ar gyfer y safle neu'r digwyddiad. Er enghraifft, **gellid** defnyddio systemau annerch cyhoeddus, galwyr/megaffonau uchel, systemau radio caeedig a larymau mewn mangreoedd neu ddigwyddiadau mwy, a **gellid** defnyddio ffurfiau mwy sylfaenol o rybudd fel rhoi gorchmynion llafar uchel, clir mewn safleoedd llai.
 - Sut i ymgorffori sianeli cyfathrebu, prosesau, a rolau a chyfrifoldebau cyn bod angen eu defnyddio. **Gellid** cyflawni hyn drwy ddogfennu gweithdrefnau, briffio staff a phrofi'r weithdrefn gyfathrebu i sicrhau effeithiolrwydd a bod staff yn effro.

59 NPSA, 'Evacuation, Invacuation and Lockdown Guidance', 14 Mai 2025, ar gael yn: www.npsa.gov.uk/emergency-incident-management/incident-management/evacuation-invacuation-and-lockdown-guidance

Enghraifft: Mae gan westy haen safonol lobi lle mae gwesteion yn ymgynnull i gofrestru l mewn ac allan. Mae gwestai yn adrodd i'r derbynnydd eu bod wedi gweld bag heb oruchwyliaeth mewn cornel o'r lobi. Ar wahân, mae aelod o staff wedi adrodd eu bod wedi gweld unigolyn yn ymddwyn yn amheus yn yr un ardal. Mae'r derbynnydd yn hysbysu'r rheolwr dyletswydd gan ddefnyddio system cyhoeddi cyhoeddus (PA) i rybuddio staff i ddechrau'r weithdrefn gwacáu trwy ddrysau cefn y gwesty, y pellter pellaf o'r lobi. Mae'r derbynnydd yn galw'r heddlu i riportio'r eitem.

7.49 Wrth ddatblygu gweithdrefn gyfathrebu, **dylai'r** person cyfrifol ar gyfer mangreoedd mwy a mwy cymhleth neu ddigwyddiadau cymwys ystyried:

- Ble y gall pobl gael eu lleoli pan fydd gwybodaeth yn cael ei chyfathrebu ac a fydd gwybodaeth yn eu cyrraedd yn effeithiol yn yr ardaloedd hynny.
- Sut y bydd pob gweithdrefn yn cael ei chyfathrebu'n effeithiol. Er enghraifft, **dylai'r** cyfarwyddiadau a gyfathrebu'r ar gyfer gweithdrefn gwacáu fod yn wahanol i'r cyfarwyddiadau a gyfathrebu'r ar gyfer gweithdrefn cyfyngiad cloi.
- Sut y gellid defnyddio'r weithdrefn gyfathrebu heb actifadu gweithdrefn arall – er enghraifft, i annog ymwybyddiaeth gyffredinol o weithgaredd amheus neu i roi cyfarwyddiadau sy'n gysylltiedig â mesurau fel gwiriadau bagiau.

Enghraifft: Mae gan stadiwm chwaraeon mawr, cymhleth system teledu cylch cyfyng ac ystafell reoli. Mae'r system teledu cylch cyfyng yn cael ei monitro'n barhaus gan staff sydd wedi cwblhau hyfforddiant pwrpasol ar weithredu teledu cylch cyfyng. Yn ogystal, mae'n ofynnol i'r holl staff yn y stadiwm ymgymryd ag e-ddysgu ymwybyddiaeth ar sut i adnabod ac adrodd gweithgaredd amheus.

Mae aelod o staff ar y gynteddafa yn gweld bag heb oruchwyliaeth y tu mewn i'r stadiwm, ger bin mewn stondin consesiynau. Mae'r aelod o staff yn gofyn i gydweithiwr rybuddio'r ystafell reoli yn bersonol tra eu bod yn sicrhau nad ywpobl yn agosáu, at y bag, ar ôl iddynt ddysgu sut i fod yn wyladwrs i eitemau ac ymddygiadau amheus. Mae'r fideo yn cael ei adolygu'n gyflym ac mae dyn i'w weld yn gosod y bag yn y lleoliad hwnnw cyn cerdded i ffwrdd tuag at allanfa. Yn seiliedig ar eu hyfforddiant, mae'r goruchwyliwr ystafell reoli yn asesu y gallai hyn fod yn ddyfais ffrwydrol fyrfyfr (IED).

Gan ddefnyddio eu gweithdrefn gyfathrebu sefydledig, mae'r goruchwyliwr ystafell reoli yn rybuddio staff y stadiwm sy'n symud pobl i ffwrdd o'r eitem amheus ac yn cadw'r ardal yn glir nes bod y gwasanaethau brys yn mynychu'r lleoliad. Mae staff yr ystafell reoli yn cysylltu â'r gwasanaethau brys.

7.50 Mae canllawiau arfer da ar ddiogelwch amddiffynnol, gan gynnwys gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd, ar gael ar wefannau **ProtectUK** ac **NPSA**.⁶⁰

Hyfforddiant, dysgu, cyfarwyddyd ac ymwybyddiaeth o wrthderfysgaeth

7.51 Nid oes unrhyw ofyniad statudol yn y Ddeddf i'r person cyfrifol, nac i staff sy'n gweithio mewn mangreoedd cymwys a digwyddiadau cymwys, gynnal hyfforddiant, dysgu neu gyfarwyddyd penodol sy'n gysylltiedig â gwrthderfysgaeth neu ofynion y Ddeddf.

60 ProtectUK, <https://www.protectuk.police.uk/>
NPSA, <https://www.npsa.gov.uk/>

Fodd bynnag, fel rhan o sicrhau bod gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd ar waith ac y gellir eu gweithredu'n gyflym ac yn effeithiol, **rhaidd** i'r rhai sy'n gweithio yn y fangre sydd â chyfrifoldeb am eu cyflawni (fel y nodwyd gan y person cyfrifol) gael eu gwneud yn ymwybodol o'r gweithdrefnau a'u rôl benodol. Mae angen iddynt hefyd gael y ddealltwriaeth, y profiad a'r offer sydd eu hangen i'w cyflawni'n effeithiol.

- 7.52** Os nad yw staff sy'n gyfrifol am gyflawni'r gweithdrefnau yn cael eu hysbysu o'r gweithdrefnau hynny neu wedi'u hyfforddi ar sut y dylid gweithredu'r gweithdrefnau hynny, mae'n debygol o fod yn anodd i'r person cyfrifol ddangos bod gweithdrefnau priodol a rhesymol ymarferol wedi'u rhoi ar waith.
- 7.53** **Dylai** staff fod yn ymwybodol o'r gweithdrefnau, sut maent yn ymwneud â'u rôl (er enghraifft, goruchwylwyr o'i gymharu â staff cyffredinol) a'r hyn y dylent ei wneud mewn senarios penodol – er enghraifft, gweithredu gweithdrefn neu ddilyn cyfarwyddiadau. Gall hyfforddiant, dysgu a chyfarwyddyd fod ar wahanol ffurfiau gan gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, cyrsiau hyfforddi ffurfiol, briffio tîm, sesiynau gloywi blynyddol, sesiynaucynefino, cysgodi pobl eraill, ymarfer dan oruchwyliaeth gydag offer penodol, modiwlau e-ddysgu neu gyrsiau hyfforddi strwythuredig.
- 7.54** **Dylai'r** person cyfrifol hefyd nodi a oes unrhyw drwyddedau yn cael eu gorfodi i staff gyflawni eu rôl gan ddeddfwriaeth arall. I gael rhagor o wybodaeth am drwyddedau SIA sy'n ofynnol o dan Ddeddf y Diwydiant Diogelwch Preifat a gwybodaeth am gynlluniau gwirfoddol SIA a allai wella'r ddarpariaeth diogelwch preifat, ewch i **Awdurdod y Diwydiant Diogelwch – GOV.UK**.⁶¹ Nid yw'r Ddeddf yn disodli deddfwriaeth arall a rhaid cydymffurfio â'r holl ddeddfwriaeth.
- 7.55** Nid yw'n **orfodol** talu am hyfforddiant trydydd parti neu ddysgu i gydymffurfio â gofynion y Ddeddf. Fodd bynnag, gall y person cyfrifol gontactio hyfforddiant perthnasol i gynorthwyo i gyflawni eu rhwymedigaethau o dan y Ddeddf os ydynt yn ystyried ei fod yn angenrheidiol, yn ddefnyddiol neu'n briodol.

Enghraifft: Mae'r person cyfrifol ar gyfer neuadd bentref o fewn yr haen safonol yn sicrhau bod gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd sy'n gysylltiedig â chyfyngiadau cloi ar waith, y maent yn ystyried eu bod yn briodol ac yn rhesymol ymarferol. Er mwyn sicrhau bod pob gwirfoddolwr yn deall sut i weithredu'r gweithdrefnau cyfyngiad cloi, mae'r person cyfrifol yn trefnu dysgu mewnol ar gyfer yr holl wirfoddolwyr fel rhan o'u proses ymgysylltu, lle mae uwch wirfoddolwr yn esbonio'r weithdrefn. Mae'r weithdrefn hefyd yn cael ei ysgrifennu i lawr a'i roi ar wal yr ystafell staff, lle mae'n amlwg i'w weld.

Mae'r person cyfrifol yn gweld cwrs yn cael ei hysbysebu ar-lein sy'n costio miloedd o bunnoedd ac yn honni ei fod yn sicrhau bod mynychwyr yn cydymffurfio â'r Ddeddf. Mae'r person cyfrifol yn penderfynu bod gan ei staff ddealltwriaeth briodol o'r weithdrefn cloi ac na fydd angen y cwrs hyfforddi hwn yn eu hamgylchiadau.

- 7.56** Efallai y bydd angen hyfforddiant, dysgu neu gyfarwyddyd gwahanol neu ychwanegol ar staff sydd â chyfrifoldebau penodol nag eraill sy'n gweithio yn y safle. **Dylai'r** hyfforddiant, y dysgu neu'r cyfarwyddyd a ddarperir gael ei deilwra i'r safle a'r gweithdrefnau sydd ar waith, gan ganolbwyntio ar y gweithdrefnau penodol yn hytrach na chwblhau modiwl neu gwrs generig yn unig. Er enghraifft, gall y person cyfrifol asesu y byddai'r rhai mewn rolau goruchwyllo yn elwa o gyfarwyddyd wedi'i deilwra ar eu rôl a rolau aelodau eu tîm wrth

61 GOV.UK, SIA, www.gov.uk/government/organisations/security-industry-authority

ymateb yn effeithiol, gan nodi eu bod yn debygol o fod y person sy'n actifadu gweithdrefn yn eu rôl fel rheolwr. **Gallai** hefyd fod angen hyfforddiant, dysgu neu gyfarwyddyd sector-benodol.

- 7.57** Os oes gan unrhyw un o'r rhai sy'n gweithio yn y fangre hyfforddiant diogelwch blaenorol (er enghraifft, maent wedi cwblhau hyfforddiant ar gyfer trwydded SIA), mae hyfforddiant, dysgu neu gyfarwyddyd ychwanegol safle-benodol ar y gweithdrefnau a'r mesurau sydd ar waith yn y fangre neu'r digwyddiad yn dal i fod yn debygol o fod yn angenrheidiol i'r unigolion hynny.
- 7.58** **Gallai** creu dogfen ar gyfer staff sy'n nodi'r gweithdrefnau perthnasol, sut i'w dilyn a rolau a chyfrifoldebau clir fod – ac yn ymarferol mae'n debygol y bydd – yn briodol. **Gallai** hyn fod ar ffurf briffio, canllaw cyfeirio cyflym neu gerdyn prydlon y gellid ei gario (fel cofiant cynorthwydd maint cerdyn credyd). Ar gyfer mangreoedd haen uwch a digwyddiadau cymwys, mae ystyriaethau hyfforddi ac ymwybyddiaeth bellach (gweler [paragraffau 8.49 i 8.55](#)).

Ymwybyddiaeth gwrthderfysgaeth

- 7.59** Mae'n arfer da i'r holl staff sy'n gweithio mewn mangreoedd cymwys a digwyddiadau cymwys, waeth beth fo'u rôl, ddeall y gallai ymosodiad terfysgol ddigwydd. **Dylai**'r gofyniad i bersonau cyfrifol sicrhau bod gweithdrefnau a/neu fesurau priodol ar waith o dan adrannau 5 a/neu 6 o'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol, i'r graddau y mae'n rhesymol ymarferol, fod pob aelod o staff wedi'i hyfforddi i fod yn effro i eitemau ac ymddygiadau amheus, gwybod sut i riportio pryderon a deall pwysigrwydd rhoi gwybod am bryderon yn gyflym.
- 7.60** **Gellid** adeiladu a chynnal ymwybyddiaeth gwrthderfysgaeth trwy wahanol ddulliau gan gynnwys hyfforddiant cynefino safle-benodol, hyfforddiant ffurfiol neu e-ddysgu (gyda gloywi cyfnodol), diweddariadau rheolaidd mewn cyfarfodydd tîm neu reolwyr, briffio dechrau shift, a deunydd ymwybyddiaeth fel posteri neu gyfathrebu mewnol. Gall nodiadau atgoffa gweledol, fel posteri neu gardiau gweithredoedd, atgyfnerthu negeseuon allweddol am adnabod ac adrodd am weithgareddau amheus. Mae adnoddau am ddim, fel **e-ddysgu Ymwybyddiaeth ACT** a **chardiau gweithredu** sy'n nodi'r ymateb i fathau penodol o ymosodiadau ar gael ar **ProtectUK** a **gallai** helpu gyda hyn.⁶²
- 7.61** **Nid yw'n orfodol** talu am hyfforddiant trydydd parti neu ddysgu i gydymffurfio â gofynion y Ddeddf. Fodd bynnag, gall y person cyfrifol contractio hyfforddiant perthnasol i gynorthwyo i gyflawni eu rhwymedigaethau o dan y Ddeddf **os** ydynt yn ystyried ei fod yn angenrheidiol, yn ddefnyddiol neu'n briodol.
- 7.62** Efallai y bydd rhai rolau, fel y rhai sy'n wynebu'r cyhoedd, yn gofyn am ddealltwriaeth ddyfnach o'r bygythiad terfysgol a gweithgarwch amheus i alluogi ymateb cyflym ac effeithiol. **Gallai'r** person cyfrifol ystyried a oes angen hyfforddiant rôl-benodol ychwanegol. Am ragor o wybodaeth am yr adnoddau sydd ar gael i helpu i adeiladu a chynnal ymwybyddiaeth gyffredinol o wrthderfysgaeth, gweler dogfen atodol C.⁶³

62 ProtectUK, 'ACT Awareness e-Learning', 22 Ionawr 2026, ar gael yn: www.protectuk.police.uk/advice-and-guidance/response/action-cards

ProtectUK, 'Cardiau Gweithredu', 12 Rhagfyr 2023, ar gael yn: www.protectuk.police.uk/advice-and-guidance/response/action-cards

ProtectUK, <https://www.protectuk.police.uk/>

63 Dogfennau atodol anstatudol ar gael yn: www.gov.uk/government/collections/terrorism-protection-of-premises-bill-2024

Gofyniad i gydlynu (adran 8 o'r Ddeddf)

7.63 Mae **paragraffau 6.16 i 6.20** yn darparu gwybodaeth am y gofyniad cydlynu ar gyfer y personau cyfrifol ar gyfer mangreoedd haen safonol, mangreoedd haen uwch a digwyddiadau cymwys. **Rhaid** i'r personau sy'n gyfrifol am fangreoedd a digwyddiadau o'r fath gydlynu â'i gilydd, i'r graddau y mae'n rhesymol ymarferol, wrth gydymffurfio â gofynion y Ddeddf. Ar gyfer person cyfrifol, mae'r rhwymedigaethau'n codi pan fo mwy nag un unigolyn, sefydliad neu gwmni yn gyfrifol am fangre gymwys neu ddigwyddiad cymwys, neu pan fo mangre gymwys yn rhan o fangre gymwys arall.

Enghraifft: Mae'r rhai sy'n gyfrifol am siopau mewn canolfan siopa a'r person cyfrifol am y ganolfan siopa ei hun yn cydlynu gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd ar gyfer adeiladau unigol a'r cyffiniau. Maent yn sicrhau bod eu rheolwyr dyletswydd yn cyfathrebu â'i gilydd yn rheolaidd ac yn diweddarau ei gilydd ar unrhyw faterion neu wybodaeth sydd ganddynt. Maent yn gwneud hyn trwy drefnu cyfarfod grŵp tenantiaid canolfan siopa ffurfiol, gyda diogelwch amddiffynnol wedi'i restru fel eitem agenda sefydlog, a sefydlu sianel gyfathrebu amser real.

Mae'r siopau o wahanol feintiau a dyluniad. Mae gan rai storfeydd mawr, cloadwy a rhai ddim. Mae gan bob un ohonynt allanfeydd argyfwng sy'n arwain i'r un ardal yng nghefn y ganolfan siopa ac mae gan rai allanfeydd argyfwng eraill. Mae'r personau sy'n gyfrifol am y fangre yn cydlynu i sicrhau na fyddai eu gweithdrefnau yn gwrthdaro â'i gilydd, pe bai angen iddynt gael eu actifadu mewn ymateb i ymosodiad. Er enghraifft, maent yn cydlynu i sicrhau y byddai gan unrhyw lwybrau gwacáu a rennir gapasiti i ganiatáu gwacáu sawl safle ar yr un pryd.

Hysbysu'r rheoleiddiwr (adran 9 o'r Ddeddf)

7.64 **Rhaid** i'r rhai sy'n gyfrifol am fangre cymwys neu ddigwyddiadau cymwys hysbysu'r SIA pan fyddant yn dod yn gyfrifol a phryd y byddant yn peidio â bod yn gyfrifol. Bydd amserlenni penodol ar gyfer hysbysu'r SIA a gwybodaeth benodol y mae'n **rhaid** ei darparu. Bydd yr Ysgrifennydd Gwladol yn nodi'r gofynion o ran amserlenni a gwybodaeth drwy reoliadau a ddeddfir yn unol ag adran 9(3) ac adran 9(6) o'r Ddeddf.

Pennod 7 – crynodeb

- **Rhaid** i bob mangre a digwyddiad o fewn cwrpas sicrhau bod gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd priodol ar waith, i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol.
- Y pedair gweithdrefn amddiffyn cyhoeddus o fewn y Ddeddf yw gwacáu, mewngilio, cyfyngiad cloi a chyfathrebu.
- Gwacáu yw'r broses o gael pobl allan yn ddiogel o'r fangre neu'r digwyddiad.
- Mewngilio yw'r broses o symud pobl i le yn y fangre neu'r digwyddiad lle mae llai o risg o niwed corfforol yn cael ei achosi iddynt.
- Cyfyngiad Scloi yw'r broses o ddiogelu'r safle neu'r digwyddiad i atal unigolion rhag mynd i mewn neu allan.
- Cyfathrebu yw'r broses o sicrhau bod gwybodaeth yn cael ei darparu i unigolion yn y safle neu'r digwyddiad, rhybuddio pobl am berygl a darparu cyfarwyddiadau, lle bo'n ddiogel gwneud hynny.

- Fel rhan o sicrhau bod gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd ar waith, ac y gellir eu gweithredu'n gyflym ac yn effeithiol, **dylai** staff sydd â chyfrifoldeb am gyflawni gweithdrefnau gael eu hysbysu'n ddigonol o'r gweithdrefnau perthnasol ac, lle bo hynny'n briodol, derbyn hyfforddiant, dysgu neu gyfarwyddyd ar sut i'w gweithredu.
- **Rhaid** i'r rhai sy'n gyfrifol am fangreoedd a digwyddiadau cymwys gydlynw â'i gilydd, i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol. Mae hyn yn wir os oes gan fangreoedd neu ddigwyddiadau fwy nag un person cyfrifol, neu os yw un fangre gymwys o fewn mangre gymwys arall.
- **Rhaid** i'r rhai sy'n gyfrifol am fangreoedd cymwys neu ddigwyddiadau cymwys hysbysu'r SIA pan fyddant yn dod yn gyfrifol a phryd y byddant yn peidio â bod yn gyfrifol.

Pennod 8:

Gofynion ychwanegol ar
gyfer adeiladau haen uwch
a digwyddiadau cymwys

Pennod 8: Gofynion ychwanegol ar gyfer adeiladau haen uwch a digwyddiadau cymwys

- 8.1 Rhaid** i'r rhai sy'n gyfrifol am adeiladau haen uwch neu ddigwyddiadau cymwys sicrhau bod y gofynion a nodir ym **mhennod 7** yn cael eu bodloni. Mae'r bennod hon yn manylu ar y gofynion cyfreithiol ychwanegol o fewn y Ddeddf ar gyfer adeiladau haen uwch a digwyddiadau cymwys. Fel gyda phenodau blaenorol, defnyddir y gair '**rhaid**' i ddynodi gofyniad cyfreithiol o fewn y Ddeddf, defnyddir '**dylai**' i nodi rhywbeth nad yw'n ofyniad penodol, ond sy'n cael ei argymhell neu ei annog yn gryf yn arfer da, a defnyddir '**gallai**' ar gyfer rhywbeth nad yw'n ofyniad cyfreithiol, ond yn awgrym neu enghraifft ddewisol.

Rhaid i'r person sy'n gyfrifol am adeiladau haen uwch a digwyddiadau cymwys hefyd:

- **Sicrhau bod mesurau diogelu'r cyhoedd priodol** ar waith (adran 6 o'r Ddeddf), i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol i wneud hynny
- **Dogfennu 'r gweithdrefnau sydd ar waith, a'r mesurau sydd ar waith**, neu y bwriedir eu rhoi ar waith, ac asesiad o sut y disgwylir iddynt leihau'r risg o niwed corfforol i unigolion a/ neu leihau bregusrwydd y fangre neu'r digwyddiad
- Os yw'r person cyfrifol yn sefydliad neu gwmni, ac nid yn unigolyn unigol, **dynodi uwch unigolyn** sy'n gyfrifol am sicrhau cydymffurfiaeth (adran 10 o'r Ddeddf)
- Ar gyfer unigolion a sefydliadau sydd â rheolaeth ar fangre ond nad ydynt yn berson cyfrifol, **cydweithredu** â'r person cyfrifol fel sy'n ofynnol (adran 8 o'r Ddeddf)

Ystyriaethau ychwanegol ar gyfer gweithdrefnau gwacáu, cloi a chyfathrebu diogelu'r cyhoedd (adran 5 o'r Ddeddf)

- 8.2** O ran safleoedd haen safonol, bydd gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd ar gyfer mangreoedd haen uwch a digwyddiadau cymwys yn set o gamau gweithredu, neu gynllun, y gall staff mewn mangreoedd cymwys neu ddigwyddiadau cymwys eu cymryd i leihau'r risg o niwed i bobl (gan gynnwys staff) os ydynt yn amau bod gweithred o derfysgaeth yn digwydd neu'n mynd i ddigwydd yn y fangre, y digwyddiad neu yn y cyffiniau. Pwrpas gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd yw lleihau'r risg o niwed corfforol yn achos ymosodiad terfysgol.
- 8.3** O ystyried natur fwy a / neu fwy cymhleth mangreoedd haen uwch a digwyddiadau cymwys, gall gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd eu hunain fod yn fwy cymhleth. **Rhaid** i'r gweithdrefnau fod yn briodol i raddfa a natur y fangre neu'r digwyddiad cymwys ac yn cyd-fynd â'r mesurau diogelu'r cyhoedd sydd ar waith (gweler mesurau diogelu'r cyhoedd ym **mharagraffau 8.7 i 8.48**). Felly, mae rhai pwyntiau ychwanegol y **dylai'r** person cyfrifol eu hystyried mewn adeiladau mwy neu fwy cymhleth. Mae'r rhain wedi'u nodi'n glir yn yr ystyriaethau ym **mhennod 7**.
- 8.4** Mae adeiladau mwy yn fwy tebygol o gael mecanweithiau ar waith a all roi mwy o ymwybyddiaeth sefyllfaol i staff perthnasol ynghylch lleoliad a dull ymosod. **Gellid** cyflawni hyn, er enghraifft, trwy gael mwy o staff yn bresennol sy'n gallu monitro ar gyfer gweithgarwch amheus, neu drwy systemau teledu cylch cyfyng sy'n cael eu monitro'n weithredol mewn ystafell reoli. Gall y gwell ymwybyddiaeth sefyllfaol hon fod yn werthfawr wrth benderfynu ar y gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd mwyaf priodol i'w gweithredu mewn sefyllfa benodol cyn gynted â phosibl.

- 8.5** Er ei bod yn cael ei argymhell yn gryf, nid yw'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i weithdrefnau diogelu'r cyhoedd sydd ar waith o dan adran 5 o'r Ddeddf gael eu hadolygu. Mewn cyferbyniad, **rhaid** i'r person sy'n gyfrifol am fangre haen uwch gadw dan adolygiad y mesurau diogelu'r cyhoedd sydd ganddynt ar waith at ddibenion cydymffurfio ag adran 6 o'r Ddeddf. Yn ymarferol, **dylai'r** person cyfrifol am fangre haen uwch neu ddigwyddiadau cymwys hefyd gadw dan adolygiad y gweithdrefnau y maent wedi'u rhoi ar waith er mwyn cydymffurfio ag adran 5 o'r Ddeddf.
- 8.6** **Dylai'r** person cyfrifol adolygu'r gweithdrefnau a'r mesurau fel eu bod yn cael eu diweddaru. Gall hyn helpu i sicrhau bod gweithdrefnau a mesurau yn parhau i fod yn briodol ac yn rhesymol ymarferol dros amser, gan ystyried newidiadau i'r safle neu'r digwyddiad, a'u gweithrediadau. **Dylid** cynnal adolygiad o bryd i'w gilydd a **gellid** ei gynnal yn flynyddol, fodd bynnag, bydd hyn yn dibynnu ar amgylchiadau'r fangre neu'r digwyddiad.

Mesurau diogelu'r cyhoedd (adran 6 o'r Ddeddf)

- 8.7** Mae gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd yn gamau gweithredu, wedi'u cynllunio ymlaen llaw, y gellir eu gweithredu gan unigolion perthnasol i gadw pobl yn ddiogel rhag ofn ymosodiad terfysgol a amheuir neu wirioneddol. Mae mesurau diogelu'r cyhoedd yn wahanol gan eu bod hefyd yn ceisio lleihau bregusrwydd adeiladau neu ddigwyddiadau i ymosodiad terfysgol fel ffordd ychwanegol o leihau'r risg o niwed corfforol a achosir gan ymosodiad. Gallant fod ar ffurf prosesau, gweithredoedd a gyflawnir gan bobl neu liniariadau corfforol.
- 8.8** Ar gyfer adeiladau haen uwch a digwyddiadau cymwys, **rhaid** i'r person cyfrifol sicrhau bod mesurau diogelu'r cyhoedd priodol ar waith, i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol. **Rhaid** i'r person cyfrifol asesu a chadw dan adolygiad y mesurau diogelu'r cyhoedd i sicrhau eu bod yn briodol i leihau bregusrwydd y fangre neu'r digwyddiad i weithredoedd terfysgaeth, ac i leihau'r risg o niwed corfforol a achosir gan ymosodiad.
- 8.9** Mae'n bwysig cofio, ochr yn ochr â'r gofynion yn y Ddeddf hon, y gall diwylliant diogelwch da fod yn effeithiol iawn wrth sicrhau bod pobl yn cael eu hamddiffyn rhag niwed. Mae diwylliant diogelwch yn set o werthoedd, a rennir gan bawb mewn sefydliad, sy'n pennu sut mae disgwyl i bobl feddwl am ddiogelwch ac ymdrin â diogelwch.
- 8.10** Mae mesurau diogelu'r cyhoedd yn fesurau sy'n ymwneud â'r mathau a nodir yn **ffigur 10**.

Ffigur 10: Mesurau diogelu'r cyhoedd

Mesurau diogelu'r cyhoedd yw'r rhai mewn perthynas â...	Disgrifiad
Monitro	Mesurau sy'n ymwneud â monitro'r fangre neu'r digwyddiad, a'r cyffiniau agos. Bwriad mesurau monitro yw galluogi canfod a nodi gweithgareddau ac eitemau amheus a allai fod yn ddangosyddion o ymosodiad terfysgol.
Symud	Mesurau sy'n ymwneud â symud unigolion i'r fangre neu'r digwyddiad, allan ohono ac o fewn y fangre. Bwriad mesurau symud yw rheoli, gwahardd, cyfyngu neu leihau symudiad pobl i mewn, allan o ac o fewn eiddo a digwyddiadau.
Diogelwch ffisegol	Mesurau sy'n ymwneud â diogelwch ffisegol y fangre, neu'r fangre lle mae'r digwyddiad i'w gynnal. Bwriad y mesurau hyn yw cryfhau diogelwch ffisegol a diogelwch adeiladau a digwyddiadau i liniaru effeithiau posibl ymosodiadau a/neu atal neu rwystro ymosodwyr.

Mesurau diogelu'r cyhoedd yw'r rhai mewn perthynas â...	Disgrifiad
Diogelwch gwybodaeth	Mesurau sy'n ymwneud â diogelwch gwybodaeth am y fangre neu'r digwyddiad Bwriad mesurau ar gyfer diogelwch gwybodaeth yw sicrhau nad yw gwybodaeth am yr eiddo, eu gweithrediad, eu dyluniad, eu defnydd neu eu gwaith mewnol ar gael yn eang ac yn hygyrch i'r rhai a allai ei defnyddio ar gyfer cynllunio ymosodiad terfysgol.

8.11 Gellir gweithredu mesurau drwy:

- **Pobl:** er enghraifft, aelodau o staff sy'n cael eu briffio, eu cyfarwyddo neu eu hyfforddi i weithredu'r mesurau
- **Polisiâu neu brosesau:** Mae'r rhain yn egwyddorion sy'n nodi'r disgwyliad ar gyfer y mesurau, er enghraifft, mae proses chwilio bagiau yn cael ei ategu gan bolisiâu ar faint yr eitemau a ganiateir a gwaharddedig
- **Mesurau lliniaru ffisegol:** Bydd y rhain yn effeithio ar seilwaith y fangre neu'r digwyddiad ac yn lleihau eu bregusrwydd i ymosodiad terfysgol, er enghraifft, mesurau lliniaru cerbydau gelyniaethus neu systemau teledu cylch cyfyng

8.12 Mae angen i weithredu'r mesurau diogelu'r cyhoedd trwy bobl, polisiâu a/neu liniariadau corfforol gael ei deilwra i bob adeilad cymwys neu ddigwyddiad cymwys, gan osgoi dull un maint i bawb.

Dulliau ymosodiad terfysgol

8.13 Rhaid i adeiladau haen uwch a digwyddiadau cymwys sicrhau bod mesurau ar waith i leihau bregusrwydd y fangre neu'r digwyddiad i weithredoedd terfysgaeth. Mae gwendidau, yn ôl yr eirfa ym **mhennod 3**, yn wendidau y gall ymosodwr eu hecsbloetio i gyflawni effaith, fel niwed i bobl neu'r sefydliad. Wrth asesu gwendidau, **rhaid** i'r person cyfrifol ystyried bregusrwydd ei fangre neu ddigwyddiad a **dylai** ystyried ei fregusrwydd i ddulliau ymosod penodol a restrir isod yn **ffigur 11**.⁶⁴

8.14 Mae'n bwysig nodi bod dulliau ymosod wedi newid dros amser a bydd yn parhau i esblygu y tu hwnt i'r canllawiau hyn. Mae gwybodaeth a chanllawiau cyfredol ar ddulliau ymosod, a gweithdrefnau a mesurau diogelu'r cyhoedd, ar gael gan **ProtectUK** ac **NPSA**.⁶⁵ **Dylai'r** person sy'n gyfrifol am fangre gymwys a digwyddiadau cymwys adolygu'r wybodaeth hon o bryd i'w gilydd i sicrhau bod ganddynt y ddealltwriaeth ddiweddaraf.

Mae'n bwysig nodi bod rhai deunyddiau canllaw yn cynnwys fideos sy'n ail-greu senarios ymosodiad at ddibenion addysgol. Gall y rhain fod yn ofidus neu'n fodd sbarduno i rai gwylwyr ac argymhellir disgrisiwn gwylwyr.

64 Amcan y Ddeddf ar gyfer pob mangre a digwyddiad o fewn cwrmpas yn unol ag adran 1(1)(a) o'r Ddeddf yw cymryd camau i leihau'r risg o niwed corfforol i unigolion sy'n deillio o weithredoedd terfysgaeth. Amcan ychwanegol a osodir ar adeiladau haen uwch a digwyddiadau cymwys yn unig, yn unol ag adran 1(1)(b) o'r Ddeddf, yw cymryd camau i leihau eu bregusrwydd i weithredoedd terfysgaeth

65 ProtectUK, <https://www.protectuk.police.uk/>
NPSA, <https://www.npsa.gov.uk/>

- 8.15** Mae'n bwysig bod yn ymwybodol y gall ymosodiadau terfysgol gymryd sawl ffurf wahanol. Efallai na fydd union natur ymosodiad yn glir, yn enwedig yn ei gamau cychwynnol. Gall ymosodiadau amrywio o ran cymhelliant, pwrpas, cymhlethdod a soffistigedigrwydd. Gall ymosodiad gynnwys un neu fwy o ddulliau ymosod, cynnwys unigolyn unigol neu **grŵp**, cynnwys un neu fwy o ymosodiadau sy'n digwydd ar yr un pryd neu yn agos yn olynol, a gall effeithio ar fathau penodol o fangre, digwyddiad penodol neu ardal ehangach. Efallai na fydd unigolion yn y safle a'r digwyddiadau yn gwybod a yw'r digwyddiad sy'n digwydd yn ymosodiad terfysgol.
- 8.16** Felly, yn ogystal â'r ystyriaethau arferol ar gyfer gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd, fel natur benodol y fangre a'r ardal gyfagos, **dylai'r** person sy'n gyfrifol am adeiladau haen uwch neu ddigwyddiad cymwys hefyd ganolbwyntio'n rhagflaenol ar y dulliau sy'n gysylltiedig ag ymosodiadau terfysgol wrth ystyried bregusrwydd eu safle neu ddigwyddiad i ymosodiad. Yn y pen draw, **dylai'r** rhai sy'n gyfrifol am fangre a digwyddiadau cymwys sicrhau bod mesurau a gweithdrefnau, i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol, yn briodol ar gyfer ystod eang o senarios ymosodiad yn eu safle neu ddigwyddiad.
- 8.17** Mae **Ffigur 11** yn tynnu sylw at y dulliau o ymosodiad terfysgol y **dylai** personau cyfrifol am adeiladau haen uwch a digwyddiadau cymwys eu hystyried mewn perthynas â mesurau diogelu'r cyhoedd. Mae'r rhain i gyd wedi ymddangos mewn ymosodiadau terfysgol blaenorol yn y DU neu gynllunio ymosodiadau. Yn debyg i **baragraff 7.15** ar gyfer gweithdrefnau, nid yw'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i fesurau gael eu datblygu a'u rhoi ar waith ar gyfer pob math unigol o ymosodiad. Serch hynny, **dylai'r** person cyfrifol ystyried sut y gallai gwahanol ddulliau ymosodiad terfysgol effeithio ar adeiladau neu ddigwyddiadau a'r bobl sy'n bresennol yno wrth ddatblygu eu mesurau.

Ffigur 11: Dulliau ymosodiad terfysgol

Dull ymosodiad	Disgrifiad o'r digwyddiad posibl
Ymosodiad Difaol gan Derfysgwyr (MTA)	Dyma lle mae un neu fwy o ymosodwyr yn symud trwy leoliad gyda'r nod o ddod o hyd i a lladd (neu anafu) cymaint o bobl â phosibl. Gall ymosodwyr ddefnyddio arfau llafn, gwrthrychau grym blunt, arfau tanio neu arfau eraill i ymosod ar bobl. Gall ymosodiadau fod yn gyflym ac yn dreisgar a gallant hefyd ymgorffori'r dulliau ymosodiad eraill isod. Ar eu symlaf, gallant fod yn gymhlethdod isel, cost isel ac angen dim ond ychydig o gynllunio neu sgil, a gallant gael eu hystyried yn llai tebygol o gael eu canfod yn y cyfnod cynllunio.
Cerbyd fel arf (VAW)	Dyma lle mae cerbyd yn cael ei ddefnyddio i achosi niwed i unigolion neu ddifrod i eiddo, adeiladau neu seilwaith. Mae ymosodiadau VAW yn gymhlethdod isel, cost isel, nid oes angen llawer o gynllunio neu sgil, ac maent yn cael eu hystyried yn llai tebygol o gael eu canfod yn y cyfnod cynllunio.

Dull ymosodiad	Disgrifiad o'r digwyddiad posibl
Dyfais ffrwydrol fyrfyr (IED)	Gall dyfeisiau ffrwydrol ddod mewn sawl ffurf. Gallant fod yn wahanol o ran sut maent yn cael eu cyflwyno, eu maint a'r difrod y gallent ei achosi. Gallant anafu pobl a / neu ddifrodi eiddo trwy gyfuniad o bwysau ffrwydro a shrapnel (o'r ddyfais ei hun a/neu wrthrychau cyfagos). Gallai dyfeisiau gael eu cario neu eu gosod yn rhywle gan berson (a elwir weithiau'n IED a gludir gan berson), eu cludo mewn cerbyd (a elwir weithiau yn IED a gludir gan gerbyd), eu cyflwyno gan dronau, neu gyrraedd trwy'r post neu danfon arall. Gellir eu gosod mewn gwahanol ffyrdd, gan gynnwys gan yr ymosodwr (yn bersonol neu o bell) neu gan ddefnyddio dulliau eraill fel amserydd.
Tân fel arf (FAW)	Dyma lle mae tân yn cael ei ddefnyddio'n fwriadol gyda'r bwriad o achosi niwed. Gall y math hwn o ymosodiad achosi niwed i bobl, eiddo neu'r ddau. Gellir defnyddio deunyddiau tân neu fflamadwy hefyd i dynnu sylw pobl, i greu effaith weledol, i sbarduno gwacáu tân, neu i darfu neu arafu ymateb y gwasanaeth brys. Mae'n bwysig nodi ei bod yn annhebygol o fod yn amlwg ar unwaith bod ymosodiad sy'n cynnwys tân yn ymosodiad terfysgol – gellid ei gamgymryd yn hawdd am fath arall o dân. Dylai'r person cyfrifol ystyried hyn wrth ddatblygu'r gweithdrefnau a'r mesurau. Dylent hefyd ystyried yr holl ddeddfwriaeth arall, gan gynnwys diogelwch tân, ochr yn ochr â'r Ddeddf i sicrhau nad yw'r gweithdrefnau priodol yn gwrthdaro.
Sylweddau Peryglus	Gallai rhai ymosodiadau ddefnyddio cemegau gwenwynig, crydol neu fflamadwy, neu ddeunyddiau biolegol neu ymbelydrol. Er bod llawer o'r deunyddiau hyn yn cael eu defnyddio'n gyfreithlon am resymau domestig, diwydiannol a masnachol, mae mynediad atynt yn cael ei reoli'n ofalus. Mae'r niwed a achosir gan ymosodiad o'r fath yn dibynnu ar ba sylweddau neu ddeunydd sy'n cael eu defnyddio a sut mae'n cael ei ddefnyddio. Mae ymosodiadau terfysgol sy'n defnyddio sylweddau peryglus yn brin ond gallant fod yn ddinistriol. Cyfeirir at y mathau hyn o ymosodiadau yn aml fel ymosodiadau CBR – byr am gemegol, biolegol a radiolegol.

Datblygu mesurau diogelu'r cyhoedd

- 8.18 Rhaid** i'r person cyfrifol ystyried beth sy'n briodol ac yn rhesymol ymarferol mewn perthynas â phob mesur diogelu'r cyhoedd. Ystyr 'priodol' yw sicrhau bod mesurau'n addas ar gyfer y fangre neu'r digwyddiad mewn perthynas â bregusrwydd y fangre neu'r digwyddiad i ymosodiad.
- 8.19** Unwaith y bydd y person cyfrifol wedi ystyried beth sy'n briodol i'w fangre neu ddigwyddiad, **rhaid** iddynt ystyried i ba raddau y gellir rhoi pob mesur priodol ar waith, i'r graddau y mae'n rhesymol ymarferol. Fel y nodir ym [mharagraffau 7.20 i 7.32](#), wrth benderfynu beth sy'n rhesymol ymarferol ar gyfer gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd, **dylai'r** person cyfrifol ystyried ei amgylchiadau, gan gynnwys natur y fangre neu'r digwyddiad a'r adnoddau sydd ar gael iddynt. Yn ymarferol, mae ystyried a yw rhywbeth yn rhesymol ymarferol yn ymwneud ag

ystyried yr hyn sy'n gymesur. Nid yw'n ymwneud â gwneud rhywbeth neu ddim, mae'n bwysig ystyried graddfa'r ymyrraeth wrth ddatblygu gweithdrefnau a mesurau, yn seiliedig ar yr hyn sy'n briodol ac yn rhesymol ymarferol, a hefyd adolygu hyn dros amser.

8.20 Er mwyn sefydlu'r hyn sy'n rhesymol ymarferol, mae angen ystyried amcanion mesurau diogelu'r cyhoedd, wedi'u cydbwysu â'r gost, yr amser a'r anhawster sy'n gysylltiedig â'u gweithredu.⁶⁶ Efallai y bydd angen ystyried effeithiolrwydd tebygol unrhyw weithdrefn penodol sy'n cael ei bwysu yn erbyn baich ei weithredu (o ran cost a dichonoldeb). **Rhaid** i'r person cyfrifol ystyried amcanion cyffredinol mesurau diogelu'r cyhoedd. Mae'r rhain er mwyn lleihau bregusrwydd y safle neu'r digwyddiad i weithred derfysgaeth, ac i leihau'r risg o niwed corfforol i bobl os bydd ymosodiad yn digwydd, wedi'i gydbwysu yn erbyn y gost, yr amser a'r ymdrech sydd eu hangen. Bydd angen i'r person sy'n gyfrifol am adeiladau haen uwch neu ddigwyddiadau cymwys hefyd ddogfennu eu rhesymeg dros eu hystyriaethau. Gweler [paragraffau 8.56 i 8.67](#) am ragor o fanylion.

Enghraifft 1: Mae'r person sy'n gyfrifol am glwb nos haen uwch wedi penderfynu y dylai mesur diogelu'r cyhoedd priodol ar gyfer symud unigolion gynnwys teledu cylch cyfyng. Mae gan y person cyfrifol deledu cylch cyfyng eisoes sy'n cwmpasu'r fangre sy'n cael ei fonitro'n weithredol pan fydd y safle ar agor i'r cyhoedd. Fodd bynnag, mae un man dall sy'n peri pryder arbennig gan fod yr ardal honno wedi'i nodi fel bregusrwydd. Mae'r person cyfrifol o'r farn y gellir cyflawni sylw effeithiol drwy sicrhau bod y man dall yn cael ei gynnwys yn yr amserlen o batrolau ar hap fel mesur dros dro, hyd nes y bydd y system teledu cylch cyfyng wedi'i gynllunio yn ddiweddarach yn y flwyddyn. Mae'r rhesymeg dros y penderfyniad hwn yn cael ei gofnodi fel rhan o'r broses o ddogfennu cydymffurfiaeth.

Enghraifft 2: Mae'r person cyfrifol ar gyfer gwesty haen uwch wedi asesu ei fesurau ar gyfer diogelwch corfforol eu safle ac yn penderfynu y gallai fod yn briodol defnyddio gwydr sy'n gwrthsefyll chwyth ar ffenestri a drysau, gan leihau'r risg o niwed corfforol i unigolion pe bai ymosodiad gan ddefnyddio dyfais ffrwydrodlyd fyrfyr (IED). Fodd bynnag, nid yw hyn yn cael ei ystyried yn rhesymol ymarferol oherwydd cyfyngiadau cyllidebol sy'n ei gwneud yn waharddiadol o ddrud. Yn hytrach, mae'r person cyfrifol yn yr achos hwn yn awgrymu uwchraddio'r gwydr fel rhan o ailwampio ehangach arfaethedig y gwesty, gan ei wneud yn fwy cost-effeithiol. Mae'r rhesymeg dros y penderfyniad hwn yn cael ei gofnodi fel rhan o'r broses o ddogfennu cydymffurfiaeth ochr yn ochr â'r lliniariadau a fydd yn cael eu cymryd yn y cyfamser.

Enghraifft 3: Mae gan glwb rygbi'r undeb sy'n eiddo i'r gymuned bresenoldeb cyfartalog o 500 aelod o'r cyhoedd ynghyd â 15 aelod o staff ar ddiwrnodau gemau. Fodd bynnag, mae data hanesyddol yn dangos eu bod wedi rhagori ar 800 o unigolion sy'n bresennol ar unrhyw un adeg ar sawl achlysur pan fyddant wedi chwarae eu cystadleuwyr lleol. Felly, mae'r adeiladau o fewn yr haen uwch.

Mae gan y clwb rygbi incwm cyfyngedig ac nid oes ganddo fawr ddim i'w wario ar fesurau diogelu'r cyhoedd. Mae'r person cyfrifol yn asesu y gallai'r ciw mynediad presennol mewn bythau tocynnau fod yn agored i gerbyd fel ymosodiad arf oherwydd y ffordd syth drwy'r maes parcio.

66 Amcanion mesurau diogelu'r cyhoedd yw lleihau bregusrwydd y fangre neu'r digwyddiad i weithredoedd terfysgol a lleihau'r risg o niwed corfforol yn cael ei achosi i unigolion pe bai gweithred derfysgaeth yn digwydd ar y fangre, yn y digwyddiad neu yng nghyffiniau'r fangre neu'r digwyddiad (adran 6(2) o'r Ddeddf).

Mae'r clwb yn ystyried sut i liniaru'r bregusrwydd hwn. **Gallent** gyflwyno bolardiau amddiffynnol rhwng y ffordd a'r ciw. Fodd bynnag, byddai'r mesurau hyn yn costio miloedd lawer o bunnoedd i'w cyflwyno a byddai'n gofyn i'r clwb gymryd benthyciad sylweddol. Nid yw'r person cyfrifol yn ystyried hyn yn rhesymol ymarferol ond mae'n dal i gydnabod y dylid lliniaru'r bregusrwydd hwn.

Mae gan y stadiwm fynedfa gefn ar deras agored sy'n cael ei gyrraedd gan ffordd wasanaeth. Gellir atal mynediad cerbydau i'r ffordd wasanaeth trwy ddefnyddio un bolard symudadwy sy'n cael ei osod ar ddiwrnodau gêm. Mae'r person cyfrifol yn dewis defnyddio'r fynedfa amgen ar gyfer diwrnodau gêm, gan ei fod yn lliniaru'r bregusrwydd am gost leiaf.

- 8.21** Bydd llawer o'r rhai sy'n gyfrifol am adeiladau a digwyddiadau cymwys eisoes yn ymgymryd â gwaith i asesu eu gwendidau a bydd ganddynt gynlluniau eisoes ar gyfer ymateb i argyfyngau. Mae'n bwysig bod y prosesau hyn yn parhau, fodd bynnag, **dylent** hefyd sicrhau bod gofynion y Ddeddf yn cael eu datrys. I'r rhai nad oes ganddynt brosesau asesu risg neu fregusrwydd presennol, mae adnoddau am ddim ar gael gan ProtectUK (**hanfodion rheoli risg** and **phroses rheoli risg**) ac NPSA (**rheoli risg diogelwch amddiffynnol**) a allai gynorthwyo wrth feddwl am hyn.⁶⁷
- 8.22** **Dylai'r** person cyfrifol hefyd ystyried sut mae eu mesurau yn rhyngweithio ac nad ydynt yn gwrthdaro â chanllawiau presennol sy'n berthnasol i'w sector, fel y Canllaw Gwyrdd neu'r Canllaw Porffor (gellir dod o hyd i ragor o wybodaeth amdano yn y ddogfen atodol C).⁶⁸ Er enghraifft, rhaid i fesurau diogelwch beidio â rhwystro mynediad neu allanfa ddiogel mynychwyr yn y fangre neu'r digwyddiad, neu greu peryglon a gwendidau ychwanegol.
- 8.23** Nid yw'r Ddeddf yn gosod gofynion cyfreithiol penodol ar awdurdodau lleol i sicrhau bod mesurau ar waith mewn perthynas â thir wrth ymyl mangre cymwys a digwyddiadau cymwys o dan reolaeth personau cyfrifol eraill. Fodd bynnag, rhaid i awdurdodau lleol sy'n rheoli neu'n rheoli'n rhannol o fangre gymwys neu ddigwyddiadau cymwys (yn yr amgylchiadau a ystyrir yn adran 8(5) o'r Ddeddf), **i'r** graddau y mae'n rhesymol ymarferol, gydweithredu (yn unol â'r ddyletswydd a nodir yn adran 8(6) o'r Ddeddf), i wella diogelwch amddiffynnol.⁶⁹
- 8.24** **Dylai** staff gael eu hyfforddi'n briodol i ddeall y gweithdrefnau a'r mesurau sydd ar waith. Os nad oes unrhyw un sy'n gweithio mewn mangre cymwys neu ddigwyddiadau cymwys yn gwybod sut i gyflawni'r mesurau perthnasol, nid yw'r mesurau ar waith yn briodol ac nid yw'r gofyniad wedi'i gydymffurfio. Er enghraifft, **gallai** chwiliadau unigolion gael eu hategu gan bolisiâu o ran pa eitemau sydd wedi'u gwahardd a phwy sydd i'w chwilio, yn ogystal â gweithdrefnau ar gyfer sut mae chwiliadau i'w cynnal, pa offer i'w defnyddio, yr ymateb os canfyddir eitem waharddedig, ac ystyried addasiadau angenrheidiol ar gyfer y rhai sydd â nodweddion gwarchodedig. Mae rhagor o wybodaeth ar gael ym **mharagraffau 8.49 i 8.67**.

67 ProtectUK, www.protectuk.police.uk/risk-management-basics www.protectuk.police.uk/threat-risk/security-risk-management/risk-management-process-0
NPSA, 'Rheoli Risg Diogelwch Amddiffynnol', 30 Ionawr 2023, ar gael yn: www.npsa.gov.uk/security-best-practices/protective-security-risk-management-psrm
Noder: Mae rheoli risg diogelwch amddiffynnol NPSA yn fframwaith sy'n berthnasol yn eang ac fe'i cyflwynir o ran diogelu asedau. Yng nghyd-destun y Ddeddf, bydd safleoedd cymwys a digwyddiadau cymwys yn canolbwyntio'n bennaf ar ddiogelu pobl.

68 Dogfennau atodol anstatudol ar gael yn: www.gov.uk/government/collections/terrorism-protection-of-premises-bill-2024

69 Mae defnyddio mangre ar gyfer darparu cyfleusterau neu wasanaethau gan awdurdod cyhoeddus i aelodau o'r cyhoedd sy'n ymweld yn ddefnydd cymwys yn Atodlen 1 ynddo'i hun (gweler paragraff 17 o Atodlen 1).

Enghraifft: Mae sefydliad digwyddiadau wedi llogi warws i gynnal ffair gelf. Mae'r ffair gelf yn bodloni'r meini prawf i fod yn ddigwyddiad cymwys. Fel rhan o fesurau diogelu'r cyhoedd sy'n gysylltiedig â symud, mae'r sefydliad digwyddiadau yn cyflwyno proses i gynnal chwiliadau o unigolion a bagiau wrth fynd i mewn i'r warws.

Mae canran o unigolion yn cael eu dewis ar gyfer sgrinio ar hap. Mae'r broses sgrinio yn gyffredinol yn digwydd yng ngolwg aelodau eraill o'r cyhoedd a'r staff, er mwyn sicrhau bod y broses yn effeithlon ac yn gyflym. Mae'r sefydliad digwyddiadau yn ystyried eu dyletswyddau o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010. Maent yn sylweddoli bod rhai unigolion angen proses chwilio hirach neu wedi'i haddasu (er enghraifft, oherwydd bod yr unigolyn yn gwisgo dillad trwm neu fod ganddo anabledd), ac y gallai fod yn well gan rai unigolion broses sgrinio fwy preifat, yn seiliedig ar eu nodweddion gwarchodedig neu resymau eraill.

Mae'r sefydliad digwyddiadau yn datblygu proses chwilio yr un mor effeithiol, ond mwy priodol, i'r rhai sy'n gofyn amdano am resymau o'r fath trwy gyflwyno bythau chwilio preifat.

8.25 Yn ogystal â'r wybodaeth ym [mharagraffau 8.18 i 8.24](#), **rhaid** i'r person cyfrifol ystyried priodoldeb y mesur diogelu'r cyhoedd a'r graddau y gellid ystyried bod cyflwyno'r mesur yn rhesymol ymarferol. Mae hyn yn rwymedigaeth o dan adran 6 o'r Ddeddf. At ddibenion cyflawni'r rhwymedigaeth hon, **dylai**'r person cyfrifol ystyried y canlynol wrth ddatblygu mesurau diogelu'r cyhoedd:

- Asesiad o:
 - Natur y fangre neu'r digwyddiad, fel y lleoliad, y cynllun, y statws (er enghraifft, ystyriaethau penodol ynghylch adeiladau rhestredig, asedau treftadaeth) a'r busnes, y model gweithredu neu'r model ariannol
 - Ar gyfer beth mae'r adeilad yn cael ei ddefnyddio, neu'r math o ddigwyddiad sy'n digwydd
 - nifer yr unigolion sy'n debygol o fod yn bresennol ar unrhyw un adeg, y mathau o staff yn y fangre neu'r digwyddiad, a phrofiad staff
 - Y mathau o weithredoedd terfysgol a allai ddigwydd yn y fangre neu'r digwyddiad, neu yn y cyffiniau uniongyrchol (gweler [ffigur 11](#) am ddulliau ymosodiad terfysgol) a sut y gall hyn effeithio ar y mesurau sydd ar waith
 - Mangreoeedd eraill gerllaw ac unrhyw fesurau a allai fod ganddynt hefyd
 - Sut y bydd eu mesurau yn rhyngweithio â deddfwriaeth bresennol fel rheoliadau iechyd a diogelwch a than
- Dylunio a gweithredu mesurau diogelu'r cyhoedd, gan gynnwys:
 - Y rolau a'r cyfrifoldebau allweddol sy'n gysylltiedig â gweithredu pob mesur
 - Offer neu gyfarpar presennol y gellir eu defnyddio (er enghraifft, drysau, cloeon, teledu cylch cyfyng wedi'u gosod at ddibenion eraill) a'r adnoddau sydd ar gael, gan gynnwys staffio, yn amodol ar asesiad o'r hyn sy'n rhesymol ymarferol
 - Sut y bydd staff yn y safle neu'r digwyddiad yn cael eu gwneud yn ymwybodol o'r mesurau, gan gynnwys eu rolau a'u cyfrifoldebau nhw a chyfrifoldebau eraill, a sut y bydd staff yn cael cyfarwyddyd, hyfforddiant a/neu oruchwyliaeth ddigonol (gweler [paragraffau 8.49 i 8.55](#) ar hyfforddiant, dysgu, cyfarwyddyd ac ymwybyddiaeth)
 - Sut mae mesurau diogelu'r cyhoedd yn gweithio gyda'i gilydd (nid yn unigol yn unig) i leihau bregusrwydd a diogelu'r rhai mewn mangreoeedd neu ddigwyddiadau cymwys (neu er enghraifft, nid oes llawer o bwynt trefnu chwilio a sgrinio bagiau wrth brif fynedfa, os yw mynedfeydd neu allanfeydd ychwanegol mewn mannau eraill yn y fangre ar agor a gellir eu cyrchu heb wiriadau bagiau yn eu lle); aYn ogystal, mae rhai mesurau diogelu'r

cyhoedd yn naturiol yn gorgyffwrdd yn eu diben (er enghraifft, gall patrolau perimedr o amgylch mangreoedd fod yn fesur sy'n ymwneud â symud pobl ac yn fesur sy'n ymwneud â monitro mangreoedd)

- Sut mae mesurau diogelu'r cyhoedd yn gweithio ar y cyd â'r gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd i sicrhau nad ydynt yn gwrthdaro â'i gilydd (er enghraifft, sicrhau bod mesurau symud perthnasol yn cael eu hystyried wrth gynllunio gweithdrefn gwacáu, mewngilio neu gyfyngu symudiad)
- Sut y gellir addasu polisïau neu brosesau os yw unrhyw offer perthnasol allan o ddefnydd neu os nad yw'r lefel berthnasol o staffio sydd ei angen i weithredu mesur ar gael. **Gallai'r** person cyfrifol hefyd ystyried camau wrth gefn os oes problemau staffio (er enghraifft, sicrhau bod proses â llaw y gellir ei defnyddio os bydd offer chwilio electronig yn methu, neu sicrhau bod aelodau staff eraill yn barod ac wedi'u hyfforddi i gamu i rolau diogelwch os oes angen)

8.26 Rhaid i'r person cyfrifol adolygu mesurau diogelu'r cyhoedd a **dylai** fod â chynllun ar waith ar gyfer sut i gadw'r mesurau hyn dan adolygiad. Argymhellir y **gallai'r** person cyfrifol ystyried:

- Sut y gellir profi ac ymarfer y mesurau gan sicrhau eu bod yn addas i'r diben a gall staff eu gweithredu neu eu gweithredu'n effeithiol.
- Sut y bydd mesurau diogelu'r cyhoedd yn parhau i fod yn gyfredol ac a oes angen eu hailasesu ar wahanol adegau, yn dibynnu ar newidiadau sylweddol i'r fangre neu ffactorau eraill. **Gallai** hyn gynnwys newidiadau yn asesiad y person cyfrifol o'u gweithdrefnau neu fesurau a'r graddau y maent yn dal i leihau'r risg o niwed corfforol y gellid ei achosi i unigolion pe bai ymosodiad terfysgol, neu newidiadau i fregusrwydd y safle neu'r digwyddiad i ymosodiad terfysgol.

8.27 Dylai'r mesurau sydd ar waith ar draws pob un o'r pedwar math o fesurau gael eu hystyried a'u gweithredu fel system gyfan, yn seiliedig ar yr hyn sy'n briodol ac yn rhesymol ymarferol.

8.28 Bydd templed ar gael ar gyfer mangroedd haen uwch a digwyddiadau cymwys i'w defnyddio i gynorthwyo'r person cyfrifol i ddatblygu mesurau diogelu'r cyhoedd. Nid oes unrhyw ofyniad cyfreithiol i ddefnyddio'r templed penodol hwn.

8.29 Er mwyn bod yn effeithiol, **dylai'r** rhai sydd â chyfrifoldebau sy'n berthnasol i weithredu mesurau gael cyfarwyddyd neu hyfforddiant priodol a derbyn goruchwyliaeth briodol i sicrhau bod y mesurau'n cael eu gweithredu'n effeithiol. **Dylai** hyfforddiant a chyfarwyddyd gael eu teilwra i'r safle neu'r digwyddiad penodol a'r mesurau sydd ar waith. Dylid dogfennu anghenion hyfforddi a thystiolaeth o ddarparu hyfforddiant a chyfarwyddyd Gweler [paragraffau 8.49 i 8.55](#) am ragor o wybodaeth am hyfforddiant mewn perthynas â mesurau diogelu'r cyhoedd.

Mesurau diogelu'r cyhoedd mewn perthynas â monitro'r fangre neu'r digwyddiad (adran 6(3) (a) o'r Ddeddf)

8.30 Bwriad mesurau monitro yw galluogi staff perthnasol i nodi, arsylwi ac adrodd (neu weithredu ar) gweithgareddau amheus ac eitemau a allai fod yn ddangosyddion o ymosodiad terfysgol, neu ymddygiad amheus os yw rhywun yn paratoi ar gyfer ymosodiad. Mae gwybod beth i'w adrodd, i bwy i'w adrodd a pha mor gyflym i'w adrodd yn rhannau hanfodol o fesurau monitro effeithiol.

- 8.31** Yr allwedd i'r mesur hwn yw bod yn effro a phrosesau adrodd clir. Mae bod yn ymwybodol o weithgarwch amheus ac yn rhybuddio i eitemau amheus yn helpu i adnabod y rhai sydd â bwriad gelyniaethus, neu bobl ac eitemau a allai beri risg i ddiogelwch. Gellir defnyddio technoleg i alluogi hyn (er enghraifft, teledu cylch cyfyng). Pan ddefnyddir technoleg, **dylid** hyfforddi staff i'w defnyddio'n gymwys ac yn effeithiol.

Enghraifft: Mae tŷ gwledig a'i gerddi ar agor i'r cyhoedd pan fyddant wedi prynu tocyn neu aelodaeth. Mae'r tŷ gwledig hefyd yn cynnal marchnad Nadolig flynyddol. Mae cofnodion gwerthu tocynnau hanesyddol yn dangos bod nifer yr unigolion sy'n bresennol ar y safle ar yr un pryd anaml yn codi dros 400, gan gynnwys staff.

Fodd bynnag, yn ystod mis y farchnad Nadolig flynyddol, mae nifer yr unigolion sy'n bresennol ar y fangre (gan gynnwys staff a stondinwyr) yn fwy na 800 ar unrhyw un adeg ar fwy nag un achlysur. Gan y gellir disgwyl hyn yn rhesymol a disgwylir i'r trothwy 800 gael ei gyflawni ar fwy nag un achlysur – yn yr achos hwn, yn flynyddol ar gyfer y farchnad Nadolig – mae'r fangre yn yr haen uwch.

Felly, **rhaid** i'r person cyfrifol sicrhau bod gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd priodol a mesurau diogelu'r cyhoedd ar waith, i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol. Mae'r person cyfrifol yn adolygu mesurau diogelu'r cyhoedd yn y fangre ac yn nodi y gellid gwella mesurau monitro. Fodd bynnag, mae rhannau o'r fangre wedi'u rhestru (mae hyn yn golygu eu diogelu'n gyfreithiol oherwydd pwysigrwydd hanesyddol yr adeilad) ac ni allant ddarparu ar gyfer newidiadau ffisegol, fel gosod camerâu teledu cylch cyfyng.

Felly, mae'r person cyfrifol o'r farn nad yw newidiadau o'r fath yn rhesymol ymarferol. Yn hytrach, maent yn ystyried mesurau lliniaru amgen, fel sicrhau lefel dda o staffio a briffio cyn y sifft i staff i'w hatgoffa i roi sylw i weithgarwch amheus a sut i'w riportio.

- 8.32** Mae'r term 'cyffiniau agos' yn golygu ardal yn agos at y fangre, ond nid oes pellter penodol yn gysylltiedig â'r term o ystyried bod pob adeilad a digwyddiad yn unigryw gydag amgylchiadau gwahanol. Am ragor o wybodaeth, gweler yr eirfa ym **mhennod 3** a **pharagraffau 7.12** i **7.14**. Rhaid i'r person sy'n gyfrifol am fangre haen uwch neu ddigwyddiad cymwys ystyried pa fesurau monitro sy'n briodol i fonitro cyfagos y fangre neu'r digwyddiad er mwyn lleihau bregusrwydd y fangre neu'r digwyddiad i ymosodiad, neu'r risg o niwed corfforol yn cael ei achosi i unigolion pe bai gweithred derfysgaeth yn digwydd ar y fangre, yn y digwyddiad neu yn y cyffiniau.

Enghraifft: Cyn sioeau mewn lleoliad cerddoriaeth haen uwch, mae ymwelwyr yn ciwio mewn ardal wedi'i farcio'n glir o amgylch ochr yr adeilad wrth aros i gael mynediad i'r fangre. Mae'r ardal hon o fewn cyffiniau'r lleoliad. Mae'r person cyfrifol yn ystyried sut y gall eu mesurau diogelu'r cyhoedd leihau bregusrwydd yr ardal hon i ymosodiad.

Yn ogystal â mesurau diogelu'r cyhoedd eraill, maent yn gweithredu mesurau monitro. Mae'r rhain yn cynnwys darllediadau teledu cylch cyfyng o'r ardal, sy'n cael ei fonitro mewn ystafell reoli diogelwch gan weithredwyr teledu cylch cyfyng, yn ogystal â staff ar lawr gwlad sydd mewn cysylltiad radio â'r ystafell reoli diogelwch. Mae'r holl staff wedi cael eu hyfforddi i nodi ymddygiad neu eitemau amheus, i roi gwybod amdanynt, ac i weithredu'r gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd perthnasol os oes angen.

8.33 Mae'r tabl yn **ffigur 12** yn darparu enghreifftiau o'r mathau o fesurau monitro a **allai** fod yn briodol i wahanol fangreoedd a digwyddiadau. Mae'r rhain yn fesurau a awgrymir i'w hystyried. Nid yw'r rhestr hon yn gynhwysfawr, ac efallai na fydd rhai mesurau yn addas ar gyfer pob cyd-destun.

Ffigur 12: Rhestr nad yw'n gynhwysfawr o enghreifftiau ar gyfer mesurau diogelu'r cyhoedd mewn perthynas â monitro

Mesurau diogelu'r cyhoedd: Monitro	Disgrifiad
Enghreifftiau o fesurau monitro a weithredir trwy bobl	
Ymwybyddiaeth uwch y staff	Staff diogelwch a staff eraill sy'n wynebu cwsmeriaid sydd â digon o ymwybyddiaeth (wedi'i gyflawni trwy friffio, er enghraifft) i nodi gweithgareddau, eitemau a cherbydau amheus. Gall hyn ddarparu lefel sylfaenol, ond gwerthfawr, o ddiogelwch ym mhob maes bob amser a gellir canolbwyntio hefyd ar feysydd o bryder a bregusrwydd arbennig. Er enghraifft, gellid defnyddio personél diogelwch ychwanegol sydd â chyswllt radio â'r ystafell reoli diogelwch, os yw'n briodol, y tu allan i'r fangre ar oriau brig cyrraedd a gadael i fonitro am eitemau amheus ac atal gweithgarwch amheus. Gellid ymarfer gweithdrefnau'n rheolaidd trwy brofion a driliau i godi ymwybyddiaeth staff.
Patrolau diogelwch	Gall staff diogelwch archwilio ardaloedd o'r fangre neu'r digwyddiad, fel pwyntiau mynediad ac allanfa. Gall hyn gynnwys gwiriadau ar fesurau eraill sydd ar waith. Dylai'r rhain fel arfer osgoi bod yn rhagweladwy. Fodd bynnag, gallai gwiriadau ar adegau penodol, fel yn union cyn i bobl gyrraedd a gadael, hefyd fod yn briodol.
Patrolau perimedr	Gall staff diogelwch archwilio'r fangre neu ffin y digwyddiad, er enghraifft, gwirio bod gatiau, drysau a ffenestri yn parhau i fod yn ddiogel, yn ogystal â gwirio am eitemau a gweithgareddau amheus.
Enghreifftiau o fesurau monitro a weithredir trwy bolisiâu a phrosesau	
Chwiliadau o bobl	Gallai staff diogelwch gynnal gwiriadau corfforol unigolion. Gallai hyn gynnwys chwiliad â llaw (a elwir yn aml yn pat-down) a/neu ddefnyddio offer electronig (gweler lliniariadau ffisegol isod). Dylai gwiriadau o'r fath gael eu cynnal yn unol â pholisïau ar bwy a beth ddylid ei chwilio a'r eitemau sydd wedi'u gwahardd yn y fangre neu'r digwyddiad. Mae'n werth nodi, er nad oes sail gyfreithiol i chwilio pobl neu eu heiddo, gall mangre wneud caniatâd i chwiliadau o'r fath yn amod mynediad.
Chwilio am fagiau ac eitemau eraill (er enghraifft, cadeiriau gwthio, cymhorthion symudedd)	Gall staff diogelwch gynnal gwiriadau ar gynnwys eitemau. Dylid cynnal gwiriadau o'r fath yn unol â pholisïau ar yr hyn y dylid ei chwilio a'r eitemau sydd wedi'u gwahardd yn y fangre neu'r digwyddiad.

Mesurau diogelu'r cyhoedd: Monitro	Disgrifiad
Mesurau rheoli mynediad gan gynnwys bathodynau achredu a phasiau mynediad (electronig neu fel arall)	Efallai y bydd gan fangreoedd neu ddigwyddiadau bolisi i ganiatáu unigolion awdurdodedig yn unig i mewn i ardaloedd penodol, gan ganiatáu monitro'r unigolion sy'n bresennol. Mae amrywiaeth o opsiynau ar gael, gan gynnwys gwiriadau gweledol ac electronig o gymwysterau (er enghraifft, pasiau) a rheoli mynediad â llaw neu awtomataidd. Gellid ystyried y mesur hwn hefyd fel mesur ar gyfer rheoli symudiad pobl (gweler paragraffau 8.34 i 8.38). Mae hyn yn arddangos sut y gall mesurau fod yn amlbwrpas ac yn cwmpasu sawl mesur diogelu cyhoeddus gwahanol ar yr un pryd.
Enghreifftiau o fesurau monitro a weithredir trwy liniaru ffisegol	
Technolegau chwilio a sgrinio wedi'u cynllunio ar gyfer mangreoedd a digwyddiadau gyda nifer uchel o ymwelwyr	Dylai'r dyfeisiau hyn gael eu defnyddio gan staff hyfforddedig i chwilio pobl a/neu eitemau, yn unol â pholisïau ar yr hyn y dylid ei chwilio a'r eitemau sydd wedi'u gwahardd yn y safle neu'r digwyddiad. Gellid ystyried y mesur hwn hefyd fel mesur ar gyfer rheoli symudiad pobl (gweler paragraffau 8.34 i 8.38). Mae hyn yn arddangos sut y gall mesurau fod yn amlbwrpas ac yn cwmpasu sawl mesur diogelu cyhoeddus gwahanol ar yr un pryd.
Systemau teledu cylch cyfyng gyda monitro amser real gan ystafelloedd rheoli diogelwch	Gellir defnyddio camerâu teledu cylch cyfyng i fonitro'r fangre neu'r digwyddiad a dal lluniau fideo. Ar gyfer mangreoedd a digwyddiadau mwy, gall ystafell reoli diogelwch ddarparu canolbwynt canolog ar gyfer monitro teledu cylch cyfyng a chychwyn a chydlynw'r ymateb i ymosodiad terfysgol.
Goleuo diogelwch	Gall technoleg fel goleuadau diogelwch gynorthwyo gweithgarwch monitro personol a theledu cylch cyfyng, tra hefyd yn gweithredu fel ataliad i'r rhai sydd â bwriad gelyniaethus a sicrwydd i'r cyhoedd yn gyffredinol.
Rhybuddion a synwryddion llais	Gall rhybuddion llais rybuddio unigolion sy'n bresennol. Gellid defnyddio amrywiaeth eang o synwryddion canfod ymyrraeth ar ffensys, gatiau, drysau neu ffenestri, yn ogystal â dadansoddeg awtomataidd o borthiant teledu cylch cyfyng, i rybuddio staff ystafell reoli diogelwch i ddarparu ymyrrwyr.

Enghraifft 1: Mae staff blaen tŷ mewn theatr yn croesawu pobl sy'n mynd i mewn i'r adeilad ac yn arsylwi'n rhagweithiol ar y cyntedd ac ardaloedd ciwio y tu allan, gan fonitro am weithgareddau, eitemau neu gerbydau amheus. Cafodd y staff hyfforddiant ymwybyddiaeth ar wyliadwriaeth i'w helpu i edrych allan am ymddygiadau amheus wrth ryngweithio ag ymwelwyr a sut i'w riportio.

Enghraifft 2: Mae rhwydwaith teledu cylch cyfyng ar waith mewn canolfan siopa fawr, wedi'i ategu gan staff diogelwch sy'n cynnal patrolau i fonitro ymwelwyr â'r ganolfan. Mae porthiant teledu cylch cyfyng yn cael eu monitro gan ystafell reoli diogelwch at amrywiaeth o ddibenion gweithredol, gan gynnwys gwrthsefyll terfysgaeth.

Mesurau diogelu'r cyhoedd mewn perthynas â rheoli symudiad pobl (adran 6(3)(b) o'r Ddeddf)

- 8.34** Bwriad mesurau symud yw rheoli, gwahardd, cyfyngu neu leihau symudiad pobl i, allan o ac o fewn eiddo cymwys a digwyddiadau cymwys. Mae rhoi rheolaethau mynediad ar waith yn y cyfan neu ran o'r fangre neu'r digwyddiad yn debygol o fod yn rhan sylfaenol o'r rhan fwyaf o gyfundrefnau diogelwch. Mewn llawer o leoliadau, bydd perimedr yn amlwg oherwydd waliau, ffensys neu ffiniau allanol presennol, gyda phwyntiau mynediad cyhoeddus wedi'u cyfyngu i ddrysau, gatiau neu fynedfeydd cerbydau penodol.
- 8.35** Mae'r Ddeddf yn cyfeirio at symud 'i mewn', 'allan o', ac 'o fewn' y fangre – modd ymadrodd sy'n awgrymu rhywfaint o ryngweithio â'r ardal gyfagos. Mae'n bwysig nodi natur gyfannol y mesurau: er bod gan bob mesur ofynion gwahanol, yn ymarferol maent yn rhyngweithio ac yn gorgyffwrdd i greu darlun diogelwch cyffredinol cydlynol. Fel y cyfryw, gall y cyffiniau agos fod yn berthnasol i ddeall cyd-destun symud, heb awgrymu rhwymedigaethau cyfreithiol ychwanegol fel rhan o'r mesur symud.
- 8.36** Mae'n bwysig bod yn ymwybodol o ddeddfwriaeth arall er mwyn osgoi unrhyw wrthdaro, er enghraifft, Diogelwch Tân ac Iechyd a Diogelwch.
- 8.37** Gall rheoli a chyfarwyddo mynediad fod mor syml â chyfrif ymwelwyr i mewn ac allan a / neu wirio tocynnau, pasiau, IDs neu gofrestrïadau. Mae'r defnydd o basiau i atal unigolion anawdurdodedig rhag cael mynediad i fangreoedd neu ardaloedd penodol o fangre, a'r defnydd o sgrinio, hefyd yn enghreifftiau o fesurau mewn perthynas â monitro (gweler [paragraffau 8.30 i 8.33](#)), sy'n dangos sut mae'r mesurau hyn yn aml yn rhyngweithio ac yn croesi â'i gilydd. Efallai y bydd angen i'r rhai sy'n gyfrifol am fangreoedd a digwyddiadau mwy ystyried mesurau mwy soffistigedig ar gyfer symud, a amlinellir isod, o ystyried y byddant yn disgwyl i fwy o bobl fod yn bresennol.

Enghraifft: Mae trefnydd digwyddiadau yn llogi ardal o barc awdurdod lleol i gynnal marchnad hen bethau fawr. Maent yn codi ffens perimedr o amgylch yr ardal hon ac yn gwerthu tocynnau, y mae'n rhaid eu dangos wrth fynediad i gael mynediad i'r farchnad. Mae'r sefydliad yn disgwyl y bydd uchafswm o 1,000 o unigolion (gan gynnwys staff) ar y safle ar unrhyw un adeg, ar ryw adeg. Gan nad yw'r parc eisoes o fewn cwrdd y Ddeddf fel safle cymwys, trefnydd y digwyddiadau yw'r person cyfrifol.

Mae'r person cyfrifol yn ymwybodol o'i gyfrifoldeb i sicrhau bod gweithdrefnau a mesurau diogelu'r cyhoedd priodol a rhesymol ymarferol ar waith, gan gynnwys ar gyfer rheoli symudiad pobl. Maent yn nodi nad yw chwilio pob unigolyn wrth fynd i mewn i'r digwyddiad yn rhesymol ymarferol gan y gallai greu ciw sylweddol y tu allan i ardal y digwyddiad, gan greu targed ar gyfer ymosodiad. Fodd bynnag, maen nhw'n penderfynu y byddai sgrinio ar hap yn gweithredu fel modd atal.

Maen nhw'n defnyddio botwm dewis ar hap sy'n goleuo mewn coch neu wyrdd yn seiliedig ar ganran wedi'i raglennu wrth i bobl basio drwyddo. Os yw'r golau coch yn fflachio, bydd y gwarchodwr diogelwch yn canolbwyntio eu chwiliad ar yr unigolyn hwnnw a ddewiswyd ar hap sy'n dilyn y polisi ar eitemau gwaharddedig. Er eu bod yn sgrinio'r unigolyn, **gallent** hefyd sgrinio eitemau a bagiau sy'n cael eu cario gan yr unigolyn. Yn ogystal, mae'r person cyfrifol yn sicrhau bod yr holl staff yn cael eu briffio cyn pob shift i nodi ac adrodd am unrhyw ymddygiad amheus, a allai arwain at sgrinio wedi'i dargedu ymhellach.

- 8.38** Mae'r tabl yn [ffigur 13](#) yn darparu enghreifftiau o'r mathau o fesurau symud a **allai** fod yn briodol i wahanol adeiladau a digwyddiadau. Er nad yw hyfforddiant, dysgu neu gyfarwyddyd yn ofyniad statudol o'r Ddeddf, **dylid** ystyried bod yn briodol ac **yn** rhesymol

ymarferol cael rhyw fath o hyfforddiant perthnasol, neu gyfarwyddyd i weithredu'r mesurau hyn yn effeithiol. Mae'r rhain yn fesurau a awgrymir. Nid yw'r rhestr hon yn gynhwysfawr, ac efallai na fydd rhai mesurau yn addas ar gyfer pob cyd-destun.

Ffigur 13: Rhestr nad yw'n gynhwysfawr o enghreifftiau ar gyfer mesurau diogelu'r cyhoedd mewn perthynas â symud

Mesurau diogelu'r cyhoedd: Symud	Disgrifiad
Enghreifftiau o fesurau symud a weithredir trwy bolisiâu neu brosesau	
Sgrinio	Er enghraifft, chwiliadau unigolion. Gallai staff hefyd fanteisio ar gyfle o'r fath i sgrinio bagiau ac eitemau sy'n cael eu cario yn ystod sgrinio o'r fath. Mae'r rhain hefyd yn enghreifftiau o fesurau monitro (gweler paragraffau 8.30 i 8.33).
Cyfyngiadau ar symud pobl ac ymwelwyr	Gallai safleoedd neu ddigwyddiadau wahardd mynediad i ardaloedd penodol neu gyfyngu mynediad i'r rhai sydd â phas neu docyn dyls. Gallai polisiâu hefyd fod ar waith sy'n nodi cyfnodau penodol pan all ymwelwyr gael mynediad i adeiladau neu ddigwyddiadau, ac i sicrhau bod ymwelwyr yn cael eu hebrwng os oes angen.
Polisiâu i reoli torfeydd	Gallai adeiladau neu ddigwyddiadau roi polisiâu ar waith i gyfyngu ar nifer y bobl a ganiateir i fynd i mewn neu allan ar unrhyw adeg benodol i atal torfeydd rhag ffurfio, er mwyn osgoi creu targed ar gyfer ymosodiad.
Rheoli traffig neu gerddwyr	Cyfarwyddo cerbydau a phobl at ddibenion goruchwyllo a diogelwch.
Pwyntiau mynediad gwaharddedig neu gyfyngedig	Dynodi ffiniau ardaloedd hygyrch ac ardaloedd nad ydynt yn hygyrch.
Enghreifftiau o fesurau symud a weithredir trwy liniaru corfforol	
Cloeon, caeadau, sgriniau a rhwystrau	Offer neu strwythurau ffisegol a all helpu i gyfyngu neu reoli symudiad pobl, fel cloeon, caeadau, sgriniau neu rwystrau. Gallai'r rhain fod yn berthnasol i ddiogelu'r fangre y tu allan i oriau, diogelu ardaloedd nad ydynt yn gyhoeddus neu 'gefn y tŷ', neu ddiogelu'r fangre (neu rannau o'r fangre) os bydd gweithdrefn cloi.

Enghraifft 1: Mae'r person cyfrifol am amgueddfa haen uwch yn asesu y gallai'r safle fod â bregusrwydd penodol i gerbyd fel ymosodiad arf oherwydd ei fod mewn dinas brysur ger atyniadau adnabyddus eraill, ac ar ffordd lle gellir adeiladu cyflymder yn gyflym.

Am y rheswm hwn, mae'r amgueddfa yn dynodi ardal benodol ar eu tir lle gall ymwelwyr giwio. Mae'r ardal hon i ffwrdd o'r ffordd ac nid oes mynediad i gerbydau. Yn ogystal, rhoddir tocynnau amserol i ymwelwyr i helpu i reoli nifer yr unigolion y disgwylir iddynt fod yn mynd i mewn ac allan o'r safle ar unrhyw un adeg.

Enghraifft 2: Mae gan leoliad cerddoriaeth sawl mesur diogelwch ar waith, gyda mesurau ffisegol wedi'u hadeiladu yn y dyluniad gyda bwâu sgrinio. Mae'r pwyntiau mynediad wedi'u goleuo'n dda. Mae digwyddiadau yn cael eu tocynnu, gyda gwahanol fynedfeydd ac amseroedd mynediad wedi'u nodi ar docynnau i leihau'r potensial i dorffau mawr ffurfio.

Mae torfeydd yn cael eu rheoli'n weithredol gan staff, sydd hefyd wedi'u hyfforddi i fod yn effro i ymddygiadau amheus, ac maent mewn cysylltiad radio â'r ystafell reoli diogelwch. Mae gan y digwyddiad bolisi o chwilio unigolion a bagiau, gyda chaniatâd y person wedi'i gynnwys fel amod mynediad.

Mesurau diogelu'r cyhoedd mewn perthynas â diogelwch a diogeledd ffisegol (adran 6(3) (c) o'r Ddeddf)

- 8.39** Mae'r mesurau hyn yn ymwneud â diogelwch ffisegol mangreoedd haen uwch a digwyddiadau cymwys i leihau bregusrwydd y fangre neu i leihau'r risg o niwed i unigolion. Gallant wneud hynny trwy liniaru effeithiau posibl ymosodiadau a/neu atal neu rwystro ymosodwyr.
- 8.40** **Dylai'r** rhai sy'n gyfrifol am fangreoedd haen uwch a digwyddiadau cymwys ystyried sut y gallai strwythurau presennol a nodweddion eraill gyfrannu at gyflawni'r nodau hynny, a pha fesurau atodol neu amgen **a allai** hefyd fod yn briodol ac yn rhesymol ymarferol.
- 8.41** Mae'r tabl yn **ffigur 14** yn darparu enghreifftiau o'r mathau o fesurau mewn perthynas â chryfhau diogelwch corfforol a **allai** fod yn briodol i wahanol adeiladau a digwyddiadau. Mae'r rhain yn fesurau a awgrymir. Nid yw'r rhestr hon yn gynhwysfawr, ac efallai na fydd rhai mesurau yn addas ar gyfer pob cyd-destun.

Ffigur 14: Rhestr nad yw'n gynhwysfawr o enghreifftiau ar gyfer mesurau diogelu'r cyhoedd mewn perthynas â diogelwch a diogelwch corfforol

Mesurau diogelu'r cyhoedd: diogelwch a diogelwch corfforol	Disgrifiad
Parthau cadw draw ⁷⁰	Dylunio a defnyddio'r amgylchedd adeiledig o amgylch y safle neu'r digwyddiad i wneud y mwyaf o ddiogelwch, er enghraifft, cynyddu pellter cerbydau o'r fangre lle bo hynny'n bosibl, cerddwyr llwybrau cyrraedd neu ymadael prysur a defnyddio mesurau lliniaru cerbydau gelyniaethus i amddiffyn pobl rhag ymosodiadau cerbydau fel arf.
Cyfyngiadau parcio gyda gorfodaeth effeithiol	Gellir rhoi hyn ar waith i sicrhau bod cerbydau wedi'u gadael yn cael eu rheoli'n briodol.
Rhwystrau diogelwch cerbydau	Gall hyn ddarparu stop caled i ymosodiad a / neu dreiddiad ymosodiad a gludir gan gerbyd. Gall hyn fod yn raddadwy yn dibynnu ar yr hyn sy'n cael ei ystyried yn briodol ac yn rhesymol ymarferol mewn adeiladau cymwys neu ddigwyddiadau cymwys. Er enghraifft, gall rhwystr gynnwys lliniaru cerbydau gelyniaethus (HVM), bolardiau, dodrefn stryd, ffensys, waliau, gatiau, atalwyr, byndau (rhwystr neu arglawdd), bermau (ardal uchel o dir) a phlanwyr. Gellir dod o hyd i ragor o wybodaeth am HVM a'r uchod ar wefan NPSA . ⁷¹

70 NPSA, 'Hostile Vehicle Mitigation (HVM)', 15 Medi 2025, ar gael yn: <https://www.npsa.gov.uk/specialised-guidance/hostile-vehicle-mitigation-hvm>

71 NPSA, 'Hostile Vehicle Mitigation (HVM)', 15 Medi 2025, ar gael yn: <https://www.npsa.gov.uk/specialised-guidance/hostile-vehicle-mitigation-hvm>

Mesurau diogelu'r cyhoedd: diogelwch a diogelwch corfforol	Disgrifiad
Gwydr amddiffynnol neu ddiogelwch (gan gynnwys ffasadau sy'n gwrthsefyll chwyth, gwydr a/neu ddrysau, gwydr diogelwch a ffilm gwrth-chwalu)	Gall gwydr, yn enwedig mewn ffenestri a ffasadau, chwalu, gan achosi anafiadau sylweddol iawn yn achos dyfais ffrwydrol byrfyfyr (IED) neu gerbyd fel ymosodiad arf. Mae amrywiaeth o wahanol fathau o wydr yn bodoli, gyda'r bwriad o fynd i'r afael â gwahanol beryglon diogelwch a bygythiadau diogelwch. Gall cymhwyso ffilm gwrth-chwalu fod yn lliniaru priodol ac effeithiol, yn enwedig lle gellir lliniaru'r bregusrwydd i IEDs mwy, a gludir gan gerbydau yn effeithiol trwy greu pellter cadw draw. ⁷²
Gwiriadau neu sgrinio cerbydau	Gellir defnyddio chwillio a sgrinio cerbydau i wirio cerbydau a'u cynnwys er mwyn lleihau'r risg o arfau, neu eitemau peryglus neu amheus, yn cael eu dwyn i'r safle neu'r digwyddiad. Fel arall, gallai'r person cyfrifol benderfynu gwahardd neu reoli mynediad cerbydau yn llym, o ystyried natur amserol a llafur-ddwys gwiriadau cerbydau.

Enghraifft 1: Mewn ysbyty haen uwch, mae mynedfeydd staff wedi'u gosod â systemau rheoli mynediad awtomataidd, gyda staff yn ofynnol i ddefnyddio eu tocyn a nodi PIN i gael mynediad. Mae allanfeydd tân yn cael eu dychryn, gyda larymau yn cael eu monitro gan ystafell reoli ganolog. Mae mynediad i wardiau trwy fynediad staff neu gloch drws i ymwelwyr, y mae'n ofynnol iddynt ddarparu manylion am bwy maen nhw'n ymweld â nhw. Mae safle ehangach yr ysbyty wedi'i gynllunio fel bod meysydd parcio cyhoeddus rhywfaint o bellter o'r adeiladau. Mae'r brif fynedfa wedi'i diogelu gan fesurau lliniaru cerbydau gelyniaethus. Mae mannau gollwng a chasglu wedi'u lleoli yn agos at y brif fynedfa, ond mae cyfyngiadau parcio yn cael eu gorfodi'n llym gan weision.

Enghraifft 2: Mae tafarn aml-lefel haen uwch wedi'i lleoli mewn cymhleth canolfan siopa fawr. Nid oes mynediad i'r dafarn gan gerbydau ac felly mae'r person cyfrifol yn asesu na fyddai mesurau i liniaru cerbyd fel ymosodiad arf yn briodol. Mewn cyferbyniad, mae siop fanwerthu sydd wedi'i lleoli ar y tu allan i'r ganolfan siopa o'r farn bod lliniaru yn erbyn yr un bygythiad yn briodol.

Mae'r graddau y maent yn gweithredu mesurau diogelwch ffisegol yn cael ei bennu gan yr hyn y maent yn asesu i fod yn rhesymol ymarferol. Er enghraifft, mae'r person sy'n gyfrifol am y siop o'r farn ei bod yn briodol rhoi bolardiau y tu allan, ond ystyrir nad yw'n rhesymol ymarferol ar hyn o bryd. Yn lle hynny, maent yn gweithredu cynllun i'w gosod mewn camau dros y blynyddoedd nesaf.

Enghraifft 3: Mae'r person sy'n gyfrifol am sinema haen uwch, sydd wedi'i lleoli wrth ymyl stryd fawr i gerddwyr, yn ystyried bregusrwydd posibl y safle i ddyfais ffrwydrol fyrfyfyr (IED) a ffrwydrwyd y tu allan. Mae'r person cyfrifol yn penderfynu ei bod yn briodol gwella eu diogelwch corfforol i liniaru yn erbyn hyn.

⁷² Mae pellter cadw draw yn ofod clustogi gwarchodedig o amgylch adeilad sy'n cadw bygythiadau - yn enwedig cerbydau - yn ddigon pell i ffwrdd i leihau niwed neu ddifrod posibl ac arafu neu atal ymosodwr posibl.

Maent yn ystyried ffilm gwrth-chwalu a fyddai'n cael ei gynllunio i leihau'r risg o niwed corfforol o wydr hedfan neu shrapnel i unigolion o fewn y safle. Fodd bynnag, maent yn awgrymu nad yw'n rhesymol ymarferol gosod ffilm gwrth-chwalu ar y ffenestri yn seiliedig ar gyfuniad o resymau. Yn gyntaf, am resymau cost ac yn ail, maent yn nodi y byddai'r ffilm gwrth-chwalu yn annhebygol o fod yn effeithiol wrth liniaru effeithiau IED mwy yn llawn.

Serch hynny, mae ganddynt rywfaint o reolaeth dros yr amgylchedd allanol. Mae'r person cyfrifol o'r farn ei bod yn rhesymol ymarferol creu parth cadw-draw gan ddefnyddio dodrefn stryd. Mae hyn wedi'i gynllunio i gynyddu'r pellter rhwng y safle ac unrhyw IED posibl, gan leihau effaith ffrwydrad.

Mesurau diogelu'r cyhoedd mewn perthynas â diogelwch gwybodaeth (adran 6(3)(d) o'r Ddeddf)

- 8.42** Mae mesurau diogelwch gwybodaeth yn angenrheidiol i gadw gwybodaeth yn ddiogel ac allan o gyrraedd y rhai sydd â bwriad gelyniaethus a allai fod yn chwilio am wybodaeth i gynorthwyo i gynllunio, paratoi neu weithredu gweithredoedd terfysgaeth.⁷³
- 8.43** Mae angen mesurau ar gyfer diogelwch gwybodaeth i sicrhau nad yw gwybodaeth am y fangre, gan gynnwys y gweithrediad, y dylunio, y defnydd neu'r gwaith mewnol, ar gael yn eang ac yn hygyrch i'r rhai sydd am achosi niwed. Gall rhannu gwybodaeth berthnasol gyda staff, trydydd partïon neu'r cyhoedd fod yn ddefnyddiol ac yn angenrheidiol, ond gallai darparu manylion gormodol greu gwendidau.⁷⁴
- 8.44** Mae briffio staff yn bwysig wrth ddatblygu mesurau ar gyfer diogelwch gwybodaeth, er mwyn sicrhau bod staff yn gallu adnabod gweithgaredd amheus fel y gallant ganfod, atal ac oedi gwybodaeth sy'n cael ei chael a'i defnyddio at ddibenion gelyniaethus. Fel rhan o ddatblygu diwylliant diogelwch cadarnhaol ar gyfer y safle neu'r digwyddiad cymwys, **gellid** ystyried bygythiad mewnol, yn enwedig mewn gweithdrefnau recriwtio a fetio.
- 8.45** **Gellid** ystyried yn briodol cynnal archwiliad o wybodaeth hygyrch i'r cyhoedd a diogelwch o fewn a thu allan i reolaeth y person cyfrifol. Mae hyn yn cynnwys gwybodaeth a rennir trwy dudalennau ar-lein, cyfryngau cymdeithasol, pyrth cynllunio lleol, apiau, mapiau a mathau eraill o gyfathrebu mewnol ac allanol o fewn rheolaeth y person cyfrifol. **Dylid** tynnu, cyfyngu, golygu neu addasu gwybodaeth a **allai** gynorthwyo'r rhai sydd â bwriad gelyniaethus, yn dibynnu ar y bregusrwydd a achosir.
- 8.46** Dylid rhoi **sylw arbennig** i ddeunydd a ddatblygwyd yn wreiddiol at ddibenion mewnol, er enghraifft, cynllun o'r fangre a fwriedir at ddibenion rheoli cyfleusterau mewnol, gan y gallai hynny gynnwys manylion camerâu teledu cylch cyfyng a mesurau diogelwch eraill. **Gallai'r** person cyfrifol wedyn asesu gwendidau sy'n deillio o wybodaeth o'r fath y tu allan i'w reolaeth a chymryd camau priodol a rhesymol ymarferol i leihau gwendidau i lefel dderbyniol. Enghraifft o hyn **gallai** fod monitro cyfryngau cymdeithasol am sylwadau am y gweithrediad diogelwch a chymryd camau i ymchwilio a mynd i'r afael ag unrhyw ddiffygion a nodwyd.

73 Mae Rhan 2, adran 34(1) o'r Ddeddf yn diwygio Deddf Trwyddedu 2003 a Deddf Trwyddedu (Yr Alban) 2005 "i wneud edarpariaeth ynghylch cynnwys cynlluniau mewn cofrestrau cyhoeddus a gedwir o dan y Deddfau hynny ac ynghylch datgelu cynlluniau penodol nad ydynt wedi'u cynnwys yn y cofrestrau hynny".

74 Mae Rhan 2, adran 34(3) o'r Ddeddf yn diwygio Deddf Trwyddedu 2003 a Deddf Trwyddedu (Yr Alban) 2005 "cynnwys darpariaeth at ddibenion cyfyngu ar ddatgelu gwybodaeth y mae'r Ysgrifennydd Gwladol yn ystyried ei bod yn debygol o fod yn ddefnyddiol i berson sy'n cyflawni neu'n paratoi gweithred derfysgaeth".

8.47 **Gellid** ystyried dull diogelwch o gyfathrebu corfforaethol i daflunio neges bod gan y safle lefel uchel o ddiogelwch ac felly yn darged anoddach. **Gellid** defnyddio arwyddion, i hysbysu ymwelwyr a'r rhai sydd â bwriad gelyniaethus bod systemau a phrosesau ar gyfer diogelwch ar waith ac i weithredu fel ataliad.

8.48 Mae'r tabl yn **ffigur 15** yn darparu enghreifftiau o'r mathau o fesurau mewn perthynas â diogelwch gwybodaeth a **allai** fod yn briodol i wahanol adeiladau a digwyddiadau. Mae'r rhain yn fesurau a awgrymir. Nid yw'r rhestr hon yn gynhwysfawr, ac efallai na fydd rhai mesurau yn addas ar gyfer pob cyd-destun. Mae'r enghreifftiau yn tynnu sylw at rai opsiynau o sut i ddiogelu gwybodaeth sensitif sy'n ymwneud â'r safle neu'r digwyddiad.

Ffigur 15: Rhestr nad yw'n gynhwysfawr o enghreifftiau ar gyfer mesurau diogelu'r cyhoedd mewn perthynas â diogelwch gwybodaeth

Mesurau diogelu'r cyhoedd: diogelwch gwybodaeth	Disgrifiad
Dull diogelwch o gyfathrebu corfforaethol	Dull sydd wedi'i gynllunio i amharu ar y rhai sydd â bwriad gelyniaethus yn ystod cam rhagchwilio neu gynllunio ymosodiad ac i wneud iddynt gredu, pe baent yn dewis y lleoliad penodol hwn fel lle i ymosod, y byddant bron yn sicr yn methu. Gall sôn am fesurau diogelwch heb ddarparu manylion penodol dawelu'r cyhoedd, tra'n atal y rhai sydd â bwriad gelyniaethus.
Cyfathrebu corfforaethol	Gallai archwilio gwefannau corfforaethol a chyfathrebiadau swyddogol eraill yn rheolaidd sicrhau nad yw gwybodaeth sensitif a manylion diogelwch, fel cynlluniau llawr ac enwau staff, yn cael eu rhannu neu eu cyrchu'n ddiangen, neu eu rhannu'n ehangach nag sy'n briodol. Mae hyn yn cynnwys dogfennau papur, a sicrhau eu bod yn cael eu storio'n ddiogel, neu eu dinistrio'n ddiogel, pan nad ydynt yn cael eu defnyddio neu nad oes eu hangen mwyach. Bydd rhan o hyn yn cynnwys adeiladu diwylliant diogelwch effeithiol fel bod staff yn deall pam mae hyn yn bwysig.
Polisiâu cyfryngau cymdeithasol	Gallai cael polisiâu clir ynghylch defnydd cyfryngau cymdeithasol ar gyfer staff yn y safle neu'r digwyddiad helpu i atal rhannu gwybodaeth sensitif.
Polisiâu diogelu data	Gallai polisiâu amlinellu sut mae data yn cael ei gasglu, ei storio, ei brosesu a'i rhannu. Gallai fod canllawiau ar gyfer mynediad, cadw a gwaredu data. Dylid adolygu polisiâu diogelu data i sicrhau eu bod yn gyfredol ac yn cael eu cyfathrebu i staff yn y fangre.
Cronfeydd data diogel	Gallai polisiâu gynnwys amgryptio a waliau tân, yn ogystal â diweddaru meddalwedd yn rheolaidd, i sicrhau na all defnyddwyr anawdurdodedig gael mynediad at fanylion gweithdrefnau a mesurau diogelu'r cyhoedd.
Polisiâu effeithiol ar gyfer rheoli mynediad TG (gan gynnwys staff ar fwrdd ac oddi ar fyrddio)	Sicrhau bod gan staff y mynediad TG sydd ei angen arnynt yn unig ac adolygu mynediad pan fydd staff yn newid rolau. Mae hyn yn cynnwys canslo mynediad pan fyddant yn gadael cyflogaeth.

Mesurau diogelu'r cyhoedd: diogelwch gwybodaeth	Disgrifiad
Rheoli agweddau diogelwch cadwyni cyflenwi	Sefydlu polisiâu clir sy'n sicrhau bod cyflenwyr, contractwyr a/neu eu hisgontractwyr yn diogelu gwybodaeth sensitif i ddiogelwch y fangre neu'r digwyddiad.
Ardaloedd wedi'u diogelu gan gyfrinair / cyfyngedig ar TG y cwmni	Gallai hyn gynnwys defnyddio cyfrineiriau cryf, unigryw neu ddilysu aml-ffactor ac annog staff i ddiweddarau cyfrineiriau yn rheolaidd.
Ceisiadau trwyddedu a chynllunio	Sicrhau nad yw safleoedd a digwyddiadau yn datgelu gwybodaeth sensitif diogelwch yn gyhoeddus yn ddiangen. ⁷⁵ Ceir rhagor o wybodaeth am ystyriaethau trwyddedu yn adran 34 o'r Ddeddf. ⁷⁶

Enghraifft 1: Er eu bod yn seiliedig ar gynlluniau safle manylach, mae mapiau ar gyfer ymwelwyr mewn parc thema haen uwch wedi'u cyfyngu i wybodaeth sylfaenol ar gyfer ardaloedd cyhoeddus. Nid yw gwybodaeth am ardaloedd staff a'u defnyddiau, a lleoliadau camerâu, wedi'u cynnwys yn y mapiau ac nid ydynt yn hygyrch i'r cyhoedd trwy ddulliau eraill, fel ar y rhyngwyd.

Enghraifft 2: Mae bwyty haen uwch yng nghanol dinas yn cael ei adnewyddu. Mae cynlluniau ar gyfer y gwaith adnewyddu hyn wedi'u cyfyngu i bobl gyfyngedig. Mae masnachwyr yn cael eu hysbysu am yr ardaloedd y mae angen iddynt weithio arnynt, ac nid oes ganddynt fynediad at gynlluniau safle llawn a allai fanylu ar fesurau diogelwch. Mae mynediad i unrhyw gynlluniau ar-lein yn cael ei reoli'n ofalus, gyda mynediad wedi'i gyfyngu i'r wybodaeth sy'n ofynnol gan y rôl benodol ac yn cael ei derfynu cyn gynted ag nad oes angen mynediad mwyach. Pan gyflwynwyd y cais cynllunio, dim ond i'r graddau y bo angenrheidiol y cynhwyswyd gwybodaeth am nodweddion diogelwch mewn dogfennau a chynlluniau.

Enghraifft 3: Mae cyngerdd proffil uchel yn cael ei gynnal mewn parc. Mae'r person cyfrifol am y digwyddiad cymhwyso yn llogi gwarchodwyr diogelwch ar gyfer y digwyddiad. Mae eu briffio dyddiol yn cynnwys atgoffa o wahanol faterion diogelwch gwrthderfysgaeth, gan gynnwys pwysigrwydd peidio â phostio gwybodaeth am y digwyddiad, neu eu bod yn gweithio arno, ar-lein neu ar gyfryngau cymdeithasol.

Hyfforddiant, dysgu, cyfarwyddyd ac ymwybyddiaeth o wrthderfysgaeth

8.49 Paragraffau 7.51 i 7.62 yn cwmpasu'r ystyriaethau ar gyfer hyfforddiant, dysgu, cyfarwyddyd ac ymwybyddiaeth mewn perthynas â gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd mewn mangreoedd cymwys a digwyddiadau cymwys, ac ymwybyddiaeth gwrthderfysgaeth

75 NPSA, 'Security considerations in the planning process', 17 Rhagfyr 2025, ar gael yn: <https://www.npsa.gov.uk/security-best-practices/build-it-secure/security-considerations-planning-process>

76 Mae Rhan 2, adran 34(1) o'r Ddeddf yn diwygio Deddf Trwyddedu 2003 a Deddf Trwyddedu (Yr Alban) 2005 "to make provision about the inclusion of plans in public registers kept under those Acts and about the disclosure of certain plans not included in those registers". Mae Rhan 2, adran 34(3) o'r Ddeddf yn diwygio Deddf Trwyddedu 2003 a Deddf Trwyddedu (Yr Alban) 2005 "to include provision for the purpose of restricting the disclosure of information that the Secretary of State consider is likely to be useful to a person committing or preparing an act of terrorism".

gyffredinol i'r holl staff. Nid oes unrhyw ofyniad statudol yn y Ddeddf i'r person cyfrifol nac i staff sy'n gweithio mewn mangre cymwys neu ddigwyddiadau cymwys gynnal hyfforddiant neu ddysgu penodol.

- 8.50** Fodd bynnag, bydd gweithredu mesurau diogelu'r cyhoedd yn effeithiol yn dibynnu ar hyfforddiant, dysgu neu gyfarwyddyd priodol. Os nad oes unrhyw un sy'n gweithio mewn mangreoedd cymwys neu ddigwyddiadau cymwys yn gwybod sut i gyflawni'r mesurau perthnasol, ni fydd y mesurau yn eu lle'n briodol, ac ni fydd y gofyniad wedi'i gydymffurfio. Os nad yw staff sy'n gyfrifol am weithredu mesurau diogelu'r cyhoedd yn cael eu hysbysu o'r mesurau hynny neu wedi'u hyfforddi ar sut y dylid gweithredu'r mesurau hynny (os bydd angen), mae'n debygol o fod yn anodd i'r person cyfrifol ddangos bod mesurau priodol a rhesymol ymarferol ar waith.
- 8.51** Bydd mesurau'n cael eu cyflwyno trwy bobl (er enghraifft, sylwi ar weithgareddau amheus), prosesau (er enghraifft, chwiliadau bagiau) a mesurau ffisegol (er enghraifft, systemau teledu cylch cyfyng a mesurau lliniaru cerbydau gelyniaethus) sy'n golygu y **dylai** pawb y mae eu gwaith yn cyfrannu at y mesurau hyn wybod sut i gyflawni eu tasgau. Bydd yn hanfodol bod y rhai sy'n gweithio i weithredu mesurau yn gwybod sut i ddefnyddio unrhyw offer perthnasol, eu bod yn ymwybodol o unrhyw bolisiau sy'n ymwneud â defnyddio mesurau a bod ganddynt yr hyfforddiant neu'r cyfarwyddyd cywir i gyflawni'r mesurau yn effeithiol ac yn ddiogel. Er enghraifft, **gallai'r** person cyfrifol gyfeirio'r rhai sy'n gweithio gyda theledu cylch cyfyng at gynllun hyfforddi ar gyfer gweithredwyr teledu cylch cyfyng sy'n cynnwys ymateb effeithiol i ddigwyddiadau terfysgol, fel **hyfforddiant Gweld, Gwirio a Hysbysu (SCaN)** NPSA, yn amodol ar argaeledd.⁷⁷
- 8.52** Gall gweithredu mesurau diogelu'r cyhoedd gynnwys defnyddio offer ffisegol, er enghraifft, systemau rhwystr neu dechnoleg chwilio a sgrinio. **Dylai'r** rhai sy'n gweithio gydag offer o'r fath gael eu hyfforddi i'w weithredu'n effeithiol a beth i'w wneud os nodir bygythiad wrth ddefnyddio'r offer. **Dylid** dweud wrth bobl hefyd beth i'w wneud os yw offer yn torri neu'n methu, neu os na ellir ei ddefnyddio fel y bwriadwyd – er enghraifft, defnyddio prosesau chwilio â llaw os yw technoleg chwilio neu sgrinio yn methu.
- 8.53** **Dylai'r** person cyfrifol gadw cofnod o hyfforddiant, dysgu neu gyfarwyddyd y mae staff wedi'u cymryd neu a dderbyniwyd i helpu'r person cyfrifol i sicrhau eu hunain bod y rhai sy'n ymwneud â chyflawni neu weithredu gweithdrefnau neu fesurau yn gymwys i wneud hynny. Ystyrir bod hyn yn elfen angenrheidiol o'r ddogfen gydymffurfio (gweler **paragraffau 8.56 i 8.67**). **Dylid** adolygu, profi ac ymarfer gweithdrefnau a mesurau yn rheolaidd, a fydd yn helpu i ymgysgu staff â'u rolau a'u cyfrifoldebau.
- 8.54** **Dylai'r** person cyfrifol hefyd nodi a oes unrhyw drwyddedau yn cael eu gorfodi i staff gyflawni eu rôl gan ddeddfwriaeth arall. Er enghraifft, mae angen trwyddedau SIA ar weithredwyr teledu cylch cyfyng a gwarchodwyr drws. I gael rhagor o wybodaeth am drwyddedau SIA sy'n ofynnol o dan Ddeddf y Diwydiant Diogelwch Preifat, a gwybodaeth am gynlluniau gwirfoddol SIA a allai wella'r ddarpariaeth diogelwch preifat, ewch i **Awdurdod y Diwydiant Diogelwch – GOV.UK**.⁷⁸ Nid yw'r Ddeddf yn disodli deddfwriaeth arall a rhaid cydymffurfio â'r holl ddeddfwriaeth.

77 NPSA, 'Gweld, Gwirio a Hysbysu (SCaN)', 24 Chwefror 2026, ar gael yn: <https://www.npsa.gov.uk/see-check-and-notify-scan>

78 GOV.UK, SIA, www.gov.uk/government/organisations/security-industry-authority

- 8.55** Y tu hwnt i gydymffurfio â gofynion y Ddeddf, i gael rhagor o wybodaeth am arfer da, ewch i **ProtectUK**, **NPSA** neu gweler Atodlen C.^{79,80}

Dogfennu cydymffurfiaeth (adran 7 o'r Ddeddf)

- 8.56** **Rhaid** i'r person sy'n gyfrifol am adeiladau haen uwch neu ddigwyddiadau cymwys ddogfennu eu cydymffurfiaeth â'r Ddeddf. Bydd yr SIA yn cyhoeddi canllawiau penodol ar hyn.
- 8.57** Mae adran 7(2) o'r Ddeddf yn nodi bod yn **rhaid** i'r person sy'n gyfrifol am fangre haen uwch neu ddigwyddiadau cymwys gofnodi'r wybodaeth ganlynol mewn dogfen a'i chyflwyno i'r SIA:
- Datganiad sy'n nodi'r gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd sydd ar waith (adran 7(1) (a) o'r Ddeddf).
 - Datganiad sy'n nodi'r mesurau diogelu'r cyhoedd sydd ar waith neu a fydd yn cael eu rhoi ar waith (adran 7(1)(c) o'r Ddeddf).
 - Asesiad o sut y disgwylir i'r gweithdrefnau a'r mesurau diogelu'r cyhoedd leihau'r risg o niwed corfforol, pe bai ymosodiad terfysgol yn digwydd, yn ogystal ag asesiad o sut y disgwylir i'r mesurau diogelu'r cyhoedd leihau'r gwendidau i ymosodiad terfysgol (adran 7(1) (b) ac adran 7(1)(d) o'r Ddeddf).
- 8.58** Mewn perthynas â mesurau diogelu'r cyhoedd, **rhaid** i'r person cyfrifol ddogfennu mesurau y mae'n bwriadu eu rhoi ar waith os ystyrir nad yw'n rhesymol ymarferol eu rhoi ar waith ar unwaith. Er enghraifft, **gallai** hyn fod oherwydd gwaith adnewyddu wedi'i gynllunio lle byddai angen newid neu deilwra gweithdrefnau neu fesurau i gynllun newydd y fangre.
- 8.59** **Dylai**'r person cyfrifol amlinellu'r cynlluniau ar gyfer y mesurau hyn i gael eu rhoi ar waith, y rheswm dros ohirio gweithredu neu osod y mesurau, a'r lliniariadau sydd ar waith yn y cyfamser i leihau bregusrwydd y fangre neu'r digwyddiad i ymosodiad. Bydd canllawiau pellach yn egluro'r wybodaeth y mae'n ofynnol i'w chyflwyno i'r SIA.
- 8.60** **Rhaid** diweddarau'r ddogfen hon a **rhaid** ei darparu i'r SIA cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol ar ôl iddi gael ei pharatoi am y tro cyntaf (yn unol ag adran 7(2)(a) o'r Ddeddf) ac o fewn 30 diwrnod i unrhyw adolygiad (yn unol ag adran 7(2)(b) o'r Ddeddf).

Datganiadau

- 8.61** **Rhaid** i'r ddogfen gynnwys datganiadau sy'n nodi'r gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd sydd ar waith a'r mesurau diogelu'r cyhoedd ar waith, neu a fydd ar waith. **Dylai**'r datganiadau gynnwys gwybodaeth sy'n ymwneud â phob gweithdrefn a mesur unigol, eu polisiau cysylltiedig, sut a phryd y byddant yn cael eu defnyddio, a phwy all wneud penderfyniadau perthnasol mewn perthynas â'r gweithdrefnau neu'r mesurau pe bai ymosodiad yn digwydd.
- 8.62** Gall unrhyw unigolyn wneud y datganiad, ar yr amod eu bod yn wybodus ac yn gallu. Fodd bynnag, os dewisir trydydd parti i'w cwblhau, **dylai** fod ganddynt brofiad a chymhwysedd perthnasol y gellir eu tystiolaeth. Mae'r person cyfrifol yn parhau i fod yn gyfreithiol atebol ac ni all ddirprwyo cyfrifoldeb, hyd yn oed os ydynt yn cael eu cynorthwyo gan drydydd parti.

79 ProtectUK, <https://www.protectuk.police.uk/>
NPSA, <https://www.npsa.gov.uk/>

80 Dogfennau atodol anstatudol ar gael yn: www.gov.uk/government/collections/terrorism-protection-of-premises-bill-2024

Asesiadau

- 8.63 Rhaid** i'r ddogfen gynnwys asesiad ynghylch sut mae disgwyl i weithdrefnau diogelu'r cyhoedd unigol leihau'r risg o niwed corfforol i bobl, a sut y disgwylir i fesurau diogelu'r cyhoedd unigol leihau'r risg o niwed i bobl a/neu fregusrwydd y fangre neu'r digwyddiad i ymosodiad. Pan fo'r gweithdrefnau a'r mesurau sydd ar waith yn wahanol yn sylweddol i'r rhai a fyddai fel arfer yn cael eu hystyried yn briodol ar gyfer y math o fangre neu ddigwyddiad (er enghraifft, drwy gyfeirio at ganllawiau perthnasol), **dylai'r** person cyfrifol esbonio pam mae hyn.
- 8.64** Fel gyda datganiadau uchod, nid yw'r Ddeddf yn gorfodi fformat penodol ar gyfer asesiadau. Gall unrhyw unigolyn wneud yr asesiad, ar yr amod eu bod yn wybodus ac yn alluog. Fodd bynnag, os dewisir trydydd parti i'w cwblhau, **dylai** fod ganddynt brofiad a chymhwysedd perthnasol y gellir eu tystiolaeth. Mae'r person cyfrifol yn parhau i fod yn gyfreithiol atebol ac ni all ddirprwyo cyfrifoldeb, hyd yn oed os ydynt yn cael eu cynorthwyo gan drydydd parti.
- 8.65** Mae adnoddau am ddim ar gael ar ProtectUK (**hanfodion rheoli risg** a **phroses rheoli risg**) ac NPSA (**rheoli risg diogelwch amddiffynnol**) a allai helpu i feddwl am brosesau asesu risg a bregusrwydd.⁸¹

Sicrwydd ac adolygiad

- 8.66 Rhaid** cynnal ac adolygu'r ddogfen gydymffurfio i sicrhau bod gweithdrefnau a mesurau yn parhau i fod yn briodol ac yn rhesymol ymarferol ar gyfer y fangre neu'r digwyddiad. **Gallai** pwyntiau adolygu priodol gynnwys:
- ar sail gyfnodol
 - Pan fo newid sylweddol i'r fangre neu'r digwyddiad gan gynnwys y gweithrediadau, y swyddogaethau neu pan fo newid i'r defnyddiau Atodlen 1
 - pan fydd newid sylweddol (cynnydd neu ostyngiad) yn nifer y bobl y disgwylir yn rhesymol iddynt fod yn bresennol
 - pan fo newid sylweddol i strwythur neu gynllun yr fangre, y digwyddiad neu'r cyffiniau agos
- 8.67 Dylai'r** wybodaeth a gynhwysir yn y ddogfen gael ei chadw'n ddiogel, gan gydbwyso'r angen i alluogi gweithredu'n effeithiol ac i leihau bregusrwydd i'r rhai sydd â bwriad maleisus yn gallu cael mynediad at wybodaeth a allai helpu i gynllunio neu gyflawni ymosodiad.

Gofynion i gydlynu a chydweithredu (adran 8 o'r Ddeddf)

- 8.68** Mae **Pennod 6** yn darparu rhagor o wybodaeth am gydlynu a chydweithredu. Mae'n bosibl i bartion heblaw'r person cyfrifol gael rheolaeth ar adeiladau haen uwch neu ddigwyddiadau cymwys i ryw raddau. **Rhaid** i unigolion, sefydliadau neu gwmnïau o'r fath gydweithredu â'r person cyfrifol i gydymffurfio â gofynion y Ddeddf, i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol. Er enghraifft, byddai hyn yn ofynnol os oes gan unigolyn, sefydliad neu gwmni arall reolaeth o'r tir y mae'r person cyfrifol yn cynnal digwyddiad cymwys arno, neu os yw perchennog adeilad wedi prydlesu ei fangre gymwys i weithredwr ar wahân.

81 ProtectUK, 'Canllawiau Rheoli Risg ProtectUK, Hanfodion Rheoli Risg', 19 Mawrth 2024, ar gael yn: www.protectuk.police.uk/risk-management-basics
ProtectUK, www.protectuk.police.uk/threat-risk/security-risk-management/risk-management-process-0
NPSA, 'Rheoli Risg Diogelwch Amddiffynnol', 30 Ionawr 2023, ar gael yn: www.npsa.gov.uk/security-best-practices/protective-security-risk-management-psrm

Dynodi unigolyn uwch (adran 10 o'r Ddeddf)

- 8.69** Pan fo'r person cyfrifol am adeiladau haen uwch neu ddigwyddiad cymwys yn sefydliad yn hytrach nag unigolyn, **rhaid** i'r person cyfrifol ddynodi unigolyn uwch.
- 8.70** Yr unigolyn uwch yw rhywun sydd â chyfrifoldeb dros reoli materion y person cyfrifol neu'r corff perthnasol, neu sydd â rheolaeth dros y person cyfrifol neu'r corff perthnasol. Mae'n annhebygol y bydd gweithiwr lefel is sydd â chyfrifoldebau a dylanwad cyfyngedig yn unigolyn uwch yn yr ystyr sy'n ofynnol gan adran 10 o'r Ddeddf. Bydd yn rhaid i bob cwmni neu sefydliad unigol benderfynu pa aelod o staff sy'n briodol i fod yr unigolyn uwch a'u bod o ddigon o uwch-swydd a bod ganddynt ddylanwad priodol i sicrhau cydymffurfiaeth â'r Ddeddf.
- 8.71** Prif swyddogaeth yr uwch unigolyn yw sicrhau bod y person cyfrifol yn cydymffurfio â gofynion y Ddeddf, i'r graddau y mae'n ei allu. Gall yr uwch unigolyn ddirprwyo gweithredoedd i eraill, fel rheolwr diogelwch. Fodd bynnag, ni allant ddirprwyo eu cyfrifoldeb cyffredinol am sicrhau cydymffurfiaeth a **dylent** fod â chyfrifoldeb cyffredinol ar ran y person cyfrifol.
- 8.72** Mae enghreifftiau nad ydynt yn gynhwysfawr o weithgareddau y gall yr unigolyn uwch eu bwrw ymlaen i sicrhau cydymffurfiaeth â gofynion y Ddeddf yn cynnwys::
- sicrhau bod materion diogelwch amddiffynnol yn parhau i fod yn drafodaeth barhaus neu bwynt agenda ar lefel bwrdd
 - derbyn sesiynau briffio rheolaidd gan unigolion perthnasol o'u sefydliad ar fygythiadau neu wendidau i'r fangre neu'r digwyddiad
 - sicrhau bod gwybodaeth berthnasol yn cael ei rhaeadru'n rheolaidd i staff, fel sy'n briodol i'w rôl a'u cyfrifoldebau
 - gweithredu neu fonitro effeithiolrwydd llinellau adrodd rhwng pawb sy'n ymwneud â rhoi gweithdrefnau a mesurau ar waith
 - adolygu a chymeradwyo'r ddogfen gydymffurfio, cyn ei chyflwyno i'r SIA
- 8.73** Efallai y bydd achosion lle mae'r person cyfrifol yn gweithredu sawl safle neu ddigwyddiad cymwys ac yn penodi'r un unigolyn uwch ar gyfer pob mangre neu ddigwyddiad. Os yw'n ymarferol, gall hyn gynnig rhai manteision fel cysondeb neu safoni'r gofynion. Fodd bynnag, **rhaid** i weithdrefnau a mesurau diogelu'r cyhoedd gael eu teilwra i safleoedd unigol o hyd a pheidio â rhoi ar waith yn gyffredinol ar draws yr amrywiaeth o adeiladau neu ddigwyddiadau yn eu maes goruchwyllo.

Atebolrwydd yr uwch unigolyn

- 8.74** Nid yw'r uwch unigolyn yn bersonol atebol am fethiant person cyfrifol i fodloni'r gofynion a amlinellir yn y bennod hon at ddibenion derbyn hysbysiad cosb (gweler [paragraffau 9.12 i 9.13](#)). Fodd bynnag, os yw cwmni neu sefydliad arall wedi cyflawni trosedd o dan y Ddeddf, gall uwch swyddogion (fel pobl mewn swyddi uwch reolwyr, gan gynnwys yr uwch unigolyn) hefyd gael eu herlyn am y drosedd os gellir profi bod y drosedd wedi'i chyflawni gyda'u cydsyniad neu gydsyniad, neu wedi digwydd oherwydd eu hesgeulustod. Gweler [pennod 9](#) am ragor o wybodaeth am droseddau a chosbau.

Pennod 8 – crynodeb

- Yn ogystal â'r gofynion ar gyfer pob safle a digwyddiad cymwys, **rhaid** i'r rhai sy'n gyfrifol am fangre haen uwch a digwyddiadau cymwys sicrhau bod mesurau diogelu'r cyhoedd priodol ar waith, i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol.
- Mae'r pedwar mesur diogelu'r cyhoedd mewn perthynas â monitro, symud, diogelwch corfforol a diogelwch, a diogelwch gwybodaeth.
- Defnyddir mesurau mewn perthynas â monitro i fonitro'r safle neu'r digwyddiad, a'r cyffiniau agos, gan alluogi canfod gweithgareddau ac eitemau amheus.
- Defnyddir mesurau mewn perthynas â symud i reoli, gwahardd, cyfyngu neu leihau symudiad pobl.
- Mae mesurau mewn perthynas â diogelwch corfforol yn lliniaru effeithiau posibl ymosodiadau neu atal / rhwystro ymosodwyr.
- Mae mesurau mewn perthynas â diogelwch gwybodaeth yn sicrhau nad yw gwybodaeth am y fangre neu'r digwyddiad, gan gynnwys y gweithrediad, y dyluniad, y defnydd neu'r gwaith mewnol ar gael yn eang i'r rhai nad oes angen iddynt gael mynediad iddi neu a allai ei defnyddio i baratoi ymosodiad.
- Fel rhan o sicrhau bod mesurau diogelu'r cyhoedd ar waith, ac y gellir eu defnyddio'n effeithiol, **dylai staff** gael cyfarwyddyd a/neu hyfforddiant perthnasol.
- **Rhaid** i'r rhai sy'n gyfrifol am fangreoedd a digwyddiadau cymwys gydlynw â'i gilydd mewn amgylchiadau penodol.
- **Rhaid** i'r rhai sy'n gyfrifol am fangreoedd cymwys neu ddigwyddiadau cymwys hysbysu'r SIA pan fyddant yn dod yn gyfrifol a phryd y byddant yn peidio â bod yn gyfrifol.
- **Rhaid** i'r person sy'n gyfrifol am adeiladau haen uwch neu ddigwyddiad cymwys ddogfennu eu cydymffurfiaeth a'i gyflwyno i'r SIA.
- Pan fo'r person cyfrifol am adeiladau haen uwch neu ddigwyddiad cymwys yn sefydliad yn hytrach nag unigolyn, **rhaid** i'r person cyfrifol ddynodi unigolyn uwch.

Pennod 9:

Cydymffurfio â gofynion
cyfreithiol

Pennod 9: Cydymffurfio â gofynion cyfreithiol

- 9.1** Yr SIA yw'r rheoleiddiwr ar gyfer y Ddeddf. Mae'r SIA yn gorff hyd braich y Swyddfa Gartref a sefydlwyd gan Ddeddf y Diwydiant Diogelwch Preifat 2001 (PSIA) fel rheoleiddiwr y diwydiant diogelwch preifat. Oni nodir fel arall, mae'r canllawiau statudol hyn yn cyfeirio at gylch gwaith yr SIA mewn perthynas â'r Ddeddf **yn unig**.
- 9.2** Mae adran 12 o'r Ddeddf yn ei gwneud yn ofynnol i'r SIA gyhoeddi canllawiau ar sut mae'n bwriadu arfer ei swyddogaethau o dan y Ddeddf, yn enwedig ei phwerau ymchwilio.

Pwerau arolygu SIA o dan y Ddeddf

- 9.3** Mae gan yr SIA bwerau i awdurdodi unigolion i archwilio adeiladau a digwyddiadau, ac i gael gwybodaeth. Mae'n defnyddio'r pwerau hyn i benderfynu a yw personau cyfrifol yn cydymffurfio â gofynion y Ddeddf. Bydd canllawiau'r SIA ar sut mae'n arfer ei swyddogaethau yn cynnwys mwy o fanylion ar hyn, ond mae'r paragraffau canlynol yn darparu crynodeb.

Pwerau i gael mynediad i fangreoedd a digwyddiadau i gynnal arolygiadau (atodlen 3, paragraff 2(1)(b))

- 9.4** Os yw arolygydd awdurdodedig eisiau ymweld â mangre i wneud ymholiadau ynghylch sut mae'r fangre neu'r digwyddiad cymwys yn cydymffurfio â'r Ddeddf, fel arfer bydd yn rhaid i'r arolygydd roi o leiaf 72 awr o rybudd, yn ysgrifenedig, i archwilio ac arsylwi gweithgareddau. Er mwyn arfer y pŵer hwn, rhaid i'r arolygydd fod â sail resymol i gredu bod y fangre yn fangre gymwys neu fod digwyddiad cymwys yn digwydd ar y fangre. Os yw'r arolygydd yn cael ei atal rhag cael mynediad i'r fangre neu'r digwyddiad, os yw'r arolygydd yn gofyn am fynediad ar frys, neu byddai rhoi rhybudd i fynd i mewn i'r fangre yn trechu'r gwrthrych mynediad, gall yr arolygydd wneud cais am warant i gael mynediad i'r fangre heb rybudd. Gall arolygydd hefyd wneud cais am warant i fynd i mewn i fangre nad ydynt yn ddarostyngedig i'r ddeddfwriaeth, os oes angen iddynt wneud hynny fel rhan o ymchwiliad i beidio â chydymffurfio posibl ar fangre arall.
- 9.5** Gyda neu heb warant, yn ystod arolygiadau, mae gan arolygydd awdurdodedig y pŵer i:
- Arolygu'r safle neu'r digwyddiad
 - Arsylwi gweithgareddau sy'n digwydd
 - Gweld ac archwilio dogfennau ffisegol neu electronig ar y safle
 - Archwilio unrhyw offer ar y safle
 - Ei gwneud yn ofynnol i unrhyw un ar y fangre ddarparu esboniad o unrhyw ddogfen sy'n berthnasol i'r Ddeddf, neu i nodi lle gellir dod o hyd i ddogfen
 - Cymryd copïau o unrhyw ddogfen sy'n berthnasol i'r Ddeddf
 - Cymryd mesuriadau, ffotograffau neu recordiadau
 - Gofyn i unrhyw berson ar y fangre gynorthwyo gyda'r arolygiad
- 9.6** Gall arolygydd awdurdodedig gael y pwerau ychwanegol canlynol wedi'u rhoi gyda gwarant i'w defnyddio yn ystod arolygiadau:
- Mynediad drwy rym, os oes angen
 - Atafaelu dogfennau, offer neu eitemau eraill naill ai fel tystiolaeth o drosedd, neu i atal tystiolaeth rhag cael ei guddio, ei golli, ei newid neu ei dinistrio

- 9.7** Gall arolygydd awdurdodedig hefyd fod yng nghwmni unigolion eraill i gynorthwyo gyda'r arolygiad (er enghraifft, arbenigwr technegol i gynghori ar fesurau diogelwch penodol). Rhaid i arolygydd gyflwyno tystiolaeth o hunaniaeth ac awdurdod, os gofynnir amdano.

Pwerau i gasglu gwybodaeth (atodlen 3 i'r Ddeddf, paragraff 3)

- 9.8** Gall arolygydd awdurdodedig gyhoeddi hysbysiad at ddibenion asesu cydymffurfiaeth. Gall yr hysbysiad ofyn am wybodaeth sy'n ymwneud â diogelwch yn y fangre neu'r digwyddiad, neu ei gwneud yn ofynnol i unigolyn perthnasol fynychu cyfweiliad. Bydd rhagor o wybodaeth am hyn yn cael ei chynnwys yng nghanllawiau SIA.

Mynd i'r afael â diffyg cydymffurfio

- 9.9** Mae'r Ddeddf yn rhoi pwerau i'r SIA gyhoeddi amrywiol hysbysiadau sifil a chosbau i fynd i'r afael â diffyg cydymffurfio. Bydd canllawiau'r SIA yn darparu rhagor o fanylion am yr hysbysiadau hyn, a'r hawliau apelio, ond mae'r paragraffau isod yn darparu crynodeb o'r hysbysiadau a'r cosbau sydd ar gael o dan y Ddeddf. Bydd canllawiau'r SIA hefyd yn darparu gwybodaeth am sut mae unrhyw gosbau yn cael eu cyfrifo.

Hysbysiadau cydymffurfio

- 9.10** Os oes gan yr SIA sail resymol i gredu bod person cyfrifol wedi methu, neu'n methu, â chydymffurfio â gofyniad o dan y ddeddfwriaeth, gall gyhoeddi hysbysiad cydymffurfio. Gellir cyhoeddi hysbysiad cydymffurfio hefyd i berson y mae gan yr SIA sail resymol i gredu ei fod wedi methu, neu yn methu, â bodloni gofyniad i gydweithredu â pherson cyfrifol, i'r graddau y bo'n rhesymol ymarferol. Gweler **penodau 7 ac 8** am ragor o wybodaeth am ofynion a **paragraffau 6.21 i 6.22** ar gydweithredu. Mae hysbysiad cydymffurfio yn ei gwneud yn ofynnol i'r derbynnydd gydymffurfio â gofyniad penodol o fewn y cyfnod a nodir yn yr hysbysiad. Efallai y bydd hefyd yn ei gwneud yn ofynnol i'r derbynnydd ddarparu tystiolaeth i'r SIA bod y person yn cydymffurfio â'r hysbysiad, neu wedi cydymffurfio â'r hysbysiad.

Hysbysiadau cyfyngu

- 9.11** Gall yr SIA roi hysbysiad cyfyngu i'r personau cyfrifol am fangreoedd haen uwch neu ddigwyddiadau cymwys. Gellir gwneud hyn os oes gan yr SIA sail resymol i gredu bod y person cyfrifol yn methu, neu wedi methu, i sicrhau bod gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd priodol neu fesurau diogelu'r cyhoedd ar waith, a bod y cyfyngiadau sy'n ofynnol gan yr hysbysiad yn angenrheidiol i leihau'r risg o niwed corfforol i'r cyhoedd sy'n deillio o weithredoedd terfysgaeth ar y fangre, yn y digwyddiad neu yn y cyffiniau. Mae hysbysiad cyfyngu yn ei gwneud yn ofynnol i'r person cyfrifol gydymffurfio â gwaharddiadau neu gyfyngiadau penodol sy'n ymwneud â defnyddio'r fangre neu gynnal digwyddiad cymwys.

Hysbysiadau cosb

- 9.12** Gall yr SIA gyhoeddi cosb ariannol (hysbysiad cosb) os yw'n fodlon ei fod yn fwy tebygol na pheidio bod person wedi methu, neu'n methu, â bodloni unrhyw un o'r gofynion perthnasol o dan y Ddeddf. Y gofynion hynny yw:
- Sicrhau bod gweithdrefnau diogelu'r cyhoedd priodol a rhesymol ymarferol ar waith (adran 5 o'r Ddeddf)
 - Sicrhau bod mesurau diogelu'r cyhoedd priodol a rhesymol ymarferol ar waith (adran 6 o'r Ddeddf – yn berthnasol i fangre haen uwch a digwyddiadau cymwys yn unig)

- Dogfennu cydymffurfiaeth (adran 7 o'r Ddeddf – yn berthnasol i fangre haen uwch a digwyddiadau cymwys yn unig)
- Cydlynu a chydweithredu (adran 8 o'r Ddeddf)
- Hysbysu'r SIA pan fydd person yn dod yn gyfrifol neu'n peidio â bod yn gyfrifol am fangre gymwys neu ddigwyddiad cymwys (adran 9 o'r Ddeddf)
- Dynodi unigolyn uwch pan nad yw'r person cyfrifol yn unigolyn (adran 10 o'r Ddeddf – yn berthnasol i fangre haen uwch a digwyddiadau cymwys yn unig)
- Cydymffurfio â hysbysiadau cydymffurfio (adran 13 o'r Ddeddf), hysbysiadau cyfyngu (adran 14 o'r Ddeddf) a phwerau'r SIA i gasglu gwybodaeth (atodlen 3 paragraff 3 o'r Ddeddf)

9.13 Mae hysbysiad cosb yn ei gwneud yn ofynnol i berson dalu cosb diffyg cydymffurfio o swm penodol erbyn dyddiad penodol, a gall hefyd ei gwneud yn ofynnol i berson dalu cosbau dyddiol.

Cosb diffyg cydymffurfio

9.14 Os yw person yn methu â chydymffurfio â hysbysiad sy'n ei gwneud yn ofynnol iddo fynychu cyfweiliad, uchafswm cosb diffyg cydymffurfio yw £5,000. Uchafswm cosb peidio â chydymffurfio am unrhyw dramgwydd arall mewn perthynas â mangre haen safonol yw £10,000.

9.15 Uchafswm cosb diffyg cydymffurfio am unrhyw dramgwydd arall mewn perthynas â mangre haen uwch neu ddigwyddiadau cymwys yw naill ai £18 miliwn neu 5% o referiwr byd-eang cymwys y person ar gyfer y cyfnod cyfrifyddu diweddaraf (pa un bynnag sydd uchaf).

Cosbau dyddiol

9.16 Os rhoddir hysbysiad cosb am dorri hysbysiad cydymffurfio neu hysbysiad cyfyngu, gall yr hysbysiad cosb hefyd ei gwneud yn ofynnol i'r person dalu cosbau dyddiol, am bob diwrnod y mae'r tramgwydd yn parhau ar ôl y dyddiad cau ar gyfer talu'r gosb diffyg cydymffurfio. Uchafswm cosb ddyddiol ar gyfer mangre haen safonol yw £500. Uchafswm cosb ddyddiol ar gyfer adeiladau haen uwch a digwyddiadau cymwys yw £50,000.

Troseddau o dan y Ddeddf

9.17 Yn yr achosion mwyaf difrifol o ddiffyg cydymffurfio, lle mae'n gymesur ac er budd y cyhoedd, gall yr SIA gyfeirio'r rhai sy'n gyfrifol am erlyniad. Mae'r troseddau troseddol a grëwyd gan y Ddeddf a'r cosbau uchaf sydd ar gael i'r llysoedd ar gollfarn wedi'u hamlinellu yn [ffigur 16](#).

9.18 Os bydd euogfarn droseddol am un o'r troseddau hyn, bydd yn rhaid i'r llysoedd benderfynu ar gosb briodol yn unol â chanllawiau dedfrydu. Bydd rhagor o wybodaeth am y dull o erlyn troseddol yn cael ei chynnwys yng nghanllawiau adran 12 SIA.

Ffigur 16: Troseddau a grëwyd gan y Ddeddf a'r cosbau uchaf

Trosedd	Uchafswm cosb
Adran 24: Methu â chydymffurfio â hysbysiad cydymffurfio a gyhoeddwyd mewn perthynas â mangre haen uwch neu ddigwyddiadau cymwys Bydd yn amddiffyniad i unrhyw un sy'n cael ei gyhuddo o drosedd ddangos eu bod wedi cymryd pob cam rhesymol i gydymffurfio â'r hysbysiad. Nid yw peidio â chydymffurfio â hysbysiad cydymffurfio a gyhoeddwyd mewn perthynas â mangre haen safonol yn drosedd.	Cymru a Lloegr: Ar euogfarn ddiannod mewn llys ynadon, dirwy ddiderfyn a/neu gyfnod o garchar nad yw'n fwy na'r uchafswm cyfnod mewn llys ynadon neu, ar gollfarn ar gyhuddiad yn Llys y Goron, dirwy ddiderfyn a/neu gyfnod o garchar heb fod yn fwy na dwy flynedd. Yr Alban: Ar euogfarn ddiannod, dirwy nad yw'n fwy na'r uchafswm statudol a/neu gyfnod o garchar nad yw'n fwy na 12 mis neu, ar gollfarn ar gyhuddiad, dirwy ddiderfyn a/neu gyfnod o garchar nad yw'n fwy na dwy flynedd. Gogledd Iwerddon: Ar euogfarn ddiannod mewn llys ynadon, dirwy nad yw'n fwy na'r uchafswm statudol a/neu gyfnod o garchar nad yw'n hwy na chwe mis neu, ar gollfarn ar gyhuddiad yn Llys y Goron, dirwy ddiderfyn a/neu gyfnod o garchar heb fod yn fwy na dwy flynedd.
Adran 24: Methu â chydymffurfio â hysbysiad cyfyngu Bydd yn amddiffyniad i unrhyw un sy'n cael ei gyhuddo o drosedd ddangos eu bod wedi cymryd pob cam rhesymol i gydymffurfio â'r hysbysiad.	Cymru a Lloegr: Ar euogfarn ddiannod mewn llys ynadon, dirwy ddiderfyn a/neu gyfnod o garchar nad yw'n fwy na'r uchafswm cyfnod mewn llys ynadon, neu, ar gollfarn ar gyhuddiad yn Llys y Goron, dirwy ddiderfyn a/neu gyfnod o garchar heb fod yn fwy na dwy flynedd. Yr Alban: Ar euogfarn ddiannod, dirwy nad yw'n fwy na'r uchafswm statudol a/neu gyfnod o garchar nad yw'n fwy na 12 mis, neu ar gollfarn ar gyhuddiad, dirwy ddiderfyn a/neu gyfnod o garchar heb fod yn fwy na dwy flynedd. Gogledd Iwerddon: Ar euogfarn ddiannod mewn llys ynadon, dirwy nad yw'n fwy na'r uchafswm statudol a/neu gyfnod o garchar nad yw'n fwy na 6 mis, neu ar gollfarn ar gyhuddiad yn Llys y Goron, dirwy ddiderfyn a/neu gyfnod o garchar heb fod yn fwy na dwy flynedd.

Trosedd	Uchafswm cosb
Adran 25: Darparu gwybodaeth ffug neu gamarweiniol i'r SIA, yn cydymffurfio â gofyniad a osodir o dan ran 1 o'r Ddeddf pan fo'r person naill ai'n gwybod bod y wybodaeth y maent yn ei darparu yn ffug neu'n gamarweiniol neu'n ddifrifol ynghylch a yw'n Mae'r drosedd hon yn berthnasol i unrhyw un, nid yn unig y person cyfrifol, sy'n darparu gwybodaeth yn y cyd-destun y cyfeirir ato uchod.	Cymru a Lloegr: Ar euogfarn ddiannod mewn llys ynadon, dirwy ddiderfyn a/neu gyfnod o garchar nad yw'n fwy na'r uchafswm cyfnod neu, ar gollfarn ar gyhuddiad yn Llys y Goron, dirwy ddiderfyn a/neu gyfnod o garchar heb fod yn fwy na dwy flynedd. Yr Alban: Ar euogfarn ddiannod euogfarn ddiannod euogfarn ddiannod, dirwy nad yw'n fwy na'r uchafswm statudol a/neu gyfnod o garchar nad yw'n fwy na 12 mis neu, ar gollfarn ar gyhuddiad, dirwy ddiderfyn a/neu gyfnod o garchar nad yw'n fwy na dwy flynedd. Gogledd Iwerddon: Ar euogfarn ddiannod euogfarn ddiannod mewn llys ynadon, dirwy nad yw'n fwy na'r uchafswm statudol a/neu gyfnod o garchar nad yw'n hwy na 6 mis neu, ar gollfarn ar gyhuddiad yn Llys y Goron, dirwy ddiderfyn a/neu gyfnod o garchar heb fod yn fwy na dwy flynedd.
Atodlen 3, paragraff 10: Methu â chydymffurfio â hysbysiad gwybodaeth a ddyroddwyd o dan atodlen 3 paragraff 3 Bydd yn amddiffyniad i unrhyw un sy'n cael ei gyhuddo o drosedd ddangos eu bod wedi cymryd pob cam rhesymol i gydymffurfio â'r hysbysiad. Mae'r drosedd hon yn berthnasol i unrhyw un sy'n cael hysbysiad o dan atodlen 3, paragraff 3, nid yn unig y person cyfrifol.	Mae'r drosedd yn ddiannod yn unig. Cymru a Lloegr: Dirwy ddiderfyn. Yr Alban a Gogledd Iwerddon: Dirwy nad yw'n fwy na lefel 5 ar y raddfa safonol.
Atodlen 3, paragraff 11: Rhwystro arolygydd awdurdodedig yn fwriadol rhag arfer ei bwerau Mae'r drosedd hon yn berthnasol i unrhyw un, nid dim ond y person cyfrifol.	Mae'r drosedd yn ddiannod yn unig. Cymru a Lloegr: Dirwy ddiderfyn a/neu gyfnod o garchar nad yw'n fwy na'r uchafswm cyfnod ar gyfer troseddau cryno. Yr Alban: Dirwy nad yw'n fwy na lefel 5 ar y raddfa safonol a/neu gyfnod o garchar heb fod yn fwy na 12 mis. Gogledd Iwerddon: Dirwy nad yw'n fwy na lefel 5 a/neu gyfnod o garchar heb fod yn fwy na 6 mis.
Atodlen 3, paragraff 12: Esgus yn fwriadol i fod yn arolygydd awdurdodedig	Mae'r drosedd yn ddiannod yn unig. Cymru a Lloegr: Dirwy ddiderfyn. Yr Alban a Gogledd Iwerddon: Dirwy nad yw'n fwy na lefel 5 ar y raddfa safonol.

Atebolrwydd uwch reolwr

- 9.19** Os yw cwmni neu sefydliad arall wedi cyflawni trosedd trwy fethu â chydymffurfio â chydymffurfiaeth, cyfyngiad neu hysbysiad gwybodaeth, gallai uwch bersonél (gan gynnwys yr uwch unigolyn) sy'n ymwneud â rheoli neu gyfarwyddo'r sefydliad hefyd gael ei erlyn am y drosedd. Gallai trosedd fod wedi cael ei chyflawni os gellir profi bod y drosedd wedi'i chyflawni gyda'u caniatâd neu gydsyniad, neu oherwydd eu hesgeulustod.
- 9.20** Pan fo sefydliad wedi cyflawni trosedd o ddarparu gwybodaeth ffug neu gamarweiniol i'r SIA, rhwystro arolygydd awdurdodedig, neu esgus bod yn arolygydd awdurdodedig, gallai unigolion o'r fath hefyd gael eu herlyn am y drosedd. Gallai trosedd fod wedi cael ei chyflawni os gellir profi bod y drosedd wedi'i chyflawni gyda'u caniatâd neu gydsyniad.

Hawliadau iawndal sifil

- 9.21** Nid yw'r Ddeddf yn darparu i berson gyflwyno hawliad iawndal yn erbyn person cyfrifol am safle cymwys neu ddigwyddiad cymwys am ddiffyg cydymffurfio â gofyniad statudol o dan y Ddeddf. Nid yw hyn yn effeithio ar unrhyw hawliau gweithredu neu gwynion presennol sydd gan bobl sy'n dioddef colled neu ddifrod, megis hawliadau esgeulustod, sy'n bodoli y tu allan i'r Ddeddf. Gall llys ystyried gofynion y Ddeddf wrth benderfynu ar y materion hyn.

Pennod 9 – crynodeb

- Yr Awdurdod y Diwydiant Diogelwch (SIA) yw'r rheoleiddiwr ar gyfer y Ddeddf. Mae'r SIA yn gorff hyd braich y Swyddfa Gartref a sefydlwyd gan Ddeddf y Diwydiant Diogelwch Preifat 2001.
- Bydd yr SIA yn cyhoeddi canllawiau o dan adran 12 o'r Ddeddf ar sut mae'n bwriadu arfer ei swyddogaethau o dan y Ddeddf, yn enwedig ei bwerau ymchwilio.
- Mae'r Ddeddf yn rhoi pwerau i'r SIA gael mynediad at adeiladau a digwyddiadau i gynnal arolygiadau a'r pŵer i gasglu gwybodaeth.
- Mae'r Ddeddf yn rhoi pwerau i'r SIA gyhoeddi amrywiol hysbysiadau sifil a chosbau i fynd i'r afael â diffyg cydymffurfio. Mae hyn yn cynnwys hysbysiadau cydymffurfio, hysbysiadau cyfyngu a hysbysiadau cosb.
- Mae rhai troseddau yn cael eu creu gan y Ddeddf ac, yn yr achosion mwyaf difrifol o ddiffyg cydymffurfio lle mae'n gymesur ac er budd y cyhoedd, gall yr SIA gyfeirio'r rhai sy'n gyfrifol am erlyn.
- Os yw cwmni neu sefydliad wedi cyflawni trosedd, gellir erlyn uwch bersonél sy'n ymwneud â rheoli neu reoli'r sefydliad am y drosedd.
- Nid yw'r Ddeddf yn darparu i berson ddwyn hawliad iawndal yn erbyn person cyfrifol am ddiffyg cydymffurfio â gofyniad statudol o dan y Ddeddf.

Home Office